

اووڊ ڪامه منزل

(يُونليڪ)

دَ سياحتي هر اڀر خبزه سڀل او دَ پڻتون سڀلاني دَ ادراڪي مشاهدو په رڻا ڪي...
(دَ ملائيشيا ، سنگاپور ، تهائي لڀند ، ايران ، ترڪي ، سري لنڪا او دَ انڊونيشيا سفري
حال)

افضل شوق

Ketabton.com

له اڀر خه دَ

سڪام ادبي اڪيڊمي ڪوئٽه

حقوق محفوظ

اووه گامه منزل	ڪتاب
افضل شوق	ليڪوال
محمد طارق فيروز	ڪمپيوٽر آپريٽر
ميرا جان (ڙوب)	لاسي عڪسونه
ڊاڪٽر بافي ڊراني	ٽائيل
مارسپلا ڊيخا (بارسلونا - سپين)	ڊ مصنف لاسي عڪس
جولائي ۱۹۹۲ع	ڊ چاپ ڪال
۵۰۰	ڊ چاپ شمپر
سڪام ادبي اڪيڊمي ڪوئٽه	خيرونڪي اداره
۲۰۰ ڪالڊاري	بهيه

سمسور ويب پائي پينچم ڪليزي په ويار

انتساب دَ کتاب (دَ کتابي برخي)

زړه ته راتېر ملگري او جديد پښتو شاعر بناغلي سهېل جعفر په نوم

انتساب دَ کتاب (دَ برېښنایي برخي)

دَ هر هغه پښتون په نوم ، چې نه یوازې ځان دَ پښتو په ټول درنووي ، بلکې دَ پښتون قام دَ سرلوری په نېک نیت ځانته په انساني نړۍ کې ځانگړې بڼه غوره کولو په خاطر خپل فکري ځغل دَ علاقیت ، مقامیت او مکانیت له محدودو رُجحاناتو او سوچونو څخه دَ لا محدود انساني نړۍز آفاقیت په لور ساتل خپل پښتني ننگ ، پت او اصل مرام گڼي -

افضل شوق

مننه . . .

- د خپل محترم استاد رب نواز مايل ، چې د هغه د راهنمائي په سوب زه نن شاعر او اديب يم -
- د ابراهيم عطائي ، چې د ځينو تاريخي حقائقو وضاحتونه يې راته وړاندي كړو -
- د ډاکټر خدائيداد خان ، چې نه يوازې يې په سوچه پښتو ليکلو و پارولم بلکې کومک يې هم راسره وکړو -
- د ظاهر آفريدي ، چې ماته يې نه يوازې د سفرنامې ليکلو مشوره راکړه بلکې د چاپ کولو وعده يې هم راڅخه واخيسته -
- د سعيد گوهر ، چې گټورې مشورې يې راکړې -
- د سهيل جعفر ، چې په گټورو مشورو باندې يې زه نن د دې کتاب خالق کړم -
- د محمود اياز ، چې د کتاب په پروف ريډنگ او چاپي کې يې کومک راسره وکړو
- د محمد طارق خان فېروز ، چې په ډېره مينه او اخلاص يې د دې کتاب کتابت په کمپيوټر وکړو -
- د ميراجان ، چې په ډېره مينه يې د دې کتاب د پاره لاسي عکسونه جوړ کړو -
- د ډاکټر باقي دراني ، چې د کتاب د تائيتل په جوړولو يې زما د دغه يون ليک مسوده درنه کړه -
- د رامبلاس سټريټ بارسلونا سپين نامتو مصورې مارسېلا ډيخا ، چې د کتاب ډبېک تائيتل د پاره يې زما عکس په لاس جوړ کړو -
- د سيد محمد انور شاه ، چې هر قسم تکنیکي کومک يې راسره وکړو -

فهرست

- خو خبرې ---
- د سهېلي لمر ختيځې اېشيا په زړه کې
- د مونکي گاډ په جنت کې
- د تھائيانو په کرانگ تھيپ کې
- هلته --- چرته چې سترگې ژغېږي
- د جمال په دُرشل کې
- د جنت څخه لرې جنت
- هلته لمر د شپې راخېږي
- خوب مې ليدو --- خو ، ویده نه وم
- له بنگلا څخه تر بنگلا پورې
- د سېلاني په څير --- خپل ځاني سفرې تاثر

ستا خدائي نه شوه برينده

چې مې زړه غواړي الوت ته
نو، لاسونه مې وژر شي
او په بڼه د مارغه شم
د هوا په اوږو کښېنم
او آسمان ته په ختو شم
بيا چې خو په ما کې وس وي
الوخمه
الوخمه

هن تر دې ... چې سترې شمه
او وژر مې دواړه شل شي
بې وسي راسره مل شي
هم په سترگو تياره راشي
هرڅه زما وړاندې فنا شي
په فضا کې معلق شم ...
په دې خيال، چې
لويه ربه !

خونې پورته دی ،
دا عرش ستا
د انسان له خاورين فرشه ،
چې مزل کې د پېريانو
فاصله نه شوه رالنده
ستا خدائي نه شوه برينده

خو خبرې ---

دَ نقشې له رُويه دَ انسانانو دَ پاره جوړه شوي دغه نړۍ چې په وړو او غټو ټاپوگانو باندې اړه لري ، که يوې خواته په يوه لمر روښانه ده نو بلې خواته دَ جوړښت، رنگونو او موسمونو په اړه خای خای بدله او ځانگړي هم ښکاري - دا توپير څله تر منځ راغلی دی؟ ... ولې دَ يوه ټاپو انسانان دَ بل ټاپو دَ انسانانو څخه ، نه يوازې په ښکاره کړو وړو او په گوټو بدل بدل دی بلکې په سوچ او فکر ، خوۍ او بُود ، ژبو او ژوند کولو کې بېخي ځان ځانته ... چرته په ازل کې دَ ژوند ونډې وپېښلو په وخت زه او زما په چاپېر کې راغونډ کړل شوي انسانان تش په ژوند (دَ ساه په اړه) راسپارلو خو نه یو غولول شوي ؟ که هو.. نو بيا دَ پرون په مقابل کې نن موږ څله دَ اخلاق او کردار په اړه ، نه يوازې خپل غوره حبشيتونه بائيلو بلکې دَ پرمختگ تعميري جذبه او دَ نورو قامونو سره دَ مثبتې سيالۍ کولو سوچ هم نه لرو - که يه... داسې خبره هم نه ده ، گوا انسان په فطرت يو رقم دي او ټول ټال له خاورو څخه جوړ شوي دي .. نو بيا دا خبره مزغو ته راځي چې څله بيا زموږ دَ هوارو او ډبرينو سيمو خلگ په تېره پښتانه دَ نړۍ دَ نورو قامونو په سره هېڅ گڼل کېږي ؟

هو ... دا هغه سوچونه دي ، چې زه يې په شاعر ځان سپلاني کړم - اوس شاعري په خپل ځای ، خو پښتني هوډې زه په دې خبره مجبوره کړی يم ، چې دَ څلورنيمو ورځو په دې بې باوره ژوند کې دَ خپل مانده وِس په سمه هغه ټولې بندې دروازې خلاسې کړم ، چې له مودو راهسې په ټکولو په يو بل باندې ځکه نه شوې راخلاسي چې تر منځه روابط نه لري - چرته رواجونه دَ لارې خنډ جوړ شوي دي ... چرته نسلي او لساني توپير منځ ته راغلی دی او چرته مذهبي کړه کې ... لاري تر منځ جوړي دي ، خو دَ خوړو ازغو او ځيژو کاهو سره سره دومره دېوالونه په کې ولاړ دي ، چې دَ دوؤ گامونو لاره به منزل لنډولو کې نيم عمر

خوړي - کرکه څله .... محبت څله نه ...؟ کېدلی شي ، د دې خبرې ځواب هم هغه وخت وموم چې کله زه د نړۍ په ورسټني ټاپو باندي گامونه کښېږدم ... منم چې کارگران دی او د دې څارمې ژوند هم هېڅ نه ده معلومه ، چې کله رسی وشلوي - خو بیا مې هم په خپل سر د زړه سره دا قول دی ، چې وس به تر آخري ساه پورې نه ورڅخه گرانوم - او خدائی پاک دي وکړي ، چې په خپل دې نېک مشن کې بريالی شم -

په اووه گامه منزل نامي سفرنامې کې چې ما د لیکلو کوم اسلوب خپل کړی دی ، هغه د یو عام سېلاني د طرز بیان څخه بېل په دې وجه دی چې زه له اصله شاعریم - او شاعر د ژور نظره سترگو لرلو پرته که د مصلحت څخه کار نه هم اخلي ، خو ذوق یې بیا هم شاعرانه وي - گوا حقائق هم په افسانوي او ډرامايي انداز څېړي - نو ځکه ما هم وس کړی دی او هغه ټولې پېښې او خبرې مې په ښکاره ، مگر په شاعرانه انداز نوشته کړي دي ، چې زه ورسره مخامخ شوی یم او یا په ما باندي راغلې دي - زما په فکر ، که لوستونکی وغواړي نو د سېل د حال احوال سره سره په ما باندي راغلو پېښو په رڼا کې د هغو هېوادونو په حقله خپلې رايې هم غوره کولی شي ، کوم چې ما بېخي د نېردي څخه لیدلي دي -

دعوه نه کوم ، خو دا به ووايم چې په دې سفرنامه کې د لیدل شوو هېوادونو په حقله ما ځينې داسې تاريخي او معاشرتي حقائق هم راغونډ کړي دي ، چې د مخه هیچا کېدلی شي ځکه نه وي څېړلي ، چې په یوه نا یوه وجه به قلم ورسره ملگري نه وي کړې - او ما داسې ځکه کړي دي ... ولې ، زه غواړم چې دا نړۍ او په نړۍ باندي خور وور معاشرتي ژوند د حقائقو په رڼا کې نه یوازې ووينم بلکې پښتو لوستونکو ته یې هم وړاندي کړم - مطلب دا ، چې زه اراده لرم ، چې د سېل سره سره د سېل حالونه (نېغ په نېغه) لیکل هم جاري وساتم -

..... افضل شوق

د سهېلي لمړختيځې اېشياء په زړه کې

تاثيراتي لنډيز ---

د خبرو تر حده اسلام خو په هر اسلامي هېواد کې شته ، گوا په جامو مسلمانان او يا د شپې او ورځې د پرله پسې لمونځونو د پاره جوگه په موسلو ولاړ مسلمانان .... چې په عملي ژوند کې د انسانيت په اړه تول مانده لري - نو و به وایم ، چې که د سوچه مسلماني کردار او بې ساري اخلاق خبره منع ته راځي ، نو د ملائيشيا د سپېڅلو خلکو (مسلمانانو) مثال نه ورکول د حقيقت څخه سترگې اړول دي - مگر دا بېله خبره ده چې د دې ځای د خلکو زړې رواجي جامې څوکه څوکه خپل مشرقي طرز بائيلي او مغربي انداز په تېزۍ خپلوي لگيادي (شوق)

شعرونه -

د خپل روح له اضطرابه
راته داسې خرگند پرې
چې هم ته هغه رانی یې
چې د زړه له سلطنته
د خلوص په قافله کې
زما د سترگو تر چوکاټه
هره شپه راوړې و ماته
په ځولۍ کې ډېره مینه
او د سرو گلو هارونه ،
خو چې څنگه بیا سهار شي
نو د درستي شپې خوبونه
تېر له تا سره وختونه
په ما وليکي شعرونه
(شوق / کواللمپور - ملائیشیا / ۱۹۹۲ع)

د هوټل گربند کانتینینټل کواللمپور په لویه دروازه چې څنگه وړ دننه شوم ، و
درېدم ، شاوخوا مې په دې پراخه او بنایسته غونډې لابي کې وکتلو او بیا
خپل بڼي لاس ته جوړ د استقبالې Reception کاؤنټرونو په لور روان شوم -
لانه وم ورته رسېدلی چې د کاؤنټرونو تر شا په نیمه خلاسه دروازه کې ولاړې
انجلی ته مې پام شو ، چې په ما کې یې سترگې داسې اچولي وې لکه ما چې
پېژني .... او بس چې څنگه کاؤنټرونو ته ورسېږم ، نو دا به ژغ راباندې وکړي -
ځکه خو مې له اوله گامونه د هغې په لور چسپ شوي ؤ - ژغ یې نه راباندې

و کړو ، خو چې ترڅو پورې د کاؤنټرونو سره جوخت ولاړوم نو دې راته کتلو - دلته مې د خونې د پاره کاره کولو ، هلته مې سوچ په دې انجلی کې بند ؤ .. او په وار وار مې ورته کتلو هم - خلاس وېنسته ، په تندي باندې ټيکه او په ژبې هندی جامې کې داسې بنکاره کېدله ، لکه جوړه چې د مودو راهسې زما په تمه ولاړه وي - بس که چېرته وړی وم ، نو دې خبرې ته چې گیردی غم رنگې خپرې یې حال نه وئیلو - گوره چې دا اوس زما په رنځ اخته شوې وه او که مې په تن پراخو پښتني جامو ته چېرانه وه - په مزغو چې به مې څومره زور ورکړو ، معامله به هومره کرکېچنه شوه - مگر ناشوډه خو یې هغه وخت وکړو ، چې زه څنگه له دې ځایه د لفت په خوا روان شوم ، نو دې دروازه شاته پورې وهله او دوه گامه مخته راغله - بیا نه یم خبر چې دې په کاؤنټرونو باندې ولاړو Malay انجونو سره څه خبرې کولې ؟

خبره دا وه ، چې زه په دې فائيو ستار هوټل کې ځکه اوسېدو ته راغلی وم ، چې د انټرنېشنل کونسل آن مېنېجمنټ آف پاپولېشن پروگرام ICOMP په څورلس ورځني نړيوال ورکشاپ کې ، چې د زیاتي آبادۍ په کشالو باندې ؤ ، د پاکستان د غړي په توگه مې گډون په کې درلودو - کوم چې په دولسمه جنوري ۱۹۹۲ع گوا بل سبا سهار پیل کېدو - خو دې وخت زه د هوټل په ۲۳م پور کې په ۲۳۰۱ نمبر کوټې کې ناست په ټېلي ويژن کتو کې بوخت وم ، چې اووه نیمې بجې شاوخوا ته ډاکټر ثريا ابراهيم رشيد نامي بنځې په فون خبرتيا راکړه ، چې نن ما ځستن په اته نیمې بجې به د ټاکل شوي پروگرام په سمه د ICOMP په درنه ډوډۍ کې د گډون د پاره له هوټل څخه روانېږو .. او وئیل یې که تاسو مهرباني وکړئ ، څه لس منټه د مخه لاندي لابي ته راشئ ، نو ښه خبره به وي - ما ورته وئیل ... هو ، حتماً به درځم او بیا په تيارې بوخت شوم -

خه وخت ورسته زه د هوتل په لابي کې د ډاکټر ثريا او عينو نورو د ورکشاپ په سلسله کې راغلو ملگرو سره ولاړ د سفر حال مې ورته تېرولو - گوا داسې د کراچي څخه تر بنکاک پورې په يو جهاز کې او بيا له بنکاک څخه تر دې ځايه په بل جهاز کې راغلم - غرض دا چې، خه وئيلي، خه اورېدلي، چې څوکه څوکه سړي او بسڅې، چې د بېلو بېلو هېوادونو سره يې اړه لرله هلته غونډېدل شروع شول -

اتهه نيمې بجې يوه سړي په مور باندې ژغ وکړو ... گاديانې تيارې دي، راحي چې څو ...

بيا چې څنگه روانېدو، نو گورم چې هغه انجلۍ په هغه نيمه خلاسه دروازه کې بيا هغسې ولاړه او په هغه رنگه راته گوري ... مگر څله؟ دا سوال مزغوله ځکه راغلو، چې دې وخت خوزه په پښتني جامو کې هم نه وم - رښتيا خبره داده، چې سوچ مې په کې بند شو او بيا درست لاره نه شوم پوهې چې څنگه او په کوم لارو وپگنان تر Titi Wangsa نامي ځای پورې ورسېدو - بس چې له وپگنه کښته کېدم، نو لومړی نظر مې په مخامخ دوو بورډونو باندې ولگېدو - په يوه باندې ليک ؤ "نپلايان رېسټورېنټ" او په بل "سلامت ديتانگ" گوا "ښه راغلي" - دلته داسې ښکاره کېدو، لکه تر لرې لرې پورې چې مېله لگېدلي وي - په سرو، ژېړو او شنو بلبونو کې عجيبه غوندې د شاعرۍ موسم او د مستۍ مود ؤ، چې څنگه څنگه مخته تلو، رڼاگانې زياتېدلې - بيا څه مخته لکه مور چې کشتۍ ته وختو - ولې چې اوس دلرگي په ډرو باندې روان وو او دواړو خواؤ ته اوبه څرکېدلې - په هر مېز د يوه نايوه هېواد پرچۍ پرته وه - ځان مې د پاکستان تر مېزه ورسولو، چې څنگه په چوکۍ کې پښنسته، نو يو سړي راباندې ژغ وکړو ...

ٴزما نوم نسيم دى ، زه دلته په پاڪستانى سفارت خانې كې تهره سپكرتري يم ٴ
 بيا راسره داسې غاړې وتو لكه زه چې د ده سكه وروروم او حالونه مويو بل ته
 سره تېرول شروع كړو - اوس كه يوې خواته ما له ده سره خبرې كولې ، نو بلې
 خواته مې گېرچاپېره سترگې هم غړولې - عجيبه غوندي بنائيسته خاى ؤ ،
 آسمان خو بالا د رېستورېنټ په بام راڅخه پټ ؤ ، لاکن نور هر لور خلاسه
 خلاسي وه -

كله چې ټول مېلمانې كېنېنسټو ، نو نورميان نامي بنځه مخامخ د واړه ټاپو په
 رنگه جوړ سټېج ته وره غله او د سلامت ديتانگ وټيلو ورسته په ملي
 (Malay) ژبه كې د هر كلې سندرې د سازونو سره وټيلو ته چمتو شوه - نور خونه
 ورباندې پوهېدمه ، بس چې كله يې د نړيوال وركشاپ د غړو يعنې د مېلمنو
 نومونه يې اخيستلو ، نو يو ځل مې خپل نوم هم تر غوړه شو - بيا له دې سندرې
 ورسته په سټېج باندې ډله ډله انجونې او هلكان چې قامي جامې يې اغوستې
 وې راغلو او خپل رواجي رقص يې پټيل كړو - اوس دلته څلو خواړه خوړلو او
 هلته سترگو ديد كولو ، چې يو وخت مې يوه بڼكلې Malay پېغله ، چې كټ
 مټ د شهزادگۍ په بڼه سازه كړل شوې وه د سترگو شوه او سوچ مې په كې بند
 په دې خبره شو ، چې هغه شهزادگۍ له يوه مېزه دويم ته او له دويمه دريم ته او
 دغه رنگه كرار كرار زموږ په خوا را روانه وه - دا يوازې نه وه ، يو كېمره مېن هم
 ورسره ؤ ، چې د شهزادگۍ تصويرونه يې د هر راغلي مېلمه سره اخيستلو - نو
 ځكه چې څنگه څنگه يې زما په لور فاصله رالاندوله ، هومره هومره مې زړه
 واكې ورته شلولې - بيا چې زموږ تر مېزه راوړسېده ، نو كېمره مېن راته
 وائى ...

ٴسر ! تاسو مهرباني وكړئ ... د يو تصوير د پاره له دې انجلۍ سره ودرېږئ ٴ
 څنگه انجلۍ زما لاس په لاس كې واخيستو او څنگه يې د ځان سره ودرولم ... ؟
 نه يم خبر ، خو چې بېرته په چوكۍ كېنېنسټمه ، نو نسيم صاحب راته وائى ...

ستا دغه تصوير به سبا يا بل سبا سفارت خانې ته رالېږل کېږي ټ
 په مالکه گوزار چې وشي ، له خلې مې يو دم ورته ووتو ټ ولي ؟ ټ او اوس به مې
 لا بدن د بېلابېلو امکاني خطراتو له سوبه بڙي نيولو ، چې نسيم زما په حالت
 وځنډلو .. وئيل يې ...

ه پرېښانه کېږه مه - دا د انټرنېشنل پروټوکول يوه لازمي برخه ده - گوا د
 سرکاري مېلمه يوازي ځانته تصوير د ريكارډ دپاره په داسې موقعو کې
 اخيستل بې عزتي گڼل کېږي - ځکه ورسره يو داسې شهزادگۍ له څنگه ته
 دروي ټ

دې خبرو مې نه يوازي له ځايه بنورېدلې زړه بيرته په ځای کړو ، بلکې په خپل
 حېثيت هم پوهې شوم - بيا تر يولس نيمې بجو پورې د شپې رنگارنگ
 محفلونه وو ، چې د تږو سترگو تنده يې راماتوله .. او بيا چې له دې ځايه
 ولاړېدو ، نو نسيم صاحب راته په کلکه وئيل ... چې

ټ څنگه ورکشاپ په ٢٥مه جنوري سرته ورسېږي ، نو زموږ د خوا به گادۍ درشي
 ، او دوې درې ورځې به زموږ په مېلمستيا کې تېرې کړئ ټ
 خدائې شته ، چې د ده په دې ست ډېر خوشحاله شوم -

*****

دې وخت د سهار اته نيمې بجې وې او د هوټل په رېستورېنټ کې مې خوړل
 څښل کولو ، چې يو سړی د خپلې خوارا غلو او ټ گوډ مارننگ کولو سم دستي
 د ما سره په مخامخ چوکۍ کې کښېستنو ...

ټ ماته ډاکټر کنول وائي ... زه له انډيا څخه په دې ورکشاپ کې د گډون کولو د
 پاره راغلی يم ټ

که څه هم ده دا خبره په انگرېزي کې وکړه ، خو ما ورته په اردو ژبه کې په خپله
 باره کې حال ورکړو - په دغه شناخت زه ترده او دائې ترمازيات خوشحاله شو
 او بيا يو خواته خوراک ، بل خواته خبرې ، چې د برايه شپې له تاوده محفله
 راپئيل شوې او د نن د سټي ټوور په فېصله حتمي شوې -

نهه نیمې بجې زه او ډاکټر کنول ټکټونه په لاس کې د Bestasy Travel و بس ته وختو - په بس کې څه نور سړي او بنځې هم وې ... بس چې څنگه د هویل له گېټ څخه د جالان راجه لاؤت په تور سرک مخته روان شو ، نو د ډرائیور شاته سیټ کې ناست گائیډ ځلې ته مائیک و نیولو -

سلامت دیتانگ ... هېواد ملائیشیا ، چې د ۱۳ ریاستونو Confederation نوم دی ، آبادي یې دې وخت ۳ - ۱۸ ملیونه ته رسېدلې ده - دلته ۵۰ فیصده مسلمانان ، ۳۰ فیصده چینیان ، ۱۰ فیصده هندوان او داسې نور نور مېنښته دي - ۹ ریاستونه موروثي باچهان لري او د دغو نهو باچاهانو په خوښه هر ریاستي باچا پنځه پنځه کاله په ملائیشیا باندې باچهي کوي - کوالالمپور چې دې وخت یې مور په جالان اسماعیل باندې روان یو ، د ملائیشیا دارلحکومت دی - بیا چې څنگه د جالان اسماعیل او جالان امپانگ د چوک څخه تېرېدو ، نو گائیډ وئیل ...

دا کین لاس ته چې کومه بنایسته ودانۍ تاسو وینئ .. دا ملائیشیا تووړست انفارمېشن کمپلېکس دی ، چې لویه دروازه یې جالان امپانگ ته خلاسېږي - گائیډ چې په کوم کوم لور زموږ توجه اړوله ، هلته په جدید طرز جوړې ودانۍ ولاړي وې ، چې دواړو اړخونو ته یې زرغونې ونې او شنه چمنیان ښکاره کېدو - خو ما د گائیډ خبرې هم په ډاډې کې نوشته کولې ... وئیل یې ،

ملائیشیا یو آزاد خیاله اسلامي هېواد دی - دلته مذهبي آزادي ده - که تاسو یو کال دلته تېر کړئ ، نو خپله به وگورئ ، چې دلته د مسلمانانو د اخترونو پرته چائینیز نیو ائیر ، کرسمس او دېوالي هم په ډېر خوند لمانځل کېږي - گائیډ چې څنگه دا خبره سرته ورسوله ، نو بس د سیگنل په سره لائټ ودرېدو - دا یو چوک وو او څلور طرف ته روډونه ښکاره کېدو - د نوي ماډل موټرانو سره سره موټرسائیکلان هم زیات ښکاره کېدو ، چې جوړه جوړه انجونې او هلکان ورباندې ناست وو - له دې څخه سړی اندازه لگولی شي ... چې ملائیشیا

خومره خپل واکه اسلامي هېواد دی ، چې مینه په کې جرم نه او مئین په کې واکمن ....

چې بس څنگه د شنګرېلا هوټل سره ورته دغه چوک څخه مخته روان شو ، نو گائید د اوبو گلاس په غاړه اړولو ورسته خبرو ته یو وار بیا ملا و تړله ...
" کوالمپور ته " گارډن سټي آف لائیس " وئیل کېږي - دې وخت مور د Equatorial Hotel سره تېرېږو او هغه مخته هلتن هوټل دی - نو ما خبره کوله ، چې که په تاسو کې څوک دا د رنګانو بنار د شپې خواته کتل غواړي ، نو هغه دي مونږ سره تماس ونیسي "
د دنگو دنگو او بنائیسټه ودانیانو په دې بنار کې مور مخته روان وو ، چې یو وخت گائید وئیل ...

" زمورښي لاس ته دا غټ د سایه وان په رنګه جوړ سټېډیم نگارا دی - او دا بل چې مخته په څه فاصله بنکاري ، مرداکا سټېډیم دی - او اوس چې مور تاسو کوم ځای ته وړو ، هلته لېک گارډن ، ورسره نېشنل مونامنت او بیا آسیان پارک .... درې واړه ځایونه دکتو وړ دي "

بنه ډېر وخت ورسته بس د نېشنل مونامنت نامي ځای سره ودرېدو ، ټول سړي او بنځې د بس څخه راکښته شولو او په دې وړه ، مگر بنائیسټه غوندي دُنیا کې یوې بلې خواته ووېشل شولو - ما او ډاکټر کنول هم یو خواته مخه وکړه - دلته د یو بنائیسټه او غټې ودانۍ پرته د فوارو په ماښام کې د کاهو په یو غټ بلاک باندي د عسکرانو بُتان د اوسپنو څخه داسې جوړ کړل شوي دي ، چې ورباندي د بُتانو گمان لږ او د ژوندیو باور زیات کېدو - دا بُتان په کال ۱۹۶۲ع کې دلته لگول شوي و - او بله خبره دا ، چې دلته ډېر زیات سره او سپین خلګ چې د بېلو هېوادونو سره یې اړه لرله گرځېدو - څه تصویرونه مې واخیستو او مخته د Asean Park په لور روان شولو - له دې ځایه ډېره بنائیسټه لاره ورغلې وه - په آسیان پارک کې هر لور د شنو چمنیانو په منع کې د نادره آرټ ځینې چوڼ کړل شوي نمونې د نمائش د پاره اېښول شوي وې - د ځینو سرونو او څېرو پرته

زیاتره داسې کاره واره شیان، چې د لرگیانو او له کانو څخه جوړ و، چې ورته په لومړي کتو یې سترگې کمال ته نه رسېږي - دا ټول شیان د آسیان نامي نړیوال تنظیم د ملگرو هېوادونو، لکه سنگاپور، تهاڼی لېنډ، فلپائن، برونائی، انډونېشیا، او ملائیشیا د فنکارانو د آرټ نمونې وې -

د آسیان پارک څخه چې زه او ډاکټر کنول دواړه د روډ په دې بل اړخ لېک ګارډن خواته روان و، نو د یوې انډین څېرې په کتلو ما ته د هوټل د لابي هغه انجلی چې څوکه څوکه یې زما په زړه کې کور جوړولو ډېره راپه زړه شوه - ځکه خومې بیا بیا تر شا ورته کتلو - خبر دلته هر لور لکه ځنګل چې وي او په منع کې یې نښې ډېرې اوبه هم ولاړې وې - دا یو غټ کړوم وو، په دې کې خلکو وږې وږې کشتیانې چلوکې - او د قدرت له نندارو څخه یې خوندونه اخیستلو - گوا چا په یوازې ځان او د ژوند د ملګري سره - فطرت په سوچه بڼه کې سترگو ته بنکلاګانې بنکاره کولې - د دې شنې او ځنګلي سیمې ځینې برخې د کتو وږ وې - لکه په قدرتي چاپېر کې جوړ د هوسیانو ځای، د رنگارنگ گلونو او د ونو ګڼ باغ، د ۵۰۰۰ بېلا بېلو مارغانو ځانته بنائیسټه علاقه - مگر خلکو تر ټولو زیاته دلچسپي د تنکو عبدالرزاق، چې د دې هېواد خلګ ورته د دي فادر آف ډویلپمنټ هم وائي د ژوند په هغو نڅښو او شیانو کې اخیستله چې ده تر استعمال لاندې راوړي و ... لکه کور، لائبرېری، جامې او نور نور - مور به لا نور هم ګرځېدلې وای، که وخت راسره وی -

دولس بجې بس مخته روان شو او ډېر ژر د یوې بنائیسټه غټې ودانۍ مخته ودرېدو، ګائیډ وئیل ...

بخښنه غواړم، دې تګي سپینې ودانۍ ته تاسو بې د لاس لیک اجازت نامې نه شئ دننه کېدلې - ولې چې دا پارلیمنټ هاؤس دی - هغه مخامخ ولاړه سک ټاور هم د دې هاؤس برخه ده - که څه هم په ملائیشیا کې باچهي نظام دی، خو د انګلېنډ په رنګه .. گوا د ملک وزیر اعظم د قامي اسمبلۍ یعنی Dewan Rakyat په اکثریتي خوښه ټاکل کېږي - دغه رنګه په هر ریاست کې ریاستي

اسمبلياني وجود لري چې خان خانته وزير اعليٰ ٽاڪي - د دې پرته سښت ، گوا
Dewan Negarat هم شته ، چې د غرو چوڼي يې باچا سلامت خپله کوي
بس بيا مخته روان شو ، چې يو وخت مور په جالان تون باندې جوړ پخواني
ټيمپل سره په اړخ تېرېدو ، نو گائيد وئيل ...

لکه څنگه چې مخ کې ما تاسو ته وئيلي و ، چې آزاد اسلامي هېواد دی ... نو د
دې مثال دا بنائيسته د هندوانو مندر هم دی - چې يو وخت درست وران شوی
و - لاکن گورنمنټ په خپل خرڅ په کال ۱۹۸۵ع کې بيرته جوړ کړو او ۲ - ۱
مليونه ډالرونه يې ورباندې ولگولو

د دې بنائيسته تاريخي هندو ټيمپل په بام بې شمېره بنائيسته او رنگ برنگه
بتان داسې جوړ کړل شوي و ، چې دلري څخه هم ښکاره کېدلو - ما که څه هم دې
وخت مندر ته کتلو ، خو په مزغو کې مې دا خبره راغلي وه چې دا مندر به نه
واي ... که په مور کې جوړ وای ... هو ، ځکه خو مې د باميان بت او ځينې نور غېر
محفوظه تاريخي ودانيانې او پلارني آثار له خياله ډېر ژر په کنډراتو کې بدل
بدل پرېښېدو - او بيا چې څنگه دا مندر د سترگو څخه پټ شو ، نو په ډاکټر
کنول کې په خوب ویده هندو راويښ شو او وئيل يې ...

دې مندر ته چې مې وکتلو ، نو زړه ته دا خبره راغله ، لکه دلته چې ډېر پخوا هم
هندوان پاته شوي وي

ما وئيل ...

هو ، ډاکټر صاحب ..، تاريخ هم داسې واي ، چې په کال ۱۲۰۰ع کې د ملاکه ملې
باچهي مخ کې دا سيمه چې ځنگل و د هندوانو او بدھا منونکو ترواک دلاندې
پاته شوي وه - او بيا اسلام خورېدلو ورسته دلته په کال ۱۵۱۱ع کې Dutch گوا
د نيدرلېنډ خلگ هم راغلي دي - ولې چې دا سيمه د لمر ختيځ او لوېديځ دواړو
خواؤ خلگو د پاره مهمه وه - گوا د سېلانيانو او سوداگرانو لاره په دې ولات
باندې سپره وه

مورخبرې کولې ، چې بس د جې پي او او سپنټرل مارکيټ څخه تېر شو او چائينا
ټاؤن شاپنگ ائيريا نامي خوش رنگه ځای ته ورسېدو -

چائينا ټاؤن د جالان پټانگ ، جالان سلطان او جالان باندر په ماښام کې د
چينيانو يوه گڼه علاقه وه - يو پراخ روډ له يوه سره تر بله سره پورې له رنگا
رنگه سایه واني رېږهيانو څخه داسې ډک ؤ ، چې لاره په کې نه کېدلې - دلته
زياتره خوراکي شيان خرڅېدلو - ځای په ځای له سرونو سره ، مگر پخې کرل
شوي هېليانې او وچ کرل شوي ماهيان راڅښېدلو - او بيا خود لکه چې دې
خلگو ملخان او د او بو موريانې او نور خسمانان هم په خوند خوړلو ، چې په هره
پنځمه يا شپږمه رېږهي کې پاڅه پراته ؤ - دلته بسځې د سپريانو څخه يو په لسه
زياتي وي - ډاکټر کنول چې په عمر څه راڅخه غټ وو ، گوره چې زړه يې څله
وتځنېدو ، چې وئيل يې ...

” زړه مې غواړي چې د دې بنائيسټه او نازکو انجونو د لاس يو شئ و خورم
ځواب مې ورکړو ...

زما خو زړه ته نه کېږي ... که يې خورې ، نو خوره يې ... زه به درته ودرېږم
بيا مې تر لاس ونيولو او د پخو ملخانو و رېږهي ته مې ودرولو ...
” دا و خوره ”

ده چې د چشمکو تر شا ورته وکتلو ، نو اوس به يې يو څه وئيلو ، چې د رېږهي و
بل اړخ ته ولاړې چيني انجلۍ ورته وائي ...
” وايه ... ! خومره غواړې ؟ ”

په ډاکټر لکه ټک چې وشي . يو دم يې شاته ټوپ کړو او وائي ...
ياره ! دا دي څه خسمانانو ته ودرولم ”

او بيا تر برېتو دلاندي تر ډېره پورې موسېدو - چائينا ټاؤن ، يو خو خپله د
سپل ځای وو او بل ورسره جوخت د کوالالمپور تر ټولو غټ او بنائيسټه
مارکيټ ، چې سپنټرل مارکيټ په نامه پېژندل کېدو ، هم زيات خلگ ځانته
ورکښولو -

درې بجې خواته نېشنل آرټ گېلري ودانۍ ، ماجت نگارا ، انډيا ماجت او دَ
 ښار ځينې بازارونه رابنکاره کولو سره سره مور پنځه بجې هوټل ته ورسول
 شولو - که څه هم سترې وم ، خو ماځيگري مې دَ هوټل په لابي کې تېر کړو - بيا
 دَ ماښام ډوډې خوړلو ورسته ، ما غوښتلو چې ژر سترگې ولگوم - ولې چې
 سبا ته دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ وه - نو ځکه ترڅه وخته مې تې وي کتله او بيا دَ
 ويدېدو په نيت په پلنگ باندي و غزېدم - خو چې څنگه مې سترگې سره ورتلې
 ، نو سوچونو بيرته دَ هوټل لابي و انجلي ته مخامخ ودرولم ... او له خياله ما
 ځيني پوښتنه وکړه ...

” خبرې ولې نه کوي؟ ”
 دې راته وئيل ، چې ...
 ” گونگۍ يم ... ژبه نه لرم ”

او بيا دَ لاس په اشارو راته گډه شوه - دا سوچ څه ؤ ، چې زما دَ سترگو څخه
 خوب و تښتېدو او ښه مې په ياد دي ، چې ترډېره وخته پورې خوب نه راتلو -
 *****

دَ تېلي فون په زنگ مې سترگې راخلاسې شوې - گهړۍ ته چې مې وکتو ، نو دَ
 سهار پنځه بجې وې ... حريان پاته شوم ، چې دې وخت دَ چا تېلي فون کېدلی
 شي ؟ خبر ، چې دَ تېلي فون رسيور مې دَ غوړو سره ونيولو ، نو دا هغه ثبت
 شوی Awakening call وو ، چې پرون سهار يې هم زه زما په خوښه په اووه بجې
 ژغولۍ وم - مگر پرون چې دا کال څومره خوړ او ښه راباندي لگېدلی ؤ ، نن
 هومره راباندي و غمېدو - يو دم مې رسيور کښېښولو او په سر مې پرستن
 راواړوله ... خو مجال ؤ ، چې خوب راغلی وي - ولې چې خشم مې خوب
 تېښتولی ؤ - که څه هم دَ بې خوبۍ دَ لاسه مې بدن ويده ؤ ، خو سترگې مې نه
 سره ورتلې - چې ښه په ځان پوهی شوم چې زياته خوب نه کېږي ، نو رسيور مې
 راپورته کړو او اړېتره مې په لائن راويستله ...

” اوس خو بجي دي ” ما پونبنتنه وکړه
پنځلس منته بالا پنځه بجي ... ولي خبر خودی ؟
خبر خونه دی ، بس دا حال راکړه ، چې زما د Awaking Call وخت خو بجي
وو ”

” سر يو منت ”

او خو لمحې ورسته يې ژغ بیره زما تر غورږو شو ...
” اووه بجي سر ! ”

که څه هم دا په سر سر راته ژغېدله ، خو دلته زما دا حال ؤ ، چې ابله مې وس نه
په رسېدو ، گنې تر غاړې به مې نيولي وای -

” بنه ، چې د وينبولو وخت مې اووه بجي ؤ ، نو دا زه دي په پنځه بجي څله
راوژغولم ؟ ” ما پونبنتنه وکړه -

دا څه چپ غوندي شوه ... اوس به يې لا څه وئيلو ، چې بيا مې وار ورباندې
وکړو ...

” عجب خلك ياست ”

دې په ماته ځله بخښنه و غوښتله او د خپلي وړانې د پاره يې د پښېمانۍ اظهار
هم وکړو - لاکن لا زه وم ، چې مزغو مې ټکهار درلودلو ...

” ستا په دې سوري سوري خو ، نو اوس ماته خوب نه راځي ”

او په خشم مې ټپلي فون بند کړو او بیره مې سترگې پټې کړې - زياته به د يوه
نا يوه سوچ په نيولي باندې سپرېدمه ، چې بیره د ټپلي فون گهنټۍ و

گرنجېده ...

” سر ! ستا د بې وخته وينبولو د پاره زه يو ځل بيا بخښنه غواړم ”

که څه هم له خشمه ورته خوځکېدمه ، خو په پسته ژبه مې ورته و وئيل ...

” څه خبر دی ... بل وار خيال کوه ”

او بيا ... ” خوب نه درځي ؟ ” دې په نرمه پونبنتنه وکړه

” يه ”

زما دا يه ٭ خه وو، چې انجلی په وړې او پستي خدا کې راته ووتل ...
٭ غم مه کوه... زه به دي وخت در تېر کړم
٭ ما وئیل ٭ هغه څنگه ؟ ٭

٭ هغه داسې ، چې تر اووه بجو پورې به خبرې در سره کوم
په ما د دې دا خبره داسې ښه او خوږه غوندي ولگېده او د نه غوښتلو پرته مې
هم ورته ځله وپړه کړه ...
٭ ښه ښه وايه ٭

٭ زما خبره لا تر سره نه وه رسېدلې ، چې دا راته وائي ...
٭ که زه دا ووايم ، چې دا هر څه ما له کسته وکړو ، نو ..... ؟ ٭
٭ له کسته ؟ ٭

٭ دا توری څه وو ، چې اېله مې رسيور د لاسه و نه لوېدو ...
٭ مگر څله ؟ ٭

٭ دې په واز کې غوندي انداز وئیل ... هغه ځکه ، چې ... او بيا يې مخته خبره په
خوږه خدا کې داسې سر ته ورسوله ...
٭ زړه راته وئیل .. هغسې هم يوازي يم ... راشه چې تا راوېښ کړم او څه خبرې
در سره وکړم ... او بس دا دی راوېښ مې کړې ٭
٭ د دې خبرې ورسته ، لکه هغه چې زما د خواب په هيله چپ شوه او دلته زه نه
پوهېدم ، چې څه ورته ووايم ... خو څه وخت ورسته هغې سره واخيستله او راته
وائي ...
٭ يو منټ ٭

٭ گوره چې د چا فون وو او يې د چا Awaking Call آن کولو - په دې چپه چپيا
کې ما له تندي څخه خولې وچې کړې ... لږ مې همت سره په يو ځای کړو او چې
څنگه دا په لائن راغله ، نو مې ورته وئیل ...

”بنه بنه ، که داسې خبره ده ، نو بیا خودی ډېر بنه وکړو ، چې دی راوینس کړم ...
هووون بنه ، نو په دې خبره سر راخلاس کړه ، چې تا زه لیدلی هم یم که بس
مازی ...”

لا به مې خبره مخته کښوله ، چې هغې زما خبره ماته کړه ...

”ولې نه ، ما نه یوازی لیدلی یې ، بلکې ډېر بنه دی پېژنم هم ... هو ، په دې چې د
هوټل د آپرېټر مخې ته د هرې خوښې چارټ پروت وي - او بیا زه خو کله کله ...
زما مطلب ، چې اول ځل مې ولیدې ، نو د یو تُرک ځوان گمان مې درباندي
وَشو ، خو بیا چې ستا د خوښې چارټ مې وکتلو ، نو هغه ته تُرک نه بلکې
پاکستاني وختې او نوم دی ... دادی”

دا ژغېدله او ما هان ... هون ورته کولو ، خو چُرټ مې هلته په لابي کې په
کاؤنټرونو ولاړو انجونو کې ، کله یوې انجلۍ خواته تلو او کله بلې ته ... او پرته
له داسې سوچونو مې هم د دې خواږه ژغ تر شا پټه خبره نه کړه سهي - بیا عجبه
خبره دا هم وه ، چې *Awaking Call* د دې انجلۍ په خواږه ژغ کې ثبت شوی ؤ -
خیر دغه رنگه د دې انجلۍ خوږو خبرو او زما په خوښو سوچونو کې د سهار
اووه بجې شوي -

*****

دغه ورځ د ورکشاپ د افتتاحي ناستې او *Tea Party* ورسته غرمه یولس بجې
خواته د ډاکټرایم - ای - ستار ، چې د *ICOMP* ایگزېکټیو ډائریکټر هم ؤ ،
په مشرۍ کې د ورکشاپ لومړۍ غونډه سم د لاسه د نېشنل پاپولېشن اپنډ
فېميلي ډویلپمنټ بورډ *LPPKN* ملائیشیا چې د هوټل گربنډ کانتیننټل څخه
په څه فاصله د یوې هسکې پلازې په دویشتم پور باندي ؤ ، په حال کې پیل
شوه - دې وخت د ورکشاپ ملگري په یوه غټه دائره کې ناست وو - د
پېژندگلوی ضرورت ځکه نه شو پېښ ، چې د هر ملگري مخته په مېز باندي د
هغه نوم او هېواد تختۍ پرته وه - ډاکټر ستار ، چې په ورلډ پاپولېشن
پالیسي باندي خپله مقاله وړاندي کوله ، نو په یوه نا یوه اړه به په کې د

پاکستان ذکر خامخا راتلو... لکه دا چې " د پاکستان د آبادی د زیاتوب شرح د
 حېرت ورده " - لنډه دا، چې څنگه به د پاکستان ذکر راغلو، نو د ورکشاپ
 بنځو او سپړانو به ما ته داسې په حېرانتیا وکتلو... لکه دا هر څه هر څه چې هلته
 په پاکستان کې زما له وجې کېږي - او بیا د مقالې ورسته د سوال ځواب
 سپشن پیل شو - په دغه توده څېړنه کې د الازهر یونیورسټی د ډاکټر مراد په
 دې ورکشاپ کې گډون، که یوې خوا ته زه حریان کړی وم، نو بلې خوا ته دې
 سړي فېمیلی پلاننگ په قرآن، سنت او نورو مذهبي اړو داسې ثابتولو، لکه دا
 پروگرام چې پیل کړی مسلمانانو وي - دغه ورځ د ورکشاپ لومړۍ ورځ د
 چيني ملگري ین یاؤ زانگ په پرله پسې چپیا، د بنگله دېش د باقي سرکار د
 پنډو چشمکو د شیشو تر شا په حېرت حېرت یوبل خواته کتلو، د انډین ډاکټر
 کنول په خالاکۍ، د گانا د " کوفي " نامي توریار په پوښتنو، د LPPKN
 ملائیشیا د " چوا " په ډېرو ژغېدلو، د نائجېریا د " مارگرېټ " د هیڅ نه منلو، د
 کینیا د " ماریه موسومي " په خندلو راخندلو، د ماؤریشییس د هندوي پېغلې
 سوبهراتي په غور اورېدلو، او د مالديپ د " احمد خلیل " په بې ځایه تنقیدونو
 کې ماڅیگر پنځه بجاء شوي -

گوا، یو وار بیا زه وم او زما د تېرو سترگو تنده، چې د هوټل په لابي کې د هغې
 بنکلي څېرې و دیدن ته نه یوازې مضطربه وې بلکې شاعر زړه هم د فراق په
 تراخه اور کې داسې سوځېدو... لکه ما چې په مودو مودو مینه ورسره کړي
 وي.....

منم، چې مټین نه وم ورباندې، خو زړه مې ځینې صبر کېدو هم نه.....
 " دا هر څه گوره چې څه وو؟ "

د دې سوال، که به مې هر څو په مزغوزور ورکړو، خو ځواب یې په گوتو نه راتلو
 - هر څه هر څه، خو د زړه په تختۍ مې دا نظم بیا بیا د " هما " په نامه داسې
 نوشته کولو، لگیا وم....
 " اې په خپل حُسن غاورې !

تا هم کړي دي وزرې
په مثال دهما غوندي
حک

نه کړي په ما سيوري
داسې نه

چې زه باچا شم
او زرگي دي کرم ترلاسه

(شوق / کواللمپور - ملائيشيا / ۱۹۹۲ع)

*****

مانبام د باقي سرکار او ډاکټر کنول سره دباندي د بنار په سپل و وتم - په تگ
تگ کې د هوټل سره په څه فاصله يوهان پلازه ته وره غلو - د پلازي په هر
پور کې دوکانونه جوړ و ، چې زياتره ملي او چينائي انجونو چولو - د دنيا هر
شئ په کې خرڅېدو - د رنگا رنگه رنځانو، رقم رقم څپرو سره سره د دې
مارکېټ دغه له شمېره و تې دوکاندارې انجونې په رنگينو جامو کې ، چې
سکرټونه او پېنټونه يې اغوستي وو د بنکلا د سپوا کولو اصل سوب گنل
کېدې - غرض دا ، چې د گودر د ماڅيگري تنده ورباندي بڼه ماتېدله - کله يو
دوکان ، کله بل دوکان ، کله چاته خندلې ... چا راته خندلې او کله چا سره
سترگې اړ باسلي - دغه رنگه تر څلورم پوره پورې په لفتونو کې وختو - دلته
يو وخت په خيال کې څنگه ما دا لفتونه او موونگ سټيرز د خپل هېواد په يو
شاپنگ پلازه کې ولگولو ، نو سم دستي د بجلي د پټ پټانې احساس زما دغه
د وينو خوب بې تعبيره غوندي کړو او زړه راته وئيل ، چې ...

کرار کښېنه نادانه ... چرته چې بجلي په خپل حال نه وي ، هلته د رنځانو او
مشيني ژوند تصور کول لېونتوب دی

د شپې چې تر ډېره وخته پورې ناست وم ، د لېونو غوندي به کله په لفت کې بالا
خونې ته وره غلم او کله به لاندي لابي کې د مطلوبې انډين انجلي د کتو په

تمه .... بيا دَ وخت دا ظلم لا بېل ؤ، چې دولس بجو خوا ته ما دَ نا اُمېدی ورسته څنگه په لفت کې قدم ردلو ، نو هلته دَ کاؤنټر تر شا هغه انجلی راښکاره شوه - خو راغبرگ ځکه نه شوم ، چې يو گام مې په لفت کې ايښی ؤ - ما وئيل ... څه خبر دی بيرته به را کوز شم ... مگر چې څنگه بالا خوښې ته وردننه شوم ، نو دَ ټېلي فون زنگ گړنجېدو ... او بيا بيرته لاندې ځکه نه راغلم چې دَ هوټل آپرېټرې زه په ټېلي فون باندې تر نيمې شپې پورې اخته ساتلی وم -

*****

وخت مخ په وړاندې روان وو او تاريخونه او يښتو - گوا ورځ په ورکشاپ کې ، ما ځيگريان او ماښامونه دَ ښار په چکرونو کې ښه په خوند تېرېدلو ، لگيا ؤ - يعنې په کوالالمپور کې مې زړه دومره لگېدلی ؤ ، چې ورڅخه دَ بيرته تگ احساس به زه په گنټهو گنټهو پرېښانه ساتلم - مگر کولی مې هيڅ نه شو ، ولې چې دَ وخت دَ نيلى باگې چې به مې څومره په خپل ځای باندې درولو دَ پاره راتينگولې ، نو دا نيلى به په هومره چسپاندى، مخته په تريکواروان ؤ - مخ مخ ته ښکلې نندارې وې او شا شا ته سپېرې دُورې - او دغه خو وجه وه ، چې په سترپانه پوهېدم .... بس کله يو ځای کله بل ځای - گوا هر وخت په ليدو کتو کې بوخت ښکاره کېدم - چې زړه مې بيرته خپل ځای ته ځله نه راتلو ؟ که څه هم هغه دَ روسلينا نامي پېغلې چې دَ LPPKN سره يې اړه لرله ، خبره ، چې ...

” شوق په طبيعت سېلانی دی ... هر وخت کله په يوه روډ (جالان) کله په بل روډ باندې ليدل کېږي ”

دَ ورکشاپ دَ ۱۷مې جنورۍ ۱۹۹۲ع لومړۍ دوې غونډې په دې اړه ډېرې اهمې وې ، چې هر ملگري دَ خپل خپل هېواد په باره کې دَ خانداني منصوبه بندۍ په اړه مقاله وړاندې کوله - خو چې کله زما مقاله پائى ته ورسېده . نو عبدالباقي سرکار ته دَ مقالې اورولو دَ پاره بلنه ورکړل شوه - ده چې څنگه مائیک اوچت کړو ، نو دَ مقالې اورولو دَ مخه يې ماته برگ برگ وکتلو او پئيل يې له دې خبرې وکړو ...

٭ بنگله دېش چې له پاکستان څخه د هندوستان په کومک یو خپل واکه هېواد جوړ شو، نو تاسو خبر یاست، چې مور ته څه راپاته شوي و...؟ ٭
 ده به اوس یوه ناوړه خبره کوله، چې ځان مې ترده لومړی کړو...
 ٭ ولې باقی صاحب! چرته ستا اشاره خو ستا د ملک د باد و باران او سمندري طوفانونو په خوا نه ده؟ ٭

دا خبره څه وه، چې ټولو وځنډلو او باقی سرکار هم غاښونه سپین کړو... ځواب به یې په نره راکولو، چې راملي بن عثمان، چې د LPPKN ملائیشیا ډائرېکټر جنرل و، مېزو ټکولو او خواست یې وکړو...
 ٭ نو پرسنل اټېک پلینز ٭

بیا که څه هم درسته ورځ په یو بل باندې ٭ پرسنل اټېکونه ٭ و نه شو، باقی سرکار د خپلو پنډو عینکو تر شا گړی، گړی، داسې راته په قهرناکه نظر کتلو را کتلو، لکه ما چې یې په زخمونو مالگې دوړولې وي -

سبا سهار د ریاست ترینگانو په دوره د دوو شپو د پاره تلو... خو عجبه ناپېښه دا وه، چې هغه دواړې انجونې، لکه چې خبرې وي... ځکه خو یوې په لابی کې په دیدنونو مور کړم او بلې بالا په خوښې کې د ټپلي فون په خوږو خبرو - هرڅه هرڅه، خو خبره بیا هم هغه رنگه وه - یعنې چا، چې خبرې راسره کولې.. هغه د سترگو وړاندې نه راغله او چا، چې سترگې په سترگو کې راته بیا بیا اچولې.. هغې خبرې نه کولې - که څه هم ما ډېرې هلې ځلې وکړې، خو بریالی نه شوم -

*****

د ۱۸مې جنورۍ سهار نهه بجې په دوو مرسدیز بسونو کې، چې سیتونه یې د جهاز له سیتونو کم نه وو، د ترینگانو ریاست په لور روان شولو - چې څنگه بسونه د کوالالمپور په قطبي خوا مخه وکړه، نو ریاست Pahang بنار Bentong زموږ لومړی منزل وو - د بنایسته پراخ سرک دواړو خواؤ ته، که څه هغه هواره محکه وه او غرنیزه علاقه، وړباندې تر لرې لرې پورې شنېزه او گڼې درختې ښکاره کېدې - په لاره کې وړې او غټې آبادیانې هم مخې ته راتلې - د

کورونو په اړه یې خاص خبره مخې ته دا راغله ، چې یو ، خو یې کورونه واړه او د لږگیانو له دږو او بانسونو څخه جوړ شوي وو او بل ، هیچرته مې د خوڼو شاوخوا ته دېوالونه ترسترگو نه شو - خوڼې له مخکې څخه درې څلور فته بالا جوړې وې او د دغو خوڼو دلاندې چې کوم خالي ځای ؤ ، هلته یا خو چرگې او یا بوزې او پوسونه تړل شوي ؤ - دلته په بنځو کې د مخ پټولو رواج نه ؤ ، ټولې لوڅ مخ گرځېدلې - ایراني او عربي وزمه وړوکی د شمالونه یې په سرونو پېچلې ؤ - اوږده پراخ سکر تونه او پنجابي لنگ یا هندي ساړی ته نیږدې نیږدې جامې یې په تن وې - سړي زیاتره په تورو خولیانو کې لیدل کېدو -

یو وخت بسونه د Bentong ښار څخه یو څه رادې خوا ، یانې په لنډه لار (بائي پاس) باندې څه مخته په Karak هائي وې روان وو مزل یې لنډولو - د Karak ښار شاته پرېنولو ورسته Maran او بیا Temerloh نامي ښارونه هم شاته پاته شول - او دې وخت مور د ریاست Pahang ساحلي ښار Kuantan په لور مخه کړې وه - د قدرتي نندارو څخه خوندونه اخیستلو سره سره په بس کې د ناستو ملگرو گپه هم خوږه وه - چا ټوکې کولې ، چا خندلو ، یو نیم په سنجیده خبرو چمتو وو او چا به د نورو د خبرو څخه خوندونه اخیستلو سره سره یوې بلې خواته جریان جریان کتلو - غرض دا ، چې ماڅپښین خواته بسونه په Kuantan کې د South China Ocean یعنی د سهېلي چينائي سمندر په څنډه جوړ Merlin Resort Inn نامي رېسټورېنټ ته ورسېدو - دا رېسټورېنټ خاص د سمندر په غاړه د ښایسته کانو او لږگیانو څخه داسې جوړ کړل شوی ؤ ، چې سور سمندر مخامخ ښکاره کېدو - او سمندر څخه لږ رادې خواته ، گوا د سمندر د غاړې او د رېسټورېنټ په منځ کې خلاسه مخکه یا خو په شنو چمیانو نیول شوې وه ، یا بیا سوئمنگ پولونه په کې جوړ شوي ؤ - چرته چې سره سپین خلگ ، چې زیاتره په کې ښځې وې لمبېدلو - ځینې ښځې او سړي د Sun Bath کولو په نیت په اوږدو سپینو چوکیانو باندې پراته ؤ - مور ته نیږدې مخامخ دوې ښځې ، چې ځیگرونه یې لوڅ برېنډ وو پرتې وې - نو ځکه د

هوټل په برانډه کې ناستو خلگو بلې خواته لږ لږ او هغو بنځو ته زيات کتلو -
خو د الازهر يونيورسټي ډاکټر مراد خليل په وار وار غوږونو ته لاسونه وړلو او
وئيل يې ...

”دومره آزادي هم انسان ته نه ده په کار ...“

مگر په ډاکټر کنول دا خبره ، لکه چې بده ولگېده ، چې په ځواب کې يې ورته
وئيل ...

”ډاکټر صاحب ! په دې کې نو اوس څه بده خبره ده ، د پر څه خو يې پټ ساتلې
دي“

لنډه دا ، چې چا په پټه ځله تماشه کوله او چا ورباندې خپلې رايې ورکولې -
هن تر دې چې ، د زمور د ډلې بنځو هم يو بل ته په غوږونو کې خبرې کولې او بيا
بيا يې ورته کتلو - د غرمې ډوډۍ خوړلو ورسته ټول ملگري په پارکونو يا د
سمندر په غاړه دانه وانه شول - بڼه مې په زړه دي چې دلته يو وخت د پېغلې
سوبهراتي د تندي ټيکې او خلاسو وېښتانو ما ته د هوټل گړېډ کانتينېنټل د
لابي هغه انجلۍ راياډه کړه ، چې زما په زړه کې يې ځای جوړ کړی ؤ -

چې له دې رېسټورېنټ څخه بسونه روانېدو ، نو نری نری باران هم ورېدو - يو
خواته باران او بلۍ خواته شنه محکه او دلته په بس کې د ما سره لا دا ظلم بېل ،
چې سوبهراتي زما د نښې لاس په دوؤ سیتونو کې د کهر کې د خوا په سیت کې
د Lous د انجلۍ سره داسې کښېنستله ، چې د خبرو کولو په وخت به يې خلاص
وېښته په څېره باندې داسې را ايله شولو ... لکه جوړه چې په سپوږمۍ باندې
نری اورپخ راغلې وي - نو ځکه خو مې سترگې د هغې په لور کړې شوي وې او
تر ډېره مې ورته کتلو - خو يو وخت چې د هغې راته پام شو ، نو مخ يې په يوه
جټهکه هغې بلې خواته داسې واړولو ، لکه زما په سترگو کې چې سور اوروي
او دا په ژوندي ځان ستی کوي - او بيا چې به يې په هېره يا له کسته کله مخ
راواړولو ، نو لکه ټپي زمري ، چې ايله يې وس نه رارسېدلو ، گنې په مخ به يې
منگولې رالکولې وې - د سوبهراتي په دې خاموش ظلم مې فېصله وکړه ، چې

ځنگه له ترينگانو څخه راغبرگ شم، نو د هغې انډين انجلی سره به خبري کوم -
 او په داسې سوچونو کې يو وخت د رياست ترينگانو لومړی بنار Kemamen
 څخه مخته تېر شولو -

ما حُستن اتهه نیمې بجې خواته بسونه ترينگانو بنار ته ورسېدو - دا يو غټ ،
 بنائيسته، د وړو او غټو ودانيانو بنار ؤ - ځای په ځای چمنيان او هر لور پراخ
 پراخ سرکونه جوړ ؤ - دلته مور د دوؤ شپو د پاره د بنار په منځنۍ برخه کې په
 هوټل ډيسا ، چې په يوه زرغونه غونډې غونډۍ باندې جوړ وو کې کښته کړلې
 شولو - د ما حُستن ډوډۍ خوړلو ورسته ملگري ډله ډله په لانونو کې کښېنستو
 - زموږ ډله چې په کې د فېميلي پلاننگ بورډ کوربه ليلاوتي د خپل
 معصوميت سره ، ډاکټر ثريا د شوځۍ سره ، ډاکټر کنول يو وار بيا د خپلې
 ځالاکۍ او رنگينو ټوکو سره ، او زه د خپل شوق سره، زما د خوڼې په خلاص
 کاريدو کې په چوکيانو کښېنستو - او تر يولس نيمو بجو پورې د شپې په
 خبرو او ټوکو ټکالو اخته ؤ -

*****

سهار نهه بجې مور په بسونو کې و " و سيمما دارالايمن " ته وره غلو - په دې
 نوي ډول جوړې غټې ودانۍ کې د ترينگانو رياست د انتظاميې دفترونه ؤ ... د
 وزيراعلی او سټېټ سپکر ټبري دفترونه هم هلته ؤ - لومړۍ ناسته مو د سټېټ
 سپکر ټبري سره په کمېټي روم کې وشوه - او بيا ورپسې وزيراعلی دفتر ته
 ورغلو - د ملاقات ورسته مور يو بنائيسته هال ته وروړلې شو - هلته زموږ په
 مېلمستيا کې وړوکی لاکن خوندور تقريب وشو - د تقريب ورسته هر مېلمه ته
 وزيراعلی ترينگانو په خپل لاس د زېږو يعنې Bross جوړ څيزونه نڅښه کې
 ورکړل شو - هلته حال دا ؤ، چې رياستي وزيراعلی د خپل ساده او درانه خوڼی
 او بُو د له کبله هر مېلمه سره جلا جلا خبرې کولې - بيا د دې شاهي ډوډۍ خوړلو
 ورسته د اووؤ ملکونو مېلمنو، چې زه هم ورگډ وم ، د ټپلي ويژن ټيم سره د
 وزيراعلی په مشرۍ کې د ورکشاپ د اهميت په حقله مرکه وکړه -

په دې مرکه کې د ورکشاپ په حقله د خبرو او حکومتي انتظاماتو د ستائينې سره سره ځينې داسې خبرې هم منځ ته راغلې ، چې په کې په يوه نايوه اړه د دې هېواد خلگ و ستائيلی شو - لکه

“ دا خلگ بې ساري مسلمانان دي ”

د نرانو سره سم بې بنځې هم ژوند کولو ته جوگه دي ”

“ هر وخت موسکني او خندني بنسکاره کېږي ”

او و به وایم ، چې ملائيشيا ته راغلی هر سړی نه يوازې دا هر څه محسوسولی شي بلکې د سترگو وړاندې يې ليدلی هم شي -

يوه نيمه بجه مور يو نرسري هوم ته د سټېټ سپکرېټري په مشرۍ کې دوره وکړه - دلته د څلورو کلونو څخه کم ماشومان د روزنې د پاره په بېلو بېلو کې بوخت ساتل شوي و - څوک مې بنکل کړو ، څوک مې واخيستو او د چا سره مې بازی وکړې .... دغه رنگه مې د خپل وړوکې زوې قاميار خان تنده پرې ماتوله - د ماشومو فرېنتوله دې جنته مور د دستکارې يو ادارې ته وره غلو - هلته ټول کارونه انجونو ، چې واره رومالونه يې په سرونو پېچلي وو کولو - يو ځای رخت جوړېدو ، بل ځای رنگېدو او دريم ځای يا خو ټاپې ورباندې لگېدلې يا بيا د هرې انجلۍ په لاس کې درې درې برشان د بېلو رنگونو وو ، چې د مشين غوندې تېز تېز چلېدلو او په رختونو باندې يې نقش نگاري کوله - د خندنښو څېړو له دې څانگې مور يوې بټۍ ته يو وړل شولو - دلته لکه زمور د هېواد د سندهي اجرک ، دغه رنگه ټوکران په ايښېدلو او بوکې رنگول کېدو او بيا يې د وړو بلاکونو په کومک ټاپې ورباندې لگولې - دا د ملائيشيا بوتیک ، د گائيد له قوله ، په دنيا کې ډېر زيات خوښول کېږي - او بيا مور له دې ځايه د ژېړو او سپينو زرو شيان جوړولو کارخانې ته بوتلل شولو - کارخانه خو يې نه کړه رابنکاره ، خو د فلم په ذريعه يې د ځينو شيانو د جوړولو عمل رابنکاره کړو - او چې له دې ځايه راوتو ، نو هر ميلمه ته يې د ژېړو څخه جوړې چارې ورکړې

، خو دومره په مینه ، چې ماته چاره راکولو په وخت زړه حلق ته راغلو - او زړه راته وئیل چې دا خلگ د ژوند په هر ډگر کې په زړونو منگولې لگوي - مازیگر چې بسونو د هوتل ډیسا په لور مخه وکړه ، نو ترینگانو دریاب ته ورته جوړ سپنیرل مارکېټ سره ډاکټر ثریا بس و درولو ، ماته یې راغ کړو ...

“ شوقه ! په دې مارکېټ کې ستا د کتو د پاره ډېر شيان دي - که غواړې نو کښته شه شاپنگ وکړه ”

ما وئیل .... “ هو ”

او بیا مې ډاکټر کنول د لاسه ونيولو او په نه ساعت کې دواړه کښته شولو - مور چې څنگه کښته شولو ، نو څه گورم چې لیلایو ته هم راکښته شوه او درې سره ملگري په مارکېټ ننوتلو - دلته ملائیشین بوتیک ، د ژېړو او سپینو زرو جوړ خیزونه ، د کانئو جوړې خولیانې ، توري ، په لاس کشیده شوي رختونه او پروني د کتو وړو - ډېر په کې وگرځېدو - ما څه شيان واخیستو او چې له دوکانه دباندې راووتم ، نو لیلایو ته هم له مخامخ دوکان څخه راووته - په لاس کې یې ملائیشین رومال وو ، وئیل یې راته ...

“ دا واخله زما له خوا ستا کور ودانې ته نڅښه ”

که څه هم ما نه ورڅخه اخیستله ، خو چې د ډاکټر کنول دا خبره (په اردو کې) ، گوا وایې خله ... گنې د خوارکۍ زړه به مات شي تر غوړه شوه ، نو مې ځینې تر لاسه کړه - اوس مخته خدائی خبر ، چې ما هغه ماشوم زړه مات کړو او که جوړ ...

*****

په دې بله ورځ بیا مور و او هغه زړه لاره ، گوا بیرته په هغو بنارونو راتېرېدلو - خو دې ځل یو هم په بس کې چپ نه و - د ډاکټر ثریا په کست هر میلمه د خپلې علاقې یوه یوه سندرې تېره کړه - په عمر یو هم هلک نه و ، خو دې وخت هلکوالی ، گوره چې څله په هر یوه کې سر راپوته کړی و ...؟ چپ له دې چې په Kuantan بنار کې مور د غرمې ډوډۍ د Merlin Inn په ځای په Hyatt Restaurant کې وخورله - کوم چې هم په خپل ځای غټ او بنائیسټه رېسټورنټ و - بیا یو دوه

خاڀه بسونه ڌ تپلو اچولو ڌ پاره په پمپونو و درېدو ... گڼي روان روان به وو -
 حڪه خو په اول ماښام هوټل گربند ڪانٽينينٽيل ڪواليمپور ته راوړسېدلو - ڌ
 سٽريا وسا ڪولو ورسته زه ڌ شپي يولس بجي خواته لاندي لابي ته را ڪښته شوم
 - مگر ڌ بېخي انتظار ڪولو پرته هم هغه غم رنگه خپره ما و نه ليده او نه بالا په
 خوڻي ڪي تپلي فون وگرځېدو - يو خوا ته سٽري وم او بل ڌ انتظار داسي
 سٽري او زاوال جن ساعتونه ... وايم چې زه يو ځل بيا خړو او بو ڌ مخه ڪري وم -
 اوس به لا ڌ مايوسي ڌ درياب مستو څپو ڌ غم و سمندر ته ور غورځولم، چې ڌ
 پخوا ڌ يوې شپي په رنگه ، چې ڌ لفت په خوا ور روان شوم، نو ڌ ڪاؤنٽرونو ڌ
 شا دروازه خلاسه شوه - زه به اوس بيرته راغبرگېدم، چې هغي انجلي په ځان
 پسې دروازه بيرته پوري ڪړه ... او زه هم غېرت اخیستی په لفت ڪي بالا و ختم -
 اوس چې څنگه څنگه ورځي شپي مخ په وړاندي لندېدلې ، ما ته خپله ماته
 هومره هومره باوري ڪېدله - او په ځان مي خندلې هم نه شو، ولې چې ڌ خپله
 لاسه او ښه په هوش ڪي مي ځان په دې جنجال ڪي اچولي و - ڪه مي څه هم ډېري
 هلې ځلې وکړي ، خو نه ما هغه ڌ لابي گونگي انجلي وژغوله او نه مي ڌ خواږه
 ژغ تر شا پته خپره ڌ سترگو وړاندي راغله - بيا ڌ حېرانتيا خبره دا ، چې ورڅخه
 صبرېدم هم نه - لکه جوړه چې بي جادو راباندي ڪري وي - خير ، وخت
 تېرېدو ... ښه يا بد ، تېر شو

سبا ڌ ورکشاپ ورستی ورځ وه - داسي خو زه له دې خاڀه په ۲۷مي جنوري
 ۱۹۹۲ع ڌ بنڪاک په لور تلم، لاکن ڌ سبا ماښام نيت مي سنگاپور ته له ډاکټر
 ڪنول سره ڌ تلو و - ولې چې تردغي ورځي پوري ڌ پاڪستاني سفارت خانې له
 خوا راسره ڪري قول په سمه ڌ مېلمستيا بلنه لانه وه راغلي - خيال مي دا و، ڪه
 سبا تر مازيگره هم گاډي راغله، نو ڌ سنگاپور پروگرام به ڪېنسل ڪړم ، گڼي
 داسي به ولاړ شم او داسي به بيرته راشم - او بيا به مخته گورم، ڪه مي نوري
 شپي ڪولي او ڪه په هغه ۲۷مه نېټه ڌ جنوري به بنڪاک ته ځم - غرض دا، چې
 دغه شپه چې څنگه لابي له ديدونو څخه راخلاس شوم ، نو هلته په خوڻي ڪي ڌ

تپلي فون په تارو کې ايله ما او آپرېټرې يو بل ته وانه ژړلو - بڼه مې په ياد دي ، چې هغې په دې شپه بېخي ډېرې خبرې راسره کړي وې -
 سهار مې په Awakening Call سترگې راخلاسې شوې - درست کال مې د آخري
 ځل دپاره ډېر په خوند واورېدو - چې څنگه مې رسيور کښېښولو ، نو تر پروانه
 پورې خلاسې ټولې دروازې راباندې بندې شوې- نور خو نور ، د برايه شپې
 قول هم آپرېټرې په ځای نه کړو .... چې وئيل يې سهار دي په خوشحالي-
 رخصتوم- مگر د Awakening Call سره هر څه هر څه داسې پاته شول ، چې زه يې
 يوازې خپلو مایوسيانو او غمونو ته پرېښولم - لا به نور نور په زړه کې ژړېدم ،
 چې دروازه وټکېده ، گهرې ته مې وکتو ، د سهار ۱۳ منته بالا اووه بجې وې -
 يو دم زړه راته ووئيل ....
 " دا هغه ده "

چې څنگه مې دروازه خلاسه کړه ، نو څه گورم چې د آپرېټرې په ځای د هوټل د
 لابي انډين انجلی مخامخ راته ولاړه ده .... نه هیلو .... نه هائی .... يو دم مې د
 خلی څخه ورته ووتو ....
 " ته ؟ "

دې د ځواب په ځای په کاريدو کې يوې بلې خواته وکتو او په څرپي خوڼې ته
 رادننه شوه ... بيا ساه کېدلې ساه کېدلې د چوکۍ په خوا وره غله - بس چې
 څنگه کښېښسته ، نو يې فقط دومره ووئيل .....

Shut The Door Please

او په ما خوله ځکه را ايله شوه ، چې دا هغه ژغ و ، چې هره شپه به ما په تپلي فون
 باندې اورېدو -

دَ مونکي گاڊ په جنت کي

تاثراتي لنډيز ---

د انسان عظمت ، د قانون احترام او د ژوند په اړه د پرمختگ خومره اخلاصمنه جذبې چې د سنگاپور په خلکو کې شته ، داسې مثال مې بل هيچرته نه خو وليدو او نه مې د چا خخه واورېدو - نو ځکه د دې فائن سټي په باره کې په باور سره وایم ، چې د محکې په سر د داسې جنت جوړونه يا خو د مونکي گاڊ کرشمه کېدلی شي او يا دلته مېنسته د مونکي وزمه انسانانو د پرله پسې زيار نتيجه .... گني انسانان خو موږ هم يو ، چې د لاسو خيري لاهم نه شو صفا کولی (شوق)

پټ پټاني

چې له گرومو مې دا زړه بډه وکړي
محکه آسمان راباندي تنگ شي دوني
چې د مرگ ويره ما په تېنست مجبور کړي ،
پرېږدم خپلوان او و پرېدو ته لار شم
د نړۍ هغو هېوادو ته لار شم
چرته ، چې غم نه وي تر لرې لرې
چرته ، چې وي د خوشحاليانو موسم ...
خو ، درېغه درېغه خان ساتلی نه شم
که هر خو پټ شم او ترې منډه وکړم
غمونه زما په تعاقب وي هر ځای
زه يم د مخه او دوي ټول را پسې
بيا چې مې ساه راولي ځلې ته څنگه ،
په خپلو پلونو شم راغبرگ وکورته

او بس په داسې رنگه پټ پټاني
ټوکی کوي راباندې ژوند هر کله

(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا / ۱۹۹۲ع)

د ملائیشیا ائیر لائن فلائټ نمبر MH 613 ټکټونه په جیب کې زه او ډاکټر کنول د ۲۵ مې جنوري ۱۹۹۲ع په مازیگر څلور نیمې بجې د گربند کانتیننټل کوالالمپور په گاډۍ کې کسپنستلو... گاډۍ چې څنگه روانه شوه، نو تر شا مې وکتو او د مینې و دې دنگ او هسک مزار، چې زما ارمانونه په کې بنځ و، ته مې آخري ځل لاسونه پورته کړو - بیا چې څنگه څنگه گاډۍ د Subang ائیرپورټ په لور مزل لنډولو، نو زړه مې وار په وار بده کوله - که څه هم زما فاتح پښتون زړه ته پته وه چې بل سبا به بیرته د سنگاپور څخه دلته راځم او بیا به یې ترې تنده د مهبش وري په دیدن ماتوم - لاکن گوره چې په ده څه ټکه رالوبدلې وه، چې په ځای د هوسېدو یې ژړلو -

هسې خو مې د سرکاري پروگرام په سمه له دې ځایه په ۲۷ مې جنوري VIA بنکاک کراچۍ ته د تلو نیت و - لاکن و سنگاپور ته په دې لنډه دوره پخپل خرڅ ځکه روان وم، چې ما وئیل، سهار ته مې د سنگاپور ته کتو ارمان په زړه پاته نه شي - پروگرام مې داسې جوړ کړی و، چې نن شپه او د سبا درسته ورځ به په سنگاپور کې تېروم او سبا ما حستن لس بجې به په تېرېن کې بیرته کوالالمپور ته را روانېږم - او بل سبا به په سرکاري ټکټ غرمه دولس نیمې بجې د بنکاک په لور مخه کوم - هم هغه ورځ به د تگ له مخه د چائینا ټاؤن سره جوخت سپنټرل مارکېټ په مېن گېټ کې له مهبش وري سره د ټاکلې وخت په سمه لیدل کتل هم کومه -

شپږ بجې جهاز پورته شو او د سنگاپور په لور يې مخه وکړه - يوه گنټهه ورسته بيا زه او انډين ملگري ډاکټر کنول د سنگاپور په ائيرپورټ کې د انټري کولو دپاره په لائن کې ولاړؤ - که يوې خواته دا ائيرپورټ زما سترگو ته په خپل جوړښت او لوړ بنائيسټ ښه ويسېدو ، نو بلې خواته په دې ائيرپورټ کې ما ته خپله پېژندگلوي د پاکستانې په حبثيت کولو کې خورا گرانه هم پرېوته - هغه داسې ، چې د ايميگرېشن په کاؤنټر ناستې انجلی (کلرکې) ماته گوته ونيوله او وئيل يې ...

”ته پاکستانی نه يې“

او زما د پاسپورټ تصوير ته يې داسې په ژور نظر بيا بيا کتلو ، لکه ما چې د بل په پاسپورټ کې خپل تصوير لگولی وي - ډېر مې ورته وئيل ، چې ...

”باور وکړه ، زه پاکستانی يم“

مگر دا وه ، چې هر ځل يې سر يوې بلې خواته ښورولو او په تکرار يې راته وئيل ...

”نو... نو... يو آرنات پاكي ... پاكي ، بلېک بلېک“

اوس که په يو بله موقعه داسې چا راته وئيلي وي ، نو ډېر به خوشحاله شوی وم - چې څه ياره ! شکل دي سپين پوستو ته شوی دی ..... مگر دلته زه په دې خبره خورا ډېر پښېمانه وم او هڅه مې کوله چې د خپل سېل د لارې دا خنډ ژر تر ژره لرې کړم - خو هغه کلرکه وه چې زما د پاسپورټ پانې يې اړولو ورسره د ځان سره يو خواته کښېښولو او زما تر شايې ولاړو مسافرانو ته په پاسپورټونو د انټري ټاپې لگول شروع کړې - د څه انتظار ورسته چې بيرته هغې انجلی ځان سره نيردې ولاړ د ائيرپورټ يو بل کارنده ته خدائی خبر چې څه وئيلو او د سر په اشاره يې د هغه ځوان توجه راواړوله - هغه ځوان هم يو وار سر تر پايه راته وکتلو او بيا يې پوښتنه وکړه - لاکن زما په ځواب يې داسې سترگې په سترگو کې راته واچولې ، لکه جوړه چې ، يو غټه ښکښا مې ورته کړي وي ..... سر يې يوې بلې خواته وښورولو او د ځان سره وېوښېدو - دوی ماته

او زه دوی ته حریان وم ...، چې یو دم مې په مزغو کې راغلو، چې شوقه! بس دی ... ډېره وشوه .. ځان ورته پښتون کره، گنې بې گناه به یې ترلی یې - او سرې سترگې مې د دوی په سترگو کې واچولې او څه غوندي په کلکه لهجه کې ورته گډ شوم ...

زه له اصله Pathan ییم Pathan، خو د ډیورنډ د کرښې په لمړختیځې خوا، گوا په پاکستان کې مې کور دی ...

لا به مې نور څه وئیلو، چې دواړو یو بل ته وکتلو، څه سره و هم بونېدو او بیا انجلی راته وای ...

یس پتهان ... پتهان ...

دواړه و موسېدو او د بڅښنې غوښتلو ورسته یې په پاسپورټ ټاپه ولگوله، چې پاسپورټ یې را کولو، نو د نوم په ځای یې وئیل راته ...

Ok, Take this Pathan

ما څستن اتهه بجې خواته په ټپکسي کې کښېنستو، ډاکټر کنول و ډرائیور ته وئیل، سرنگون روډ ته مې ورسوه، بیا به مې نو خود په کرایه کمولو کې څه جنجال هم ورسره کړی وي - ولې چې داسې کول خو هندي او پاکستاني کلتوري خاصه گړځېدلې ده - هم په دې خو شاید چې دې سنگاپورین ډرائیور خوا بده کړې وه - چې په درسته لاره یې د ځان سره گریز ختو - نور نه پوهېدم، خو د ځلې څخه یې "بارگېنینگ ... بارگېنینگ" او "لټل انډیا ... لټل انډیا" رنگه توري په تکرار سره ووتو - خو ما او ډاکټر خوند ورباندې اخیستو او ورته خندلو مې هم - بس چې یو وخت سرې په رښتیا راواړوله او نور نور توند شو، نو ما په ملا وټکولو او ورته ومې وئیل ...

"څه برې دي خېرې ... پیسې درکوؤ ... مفت مې نه وړې، گاډی ودره ... مور کښته کېږو"

سرې چې د کښته کېدو واورېدو، نو کرار شو، خود لکه چې و وپېرېدو. چرته دا خلک پولیس ته نه و وای ... بیا دا نوره پاته لاره مې د سړک دواړو خواؤ ته ولاړو

بنائسته او په رهاگانو جل بل دنگو دنگو مایانو او ودانیانو ته په کتلو تېره کړه - شپه وه ، مگر زموږ تر ورځې رونه او ډېره زیاته رنگینه هم - څه نیمه گنټه ورسته تېکسي ودرېدو ، ډرائیور وئیل ...

دائل اندیا ، گواسرنگون روډ دی

ډاکټر کنول یو ځل مخ کې هم سنگاپور ته راغلی وو - چې د تېکسي څخه راکبته کېدو ، نو یې مخامخ غټ مار کېت ته په لاس اشاره کولو په وخت وئیل ...

خان بهائي ... یه مصطفی مارکیت هی

مارکیت او ورسره ورته جوړ بنائسته دوکانونو او رش گش دومره خوند راکړو ، چې زړه مې غوښتو ... چې ورته په چکر شم - لاکن بیا مې په اوږه راټال درانه بېگ ته پام شو ، نو ډاکټر کنول ته مې ورڅغ کړو ...

ډاکټره ! اوس ته د مخه او زه درپسې ، هوټل رابښئیه ، چې له دې بېگونو خلاص شو

بیا دای د مخه او زه ورپسې ، څو هوټلانو باندې وگرځېدو - مگر هر هوټل دومره گران وو ، چې وس مونه په رسېدو - چې ښه سترې شولو ، نو ډاکټر کنول د یو لاروي څخه د انډین گیسټ هاؤسونو تپوس وکړو - د لاروي په ښول شوي لاره روان شولو ... خدای حق دی ، چې ښه ډېر سترې هم وو - مگر د ستریا وساکولو حاجت مې ځکه نه محسوسولو ، ولې چې زموږ له مخه یوه ځورې او چټه غونډې پېغله ، چې بنائسته خونه وه ، لاکن په تک تور او تنگ مني سکرت کې یې ټکې غورځولې او زموږ مخ مخ ته روانه وه - یو دوه ځله خو یې مخ هم راواړولو - گوره چې اوس دا موږ ته چرټ وړې وه او که یې څه بل مطلب و...؟ ډاکټر ته مې څوکه غونډې وئیل ...

چرته د دې انجلی و کور ته خو مې نه وړې ، چې د سرنگون روډ څخه دا د مخه ده او موږ ورپسې پسې روان یو؟

ڊاڪٽر وڃندل او اوس به ٻي لاشه وٺيل ، چي هغي انجلي بيا شاته وکتلو او و
 موسپده ... نو حڪه د ڊاڪٽر خواب په خلي کي پاته شو او راته وٺيل ٻي ...
 خان ... خيال رکھنا ... يه لڙکي مجھي اچهي نهين لگتي
 ما ورته وٺيل ...

فکر مه کوه ، دومره لاهم کمزوره نه ٿيم ، چي هر چاته به زړه په لاس کي ٻڌم
 ما چي خنگه دا خبره کوله ، نو هغي انجلي د ٻيو دوکان په تره باندي ڀرتي
 چوکی کي ناست خوان ته لاس پورته ڪرو ، وٺيل ٻي ...
 هائي

د هغي انجلي هائي خه وو ، چي د پنبو دلاندي مي محڪه وخته - ما او ڊاڪٽر
 يو بل ته داسي وکتو ، لکه دواڙه چي بنه مزبداره ٻي وقوفان جوڙ ڪرل شوي و -
 او په دي خبره کي خه شک هم نه وو پاته شوي ... ولي چي هغه انجلي ، انجلي
 نه بلڪه Lady Boy يعني نرنسختي و -

*****

د دواڙو په صلاح د ٻيو تامل کورني د بالائي پور په يوڀي خوئي کي Paying
 Guest جوڙ شولو - خونه خه وه ، بس هسي ساده کوٽه وه - نه په کي حاجت خاي
 او غسل خانه وه او نه بل د ضرورت خاص شئي - بس دوه کتونه پراته و ، چي
 ورباندي نيالياني او خاداران پراته و - باک مي حڪه نه کولو ، چي مازي شپه
 تپرو و - او بيا ڊاڪٽر دومره خوشحاله و ، لکه جوڙه چي خپلو عزيزانو ته
 راغلي وي - ولي نه ، که ٻي سکه عزيزان نه هم و ، خو په بهگوانانو خو ورگه و -
 له زړه ٻي منلو که نه ، خوزما او د هغوي د مخه ٻي د دي کور په تاخچو کي ڀرتو
 بهگوانانو ته په وار وار جوڙه لاسونه نيولو ضرور - په دي کورني کي دوڀي
 سرتوري او په رنگ هم تڪي توري او لغورني ، دوه خوانان او د هغوي زرو مور
 او پلار استوگنه کوله - دي خوانانو او پيغلو زمور داسي خدمت کولو ، چي که
 مي غوڻتي و اي نو د ماما زامن ٻي جوڙ بدلي شو - لاکن د ٻيو شپي خبره وه ،
 بس يو رنگه مي تپرو له -

خه درې پاوه وخت مې هلته سترپا وسا کړه او تيارې ورسته دباندې راووتو ...
 په سرنگون روډ کې په يو انډين هوټل کې مې دال او چاول وخورلو او مصطفى
 مارکېټ ته په سپل شولو - شه خوش رنگه مارکېټ وو - لکن دکوالمپور د
 مارکېټونو په سر بيا هم نه ؤ - په دې مارکېټ کې په گرځېدو راگرځېدو مې يو
 ځای نابره شپږينه پښتو تر غورږه شوه ... ودرېدم او شاته چې گورم ، نو دوه کچه
 ځوانان ، چې پښتنې جامې يې په تن وې ، خپلو کې خبرې په پښتو کولې -
 دومره خوند يې راکړو ، چې ژغ مې ورباندې وکړو ...
 "پښتانه ياست ؟"

هغوی وئيل .... " هو پښتانه يو "

" دکوم ځاي ... ؟ "

دوی وئيل ....

" دچمن "

دا "چمن" توری يې داسې په ځله راغلو ، لکه دا چمن ښار چې جوړه ځانته يو بېل
 هېواد وي - په خبرو خبرو کې مې بيا ورڅخه پوښتنه وکړه ...

" دا اليکټرانکس سامان خو دلته ډېر گران دی - که څه هم زموږ هېواد ته له دې
 ځايه ورځي "

په هغو دوؤ هلکانو کې يوه وئيل ...

" هو گران دی ، چې يو يو شئې اخلي ... مگر موږ خو دکنټېنرانو په حساب له دې
 ځايه سامان وړو .. ځکه راته ارزان پرېوځي "

اوس که څه هم هغه دواړه هلکان تر موږ په عمرونو باندې واړه وو ، خو دې غټو
 خبرو يې موږ ورڅخه په حېثيت واړه او نابنده ويسولو ... او مخته ورڅخه تېر
 شولو - په گرځلاؤ کې چې ښه سترپي شولو ، نو بيرته دتامل کورنۍ په لور روان
 شولو - چې دې وخت له موږ څخه په ډېره فاصله باندې پاته شوی ؤ - نو ځکه تر
 هغه ځايه رسېدلو پورې موږ ښه ډېر سپل کولی شو -

دَ سرنگون یوه اړخ ته سپین ماجت او ورسره ورته دَ چینیانو وره غوندي اوپن ا
 ئیر عبادت گاه وه - ماجت کې مې دَ ماخستن لمونځ ادا کړو او مخته له ډاکټر
 کنول سره تېر شوم - چې کله دَ چيني عبادت گاه سره په څنگ کې تېرېدو، نو څه
 گورو ، چې چينائي نران او بنځې لاس په لاس ، په يوه غټه دائره کې په يو څيز
 باندې شاوخوا گرځېدو راگرځېدو - په مخونو يې سره شنه، تور او ژېړ رنگونه
 لگولي وو او قسم قسم لفظونه يې په گډه له ځلو څخه راوتلو - دلته ډاکټر کنول
 دَ دې چينائي مېلې کتلو سم دستي راته ووتل ...

” ياره ! دې چينائي عبادت کولو انداز ته چې وگورم ، نو ستاسو دَ دين په
 ريښتونولي مې باور شي ”

يو وار مې لا خبره حلق ته راغله ، چې ورته ووايم، چې نه يوازې دَ چينايانو څخه
 ، بلکې ... خوبيا مې زړه ته راغلو، چرته راڅخه خفه نه شي - ځکه مې په ټوټو
 کې ورسره ټوټو وټولو - او يو وار بيا دَ سنگاپور دَ روڼې شپې په خوش رنگيانو
 کې رنگېدلو دَ ده په خوبه او ملگرتيا جوگه شولو -

*****

دا شپه راباندې دېره په زوال تېره شوه - يو خواته غوماشې وې ، چې کرار ته
 يې نه پرېښولم او بلې خواته دَ زړې پنکھې کړپې - ډاکټر بختور لاسه وو ، ژر
 ویده شو - لکن زه وم ، چې سترگې مې نه سره ورتلې - يو اړخ بل اړخ اوښتم
 او زړه مې غوښتو چې په يو کتاب يا رساله باندې سترگې کرارې کړم - لکن
 داسې مې هم ځکه نه شو کولی ، ولې چې دَ دباندې دَ بلبونو په لږه رڼا ، چې دې
 وخت دَ کهرکيانو دَ شيشو څخه دننه راتله ، کې لوست نه شو کېدلی او دَ خوڼې
 بلب مې هم په دې نه بلولو ، چې په خواږه خوب ویده هندو يار مې نه شو
 راوښتولی - بس دې وخت زه وم او ډول ډول راخرمه شوې سوچونه ، چې يو
 وخت يې هغو اژدهاگانو مخامخ ودرولم، چې دَ چيني يا منگولي نسل بدها
 منونکو خلکو په برخه دَ خوش بختۍ، سوکالی او نورو بنو علامتونو په څير
 ورغلي دي ... چرته دا ځناور خو بدها نه دی ورته په گوتو کړی ..؟ ”

او بيا مې په خپل سوچ او فکر د دې خبرې داسې نفې وکړه ... چې د تاريخ له رويه
بدها په درست ژوند کې

چپ د مارانو له باچا "ناگما" څخه نور داسې رنگه ځناوران نه دي ياد کړل شوي -
نو، خبره بيرته دې ځای ته ورسېدله، چې دغه اژدها خود لکه چې د افسانوي
علامت په توگه د دوی په پخوانيو افسانو، نکلونو، کيسو او متلونو کې
غوره کړل شوی دی ... او بيا کرار کرار دغې ځناور د بدها منونکو په مذهب کې
ځای موندلی دی - ځکه خونن د دې نسل خلک چې په کومو هېوادونو کې هم
په زيات شمېر مېنښته دي، هلته د دې اژدها بنودنې نه يوازې په سرکاري
مونوگرامونو کې شوي دي بلکې په قامي او مذهبي مېلو کې هم د رنگينو
رختونو څخه يې جوړونې او بنودنې په خصوصيت سره کېږي -

خو د پورتنيو ذکر شوو خبرو پرته موږ دغه اژدها نه يوازې د تهائي لېنډ،
لاؤس، وېتنام، برما، کمبوديا، او نېپال رنگه ملکونو د پاره د اېډز په شکل کې
د تباهي علامت گڼلی شو، بلکې د چين او انډيا د پاره يې د زياتې آبادي هغه
بلاهم، چې خلک به ډېر ژر په وښو او پاڼو خوړلو باندې مجبور کړي - او بيا
دغه اژدها د سنگاپور د خلکو د پاره قانوني ويره، د سري لنکا د پاره د
خوشحاليانو د ښمن، د هانگ کانگ، کوريا او ملائيشيا د پاره د صنعتي
انقلاب زېږی او د پاکستان يا برما د پاره د منشياتو لعنت او عذاب هم گڼلی
شو - غرض دا، چې په داسې رنگه گډوډ سوچونو کې د نيمې شپې خواته
خوب په خپله پسته غېږه کې واخيستم -

*****

د سهار چائی او ډوډی (ناری) مې په ډېرو لږو پيسو په تامل کورنۍ تاوان کړه
او دباندې راوختو - په لومړي نظر د دباندې چاپېر د لمر په رڼا کې داسې راته
بنکاره شو، لکه موږ چې په انډيا کې گرځو - سنگاپور او دومره زيات انډين ...
؟ سر مې د تېکسي ډرائيور په هغه خبره يو دم خلاص شو، چې وئيل يې ... دا
لېل انډيا دی - خبر، د دې لېل انډيا د مېن روډ، گوا سرنگون روډ د يو بس

سټاپ دَ بنائيسټه ټکټ کپښن څخه مې ټکټونه تر لاسه کړو او دَ سبنتوزا روت بس ته وَاختو - په دې بس کې په شمېر يو څو سيټان وو، چې دَ خواپاکۍ يو مثالي ماحول په کې زما په رنگه دَ يو کليوال سړي دَ پاره دَ حېرت خبره نه يوازې سوال کوله بلکې دَ دې بس دننه دَ خلاسې خلاسۍ ماحول دَ روح دَ خوشحاله کولو په خیر ځواب لټولو ته مجوره کولم هم - عجبه خودا وه، چې په دې بس کې هيڅوک هم دَ بل په اوږه نه وو سپور... هرې سوارلۍ ځان ځانته پراخ سيټونه درلودلو - گوا سړي دَ سړيانو سره نه او نه بنځې دَ بنځو سره ناستې وې ، بلکې دلته بنځې او سړي يو بل سره څنگ په څنگ په بنائيسټه او غټو سيټونو باندې پټه ځله ناست وو - هيڅ قسم شور شرابه نه وه - زه دَ يوې زړې آنتي ، گوره چې دَ کوم هېواد وه ، په څنگ کې کښېنستم او ډاکټر زموږ مخته په سيټ له يوې چټې پېغلې سره اوږه په اوږه کښېنستو... او په وار وار به يې تر شا داسې راته کتلو لکه جوړه چې هغه ټوره وهلې وي -

دغه بس دَ بنائيسټه ، څرکېدونکو او دنگو دنگو ودانيانو په منځ کې په جوړ هوارو سړکونو باندې مخته منډه وهله - شاوخوا غوره شوی چاپېر هغه... دَ چا خبره په ما ومنله، چې سنگاپور ته Fine City نه يوازې دَ بنائيسټه بنا له سوبه وئيل کېږي بلکې دلته که څوک دَ ټرېفک دَ قوانينو خلاف ورزي کوي او يا هر قسم سخن څېړونه غورځوي . نو سمدستي يې پوليس جرمانه کوي - هم دغه وجه وه ، چې يو هم داسې ځای مې په سنگاپور کې تر سترگو نه شو، چې زړه پرې خراب شوی وي - هرځواته خواپاکي او بنائيسټ وو، چې سترگې يې گټلې - ما دَ سنگاپور په بنائيسټ خوند اخیستو او زما مخته ناست ډاکټر کنول دَ څنگ انجلۍ سره وړې، سړې او خوږې خبرې کولې - يو وار مې لا په اوږه هم وَا تومبلو، لاکن ظالم گرسره چُرټ را په کې نه وهلو - نو ځکه بيا نو ما هم دائي خپل عشق ته اېله کړو -

سبنتوزا، دَ سنگاپور سره جوخت يو وړوکی ټاپو (جزيره) وو - دلته ډېر پخوا يوه عسکري چهاونۍ وه - لاکن اوس دَ خلگو دَ سپل دَ پاره درست ټاپو او

شاوخوا دَ سمندر غاړې په کار راوړل شوې وې - دې واړه ټاپو ته دوې لارې تللې وې - یوه سمندري لاره وه ، چې دَ Ferry ، گوا وړو ، غټو کشتیانو په ذریعه سپری ورتلی شو او بل ، دَ سنگاپور دَ خوا ، له سمندري غاړې دَ هسکې مینارې څخه دَ سېنتوزا تر ساحلي مینارې پورې په چټیر لفت کې — په دواړو لارو سپری په لس منټه کې ورته ښه په کراره رسېدلی شو - موږ دَ لفت چټیر ټکتونه وکړو او مینارې ته په ساده لفت کې وختو - چې کله په چټیر لفت کې دَ سېنتوزا په خوا روان وو ، نو تر لرې لرې پورې دَ سنگاپور غټې ، ښائیسټه او بېخي دنگې دنگې ماښانې ، ودانیانې او ښائیسټه کورونه داسې ښکاره کېدو ، لکه هغه چې دَ خوبونو یوه ښار یه وي - او دلاندې دَ سمندر په شنو اوبو کې واړه او غټ لانچونه او کشتیانې هم دَ کتلو وړ نندارې وړاندې کولې - موږ دلته له بالا څخه خورا ډېر عکسونه هم واخیستلو او ځانونه مې دَ دې خوبولې ماحول برخه کړلو -

په سېنتوزا کې ۲۲ واړه سټېشنان یا دَ کتو ځایونه جوړ وو ، چې په ټولو باندې یو Mini Train ، گوا وړه رېل گاډۍ راگرځېدلې - ښه خبره دا وه ، چې بیا بیا به دَ ټکټ اخیستلو ضرورت نه پېښېدو - په یوه ټکټ هر سټېشن ته تگ کېدلی شو - تر ټولو لومړی موږ دَ Butterfly Park نامي سټېشن په لور وره غلو - چرته چې دَ رنگارنگ گلونو ، زرغونو بوټو او چمنیانو دغه ښائیسټه پارک هغه وخت لا نور نور هم دَ روحاني سکون راکولو پلمه شو ، کله زموږ سترگې هغو ښائیسټه تمټرو ته په کتو شوې ، چې فضا یې گل ورینه او داسې رنگینه کړې وه ، لکه شمال چې دَ رنگارنگ گلونو پانې یوې بلې خواته الوځوي - دَ یوې اندازې په سمه ، دلته پنځوست قسمه ... څه کم او زیات دوه نیم زره تمټري خپل مخته آزاد دَ گلونو شاوخوا الوځي را الوځي - داسې خو هر تمټری و ځانته په ښائیسټ کې ځانگړی وو ، خوځینې داسې تمټرې هم لیدل کېدو ، چې دَ یو ماشوم په رنگه مې زړه ورته ټالی و هلې او غوښتلو مې چې و یې نیسم او بازی ورسره وکړم - لکن داسې مې نه شو کولی ... ولې چې دلته هر څه ته قانون

تحفظ وربخنبلی دی - حکه خو، هر شه او هر کس د یو سیستم دلاندې ژوند ته په خوشحالی اوږې ورکوي - خیر، له دې ځایه چې څنگه بیرته مور په وږې رېل گاډۍ کې کښېنستلو، نو په وږه ډبه کې په مخامخ دوو سیتونو باندې دوي جاپانی انجونې کښېنستې - گوره، چې ما او ډاکټر کنول ورته د بلې دُنیا مخلوق ښکاره شولو، که بل شه چل وو، چې یو دم یې کپمږې آن کږې او راته وائي ...

“ که تاسو خوانه بدوئ، نو مور له تاسو سره گډ تصویرونه اخلو ”

وږې شه غواړي ... فقط دوي ډوډۍ - ډاکټر ورته په ځواب کې له ژبې سره سم د سر په اشاره ووتیل ...

“ ولې نه ... ولې نه ... یقیناً ”

او بیا یو وار یوه انجلۍ زموز په ما بڼ کې کښېنسته ... هغې بلې تصویر واخیستو او بیا دویمه راسره کښېنسته ... دغه رنگه مې په گډه ډېر زیات تصویرونه واخیستو - یو وخت د لاس په اشارو کې ما ورڅخه پوښتنه وکړه ...

“ یوازې یاست، که څوک نرینه هم درسره دی؟ ”

زما په دې سوالیه اشارو دواړو په خپله ژبه کې راته گډې شوې ... ډاکټر ته مې وویل ...

یاره! دا انجونې شه وائي ... سر دې ورباندې خلاسېږي، که شه؟ ” هغه په خندا ځواب راکړو ...

دوئ وائي، چې له مور سره ملگري شي او بس ”

زه پوهی شوم، چې ډاکټر ټوکه راباندې وکړه، نو حکه مې د خپلې خوا داسې وار ورباندې وکړو ...

“ یه یه دوئ دا نه وائي ... بلکې دوئ وائي، چې ستا په رنگه پلار او زما په رنگه ورور لري ”

او بیا مور دواړه په خندا سر شولو - د خوند خبره دا وه، چې هغو انجونو هم راسره خندلو او په خندا خندا کې یوې زما لاس هم داسې ونيولو، لکه زما په

خبره چې يې سر خلاص شوی وي - ډاکټر چې زما لاس د جاپانۍ په لاس کې وليدو، نويې وئيل ...

ما نه وئيل ... چې د دوئی څه مطلب دی؟

او بيا گوره، چې څله نه ما لاس ورڅخه راټول کړو او نه دې په کراره ايله کړم - د ډاکټر کنول خبره کېدای شوه، چې رښتيا شوی هم وی ... بس که مور د Musical Fountain نامي فوارو، چې تر ورځې د شپې خواته په دې خوند کوي چې نه يوازې د هرې فوارې د اوبو رنگ په بېلو بېلو رنګانو ځانگړی وي بلکې خواره سازونه هم ژغوي، څخه مخته په دې بل سټېشن نه وی کوز شوی - لکن دا څه دوئی خو هلته پاته شوې او بيا يې لاسونه داسې راته بنورولو، لکه د دوئی وخت چې زموږ سره ښه تېر شوی وي ... يو وار لا زړه راته وئيل ... چې بيرته ورشم او ورسره څنگ کې کښېنم، لکن چې ډاکټر ته مې پام شو، نو د خواهش په مړۍ مې پښه کښېښوله -

دلته د Under Water Sea World نامي ځای د کتو وړ دی - که ووايم، چې په دې Sentoza کې تر ټولو زيات زړه خوشحالونکی او د حېرت وړ ځای دغه يو دی، نو غلط به نه يم - ولې چې د شيشې جوړ يو غټ ټيوب د سمندر په تله کې داسې لگول شوی ؤ، چې ورڅخه د سمندر د مخلوق او رنگين ماحول ننداره په آسانه کېدلې شوه - ټکټونه مې واخيستو او په Moving Belt و درېدو - دا غټ گرځنده بېلټ کرار کرار مخته روان وو، د سمندر ښائېسته او رنگارنگ مخلوق، لکه ماهيان، کيشوگان، کومباران او شنه ټوپې (اوبرې) په خپل فطري چاپېر کې ډېر ښائېسته ښکاره کېدو - ځای په ځای دا ټيوب تر خطرناکو پاڼونو دلاندې داسې تېر کړل شوی ؤ، چې کله به سړی ورڅخه تېرېدو، له ډېرې ويرې به يې زړه د حلق ژبه ښکلوله او سترگې به يې وازې نيولې وې چې چرته هغه غره هومره پان ورباندې را ايله نه شي - غرض دا، چې د ماشومانو سره سره د ځوانانو د پاره هم ډېرې زړخوښيانې په کې ليدل کېدې

په سپنتوزا کې ، یو بل ځای د " مني ترپن " چې دوئی ورته " مونو ربل " هم وئیلو ، څخه کښته شولو - دا یوه بنائیسټه سمندري غاړه وه -- که یوې خواته پېغلې او ځوانان ، واړه او زاړه د سمندر په اوبو کې لمبېدلو ، نو بلې خواته ، تر لرې لرې پورې په رېگ باندې پراته هم وو او Sun Bath یې کولو - زه او ډاکټر هم په رېگ باندې و غزېدو او ځانونه مې د دې رنگین او بنائیسټه سمندري غاړې په رنگونو کې ورنګولو ، گوا په خپله و نه لمبېدو ، خو د نورو خلکو لمبېدل مې په هډو واخیستو -

بیا یو پارک ، بل پارک وگرځېدو او دولس بجو خواته په چټیر لفت کې بیرته د سپنتوزا د ورې لاکن بنائیسټه دنیا څخه د سنگاپور د ښار و محکمې ته راغلو - ما سره دغه یوه ورځ وه ، نو ځکه مې غوښتلو ، چې ډېر ځایونه و وینم - په بس کې کښېنستو او Tang Dynasty نامې تاریخي ځای ته وره غلو - دا د براعظم ایشیاء تر ټولو لوی تاریخي او ثقافتي پارک ؤ - دلته ورې لوی د زړې زمانې چینایي طرز ودانیانې د ټانګ زمانه اقتدار یادونه تازه کوي - پارکونه او ودانیانې دومره په ترتیب جوړې وې ، لکه پخوا چې نه ، په نن زمانه کې جوړې کړل شوي وي - محلونه ، د مشهورو چینایي شاعرانو کورونه او د عدلیه ودانۍ د کتو وړ ځایونه ؤ -

دلته په پلنو پلنو د پوالونو یې مور له یوه سره تر بله سره چکرو و هلو - یو ځای د بېزوګۍ مجسمه هم جوړه شوې وه ، چې ورته په ډېر احترام یې مونکي گاډ هم وئیلو - داسې داسې ښکاره کېدو ، لکه د زړې زمانې چینایانو چې دا بېزوګۍ (توبه نعوذ بالله) خدای یا د بوي منلې وي - پرته د پوښتنو ، که څه هم چا غوره ځواب رانه نه کړو را ، لاکن د دې باوجود هم د دې مجسمې په حقله د دې ځای د اصل چینایي خلکو عقیدت دا څرګندولو ، چې د دې مونکي گاډ ځانته یو تاریخي او مذهبي حیثیت پاته شوی دی او خبره وه هم دغه رنگه ، ولې چې مونکي گاډ که څه هم په ښکاره ژوندی نه وو ، خو د منونکو د عقیدې له کبله فېض یې ورته رسېدلو - دا عقیده ، چې څومره زړه نه منله ... خو سترگو د غومره

باور ورباندي په دې وجه کولو ، چې د مونکي گاد جنت د سنگاپور په نامه خائنه په درسته نړۍ کې په هره اړه ساری نه درلودلو ... لاکن دا بیا بېله خبره ده ، چې Raffles نامي انسان د سنگاپور دغه بڼکلي سيمه لومړی ځل د نیا ته په گوته کړې وه - د ډاکټر کنول د دې پوښتنې ، گوا...
 "د اُبْت ، خوزمور د بهگوانانو څخه زور نه دی"

په ځواب کې ما ورته وویل ...

"بخښنه غواړم ، دا دعوه ته هم نه شې کولی"

ډاکټر زما په خوا داسې څه غوندې په تريو تندي را وکتل - خود زما خبره ، لکه چې بده ورباندي ولگېدله ، ځکه خو مې مخته و نه خپرله ... هو ، په زړه کې مې وئيل چې ، چې آيا ، دای په دې خبرو و هم ، که نه ، چې د بتانو د جوړولو تاريخ د انسان د وجود هومره پخوانی دی - غلط به نه يم ، که ووايم ، چې کله حضرت آدم عليه السلام سترگې رُونولو په وخت د خدای پاک د کلیمې سره پيوست د حضرت محمد صلی الله عليه واله وسلم نوم په حقله پوښتنه د حضرت جبرائيل عليه السلام څخه وکړه ، نو د حسد او رشک سلسله شروع شوه - او بیا ورپسې هاييل او قابيل د شر او امن پېلامه شولو ، نو انسانان څوکه څوکه په دوو ډلو کې سره و وېنل شولو - يوه ډله د رحمان په لاره او بله د شېطان په لاره روانه شوه ... او له دې سره سره د بڼه ژوند کولو او سر ساتنې تکل او احساس په انسانانو کې د نیا جوړونکې او ژوند سپارونکې خالق د لټولو تجسس پيدا کړو - او هر چا د خپل خپل سوچ او فکر په سمه خدایان ټاکل شروع کړو - ځينو انسانانو ته سجدې لگول شروع کړې او ځينو په عقلي دليلونو غرونه ، لمر ، سپوږمۍ ، اور ، اوبه ، هوا او غټ ځناوران خدایان وگڼلو او د هغوی عبادت کولو د پاره يې د هغوی په بڼه د خټو او لرگیانو ، يا بیا د کاهو څخه بتان جوړولو ته چمتو شول - هم دغه رنگه د خدایانو په جوړولو د مجسمه سازی آرټ پئيل شو -

درې نيمې بجې خواته زه او ډاکټر کنول د سنگاپور ښار و چائينا ټاؤن ته وره غلو - دلته هم هغه رنگه کيسه وه ، لکه د کوالالمپور په چائينا ټاؤن کې - گوا هغسې رنگين ساپه واني دوکانونه او رپرهيانې، چې په کې اکثره خوراكي شيان خرڅېدلو، د کتو وړ و - هر لور چينائي پېغلې ښکاره کېدې - دلته موږ له يوې رپرهي سره ودرېدو او په ولاړو مې د وريژو غابونه صفا کړو - موږ خو شوم، خو د ډوډۍ بار مې نه شو ورباندې مات ... مجبوري وه، څه مې کولی شو - ولې چې د دوې و نورو خوراکنونو ته مې زړه نه کېدو - خپر، د سترگو تنده مې نو ښه په کې سره کړه او بيا له دې ځايه مخته روان شولو - مرينه سپنټر، رېفلس شاپنگ سپنټر او فېسټيول شاپنگ سنټر ، چې درې واړه د سنگاپور غټ او نامي مارکېټونه وو، کتو سره سره مازيگر خواته په آرچرډ روډ کې له يوه سره تر بل سره پورې وگرځېدو او وگرځېدو - دلته د کتو وړ خبره دا وه، چې نرينه وو که ښځې ... زياتره د جامو او ظاهري کړو وړو څخه داسې ښکاره کېدو، لکه د دې علاقې خلگ چې د High Gentry سره اړه لري - ولې چې د کبر د لاسه هريو په کې په ملا غوټ ماتېدو ... ښائيسټ هم په کې زيات وو، خو له بده مرغه دې زړه مې ورڅخه استفاده نه شوه کولی - غرض دا، چې په دې آرچرډ روډ کې د سترگو خوږولو پرته ، چې سپرې پلازه سنگاپوره او لکي پلازه ، چې په هره اړه ساري نه لري ته ورشې ، نو زړه په رنگ رنگ ښکلاگانو باندې جارېدو ته په سينه کې په ټوپونو شي ، ولې چې دلته په حُسن غره سنگاپورين څېرې تر نورو ځايونو په شمېر زياتې ليدل کېږي - گوا زما او د هندو ملگري هم څه دغه رنگه حالت وو ، چې د سترگو تنده مې ، په ځای د ماتولو ... نوره نوره زياته شوه او آخر پای د باندې را ووتو - خبره دا چې، ما به سنگاپور نور نور تر پښو ايستلی وای ، که ډاکټر کنول راته جوړه لاسونه نه وای نيولې او وئيل به يې راته ...

خانه ! تا خو په يوه ورځ کې د سنگاپور ټول خوندونه واخيستو

او خبره وه هم دغه رنگه ، د سټريا احساس راته ځکه نه کېدو، چې يو خو هر لور ښکلاگانې وې او بل مې دا اراده کړې وه، چې شپه به درسته په تېرېن کې په

خوب تېروم - ولې چې هغه د چا خبره، چې د ترېن او خانگو خوب یو برابر دی،
 ښه ستړیا په کې وسا کېږي - خبر، د لمر پټېدو سره سم زه او ډاکټر کنول
 سرنگون روډ ته بیرته ورسېدو -

ما حُستن د تیاري ورسته مې بېگ په اوږه راوځنول او اندین ملگري په اجازت
 په ټپکسي کې کښېنستم... ټپکسي چې څنگه روان شو، نو د کنول غورېدلې
 خپره په لومړي ځل رانه مړغونې غوندې ښکاره شوه - داسې یې لاسونه راته
 وښورول، لکه زما و بېلتون ته چې یې زړه نه کېږي - خدای حق دی، چې زما
 زړه هم له هغه څخه د بېلېدو له سوبه ډېر خفه وو - ځکه خو تر ډېره مې تر شا شا
 ورته کتلو او خپل خواږه هندو یار خپره مې په ذهن او زړه کې په وروستي ځل
 ثبت کولو هڅه کوله - درسته لاره مې د ډاکټر سره د تېر کړل شوي وخت فلم بیا
 بیا له سره کولو او په نمناکو سترگو مې هغو خوش رنگه لمحو ته زړه پسخولو،
 چې ده به په ټوکو ټکالو کې راسره گډولې - څنگه رېلوې سټېشن ته ورسېدم ...
 په دې نه شوم پوهی او چې لږ په حال کې شوم، نو څه گورم، چې ټکټ او
 پاسپورټ مې په لاس کې او زه د سنگاپور رېلوې سټېشن په غټ حال کې د
 کاؤنټرونو خلاسېدو په تمه ولاړوم - دا رېلوې سټېشن په هره اړه زما د هېواد
 تر غټ او ښایسته ائیرپورټ څخه یو په سله ښه او صفا و -

ترېن په لس نیمې بجې د شپې د سنگاپور رېلوې سټېشن څخه د کوالالمپور
 ملائیشیا په لور مخه وکړه - د دې صفا او ښایسته ترېن ډبو له یوه سره تر بله
 سره پورې تر خپلو په ماښام کې لاره درلودله او داسې ښکاره کېدو، لکه
 درست ترېن چې په یوه اوږده ډبه باندې اړه لري - ولې سړی په آسانه له اولې
 ډبې څخه تر آخېرنۍ ډبې پورې تللی راتلی شو - او بل، د ډبو ترمنځه جوړې دې
 لارې داسې څرگندولو لکه دلته چې مسافران په رېل گاډیانو کې بې ټکټه سفر
 نه کوي او نه د ټي ټي د چپکنگ په وخت له یوې ډبې څخه بلې ډبې ته ځان
 پټولو دپاره هلې ځلې کوي - لنډه دا، چې په خپل برت وزمه اوږده سیټ باندې
 کښېنولو او د نیردې ډائینگ کار په یوه صوفه وزمه چوکۍ کې کښېنستم -

زما شاوخوا ځينې نور خلگ هم ناست ؤ - د زياتره خلگو سترگې په ما کې کېدای شي په دې وجه بنځې وې ، چې د څېرې کړو وړو مې له ناستو ټولو خلگو سره هيڅ سمون نه خوړلو - ولې هغوی ټول پيت پوزې وو او زه په کې د کاکاشاهي د نسل يوازينی کس وم - يو وخت مخامخ ناسم ځوان ، چې په څنگ کې يې گرل فرېنډ ناسته وه ، له ما پوښتنه وکړه ...

Hi Mr. Where do you come from?

او بيا يې زما د ځواب انتظار لانه وکړو او خپله يې مخته وئيل ...

Are you Indian?

ما ورته وئيل ...

” يه ... زه انډين نه يم ”

لا به مې نور ورته وئيل ، چې بيا يې پوښتنه وکړه ...

” ايراني يې که عرب ؟ ”

ورسره ناستې گرل فرېنډ يې په خدا کې وئيل ...

” نو ... نو انگلېنډ ”

او د دوئی په خبرو د نورو ناستو خلگو هم راته پام شو .. نو ځکه مې په خدا

ورڅخه پوښتنه وکړه ...

” زه او انگرېز ... دا خبره تا څنگه او په کومه حواله وکړه ؟ هغه خو سره او سپين

خلگ دي او زه ... زه خو ”

انجلی چې لا يې هغه رنگه غاښونه سپين کړي وو ، و وئيل ...

” All looking same same ”

دا خبره چې يې کوله نو لاس يې په خپله پوزه باندې ايښی وو - گوا ټول د جگې

پوزې خلگ يو رقم مونږې - د پېژندنې په اړه دا مجلس ترډېره پورې تود وو ...

که څه هم سترې وم او خوب ته مې ټالی وهلې ، خو د دې مجلس څخه پورته

کېدو ته مې زړه په دې نه کېدلو ... چې په داسې رنگه خو ما د دې خلگو د روئيو

او خوی او خصلت صحیح اندازه لگولی شوه - ولې چې هوشیاران واي ، چې سړی په سفر کې پېژندل کېږي او ما د دوئی اندرون ته ادراکي نظر اچولی ؤ - ترېن ۳۵ منته سفر کولو ورسته ودرېدو ، ما پوښتنه وکړه چې دا ستېشن دی .. هغه هلک و موسېدو او راته وئیل یې ..

” یه ... دې وخت ترېن د سنگاپور او ملائیشیا په باهر ولاړ دی او د ان آوت تر مرحله تېرېږي ”

او بیا چې ترېن څنګه مخته روان شو ، نو له دې همسفر یارانو څخه مې اجازه واخیسته او په خپل اوږده سیټ باندې وغزېدم - د درستې ورځې ستریا داسې د کاره ایستلی وم ، چې څنګه مې سترګې پټې کړې ، نو خوږ په خپله غېږ کې واخیستم - او بیا زه وم او چپه راسته خوبونه ... خو ځله مې سترګې هم خلاسې شوې ، خو داسې به مې وسنجولو ، لکه زه چې ماشوم وم ... په ځانګو کې پروت یم او څوک مې کرار کرار ځنګوي - نو ځکه به مې سترګې بیرته سره وره غلې -

*****

سهار شپږ بجې خواته مې له خوبه سترګې خلاسې شوې - دې وخت ترېن له کوالالمپور څخه د یوې ګنټه په واټن باندې ؤ - راپورته شوم ، د ډېبې و واش روم ته وره غلم ، مخ لاس مې پرېمنځلو او ږیره پرتېر راتېر کړو - په ډائینګ کار کې مې لا چائی سمې نه وې کړې ، چې ترېن د خپل ټاکلي وخت څخه تش لس منټه په ځنډ ، گوالس منټه بالا اووه بجې کوالالمپور رېلوې ستېشن ته ورسېدو - په انټري کولو کې څه نیمه ګنټه ولګېده - چې د ستېشن څخه د باندې راووتم ، نو لمر ښه بالا راغلی ؤ - پیاده مې یوې خواته مخه وکړه - په دې روډ باندې له ما څخه پرته بلا ډېرې انجونې او واړه لوی هلکان د بېلابېلو سکولونو او کالجونو یونیفارم اغوستي یوې بلې خواته په غټو ګامونو روان ؤ - نیردې یو ریستورېنټ کې کښېنستم او چائی سره مې څو دانې بسکوټونه وخورلو - بیا چې سګرېټ ته مې تلې بلوله ، نو دې وخت زما په ګهږې کې د دې

هېواد په سمه پنځه منټه بالا اتهه بجې وي - گوا د ټاکلي پروگرام په سمه زما او د مهېش وري د ديدن تر منځه بس فقط ۵۵ منټه پاته ؤ -

نهه بجو ته لا څو منټه پاته ؤ، چې زه د سپنټرل مارکېټ کواللمپور په غټ گېټ کې يو اړخ ته ولاړوم - شاوخوا مې سترگې غوړولې او سوچ مې کولو ، چې اوس به راځي ... اوس به راځي ... يه له دې خوا به راځي ... يه يه له هغې خوا به راځي ... بس چې څنگه راغله ، نو لاس په لاس به دواړه مارکېټ ته دننه کېږو ... زه به هغې ته تحفه اخلم او هغه به يې ماته ... هو ، کېدای شي چې په يو نيرېدې رېسټورېنټ کې هم کښېنو ... بيا به لس نيمې بجې خواته ورڅخه اجازه اخلم او دا به ضد کوي ، چې هغه هم راسره ائيرپورټ ته ځي - هلته به هغه په ژړا ژړا ما خدائی ته سپاري او زه به ډاډگيرنه ورکوم ، " ته فکر مه کوه ، زه به هرکله ليکونه درته رالېږم او هغه ټول تصويرونه هم ... کوم چې ما او تا په تېرو ورځو کې په هوټل گربنده کانتينېنټل کې د وصال په وخت اخيستي ؤ " - بس دغه رنگه يوې خواته د شېخ چلي غوندي په سوچونو کې غرک ترک وم او بلې خواته مې دگهړۍ ستنې په ډېره چټکۍ باندې د لس بجو خواته روانې وې - زړه ماتې به شوم ، خو د مهېش وري هغه پخوانی جنون چې به راپه زړه شو ، نوراتگ به مې يې باوري وگڼلو - مگر ترڅو پورې؟ آخير پاي دا باور هم کرار کرار په مايوسۍ او محرومۍ کې بدل شو - اوس که څه هم نا اميده شوی وم ، له هغه ځای مې بنورېدو ته زړه نه کېدو - ما وئيل کېدای شي ، چې راشي ... مگر دا نه راتله ، نو نه راغله -

لنډه دا ، چې په ټېکسي کې کښېنستم ... يو ځل مې د مارکېټ و گېټ او شاوخوا ته سترگې و ځغلولې او ډرائيور ته مې وئيل ...
" ائيرپورټ ته درځه "

دلته ټېکسي د ائيرپورټ په لور منډه وهله او هلته زه د مهېش وري په سوچونو کې غرک ... کله وایم ، چې کېدای شي ، ډيوټي يې بدله شوې وي ... کله وایم چې کېدای شي ، چه هغه لومړي ملاقات کې لا راڅخه بېزاره شوې وي - بيا له

خان سره وایم ، یه داسې کیسه که وای ، نو په لومړي ملاقات کې به یې د نن د ملاقات دپاره ضد نه کولو - په دغه رنگه گډو وډو سوچونو کې زه یولس بجې خواته ائیرپورټ ته ورسېدم - هلته مې هم تر یو څه وخته پورې هیله وه چې کېدای شي د آخيري سلام دپاره راشي - ولې چې خبره خو وه چې زه نن د فلاني وخت په فلائټ کې د دې له هېواده وځم - قسمتونه مو سره نه وو شوي ، نو ځکه دا نه راغله - او بڼه مې په یاد دي چې کله دتهائي ائیر وېز انټرنېشنل کاؤنټرونه د بورډنگ کارډونه ورکولو دپاره پرانستل شول ، نو د مایوسی او محرومی داسې خپه راباندې راغله ، چې نه پوهېدمه ، څه وکړم او بیا مې کولی هم څه شو؟ ولې چې اوس خو وخت زما له لاسو څخه وتی و -

****

د عجیبه غوندي کیفیت سره مخامخ وم ... که مې هر څو ماشوم زړه په ژړا سر و او کرارېدو نه ، خو په خان پورې خندا هم راتله - ولې چې د تعلق په اړه دغه د یو څو ورځو پېښه ، محض یو اتفاق وو ، نور هیڅ نه ... او داسې پېښې په ژوند کې په هر دویم ګام سړي سره پېښېږي - هر څه هر څه ، خو زړه مې په دې ګرم نه گڼلو ، چې زړه خو بس زړه دی ... په هرې ښکلا باندې غولېږي او په سینه کې ورته ټوپونه وهي - منم چې ویرجن کیفیت عارضي و - لاکن د یو شاعر دپاره ... که نور نه ، د شاعری کولو سوب په حواله بې معنا نه - نو ځکه مې د نه غوښتلو پرته هم خپل دا نظم په زړه باندې بیا بیا راوړېدو - که څه هم دغه نظم دوه کاله په خوا په یو بله موقعه ما په پښین کې په کال ۱۹۹۰ع کې لیکلی وو - خو دې وخت زما د کیفیت ، حالت او خټه شوو خیالاتو ترجماني یې کوله - نو ځکه زه غواړم ، چې هغه نظم دلته نوشته کړم ... داسې نه چې زه خپل لوستونکو ته سهار جواب ده یم ...

خوبولی تعبیر

ستا په لیدو راته زړه ووئیل
هېر زړیه شوقه !
په فرېبی نظر د سترگو
غولېذلیه شوقه !
دا ملاقات هم د خوبونو یوه برخه بوله
ځکه چې دا څېره ... هغه څېره وه ... بله نه وه ،
چا ، چې دا ستا قلم په تورو باندې وژغوی
چا ، چې په ځان پسې په روغ ځان لېونی کړلې ته
که یه ، ته وائی ...
چې دا خوب نه و
تعبیر و د خوب ،
نو دا بنائیسست د جنی نه
د یو پری کېدی شي
او په دې ته هم بڼه خبر یې لېونی شوقه !
چې بڼا پېریانې خوا کثره
په خوبو کې راځي

(شوق)

دَ تھائيانو پھ کرانگ تھيپ کي

تھراتي لنڊيز---

ڪه ڇوڪ انسان تر ڇناوره هم په بد او لڙلڙي حال کي ليدل غواڙي، نو هغه دي په خپل ژوند کي يو ځل خامخا تھائي لښند ته په چکر شي ... خپله به يي په سترگو وويني، چي دغه دَ عظمت په جامه کي پت انسان چي کله خپلي مخي ته ايله کڙلي شي، نو څومره په اخلاقي توگه وکوږي.....؟ خبره دا نه ده، چي گوندي د دي هڻواد خلگ په بنو او بدو نه پوهږي - بلکي زه فکر کوم چي هرڅه دلته له کسته کږي - ڇوڪ يي کوي؟ ... څله يي کوي؟ او د چا په ضد يي کوي؟ د دي خبرو ځوابونه به هغه وخت مخي ته راشي، چي کله دغه تھائي هڻواد د نيمي نري د خلگو د پاره د مرگ د فرښتي پرته د اول يا دويم بادارحشيت و مومي (شوق)

؟

پتيا او تر بنکا که
تر آئي لښنده د کورال ما
کومه پڻغله
تھائي پڻغله
په بنو کي و پئي له
خو، خبر نه يم چي څله؟
چي يي څله څلي له راوڙ له
ما به شاته ڇيني توپ کڙو
په څلورو به وڃاستم

دا به هم وروژدېدله
 راپسې به گرځېدله...
 پتېټانې به شروع شو،
 زه د مخه، داترشاشا
 لکه روگې، رُوح مې اخلي
 پټېد مه... وپرېد مه
 کله یو بار
 کله بل بار
 خو، نه زه ترې ورنه پتې شوم
 اړونه دا ترې شوه پاته

(شوق / پتایا بیچ - تهائي لېنډه / ۱۹۹۲ع)

د جنوري په ۲۷ مه نېټه کال ۱۹۹۲ع کې چې ، څنگه په سبانگ ائيرپورټ
 کوالالمپور کې د تهائي ائير وېز انټرنېشنل TG 416 کاؤنټرونه بنکاک ته
 تلونکو مسافرانو دپاره خلاس شو، زه هم په لائن کې ترټولو ورسته ودرېدم -
 يوې خواته که زه د لائن سره سره مخته روان وم، نو بلې خواته د سهېلي
 لمړختيځې ايشياء له زړه څخه کرار کرار وتمه هم، او شاته پرېښې يادونه وار
 په وار راباندې غمېدو هم - نو ځکه مې د شاوخوا چاپېرېه ورستي ځل په مزغو
 کې ثبت کولو هڅه کوله - هرچا او هر څه ته مې ډېر په ژور نظر کتلو او بيا هغه
 وخت هم راغلو، چې ما خپل پاسپورټ او ټکټ له ملائيشيا څخه د وتو دپاره
 په کاؤنټرناسټې ملي پېغلي ته وړاندې کړو - انجلی يو ځل ماته وکتو او بيا
 يې په پاسپورټ باندې د خروج ټاپه ولگوله او بورډنگ کارډ يې سره د ټکټه
 زما په پاسپورټ بدلولو په وخت و وئيل ...

”ته دڅه دپاره روان يې؟“

”په چکر باندي ځم“

ما ورته په عاجزۍ ځواب ورکړو ، له دې سره وخت لکه چې ډېر وو او يا زه
آخيري مسافروم ، چې راسره په ټوکو شوه ...

”زړه دې لکه چې دلته نه ولگېدو ، چې دومره ژر روان يې او هغه هم بنکاک ته ...
او بيا يې ځان سره نيرېدې دې بلې کاؤنټر و انجلی ته په خدا خدا کې و وئيل ...
په بنکاک کې داسې څه دي ، چې هر ځوان ورته روان دی؟“

هغې بلې هم وځندلو او وئيل يې ...

”په بنکاک کې نو ... نور څه دي ... بې د لېږدي ... لېږدي“

او بيا دواړو په يوه صلاح کلک وځندلو ... لازمي خبره ده ، چې ما به هم ورسره
غابونه سپين کړي وي او په ځواب کې مې لږ غوندي په ارامه انداز کې ژغ
ورباندي وکړو ...

”په داسې خبره نه ده ، دا لېږدي ... لېږدي خو دلته هم شته او ولې ته نه يې لېږدي

مخامخ ناستې انجلی خواته چې مې اشاره کولو په وخت دا سې و وئيل ، نو د
نيرېدې کاؤنټر هغې انجلی زما د خبرې په ځواب کې داسې په شرارت و وئيل ...

”ستا دا لېږدي که خو نېرې ، نو پاته شه دلته ... دا به واده درسره وکړي“

او کټ کټ يې وځندلو او بيا چې زه مخته تېرېدمه ، نو داسې څوکه غوندي مې
په لغازي موسکا کې ورته و وئيل ....

”د زامنو پلاريم ... وايه څه دې خوښه ده؟“ او په خدا ورڅخه تېر شوم - زما په
دې شرارت دواړو وځندل او تر ډېره يې راپسې نارې وهلې ..

”اېږز ... بنکاک ... اېږز“

*****

اوس بيا زه وم ، چې په جهاز کې ناست ، تهائي هېواد ته روان وم - هرڅو چې به
مې سوچونه يوې بلې خواته اړولو هڅه کوله ، نو بيرته به مې مزغو ته هغه توره
بلا راننه وته ، چا ، چې د نړۍ زياتره خلگ .. يا خو و خورل او يا يې له ډېرې ويرې

څخه د یو بل له ملاقاته څخه وگرځولو - زه ملامت نه وم، د دې ځای د اېډز په باب مې دومر لوستلې او اورېدلې وو، چې اوس راته تهائې لېنډ د انسانانو نه، بلکې د اژدهاگانو، لېوانو، مارانو او سپرې خورو ځنگل محسوسېدو - نور خو نور... وایم، چې د تهائې جهاز ائیر هوسټس له څنگه څخه تېرېده، نو ځان به مې ورڅخه راټول غوندې کړو... هو، ما گڼل، چې چرته د هغې په لمس هغه توره بلا را څرمه نه شي - گوره چې دا ویره مې څنگه یو دم زړه ته رانوتې وه؟ گڼې له ملائیشیا څخه چې راتلم، نو داسې هیڅ خبره نه وه - کېدلې شي، چې د ائیرپورټ د هغو مستو انجونو ټوکې مې په رښتیا را اړولې وي - بس په داسې رنگه گډو وډو وسوسو او واهمونو کې د بنکاک په ائیرپورټ باندې له جهازه کښته شوم - ښه مې په یاد دي، چې د څټه شوي طبیعت له سوبه مې داسې وسنجوله، لکه زه چې دې وخت په مځکه نه، بلکې د یو لوی اژدها په ځله کې راکښته شوی وم -

د بنکاک ائیرپورټ په هره معنا غټ، ښایسته او خوش رنگه وو - حال دا وو، چې پنځه یا لس منټه ورسته یا خو یو جهاز الوتو یا کښېنستو - قسم قسم مخلوق د خدائی په کې گرځېدو - دلته مې زړه څه په ځای شو او خیال مې کولو، چې داسې کیسه به نه وي، لکه چې خلگ په دې هېواد پسې ژغېرې - گڼې په دومره زیات شمېر به دا خلگ د لرې لرې څخه ورته نه راتلو - او په تېره هغه سره سپین خلگ، چې د ښه صحت له سوبه یې اوسطاً عمر هم له ټولې نړۍ څخه زیات دی او له هر رقم ناروغۍ څخه نه یوازې خلاس بلکې ځان ژغوري هم - خبر، چې له ائیرپورټ څخه څنگه دباندې را و وتم، نو یو دوه درځنه ټېکسي ډرائیوران داسې راباندې مات شولو، لکه زه چې دې وخت هغه یوازېنی مسافر وم په دې ائیرپورټ کې... ایله یې جامې راباندې نه کړې څیرې - ولې چې هر چا د ځان په لور کښولم - خو زه له هیڅ یو چا سره هم نه شوم ست او د ائیرپورټ ټېکسي سټېنډ آفس ته مې ځان ورسولو - یو ټېکسي مې کرایه کړو او د بنکاک د بازار په خوا مې مخه وکړه -

دلته په سرکونو ډېر زیات تېرېفک وو ... دومره زیات ، چې گامې به هر پنځلس یا شل منټه ورسته درېدلې - ډرائیور تر ډېره په پټه ځله خپله گامې چلوله ... خو ، یو وخت یې راباندې ژغ وکړو ...

سر! تاسو کوم هوټل ته ځئ ... گران او که ارزان

ما ورته وئیل ...

یې ډېر گران نه ... بس داسې برابر غوندې هوټل ته مې بوځه

ما به لا اوس نور څه ورته وئیلو چې ده یو البم رامخته کړو ... په البم کې د ډول ډول انجونو تصویرونه لگېدلې وو - بدن مې بڅرې ونيولو او البم مې بیرته ورکړو - زما په داسې بې رځۍ که څه هم هغه پوهې شوی وو خو د هرڅه پرته یې هم لا بیا بیا لېدې لېدې ، مساج مساج رنگه خبرې راته تکرارولې - ما ورسره هیڅ نه منلو او نه زه لېوني سپي خوړلی وم چې به مې ورسره منلو - چې کله ډرائیور مایوسه شو ، نو یې په ډېر هنر خبره په بله واړوله او راته وائي ...

که ته سبا سټي ټوور کول غواړې . نو د درستې ورځې په کرایه راسره جوړ شه

ما وئیل ...

دا دې نو اوس د کار خبره وکړه ... وایه خو به اخلې ؟

دولس سوه بهاته

ده وئیل ... او بیا د څه بارگېننگ کولو ورسته راسره په زر بهاته ست شو - او دوی گنټهې ورسته ، گوا ماڅیگري خواته یې په هوټل لیپرتي کې کښته کړم ، راسره کاؤنټر ته لاړو او په څلور سوه بهاته یې راته خوڼه ونيوله - او بیا د سهار د نهو بجو د راتگ په قول رخصت شو -

خوڼه مې د هوټل په دریم پور باندې وه ... دومره غټه او داسې جوړه وه ، چې یوازې ځان راته په کې بد ښکاره شو - لاکن بیا چې به مې بلا د مزغو دروازه راوټکوله ، نو غوږو ته به مې لاسونه یووړو او کلیمې به مې په ځان چوف کړې - په سرو اوبو و لمبېدم او په تېلي فون مې د چائی اړدو وکړو - د تنهائی غم غلطولو دپاره په دې کوټه کې یوې بلې خواته گرځېدم او چې یو وخت مې د

کهرکي پرده لري کره ، نو خه گورم، لاندې سوئمنگ پول دی او تر نیم درخن زیات نرینه او بنځې یا خو په کې لمبېدلې او یا په اوږدو سپینو پټه دارو چوکیانو پرتې وې - یو وار مې دې زړه لارته ووتلیو، چې ورکښته شم ، خه د لمبېدو شوق په ځای کړم - مگر بیا راته خپله ایډی د شوق په لاره کې خنډ شوه - ما لا د کهرکي له شیشو د باندې کتلو، چې د خونې دروازه خلاسه شوه ... یو تهائي ځوان چائی راخیستې وې ، د چائی لوبني یې په مېز کښېښولو ، شاوخوا ته یې په خونې کې وکتلو او بیا یې په حېرت راڅخه پوښتنه وکړه ...

“ایډی یې ... دوست نه لري ...؟”

ما وئیل ...

“یه ... ولې ، خبر خو دی چې پوښتنه دي وکړه ؟”

اوس گوره چې زما لهجه سخته وه او که زما ایډی یې په مزغو بار شوه ، چې هغه ځوان یو دم له خونې څخه ووتو -

د چائی څښلو ورسته مې د بې ریموټه غټې ټي وي په چپلانو باندې گوتې وهلې ، چې د چائی لوبني وړلو دپاره خلاف توقع یوه ښکلې او ډېره خوږي شان تهائي پېغله په کوټې رادننه شوه - یو ځل مې زړه ته دا خبره راغله چې د دې خلگو لکه چې په ما دا ایډی نه پیرزو کېږي - خبر ، هغې انجلی یوې خواته د چائی لوبني ټولولو ، نو بل خوا یې ما ته په وار وار داسې په مینه او معنی خېزه یعنی په موسکني شرارت راته کتلو لکه زه چې یې له ورکو غوښتم او دغه یم چې پیدا یې کړم - ما ورڅخه اخلاقاً پوښتنه وکړه ...

“په دې هوټل کې کار کوې ؟”

هغه یو وار و موسېده او بیا په ماته گوډه انگلسی کې راته ووتیل ...

“هو ، په دې هوټل کې کار کوم، لاکن د روم سروس کار نه ...”

د دې په داسې خبره مې زړه ته رالوېدلې شک په یقین بدل شو - او پوهی شوم چې هغه خه غواړي ، خو د هغې د داسې اشارتي ست باوجود مې هم خپلو خواتشاتو مخته ماته نه ومنله ... ولې چې دا انجلی که خه هم د سترگو وړاندې

راته ډېره بڼه او بڼائيسته برېښېده ، خو همت مې ځکه نه شو کولې چې خبره بيا ترمنځه د مرگ او ژوند راغلي وه او ما نه غوښتلو ، چې بې وخته مې د اېډز بلا و خوري - ځکه چې څنگه څنگه دې تلکې راته درولي ، هغسې زه ورڅخه وار په وار ذهني طور ليري کېدم - آخير پائې چې ويري راباندې بېخي زور وکړو ، نو لاسونه مې ورته جوړه ونيولو ... لا به مې اوس ورڅخه بڅښنه غوښته ، چې هغې هم زما په رنگه خپل لاسونه جوړه ونيولو او په موسکا دوه قدمه داسې رامخته شوه ، لکه ما چې د بڅښنې په ځای ورته بلنه ورکړې وي او راته په تهائي ژبه کې وائي ...

~ Kop Khum Krap ~

چې مطلب يې شايد د " منې وئيلو " و - ولې چې دغسې توري په جوړه نيولو لاسونو باندې ما د تهائي ائير وېز په دروازه کې ولاړو ائير هوسټسانوله خلو څخه د سوارليانو و جهاز ته د ورختلو او کوزېدلو په دواړو موقعو کې د " Sawatdee " يانې " هيلو " او " بڼه راغلي " رنگه تهائي توري سره گڼډلي اورېدلي ؤ - نو ځکه راته د خپلې تېروتنې احساس وشو او ژر مې لاسونه لاندې وځنولو او له ځلې مې د " سوري ... سوري " تکرار څه شروع شو ، چې د هغې تهائي پېغلې له څپرې څخه موسکا يو دم وټنستېده - او په تندي کې يې د کرکې د تروؤ نرئيو گونځو سره د زړه ماتې خاموش اظهار غاړه غړې کولو سم دستي زما له خونې په غټو گامونو د باندې ووت - اوس که يوې خواته مې د خدائي شکر ادا کولو ، نو بلې خواته مې په خپلې دې نادانسته غلطۍ خندلو هم -

*****

دا لومړۍ شپه مې د خوب څخه پرته په تېلي ويژن کې د تهائي ژبو او يو نيم انگلسۍ ژبې چېنلونو کتو يا د تهائي ائير وېز د يوې معلوماتي کتابچې " اي گائيډ فار ټورسټ " لوستلو او څه څه په گډو وډو خوبونو ليدلو کې تېره کړه - تهائي لېنډ ، د سهېلي ايشياء په ۷۲ صوبو باندې اړه لرونکې يو داسې هېواد دی چې په کې د کال ۱۹۹۲ع د سرکاري شمېرې له رويه ۵۰ ميليونه خلگ مېښته

دي - په کوم کې چې ۹۵ فیصده د بډها منونکې، ۳.۹ فیصده مسلمانان، ۵. فیصده کرسچن او ۲. فیصده نور و مذهبونو څخه اړه لري - دلته درجه حرارت سرکال له ۱۹°C څخه ۳۸°C پورې وي - مطلب دا، چې هلته خونه د جبکب آباد غوندي گرمي راځي او نه د گلگت او د کوئټه غوندي یخ ... د براعظم دغه هېواد د چيني او هندي ژواکونو تر اثر دلاندي پاته شوی دی - د تهائي ژواک بنوونه که یوې خواته د تهائي طرز کلاسیکل پښتنگز، لرغوني آثار، د بډها او ډرېگون په خپل خپل غوره ډول جوړو بټانو کې کېږي، نو بلې خواته یې رواجونه، بېل بېل اړخیزه تړون، کشت کرونده، خوراک څښاک، ځوئیونو او ناسته پاسته هم د ژواک بنوونه په بڼه ډول کوي -

تهائي ژبه د دنیا د نورو ژبو څخه په دې خبره ځانگړي گڼلی شي ... چې د دې ژبې هر توری یو سېلابیزه Mono Syllabic دی - او بیا یو توری که په پنځه آوازونو کې و وئیلی شي - نو د هر (Tone) سره ادا شوی توری بېلې بېلې معناگانې یا مطالب لري - لکه په غټ یا اوچت ژغ کې "Suea" و وئیلی شي، نو مطلب یې د زمري و گړخي ... خو که دغه توری په کښته یا واړه ژغ کې له ځلې څخه و ایستلی شي، نو معنا یې د تپری یا غالی شي او بیا هم دغه پورتنی توری په بېخي څوکه او پُس پُسي کې له ځلې راوځي، نو معنا یې د جامې خېږي -

*****

د سهار چائی څښلو (ناری کولو) او د ضروري تیاري ورسته مې بېگ په اوږه راوځنولو او په پروني نیول شوي تپکسي کې د بنکاک بنار، چې ورته په تهائي ژبه کې Krungthep یعنی "د فرښتو بنار" هم وئیل کېږي، د سېل کولو په نیت روان شوم - تپکسي په بېلابېلو لارو یو گڼتهه ورسته "گولډن بډها تپمیل" نامي ځای ته و رسېدو - دلته هرې خواته ژېړې گوښتې ولاړې وې او بې شمېره لوی واړه او د پخواني زمانې جوړ د بډها بټان نه یوازې د نمائیش دپاره، بلکې د هغوی په وړاندې د عبادت دپاره هم ایښول شوي و - د ډرائیور Noi

له خلی پته راته ولگېده ، چې ژېړرنگ د هغوی مذهبي رنگ دی - خاص خبره مې په دې غټ ټمپل کې دا ولیدله ، چې تهائیان د نورو خاورو یا کانو څخه جوړو ټتانو په مقابله کې د سرو زرو څخه جوړېدو مجسمې ته په دومره گڼ شمېر او داسې په احترام درېدو ، چې زړه ته یو دم دا خبره راغله ... چې خود لکه ... د هغوی په عبادت کې چې د ژېړو زرو دخل وي - د غیر ملکيانو پرته ، په ژېړو جامو کې پټ سرخړیلي د بدها د لارې طالبان یوې بلې خواته گرځېدو - د شرافت او د نښه والي یې دا حال ؤ ، چې په هیچا یې کار نه درلودلو او هر کس خپل سپل یا عبادت کولو ته آزاد ؤ - د ټمپل دننه د تصویر اخیستلو او له خپلئو یا چوټو سره راتللو باندې پابندي وه - چې د بدها له ټمپل څخه دباندې راووتم ، نوراسره مل ډرائیور نوي څخه مې پوښتنه وکړه ، چې ...

د بدها په حقله دې څه خیال دی ؟

ده یو وار ماته په معني خپزه نظر وکتلو ، نو یې راته وئیل ، چې ...

د بدها زموږ (نعوذوبالله) خدائی دی ... هغه موږ ته رزق راکوي او دا دنیا یې جوړه کړې ده

بیا یې مخته وئیل ، چې ...

ما هم یولس میاشتي د بدها په یو ټمپل کې ملنګي او طالبي کړې ده

بس دومره وئیلو ورسته داسې چې پاته شو ، لکه له دې پرته ورسره د خپل لاسي جوړ خدائی په باب معلومات نه ؤ ، او نه یې ما سره خبره خپرله - ولې چې د تهائي لېنډ په قانون کې دا خبره په واضحه ټکو کې نوښته کړل شوې ده ، چې ...

د بدها ، شهنشاه او ملکه تهائي لېنډ په شان کې هر قسم زباني ، عملي گستاخي نه یوازې لوی جرم دی بلکې تهائي خلګ یې نه برداشتوي ...

نو ځکه ما نه غوښتلو ، چې د بدها په باب له چا څخه ښه یا بده پوښتنه وکړم ....

خبر ، تېکسي يو ځل بيا د بنکاک په روډونو باندې مخته روان ؤ او ډرائيور
نوي زما د دې پوښتنې په ځواب کې ، چې (دا ښځې په روډونو دومره په زيات
شمېر څله گرځي ؟) ... نوده وئيل چې ...

د تهاڼي لېنډ ښځې تر نرانو زيات کار کوي او ډېرې پيسې گټي - گوا د ښار
درست سپک کارونه لکه دوکانونه چلول او په سپل ځايونو کې خلگو ته
تفريح ورکولو کې دوئی ډېر لاس لري

مطلب دا ، چې که څه هم مسټر نوي په ښکاره خبره نه کوله ، خو زما مزغو ته دا
خبره بيا بيا راتله ، چې د گټې کولو پرته د تهاڼي ښځې د سپلانيانو زړونه
ټکورولو دپاره د هغوئ سره په هوټلانو کې اوسېده هم په خوښه او په نره کوي -
دغه خبره مې په دې په زړه کې رادننه شوه ، چې دلته په دې ښار کې مې مسافران
بې د تهاڼي چاکلېټې انجونو د ملگرتيا چرته هم و نه ليدو ... او بيا د تهاڼي
هېواد قانون هم وائي ، چې

تهاڼي ښځې ته بې د هغې د خوښې لاس وروړل نه يوازې اخلاقي بلکه قانوني
جرم هم دی

گوا د دې خبرې څخه مراد ، دلته په خوښه هر څه هر څه جائز دي -

هو ، دا او داسې نورې خبرې زما او د ډرائيور تر منځه کېدلې لگيا وې او
سوچونو وهلو ، کې يو وخت مسټر ټوي گاډۍ د Vimanmek Mansion نامي
ځای سره ودروله - دا ښايسته ژېړه ماڼۍ چې په چيني طرز جوړه وه او د بام
نرۍ څوکو يې له آسمان سره خبرې کولې - د ډرائيور نوي په قول دا د خپل طرز
جوړه عالي شان تاريخي ماڼۍ په کال ۱۹۰۱ع کې باچا Chulalong Korn
جوړه کړې وه او په کې له خپلې شاهي کورنۍ سره اوسېدو - اوس دغه ماڼۍ د
پخوانۍ نخبې په توگه نمائش دپاره خلاسه ساتل شوې ده - د دې ماڼۍ عکس
په اوبو کې ځکه ښکاره کېدو ، چې مخنۍ اوږده او لويه برانډه يې په شنو ډم
اوبو کې ولاړه وه -

څه وخت ورسته گادي د Wat Chetuphon نامي ټمپل سره ودرېده - زه او مسټر نوي دواړه په لوڅو پنبو وردننه ورغلو - دلته هم هر لور د بدها رقم رقم جوړ بټان پراته و - حريان په دې خبره شوم چې د بدها د خپرې کړه وړه او په خاص توگه سترگې او پوزه يې څه څه تهائي نسل ته موندلې و - او داسې برېښېدو لکه بدها چې په تهائي لېنډ کې پيدا شوی وي ... که څه هم تاريخ وائي چې د شهزاده سدهارتا ، گواماتما بټ (بدها) زوکړه د نېپال په لومبيني نامي ځای کې شوې وه - دلته يو ځای په تختۍ باندې نوشته و ، چې بدها له حضرت عيسى عليه السلام څخه ۵۴۳ کاله د مخه تېر شوی و - دائي چې د ۳۵ کالو شو ، نو د ولايت مرتبه يې پيدا کړه او له ځنگل څخه يې د انساني آباديانو په لورې مخه وکړه - او بيا يې ۴۵ کاله د خپل دين تبليغ وکړو - گوا په اتيايم کال ده د خپل عمر او ژوند رسي و شلوله -

يو بل ځای په دې ټمپل کې د بدها کومه مجسمه پرته وه ... هلته يې د بالا و شاته د مارانو څو سرونه هم جوړ کړي و ... داسې ښکاره کېدو لکه مارانو چې بدها په قبضه کې اخيستی وي او يا يې د ښمنان وي او د چيچلو د پاره ورباندې حمله آور وي - لاکن داسې خبره نه وه ، بلکې د تهائيانو له قوله دا سرونه د مارانو د باچا " ناگا " سرونه دي ، کوم چې يو وخت بدها په پته چيچلی هم و او بيا داسې هم وئيل کېږي چې د ناگا د دې ورانې پېښې ورسته په بدها باندې ايمان راوړی و - نو ځکه خو ناگا خپل پاته ژوندون د بدها د سراساتي په چوپړ کې تېر کړی و - چې څنگه له دې ټمپل څخه دباندې راووتم ، نو په مزغو کې مې دا خبره وه ، گوا دلته د بدها بټان شته ... نو د هغه منونکې هم - څه وجه ده ، چې د افغانستان په باميان نامي زرغونې درې او يا ورسره ورته هزارجات کې د دې مذهب منونکې څله نه شته ؟ چرته چې ۵۳ ميټره غټ بدها کم او زيات څه يو نيم سله کاله وړاندې د يو غره له پان څخه تراشل شوی دی ، وجود لري - له دې بدها ټمپل څخه چې گادي مخته تېره شوه ، نو مې له مسټر نوي څخه پوښتنه وکړه چې ،

ته اوس مهرباني وکړه، د بدهاله بټانو څخه پرته هم څه راته بنسکاره کړه، چې د کتو وړ وي

که مې څه هم نه ورته نه وئيل غوښتلو، خو مطلب مې دا وو، چې چرته مې په ايمان کې فرق نه شي را... خو بيا هم د هغه يې کور ودان چې راته و موسېدو او وئيل يې...

دې وخت مور د روزگار دن په خوا روان يو - دا د خپل نوعيت نه يوازې بنائيسته او د سپل ځای دی بلکې دې ځای ته له لرې لرې هېوادونو څخه سېلانيان هم ډېر به شوق راځي

خبر، څه وخت ورسته مور د روزگار دن نامي پارک يا ځای ته د ننوتلو دپاره ټکټونه اخيستو... دا زرغونه او بنائيسته علاقه په ۶۰ اېکړه محکه باندي جوړه، خو اړخيزه سپل ځای و - دلته د تهائي طرز کليوال چاپېر پرته تهائي رواجي رقصونه، لوبې او رقم رقم مېلې او تماشي نه يوازې د کتو وړ دي بلکې سترگې هم ورباندي خوږې کېدلی شي - د تهائي پېغلوله خوا د تهائي ژواک ښودنې مې تر ډېره پورې وکتلې - دلته به دې لوبو کې د ښځو او نرينه آرتستانو د رنگينو جامو څخه هاغه د براهه د لوستلي کتاب خبره نوره پخېدله، چې دلته گوندې د چيني او انډين ژوند ژواک زيات اثرات دي - د واده د رواجونو د ډرامه گۍ (تمثيلي لوبه) بنسکاره کولو په وخت په سټېج باندي يو تهائي ځوان وئيلو، چې...

په تهائي واده کې د ۱۰۸ خواړو اهتمام د هلك د کورنۍ د خوا د ناوکۍ او وربانوته دومره ضروري خبره ده... چې که د ټاکل شوي شمېر څخه څه خواړه کم وي، نو دا خبره ممکن کېدلی شي چې واده سرته نه ورسېږي

نو دې خبرې دا څرگنده کړه، چې په واده کې ولور وي او که جهېز او يا ۱۰۸ خوراكي شيانو غوښتنه... واده هرې خواته په نړۍ کې نن سبا د کور ودانۍ / ورانۍ رواجي لار ليکه وي... د تهائي ژواک ښوونې پرته دلته مې د فيلانو فټبال لوبه هم څه وکتله -

بیا چي مخته تلو، نو ډرائیور راته وئیلو ، چي ...
" اوس دي کرو کوډ ائل ته بوخم "
ده به لا نوره خبره مخته ورله، چي ما ورته وئیلو ...
" مستر نوي .. ! ایله کوه یې ، ماشوم خو نه یم ... بل داسې زړه راکسونکې
خایونو ته مې بوخه پلینز "
ده شاته راوکتل او وئیل یې ...
" نو بیا دې (Floating Market) ته یو سم، هلته هم سېلانیان ډېر ځي "
ورسره مې دا خبره خوښه کړه او گاډی د سمندر په لور مخه وکړه ... یو وخت
گاډی د سمندر له غاړې څخه رادې خواته ودرېده -
نوي وئیلو ....

" هغه د سمندر په ماښن کې د وړو وړو نرئیو کشتیانو ، چي د یوې غټې کشتۍ
په مثال د سبزیانو، غوښو او رقم رقم شیانو مارکېټ بنکاري ... فلوتنگ
مارکېټ بلل کېږي ... که تاسو وغواړئ ، نو ورته په چکر تلئ شی "
او ما هم هغسې وکړه ، څنگه چي ده راته وئیلی و - فلوتنگ مارکېټ (لامبوزن
مارکېټ) یوه وړه شان دنیا وه، چي کشتیانې په سلگونو شمېر د رقم رقم
سوداگانو د خرڅولو راخرڅولو ذریعه د زړ خوښیانو تر هانده گرځېدلې وې او د
کشتیانو د چپوگانو وهلو سره سره په زیات شمېر بنځینه دوکاندارانو خپلې
خپلې سوداگانې د خوږو موسکاگانو سره تړلې خرڅولې - ما هم په کې ځان د
هغې چاپېریال برخه کړو او د روحاني تسکین تر هانده مې خوندونه لوتلو دپاره
لستونې پورته کړي وه - نو ځکه خو یو ځای راته یوې چټې تهائي پېغلې په
ماته گوډه تهائي وزمه انگلسۍ کې وئیلو ...

" که تا ته د گائید ضرورت وي ، نوزه به درسره ملگري وگرم ؟ ټول بنکاک به
درته بنکاره کړم "

لومړۍ خو مې ورته یه کړو ، لاکن دې چي راته د خواست تر هانده بیا بیا
خواست وکړو، نو په پنځه سوه بهات کې مې خبره خلاسه کړه ... انجلۍ گائید

خه وه ، بېخې ژر بيا لاس په لاس راسره روانه وه او د سترگو تر گونجويي لا
جلا ټکې راباندي غورځولې ... دا بنه راباندي لگېده او که بده ، خبر نه يم ، لکن
وېرېدمه نه ورڅخه ، گوره ، چې څله ؟

اوس په ټېکسي کې زما او د ډرائيور څخه پرته Lek (ليک) نامي تهائي
پېغله هم ناسته وه - داسې ژغېدلې ، لکه مور چې د ډېري مودې راهسې يو بل
پېژنو ، يو ځای دغه پېغله وائي ...
دا سخوت روډ دی

ته سخوت ايله کوه ... بس دا راته ووايه ، چې تهائي نران خه کوي ، چې هر
لورې ته بنځې بنکاري او ټول کارونه يې لاس ته کړي دي ؟
گوره چې په گائيد پېغلي ليک باندي دا خبره ولې بده ولگېده .. که څه هم هر
لور انجونې او بنځې پرېنېږي او که څه بل غم ؤ ، چې هغې راته په سترگو کې
سترگې په ډېري سنجيدگۍ را واچولې او د ځواب راکولو په ځای يې راڅخه
پوښتنه بيا کړه ...

ولې ستاسو په هېواد کې بنځې کارونه ده کوي ؟
ما به لا ځواب ورکولو ، چې هغې پېغلي ليک د خپلو نرانو په باب ځله خلاسه
کړه ...

نشيان ... جواريان ... ظالمان ... ځناوران دي دا زموږ نران ... نور هيڅ نه
غرض دا ، چې بيا يې څه په ځلې ورتلو ... نېغ په نېغه يې وئيلو ، مگرزه حريان
په دې وم ، چې مستر نوي ډرائيور چې نرو ، د هغې خبرې اورېدلې او په ځله يې
لاس ايښی ؤ - هو ، داسې برېښېدو ، لکه هغه انجلۍ چې رښتيا وايي - زه هم
نروم ، خو په دې غلي وم ، چې د هغې انجلۍ په پړهارونو باندي مې مالگې
دورولې وې - هغې انجلۍ چې ځان بنه سترې کړو ، نو داسې په ماته ځله باندي
پوښتنه ورڅخه وکړو ...

دې موږ په کومه روان يو ؟

هغه لکه چې زما په ديغيت پوهی شوه ، چې د خواب راکولو د مخه ډرائيور نوي ته په خپله تهائي ژبه کې گډه شوه ... د بڼه ډبر (((مين مين مين ... مياؤن مياؤن مياؤن))) کولو ورسته LEK په دروغجنې موسکا کې راته وئيل ... هې مېن Weekend Market د کتلو ځای دی ... بس په يو څو منټو کې به ورته ورسېږو

*****

رښتيا خبره دا وه ، چې دغه Weekend Market نه يوازې د بنکاک په غټو مارکيتونو کې يو مارکيت و بلکې له لاندېني پور څخه تر آخيري پورتنې پوره پورې د بنائيسټه دوکانونو او رقم رقم زړخو بنیانو په اړه ځانگړی هم و - د نورو مارکيتونو په ډول دلته هم درست کاروبار تهائي چټو پېغلو په خپلو لاسونو کې اخيستی و - په پور تر سلو څه زيات دوکانونه داسې جوړ و ، چې نه يې د پو الونه درلودلو ، نه يې دروازې وې او نه ځان ځانته بېل بامونه ... بس هر پور په يوه سترهال باندي اړه درلوله او په دې غټه هال کې د هر يو دوکان ځای ټاکنه د لرگيانو په بنائيسټو درو يا د سپينو اوسپنو په سلاخونو ، د فائبر په رنگينو شيشو او د ايلومينيم په بنائيسټه شيتونو شوې وه - له يو لور ځای څخه په دغو غټو پورونو کې په سلگونو جوړ واړه واړه دوکانونه په يوه نظر کې په آسانه ممکن کېدو - د هر يوه دوکان ځان ځانته د کارکونکو انجونو دپاره بنائيسټه يونيفارم و - دلته د ژوند هر څه هر څه خرڅېدلو - گائيد پېغلي ليک زه د ماشوم غوندي تر لاس نيولی وم او د دې بې مثال مارکيت په هر پور کې او کونې کونې کې د گړځولو ورسته زه د يو کارمينس په دوکان تم کړم او ځانته يې يو سوئمنگ کاسټيوم خونې کړو او بل يې رامخته کولو سره سم راته په ډېره بېباکه انداز وائي ...

ورکړه پيسې

ما څه کولی شو ... بس پیسې مې ادا کړې - ولې چې د هغې په داسې سپین سترگی باندې ډېر خشم هم راغلو ... خو په زړه مې کانی کنبېنډولو او ورته و مې وئیلو ...

”درځه لیک ... چې څو“

بیا چې څنگه زه او هغه لیک لکه مارکېټ څخه دباندې راووتو ، نو قسم قسم وسوسو او ویرو مې په زړه یرغلونه کول شروع کړو - ما وئیل ... داسې نه چې راباندې تاوان شي ... او دغسې خبره هم وه - ولې چې زه څنگه یو بل مارکېټ چې د اندرا مارکېټ په نوم مشهوره ؤ سره جوخت په کهرانه گیسټ هاؤس کې د خونې نیولو دپاره له گاډۍ را کوزېدمه ، نو دا راسره سمه کنبته شوله - گوره چې په زړه کې یې څه ؤ ؟ خونې ته راسره تللو اراده یې کړې وه او یا یې ځان راباندې تللو هڅه کوله چې راسره څنگ کې د ماما د لور په شان نښتې څه و درېده ، چې ورته مې وئیلو ...

”ته درځه په تېکسي کې کنبېنه ... زه داسې ولاړم او داسې راغلم“

هغه په مات زړه په تېکسي کې کنبېنسته او څنگه د هغه گیسټ هاؤس دننه لاړم ، څنگه مې کوټه نیوله او څنگه بیرته تر تېکسي پورې راغلم ؟ نه شوم خبر ... بس که خبر وم ، نو د هغې تورې بلا د نابنکاره موسکني وحشته او د بنائیت په سیورې کې پټ له غلچکي او قهرناکه دهشته ، چې د یوې تهائي سپین چکي پېغلي په بڼه دې وخت د یو ټوؤرست گائیډ په توگه راخرمه شوي وه -

*****

اوس د ما حستن اته نیمې بجې وې او موږ لا هغسې په شمېر درې ملگري ... ډوډۍ مو سره یو ځای و خورله - مگر د ډوډۍ څخه فاریغېدو سم دستي ډائیور مستر نوي راته د خپل تېکسي دروازه خلاصولو په وخت وئیلو ...

”اوس په کار دی چې زه تاسو ستاسې په خوبه چرته کوز کړم او خوشی سم“

بیا یې د لږ سوچ ورسته وئیلو ...

” که د خپل دې فرېنډ سره ” لائیو شو ” ته تله غواړئ ، نو به مو ورته ورسوم .. بیا به زه لارشم خپل کور ته ”

زما له خوا ورته ځواب ورکولو د مخه هغې پېغلې لیک لاسونه زما په اوږو را واچولو ، او په ډېره با مطلبه نازنخړه کې راته وائی ...
” هو ، هو ډیر ... مور به ” لائیو شو ” ته ځو ”

د انجلی دې له ورځه او یبنتې سپن سترگی خولې راباندې ایله کړې او ځان مې ورڅخه را ټولولو په وخت مستر نوي څخه پوښتنه وکړه ، چې ...
” دا لائیو شو څه وي ؟ ”

هغه د ځواب راکولو په ځای و مویسېدو او هغې مستې انجلی (گائیډ) ته په خپله ژبه کې گډ شو .. او بیا څو ساعته ورسته هغې گائیډ د ” لائیو شو ” په حقله داسې شرمناکې او غېر فطري او تر ځناورتوب لاهم او یبنتې معلومات داسې په خوند خوند را کړو ، چې ایله مې په زړه دوره نه راغله - خدائی حق دی چې د دغې شو څخه څه ، وایم ... چې د دې انجلی د بې حیائی څخه مې کرکه وشوه ... او یو دم مې ژبه په ځلې کې ورته په بنورېدو وشوه ...

” لیک .. که ته اوس کور ته تله غواړې ، نو مستر نوي به هم د دې و کور یا چرته دا تله غواړي ورسوي ”

لا به مې نور څه ورته وئیل چې انجلی داسې حریانه غوندې شوه ، لکه ما چې د هغې تر لائیو شو د بې شرمۍ تر هانده ورته بد او ناروا وئیلې وي - نو ځکه خو بې په ډېر سوالیه انداز تپوس وکړو ...

” ولې ... زه به له تاسره نه اوسېږم ؟ ”

دا خبره څه وه ، لکه ټک چې بې راباندې وکړو او د نن نیمې ورځې او دې ما ځستن په بېلا بېلو موقعو د هغې له بېباکۍ په ما کې دننه راجمه شوې ټوله غصه مې له خلې داسې را بهر شوه چې لکه جوړه زه هم د تهائې اژدها په جامه کې راڅرگند شوی وم او د سره تر کېدونکې اور لمبې او خرڅوڅکې مې

ورباندي ورولي - نور به مي - شه او شه نه وي ورته وييلي ، خو په آخيره كې مي ورته وييل چې ...

مائيند يوړ اون لېنگو بچ او كې ... ته يوه گائيد يې او بس گائيد او سه هغې به لا اوس معذرت كولو ، چې ما ورته له بتوي پيسې را ايستلو سم دستي و وييل ...

دا واخله خپلې پيسې او خپله لار وهه بڼه

او بيا چې په هوش كې راتلم ، نو دې وخت د تېكسي د شا په سټ كې ناستې هغې پېغلې گائيد ليك زما په لور داسې په سرو سترگو كتلو ، چې څنگه مي سترگې ورسره څلور شوې ، نو په څېره يې د مايوسي يورنگ تلو او بل راتلو -

*****

د سپل كولو په څلورم سهار ، گوا په ۳۱ مه نيټه د جنوري ۱۹۹۲ع د نوري تېرولز كمپني په پتايا سائټ تړپ كې د اوو سرو انگرېزانو او يو پاكستاني ملگري سره په وېگن كې ناست د پتايا بيچ په لور روان وم - كم او زيات شه ۱۴۵ كلوميټره لرې دا نامتو سمندري څنډه يا غاړه په تهائي لېنډ كې كتل دومره ضروري ده لكه په پاكستان كې لاهور كتل ، چې پنجابيانو ورسره د پاكستاني كېدو شرط ايښي دي - د پتايا بيچ په لور تلونكې لارې ځاي ځاي په وړو او غټو آباديانو باندې په ماښپن يا يو څنگ بل څنگ تېرې شوې دي - عجيبه خبره دا وه ، چې بناري سيمې وې او كه كليوالي ، د سريانو په مقابله كې بنڅي په بېخي زيات شمېر تر سترگو كېدې -

اختر قزلباش چې د كراچي اوسېدونكې ؤ زما په څنگ كې د خپلې تهائي گړل فرېنډ سره ناست ؤ - ډېر زړخوړې ، دروند او خوشحاله ځوان ؤ .. يو ځاي يې راته وييل ...

داسې خو زه جرمني ته تلم ، لاکن تر هلته ورته له مخه مي بنكاك په لمبو كې ځان سوځېدو ته زړه وشو ، نو ځكه دلته راغلم او دا زما گړل فرېنډ گړبني ده ، چې راخرمه ده

څنگه گړل فرېنډه؟ د مغربي اصطلاح په سمون او که هسې د تهائي د ننني کلتور د يو يا دوو شپو گړل فرېنډه - ما ورڅخه پوښتنه نه وکړه ... او خپله مې دا خبره و سنجوله چې هغه د يوې يا دوو شپو ناوې وه - اخترا او ما په اردو کې د يو بل و زړونو ته لارې جوړولې او نور مې د ورورئ احساس ته وده ورکوله - په دې و پگن کې مې دې بل اړخ ته ناست يو ښکلی او دنگ د نيوزي لېنډه ځوان چې نوم يې تهامس و هم په خوۍ او بوډ او د گپو په اړه بد نه و - يو وخت د اېډز په باب يې خپله رائيې له داسې دليل سره وړاندې کوله ...

د اېډز عالمي شوشه هسې لاسي خبره ده ، چې دنيا يې د تهائي هېواد په زد کوي .. گنې د اېډز مريضان چې څومره په مخته و تو مغربي هېوادونو کې شته .. د و مره هيچرته نه شته

په دغه رنگه گپو او کتو راکتو کې يولس بجو خواته مور د پتايا په واره لاکن ښايسته ښار کې په گولډن بيج نامي هوټل کې خپلو خپلو خوڼو ته و رسول شولو - هو ، مازې د پنځلس يا شل منټه د آرام په نيت -

دولس بجې يې مور ټول ملگري نيردې سمندري غاړې ته بوتلو - دې وخت د سمندر دغه مشهوره غاړه چې د لرگيانو او کانيانو جوړ سايه وانونه په کې ځای په ځای ولاړ ښکاره کېږي ډېر خوش رنگه ښکاره کېده - تر لانچ پورې په وړه کشتۍ کې و رسول شولو او لانچ د کورال آئي لېنډ په خوا روان شو - کورال آئي لېنډ ، چې فقط ۴۵ منټه فاصله باندې يوه ډېره وړه مگر بيخي زرغونه جزيره (ټاپو) وه ... دې وخت د سلگونو سرو سپينو او نرانو څخه داسې ډکه وه چې څوک په بل نه و خبر - که څه هم ټول له جامو څخه تر ډېره هانده خلاص و ، خو دلته د يوه سړي هم په ځان د سړي گمان گوره چې څله نه کېدو - لاکن بلې خواته هره يوه ښځه په يوه نا يوه مستۍ کې بوخت ښکاره کېده ... بلکې زياترې خو په تکو شنو اوبو کې چرپېدې هم - نور خو نور يو ځای زما سترگو لا درې داسې روسۍ بېغلې هم ولېدې چې په ښکاره سينو يې سن بات کولو ... حريان ځکه شوم ورته ، چې زمور د تريب د گائيد له رويه ... په تهائي لېنډ کې د سمندر په

غارو باندي د سن بات کولو په وخت د بدن خاص برخې پټول لازي دي .. او دلته چې مې دا حال وليدو ، نو د تهائي لېنډ قانون راته څه غوندي کمزوره بنکاره شو - او چې دلته خال خال د حکومت سړي او ژوند ساتونکي هم گرځېدو -

د واره ټاپو په غاړه باندي د نور ژوند پرته موټر بوټونه ، آسماني سایه وانونه (په آسمان کې د الوتلونکو چهتریانې) واټرسکوټران او خاي ځای د گېنډ لوبې هم د کتو وړ او خوندوړې وې - که يو خواته زما په خيال. چې زه يوازې هغه سړی هم وم ... چې جامې مې په تن وې - هم ځکه خو به ځينو ماته داسې پورته کښته کتلو لکه زه چې د دُنیا د داسې رنگه مغربي چارو څخه بې خبره ورته برېښېدم - که څه هم هغوی په خپل سوچ کې صحيح ؤ ، خو کمزوری مې بيا هم چاته په لاس شايد چې په دې وجه نه ور کوله چې پښتون وم - مطلب ، چې زه يو ځل يوې خواته په رېگ باندي ناست وم ، چې دوې تهائي پېغلي راوړسېدې او په څنگ کې راسره کښېنستې او وائي ...

” مساج مساج ؟ ”

که مې څه هم ورسره دا خبره نه و منله ، خو خبرې مې ډېرې ورسره وکړې - دا دواړې مسلمانې پېغلي وې او وئيل يې ...

” د مساج کار په تهائي لېنډ کې زياتره مسلمانې پېغلي کوي ، ځکه چې دا تر نورو سپکو کارونو دروند او ښه کار دی ”

ما ورڅخه پوښتنه وکړه ، چې ...

” نران مو څه کوي ... چرته مې په ستاسو د شمېر په سمه نه وليدو ”

هغوی وئيلو ...

” زموږ زياتره نران په ښار کې خواري کوي او يا دې خواها خوا لانچونه چلوي ”

له دې ځايه ما ځيگر خواته بيرته پتيا سټي ته راوړل شولو -

د شپې نهه بجې يې Alcazar show ته بوتلو - په دې غټ نندارتون کې د تهائي ژوند ژواک ښوونې په نوې او خوندور ډول وړاندي کېدلې - د حېرت

خبره دلته دا وه، چې په لوی سټیج باندې نندارې د هرې لوبې او ډرامګۍ او سندرې یا بیا بیا رقصونو ورسته داسې ژر ژر بدلېدلې، چې د سړي به ورباندې د جادوئي عمل ګمان وشو - ګوا د سټیج درست ماحول به د هرې لوبې د مودې په سمون داسې په تادی بدلېدو لکه دا هر څه چې ژوندي نه.. د یو فلم برخه وي - له دې خوندورې شو د کتلو ورسته مورې ټول ملګري د شپې یولس بجې خواته د پتیا په فرستې روډ کښته کړل شو... یو عجیبه غونډې حال ؤ په دې روډ - هر لور رنګانې، بارونه، سازونه، دمامې، مستیانې په بېلابېلو نومونو باندې سرته رسېدلې او د دنیا جهان ټوؤرستانو زړونه یې غولولو - داسې برېښېدو لکه مخکه چې ځنګېرې، خو عجبه بیا هم دا وه چې ودانیانې او ماڼیانې د دې روډ لاهم هغسې ولاړې وې - په هر دویم ګام ښځې او نرښځیان په رنګینو جامو کې نه یوازې ولاړ ؤ بلکې په ښکاره ښکاره یې و خلګو یعنې ټوؤرستانو ته د هغوی د خوښې هر اړخیزه خواهشاتو پوره کولو دپاره بلنې هم ورکولې - ګوا انساني ژوند او اخلاقیاتو رسی داسې په آزادی د شیطاني وحشت په نیت شلولې... چې زما په رنګه یو ساده پښتون یې په بیا بیا غوږونو نیولو باندې مجبوره کولو - نه یوازې دا، بلکې د روډ په دواړو څنډو ولاړو بې شمېره پېغلو داسې رقم بلنې هم ورکولو ته چمتو وې - چا وئیل، لائیو شو... لائیو شو، چا وئیل، دا ډسکو... ها ډسکو، اې ګوګو، داسې بار هاسې بار او تردې هانده چې ځینو د لېږدي هوم... لېږدي هوم مشهوریانې او بلنې هم ورکولې -

غرض دا، چې دلته ایمان ساتل و سړي ته ګران پرېوځي - ولې چې دلته ښځې او سړي د مختصرې مودې د رښتې په نیت جوړه جوړه داسې ګرځې لکه هغوی چې د جنم جنم راهسې ملګري پاته شوي وي - بس یو زه وم، چې نه تش مې د ګلانو د ښکولو څخه ځان ژغورلو بلکې د پتیا بیچ د دغې شپې د مستیانو په نوم لوګی شوؤ ګلورېنو لارو کې خورو ورو ازغیانو څخه مې جامې هم ژغورلې - هو، داسې نه، چې زما په سینه کې زړه نه ؤ او یا سړی نه وم، خو خبره هغه د هوشیارانو، چې زړه ؤ لکن همت نه - نو ځکه د بېلابېلو نابښکاره ویرو سره

ملگري يوي بلي خواته په چکروم - يعني شايد چې زه هغه واحد سړی وم، چې چرته هم يوه بار کې نه کنبېنستم او نه مې د پتاييا بيچ په رنگونو کې خان رنگ کړو -

د پتاييا بيچ په باب دا خبره مشهوره ده، چې دلته د دُنيا جهان خلگ يا ټوؤرستان (په خاص توگه نرينه) ځکه په زيات شمېر راځي، چې ورځ په خوب او شپه تر سهاره په وينه تېرولو عادت د رواج ځای نيولی دی - او بيا د ښار د سمندر د غاړې آمدني په يوه ورځ کې لکه يو لکهه ډالره پورې وي - او په دې کې د گتې زياته برخه دې هېواد ته د تهائي پېغلو د موسکاگانو او رقم رقم روا کړل شوؤ ناروا اداگانو په بنسټ د ټوؤرستانو د زړونو د غولوکو له سوبه لاس ته ورځي - وئيل کېږي، چې د دې هېواد په خوشحاليانو ساتلو کې د دغو پېغلو لويه برخه وي - ولې چې هغوي په خوږو خداگانو، ناروا نازونو او اداگانو باندې د سېلانيانو جېبونه داسې صفا کوي، چې د يو څو ورځو ورسته دغه سېلانيان خپلو هېوادونو ته ستنېږي، نو چپ د جهاز له ټکته يې بل هيڅ څه هم په جېبونو کې نه وي پاته شوي - داسې ځکه، چې تهائي پېغلي د نريناو د کمزورۍ رگ نيولوپه هنر کې خورا غښتلې گنل کېږي - هم شايد دغه وجه وه، چې دغو ماريچئيو تهائيانو ته زما ايکړي بده ښکاره کېدلې او هڅې يې کولې چې دغه با ايمان پښتون هم په يوه نا يوه طريقه ورگېر کړي - خو، ما له هيچا سره هيڅ رقم خبره هم نه منله - خو هغوي هم شکست نه منلو او ما ته يې په رقم رقم نومونو تلکې درولې ... خو زه په کې نه شومه ورگېر - هن، تردې هانده، چې زه کله د خپل هوټل په لابي کې وردننه شوم، نو يو تهائي ځوان، چې ورسره څنگ کې يوه چته پېغله هم ولاړه وه د ښې ډېرې نشې په حالت کې راته وئيل ...

لېږي ... لېږي ؟ ما که هر څو غوږونو ته لاس وړلو، خو هغه بې غېرته ځوان يوه نه منله او انجلۍ، چې خور يې ښکاره کېدلې تر لاس نيولې زما تر شا

راروان ؤ - او زه د مرگ وام نيولى د خپلې خوڼې په لورې په غټو گامونو
روان ...

*****

په دې بل سهار د ناری کولو ورسته په وېگن کې Jomthien Beach ، چې د
پتایا سټي څخه د نیمې گنټهې واټن باندې ؤ ته یورل شولو - د پتایا بیچ په
مقابله کې دا بیچ نه یوازې غټ ؤ ، بلکې د ځوانیانو، مستیانو او بنائیسټونو
په اړه ځانگړی هم - د ژپربخون رېگ او تکو شنو اوبو په دغه سمندري غاړه
باندې مې په لومړي ځل اوبو ته ځان وسپارلو او دولس بجو خواته مې د ملگرو
سره په وېگن کې د بنکاک په لور مخه وکړه ... او په هغو لارو د تهائیانو د
کرانگ تهیپ (یعنې د حورو بنار) ته یو ځل بیا روان ؤ - دا تریپ د سېل د
اهمیت څخه پرته په دې وجه راته په گټه تمام شو، چې د اختر قزلباش غوندي
غښتلی او خواخوږی دوست مې په برخه شوی ؤ -

*****

بیرته هغه زه وم او کهرانه گیسټ هاؤس ، چې هم ارزانه ؤ، او هم د بنائیسټه او
خوش رنگه اندرا مارکېټ سره ورته ... دا مارکېټ څه ؤ ، د کلې د گودر تنده
ورباندې ښه ماتېدله - ما او اختر قزلباش، چې زما د هوټل څخه په څه فاصله
باندې په مېټرو پېلس کې استوگن ؤ ، هر ماڅیگر به موږ په سېل وتو - اختر
قزلباش به له تهائي پېغلو سره رقم رقم ټوکې او شوخیانې کولې - یو ماڅیگر،
چې موږ دواړه په اندرا مارکېټ کې گرځېدو، نو اختر قزلباش د یوې تهائي سره
په شوخی کې څه داسې اخته شو ... چې هغې انجلۍ ورته وئیلو، چې ...

”انگرېزي مه وايه ... تهائي وايه تهائي وايه”

”زه پشي نه یم چې په میاون میان به درسره ژغېرم”

ده به لا نورې خبرې کولې ، چې هغې تهائي پېغلې دا خبره په ځان څه بده وگڼله
او واریې داسې په تادی و لاس ته کړو ...

”زه بيا سپی نه يم ، چې ستاسو په رنگه به باؤ باؤ کوم ”
 دا باؤ باؤ يې داسې په خوند او په طريقه ادا کړو ، چې ما او اختر دواړه داسې
 خدا په سر شولو ، چې د هغې په شونډو هم موسکا خوره شوه -

*****

د سپل اتم سهار ؤ ، چې د کهرانه گيست هاؤس څخه دباندې د مپترو پېلس
 هوټل خواته د اختر قزلباش سره د ليدلو په نيت روان وم - بس چې څنگه د خپل
 هوټل له روډه د بنې لاس په کوڅه وگرځېدم ، نو يو تور بانجنې کلر موټر کار چې
 ټولې شيشې يې هم تورې وې ... زما د څنگه ودرېدو ، شيشه کښته شوه او يوه
 ټين ابجره تهائې پېغله ، چې تور نرم وېښته يې په مخ ځنگېدلو .. په کې ناسته
 وه ... راباندې ژغ وکړو ...

”مېن ... چرته روان يې ؟ ”

ما ورته وئيل ...

”مپترو پېلس هوټل ته ”

دې لاس شاته و غزولو او د شا دروازه يې څه غوندي خلاسه کړه ...

”راځه ... زه به دې ډراپ کړم ”

يو وار لا زړه راته و وئيل ، چې ورسره کښېنم ، خو بيا چې مې دې پټ چارې
 انجلۍ ته پام شو ، نو انجلۍ راته انجلۍ نه ... بلا بنکاره شوه ... نو ځکه مې لاس
 ورته د شکرېه دپاره پورته کړو او وئيل مې ورته ، چې ...

”نو تهېنک يو ”

او مخته روان شوم - هغې بيا راپسې ناره کړه او گاډۍ يې زما سره سره روانه
 کړه او پرله پسې راته گډه وه ...

” Man ... Hey Man ... No Problem ... come come ... join me ”

لاکن زه وم ، چې خپله لاره مې داسې په چسپاندي لندوله ، لکه جوړه چې تهائې
 اژدها د هغې چاکلېټې انجلۍ په بڼه کې راپسې وي او له ځلې څخه مې ورته ”
 No..No ” وتلو - لاکن هغه تهائې پېغله هم دومره رډه وه ، چې زما په خبره يې

سر نه خلاصولو - زړه مې حلق ته راغلی ؤ - که ورځ نه وی ، نو کېدای شو چې منډه مې کړې وی او بیا غم دا هم ؤ ، چې یو بل خواته په دې کوڅه کې سړي هم کم کم لیدل کېدو او څوک چې ؤ هم ، هغوی خپله خپله لاره وهله .. نه یې په ما او هغې کې باک کولو اونه یې زموږ په لور په هېره راکتلو - ما په بیا بیا هغې ته سوري وئیل او معافي مې ورڅخه اخیستله ... او لاسونه مې جوړه ورته نیولی ځکه نه شو ، چې دلته چا ته لاسونه جوړول ... هغه ته هرکلی وئیل دي - خو د هرڅه پرته مې غوږونه په بیا بیا ورته ونيولو ... ځکه چې د هغې په دې تکراري ضد ماته خپل مرگ یقیني شوی ؤ - خو دا وه چې ما ته به یې په ماته گوډه انگلسۍ کې بیا بیا وئیل ، چې ...

~ Come .... Come Join Me .... My Friend ... don't worry ~

یو وخت چې زه د مېټرو پېلس هوټل په کوڅه کې وگرځېدم ، نو ګاډی هم څه شاته پاته شوه - ما وئیل ، چې اوس به ورڅخه خلاص شم - ولې چې هوټل اوس بس په یو څه فاصله باندې ؤ - دغه سوچ مې کولو ، چې ګاډی هم راپسې بیا راوړسېدلې - دې ځل خو دومره راسره نیږدې روانه وه ... وایم چې هغې ایله لاس نه راواچولو ... ګنې که یې غوښې وه ، نو یې اغوا کولی هم شوم - دا هغه وخت ؤ ، چې مې په مزغو کې دا خبره راغله ... هغه هم د حېرت سره ګنډلې ، چې دا هم عجیبه هېواد دی ، چې ښځې یې ترانو ته په ګاډیانو کې لفتونه ورکوي ... که څه هم د دې خبرې برعکس زما په هېواد کې کېږي - نو ځکه خوزه په زه ځان دومره عاجزه شوی وم ، چې شاپېری راپسې وه او زه لکه چغاله په منډه - یو دوه ځله یې زما توجه د ځان په خوا اړولو دپاره په هارن لاس هم کښېښول ... چې به مې ورته وکتلو ، نو دې به په شونډو ژبه تېره کړه او یوه سترګه به یې داسې پټه کړه لکه جوړه چې یې اوږه راپسې تمام شوي وي - او ناپېښه خو هغه وخت وشوه ، چې زه د هوټل په ګېټ څنګه دننه کېدم ، نو د خدائی په امانې دپاره مې لاس څه ورته پورته کړو ، چې هغې شونډې په خشم کې وچيچلې او له ځان سره په ترښو

تندي وټونېده - خود به يې کلکه شکنځا راپسې کړې وي ... او بيا يې يه اېکسلېټر پښه داسې کښېښوله، چې گاډۍ ايله وانه لوته -
 دا واقعه چې مې اختر قزلباش ته د هغه په خونې کې وکړه، نو ده زما په حال او شوق ډير سر وټورولو او وئيل يې ...
 "خه گولډن چانس دې دلاسه ورکړې دى"

او بيا يې راته وئيل ، چې ...
 "داسې پېښې دلته اکثره د خوش قسمته غېرملکيانو سره کېږي - يعنې د غټو کورنيانو انجونې داسې د دوئى د راگېرولو په چکر کې گرځي راگرځي - ولې چې دغه د لويو کورنيانو انجونې هرڅه هرڅه دلته په خپلو سترگو ويني ، خو د خپلو خواهشاتو تسکين د عامو انجونو غوندې نه شي کولى - نو ځکه يو نا يو غېر ملکي ځوان په تلکه کمې راگېر کړي او خوځو انجونې ....."
 د ملگري اختر دا خبرې په ما هم بڼې ولگېدې - مگر دې وخت مې کولى هم څه شو، چې موقعه مې دلاسه وتې وه -

دغه ورځ اختر قزلباش په ضد ؤ، چې د بنکاک يوه تحفه زما په خوښه راته وړاندې کړي - ولې چې دائى نن ماڅيگر جرمنى ته روان ؤ - که څه هم ما نه ورسره منله، خو ده راباندې په زوره ومنله ... هو، د يو بېخي ښه دوست په حيث - په ټېکسي کې يې کښېښولم او هلته يې بوتلم، چرته چې له خانگو راشلېدلي گلونه د خزانه په امان او په هر موسم کې ژوند کولو ته جوگه برېښېدلو - هو ، هم دغه گلونه خودي ، چې خوشبويانې پاشي - هرڅه هرڅه ، خو حريان په دې خبره وم، چې د ملگري اختر د اخلاس مخې ته زما په ځله کې د انکار توري ځله اقراري شوي ؤ؟

*****

د فرورۍ څلورمه وه، چې زه د بدهاله ښاره په ټېکسي کې د ائيرپورټ په خوا داسې مړغونى روان وم، لکه هرڅه چې مې دلته پاته شوي وي - بس ايله مې و نه ژرلو ، گنې نور خو مې طبيعت ښه خټه شوى ؤ - او عجيبه خبره دا وه، چې

دلته د راتگ په وخت چې زه خومره له وسوسو او ويرو سره ملگري راغلي وم ...
اوس د تلو په وخت د غومره زړور او د خلگو خبرې راته ايله هوائي خبرې
محسوسېدلې - ولې چې ، که لاره هر خومره ازغنه وي ، نو د گلونو طلب گار تر
گلونو پورې نه يوازې خان رسولي شي ، بلکې د ازغنو خانگو څخه جامې هم په
خپل هوش او هوشيارۍ ژغورلي شي - او بيا پام خو ، زموږ په خړې پرې
مشرقي نړۍ کې هم په کار دی - داسې ځکه ، چې ولاتونه او هېوادونه که هر
خومره بدل بدل دي ، خو انسانان او انساني روڼيې د خپل خوی او بود او جبلتي
جوړښت له سوبه يو رقم .... که داسې نه وای ، نو هر انسان به ځان ځان ته مکمل
واي او د بل سره د ملاقات حاجت به يې نه درلودلو -

هلتہ ... چرته چي سترگي ژغيري

تاثراتي لنډيز

په ايران کې اسلام هم شته او اسلامي قانون هم - لاکن گوره چې خلگ ورڅخه د فرار لارې څله غواړي ؟ چرته د تاريخي سپکولر ايران د منځه تگ خو بې وخته نه ؤ شوی ؟ او يا کېدلی شي چې خلگ يې لا تر اوسه په ذهني توگه دې نظام منلو او قبلولو ته تيار نه دي ... هرڅه هرڅه ، خو د سپلاني دپاره د سترگو وړاندې بنکاره ايران ، په هره اړه ساری نه لري ... په بنکاره د ژوند کولو طور طريقه په هره معنا کې مغرب وزمه ده ، خو رښتيا خبره داده ، چې ايراني ژوند لا خو په معنوي توگه د مغرب تقاضې نه پوره کوي ... که څه هم په لاره يې روان برېښي (شوق)

آئيډيل

ما چې کله هم د ژوند په گودر باندي
 کومه پېغله ژغولې ستا په باب ده
 هغې ماته سر تر پايه دي کتلي
 بيا يې دومره دي فقط راته وئيلې
 چې د خيال په نيلى سپور
 اې لېونيه !
 دا جنې زموږ په کلې کې نه اوسي
 شاپېړۍ زموږ په کلې کې نه اوسي

تر یورپ پورې د وچې لارې د مزل کولو په نیت ما او ملگري جمعه خان کاکړ بېگونه په اورو باندي راوځنولو او په ۲۸م اکتوبر کال ۱۹۹۳ غرمه درې بجې د پاکستان د سهېلي لوېديځې ځنډې ورسني ښار تفتان څخه و اېران ته ورننوټو - لمر هغه ؤ ، د لمر وړانگې هغه ، موسم هغه ... هن چې د وختي ژوند کيفيتونه هم هغسې ؤ - خو بس که بدل ؤ ، نو هغه ؤ د دې ځای انسانان او د د هغوی انساني خصلتونه - گوا يو دم د علم په رڼا باندي هر يو کس راته منور غوندي ښکاره کېدو - په مخونو باندي يې کوټلې رېرې درلودلو او په پتلونو او شرتونو کې پټه ايراني نرينه په ژبو ډېر پاسته او په اخلاق ډېر زيات خواږه او د سپين رنگت او جگ والې له سوبه سترگو ته د يو مهذبه قام غړي برېښېدو - که څه هم د دواړو هېوادونو تر منځه راکښل شوې د پولې کرښه د ولانگلو دپاره د گامونو په کچ د يو منت يا نيم منت لاره وه - خو زموږ او د هغوی تر منځه د دومره زيات توپير مخې ته راتلل څه وږه خبره نه وه - او بيا چې څنگه موږ د ايران په محکې باندي قدمونه ږدلو ، نو وخت يوه نيمه گنټه شاته توپ کړو - گوا د پاکستان درې نيمې بجې يو دم د ايران د ماخپښين په دوؤ بجو بدلې شوې -

ايران ، چې د پاکستان و سهېلي لوېديځ اړخ ته په ۱۶۴۸۰۰۰ مربع کلوميټرانو باندي محيط يو خور وور آزاد اسلامي هېواد دی ، په ۵۶۰۳۱۰۰۰ مېښته خلگو باندي اړه لري - تاريخ وائي ، چې د آريائي نسل وگړي ، چې کله د روس د سهېلي برخو څخه د نوي مسکن په لټون و وتو ، نو ځينو وگړو د پارس يعنې د ننني ايران د سيمي په خوا مخه راوگره او په هغوی کې ځينې دلته مېښته شولو او پاته نور وگړي برصغير ته ورسېدو - بيا د وخت سره سره دغه پخواني آرين وگړي ، چې "ماد" او "پارسي" نومېدلو په بېلو بېلو وړو وگړو يا ټبرونو کې په لساني بنيادونو و وېشل شول - د نن په دې ايران کې د فارسي سره سره چې کومې نورې ژبې وئيل کېږي ، په هغو کې کردي ، عربي ، بلوخي او ترکي ژبې دي - او ښکاره خبره ده ، چې هم دغه ټولې ژبې د پخواني آريائي نسل څخه د

رازېرېدلو تېرونو يا وگړو ژبې دي، چې خپل خپل ارتقائي عمل يې تر ننه پورې په بېل بېل تشخيصي توپير رارسولی دی - او اوس خان خانته قامونه لري - پرته له دې، دغه ايران د نړۍ په هغې نوموړې سيمې باندې پروت هېواد هم دی ، چې په خاوره باندې يې نه يوازې سلمان فارسي، عمر خيام، فردوسي، حافظ شيرازي ، سعدي ، امام غزالي او نظيري رنگه ستر او بې سارې انسانان زېرېدلي يا پاته شوي دي ... بلکې د رستم غوندي تکړه او زورور پالوانانو مسکن هم پاته شوی دی - مطلب مې د خبرې دا، چې د پرون په رڼا کې د نن ايران هم په درسته نړۍ کې په بېلابېلو ميدانونو کې ځانگړې حيثيت لري ... چې د روښان سباؤن په لورې نه يوازې تلو ته جوگه دی بلکې د دښمنانو او حاسدانو په سترگو کې کوټېږي هم -

*****

کله چې موږ په تېکسي کې د زاهدان په لور روان ؤ ، نو تر ډېره پورې خو د مخامخ راتلونکې هرې گاډۍ څخه وېرېدم او خان به مې ټول ټول کولو ، چې چرته زموږ په دې تېکسي باندې نه راوځېږي - گوا د مخالف سمت گاډۍ چې به څومره څومره رانيږدې کېدله ، نو زړه به مې له ويږې حلق ته راغلو .. خو بيا چې به زموږ کين لاس ته تېره شوه ... نو زړه به مې ايله په ځای شو - خبره ناشوده نه وه ، موږ نابنده ؤ - ولې، چې دلته تېرېفک په بني لاس چلېدو - بس به دغه رنگه حال کې چې څنگه څنگه تېکسي مخته لاره لندوله ، نو د تک تور پراخ او هوار سړک دواړو خواؤ ته که څه هم هغسې غونديانې ، لږ ډېرې سمې مخکې او يا د غره لمنې وې ، چې ځای په ځای په کې واړه کلې او کورونه آباد ؤ ، خو سترگو ته يې سکون بڅښلو - څه مخته د تېکسي ډرائيور ، چې وړه کونډۍ توره ږيره يې په مخ درلودله زما او د جمعه خان کاکړ د بېلابېلو سوالونو په ځواب کې دومره معلومات راپه گوته کړو، چې موږ د ايراني ماحول، لږ ډېر رسم و رواج او څه څه د هغوی د قانون په دائره کار هم بلد شولو - لاکن د هغه ډرائيور دغې خبرې موږ ډېر پرېښانه کړي ؤ ، چې گنې ...

پام کوی پام ... داسې نه ، چې په یوه وره غوندي وړانی. مو سرونه قلم شي
 مورهم ملامت نه ؤ ، ولې چې رقم رقم وسوسو سره گنډلې ویرې مو هغه وخته لا
 په زړونو او ذهنونو کې حای نیولی ؤ ، چې د ایران په باره راننوتلو په وخت په
 لومړي نظر د ستر امام خميني د عکسونو سره په دېوالونو نوبته شوي نارې
 لوستلې وې - گوا د سترو مذهبي هیروگانو د زنده باد له سلوگانو سره (مرگ
 برامریکه ، مرگ بر اسرائیل) رنگه د نفرت د انتها بنودنه ... نه یوازې دا بلکې
 د دغسې نارو پرته د اسلام د سر لورې ، د اسلام دوستۍ په حق کې بېلابېل
 قومي جهادي نظر او د کفر په زد ډېرې نارې په هر دویم دېوال او لگېدلې بېنر
 باندې لیکل شوي وې - خو بیا چې د ټېکسي ډرائیور خبرې لا په کې ورگډې
 شوي ، نوزه او زما ملگری لا نور هم وارخطا شولو او یو بل ته مو داسې په بیا
 ورکتلو لکه مور چې به ډېر ژر له یو بله بېلېږو - نو ځکه مې جمعه کاکړ ته
 وئیل ، چې ...

وروره !! ما و تا خو د آزادي فضا مارغان یو ... لاکن خیال به کوؤ ... ډېر په سوچ
 او پام به دلته په دې هېواد کې قدمونه ږدو
 هو ... د دې خلگو هیڅ پته نه لگي - دوئی تر اوسه لا په حالت جنګ غوندي
 کیفیت کې دي او له ذهنونو څخه یې د ماضي تراخه وختونه نه دي وتي - داسې
 نه چې سرونه و بائیلو

او دغه وجه وه ، چې مور دواړه له ډرائیور سره هم په ډېر جیو جار خبرې کولې -
 هڅه مې دا کوله ، چې یوه داسې کړه یا ترخه خبره مې له خلې ورته نه راوڅېږي
 چې لاسونه یې زموږ تر غاړو راوړسېږي - هو ، که څه هم هغه پخپله ټوله لاره د
 دې هېواد د انقلابي او اسلامي نظام په زد راته گډه ؤ او د پاکستان تر ټاک
 اوینستې خپلواکۍ یې په درنو ټکو کې ستائیله - لکه دا خبره ، چې به یې په
 مختلفو حوالو بیا بیا کوله ، چې ...

په پاکستان کې که نور هیڅ هم نه شته ، خو د خلگو دغه ځانته په خپله خوښه
 ژوند کول یې غټه معنا لري او بس

دا او داسې نورې خبرې يې لا سرته نه وې رسولې ، چې يوه گټهه تېره شوه او موږ زاهدان نامي ايراني بناړ ته ورسېدلو او په نه ساعت کې بيا د گېراج نامي حای ، چې ورڅخه د تهران دپاره بسونه تلو کې له تېکسي څخه کوز شولو - دا د بناړ يوه خوش رنگه برخه وه - بلوڅي او فارسي په کې وئيل کېدله - که يوې خواته ته ټول نرينه په انگرېزي جامو کې پټ و ، نو بلې خواته يې بسڅو تور غټ پروني په حان داسې راپېچلې و ، چې بې د سپينو او غونډو څپرو يې د بدن بله يوه برخه هم نه بنکاره کېده - دلته د بسانو درې غټې کمپنۍ وې.. لکه T.B.T ، ايران پېما او شرکت تعاوني ... او د هرې کمپنۍ دفتر مخته بنائېسته او نوي جوړ مرسدېز بسونه ولاړ و - په ايران پېما دفتر کې مې د تهران دپاره دوه ټکټونه واخيستو او بيا يې دفتر سره جوخت هوټل ته د ډوډۍ خوړلو په نيت ننوتو -

د دې حای د وخت په سمه درې نيمې بجې خواته بس د تهران په لور مخه وکړه - بس څه و ، تيار جهاز و ، پاسته او غټ سيټان يې درلودلو ، پراخه پراخي وه په کې او تر ټولو ښه خبره لا دا وه چې د بنائېسته ناستو انسانانو همسفرې د اوږده سفر ټولې ويرې او وسوسې زموږ له زړونو څخه نه يوازې وايستلې ، بلکې په بس کې د ناستو ايراني خلکو د خواپاکۍ او د خوش اخلاقي مظاهرو موږ ته هم د هغوئ په انسانيت وزمه ماحول کې د برخه جوړېدلو احساس له تلقين سره ملگری راپه برخه کړو - نه يوازي په بس کې دا خبره رامخې ته شوه بلکې ما او جمعه خان د بس اډې د خواپاکې پرته د هغه هوټل چې موږ په کې خواړه خوړلې و ، هم په ښو ټکو ستايلې و - گوا ما او زما ملگری د دې هېواد له باډري بناړ زاهدان څخه لا د دې خلکو په حقله ښه دروند تاثر غوره کړې وې - هو ، شايد ، چې دا خلک د دې حديث نبوي مبارک (النظافت من الايمان) معنا او مفهوم ته سم په نره رسېدلي و ، چې د شاته پاته شوې اډې په هر دفتر ، انتظار گاه او هن چې په دې بس کې هم يو حای کې ليکلې شوی و - دا خو د ايران او ايرانيانو د صفائي حال ... سرکونه او په سرکونو روان تريفک يې داسې تاثر

راکولو ، چې د ایران خلگ چې زموږ له (د بودگانو سره د مطابقت لرلو تر هانده ساده) خلگو څخه یوه پېړۍ مخته وتې وي - دلته د منظمه انساني ژوند پرته داسې څرگندېږي لکه په دې هېواد باندې چې کله هم جنگونه یا خوني انقلابونه راغلي نه وي - ولې چې نه مې چرته مات پل تر سترگو شو او نه مات د پوښوونو - نو له دې څخه دا څرگندېدلې ، چې انقلاب تش د شاه او شاهي نظام په زد نه و راغلی ، بلکې دغه انقلاب د اسلام او انسانیت په اړه هر اړخیزه انقلاب هم و - گنې یو هېواد هم د نړۍ د نورو هېوادونو د مرستې بغیر دغه رنگه ژوند ته په همت او مړانه اوږه نه شي ورکولی ... لکه د ایران اوسنی اسلامي او جمهوري حکومت چې یې خپلو وطنوالو ته د ژوند ساتنې په حقله ورکوي - او بل ، دا هر څه داسې ښکاره کوي ، لکه ایراني قام چې یو وار بیا په خپل سر د زغمې او مړانې ، هغه رنگه ښوونه کولو ته جوگه شوی دی ، کومه چې ډېر پخوا زمانې کې د پارس یا فارس (د نن ایران) وگړو د چنگېز خان او هلاکو خان د ظلم او بربریت په زد کړی و - نه یوازې دا ، بلکې د ایرانيانو دې همت د فرهاد د جنون یادونه هم تازه کوي ، چا چې د خپلو متو په زور د شېرینۍ ، چې د باچا خسرو پروېز (۵۹۰ - ۶۲۸) رانی وه ، د مینې په نشه کې د بېستون نامې غره څخه د شوډو ویا له دهغې ترمانۍ پورې وړې وه -

ماخستن و خواته بس ، چې د ایران خلگ ورته او توبوس وائي ، یوه ښار ته دننه شو ... بازارونه بند و ، خو خال خال هوټل او یو نیم دوکان ، چې په لویه لاره جوړ و ، د مسافرانو دپاره خلاص و - بس د یوه هوټل له مخه تم شو او ټولې سوارلیانې د ډوډۍ خوړلو او نور حاجت سرته رسولو په نیت ورڅخه کښته شو - دا کرمان نامي ښار و - دلته مو په هوټل کې جوگا کباب ، چې د ایران په خاصو خوراکونو کې یو خوراک دی و خوړلو ... او سلېماني چائی مو له نخودو سره وڅښلې - او بیا د ماخستن لمونځ کولو ورسته په بس کې کښېنستو - دلته دا خبره لیکل ضروري گڼم چې که څه هم سفر ډېر خوندور و ، بدني او ذهني ستړیا یې نه درلودله ، خو د پاسبانان انقلاب د عسکرانو بېخي زیاتې او بیا بیا

تلاشيانو له سوبه مو ساه ځلې ته راغلې وه - د لوي لارې هر ورکې او غټ ښار ته ورننوتلو څخه مخ کې يا ورڅخه وتلو په وخت په يوې نا يوې عسکري چوکۍ باندې به خامخا او توبوس شل يا پنځويست منته دپاره درېدو او سوارليانې به د تلاشي او تپوسونو د زړه ازارونکو تر هانده مرحلو څخه خامخا مخامخ کېدې - بيا يې هم کور ودان، چې مور يې نه تنگولو ... بس فقط پوښتنې به يې راڅخه کولې او تش زمور پاسپورتونه به يې کتل - لاکن خپل هېواد وال ، په تېره بيا ځوانان خو يې د سر له وينتانو بيا د پښو تر ټوکانو پورې تلاشي کولو او چپه راسته پوښتنې به يې ورڅخه پر په جابرانه انداز کولې - داسې حال ته اشاره کولو په وخت زما ملگرې وئيل ، چې ...

دا خو عسکري چوکيانې نه ، بلکې تيار امتحاني سپنيران دي او خبره وه هم دغه رنگه - ولې چې د مخ او د شا د تلاشي کولو پسته د دغو ځوانانو د خشم ، بې زارۍ او کرکې کيفيتونه د هغوي په څېرو له ورايه ښکاره کېدو ، خو هيچا ځله نه شوه څپرلې او نه يې اظهار په تورو کې کولی شو - بس يو بل ته به يې گاهې گاهې وکتلو او سرونه به يې يوې بلې خواته وښورولو - هرڅه هرڅه ، خو د هغو ځوانانو د تنديانو گونځو به يې د زړه حالونه وئيلو - رښتيا خبره دا وه ، چې د انقلاب د ساتنې دا شکي او ازارې انداز يې زمانه شو خوښ ... خبر ، يو وخت مې سترگې سره ورغلې وې - که يې د يامان نامي ښار په اوله چوکۍ نه وای بس درولی ، نو ممکنه وه ، چې تر سهاره به په خواږه خوب ويده وم -

سهار شپږ بجې خواته او توبوس د لارې په يو غټ او ښائسته غوندي هوتل باندې تم شو ... دا د لوي لارې هوتل د صفائي او ښائسته والې او انتظام له جوړه زمور د غټو ښارونو د لوړ سټېپنډرډ له ريستورېنتونو څخه هم يو په لسه ښه ؤ - د خوراک څښاک د اوچت معيار او خواپاکۍ د بې ساري کېدو پرته د دې هوتل واش رومان د ستائينې وړ ؤ - خو دلته هم په يوه واش روم کې په دېوال باندې په څلورو رنگينه قلمونو باندې ليکل شوې فقره ، گوا لعنت بر

رژيم آخوند داسې خبره زړه ته راواچوله ، چې گڼې اوسنې انقلاب يې په خطره کې دى - ولې ، چې په واش رومونو يا حاجت خايونو کې د خلگو د کنځلو تحريري اظهار د کرکې او بې زارۍ انتها گڼل کېږي - دغه رنگه سوچ يوازې ما نه درلودلو ، بلکې زما ملگرې جمعه خان کاکړ هم په دې هوټل کې د چائې په مېز راته وئيل ، چې ...

د دې هېواد د خلگو د سپينوالي وجه چرته دا خو نه ده ، چې د بې خايه حکومتي بندېځونو له سوبه وينې په کې وچې شوې دي ؟
دائې په خپله خبره کې که صحيح نه ، نو غلط هم ځکه نه ؤ ، ولې چې هر يو سړى يا کس د دې هېواد سامولې سامولې بنکاره کېدو - هوټل د خلگو څخه ډک ؤ ، لاکن ژغړغه يې دومره نه درلودله ، چې څومره په کار وه - او نه مې په يوه مېز باندي آزاده گپه تر غوړه شوه - گڼې دا خلگ د جامو او کړو وړو په ظاهري وضحه په معاشي توگه خوشحاله هم بنکاره کېدو -

*****

لمر بڼه بالا په سر راغلى ؤ ، چې مور د رفسان جان او بم نامې بنائيسته بنباري علاقه څخه بڼه ډېر مخته تېر شوي ؤ - او بيا څه وخت ورسته خم نامې بنبار هم په يو اړخ شاته پاته شو - اوس مور د اصفهان په لور مخه کړې وه - د خوند خبره مې دا وليدله ، چې رک له باډره تر دې خايه او بيا مخ مخته هم درست روډ په يوه حالت او روغ رمټ ؤ - له دې خبرې څخه مطلب دا راوتو ، چې دلته لراو برته په يوه سترگه کتل کېږي - که هغه سمه وي او که غر ، په يوه وټه کې تلل کېږي - گواد باچا نوشېروان عادل (۵۳۱ - ۵۷۹) د عدل و انصاف تاريخي خاصيتونه د پلارني ميراث په خيلا څه څه د نن په دې ايراني حکمرانانو کې هم منتقل شوي ؤ -

دلته د سړک دواړه اړخه مخکې د زميندارۍ دپاره جوړې شوې وې ، خو له بده مرغه مې چرته کشت کرونده تر سترگو نه شوه ، شايد چې دا يې موسم د کروندې نه ؤ - او نه مې ونې په گڼ شمېر چرته وليدې - که څه هم د ټپلي فون

او دَ بجلی- ټولې تمبې یې له نرئو او سمو سکو ونو له ډډونو څخه جوړې ،
ولارې ښکاره کېدې - نو دا خبره مې مزغو ته راغله ، که په دې سیمې یا لاره کې
ونې نه شته هم ، نو ایران به خامخا ځینې ځنگلي سیمې لري ، چې دا ستنیانې
یې ورڅخه جوړې کړې دي - او دا دی اوس اصفهان ښار هم یو خواته پاته گېږي
لگیا دی - د خپل نامه په شان ښائسته او ډېر په ترتیب جوړ دغه خور وور ښار
مې دننه ځکه نه ولیدو ، چې موږ په یو اړخ گوا بای پاس باندې ورڅخه تېر
شولو - او چې څنگه څه مخته لاړو ، نو او توبوس د یو هوټل مخې ته ودرېدو او
د چایو څښلو او د غرمې د ډوډۍ خوړلو په نیت سوار لیان ورڅخه کوژ شولو -
دلته دا خبره هم کوم ، چې د ایران خلک ، د جوجا او چلو کباب پرته د هندوانې او
ختکي یا کدو بیجان هم ډېر په خوند خوړي - او پیسته ځکه دومره زیاته نه
خوړي ، چې د بېخي زیات پیداوار له سوبه یې هاغه - د کور د چرگې او دال
برابر - خبره یې لکه چې منځ ته راغلې وه - ما او جمعه خان کاکړ بیا پیسته په
دې زیاته خوړله ، چې یو خوارزانه وه او بل تازه او په خوند مزېداره هم -
د قم نامي غټ ښار څخه بیا رک تر تهران پورې نه یوازې علاقه د کتو وړ وه ،
بلکې او توبوس هم د رفتار په اړه وزرونه کړي ؤ - ولې چې ، درې هوار او تک
تور سرکونه له یو بل سره څنگه په څنگ داسې جوړ کړل شوي ؤ ، چې په یو
سرک له دې خوا تېرېفک تلو ، او په بل ، له هغې خواراتلو ... او دریم سرک د غټو
او درنو تړکانو او تړالرانو دپاره ټاکل شوی ؤ - د محکې په سر هر څه ، که څه
هغه انسانان ؤ او که جوړ کورونه ، ودانیانې او یا د کشت کروندې دپاره سمې
شوي محکې او پټیان ... یو دم بدل بدل ؤ او سترگو ته ډېر ښه ښائسته برېښېدو
- ولې چې تهران اوس په څه واټن باندې ؤ - او هغه وخت هم راغلو ، چې
او توبوس د ایران زړه ، گوا تهران ښار ، چې ښې ډېرې درختې په کې ولاړې وې
ته منډه وهله - هو ، څنگه څنگه چې بس د تهران ښار په منځنۍ برخې ته لاره
لنډوله ، نو چاپیریال نور نور ښائسته کېدو لگیا ؤ - لاکن د سرک ښي لاس ته
جوړه تکه ژېړه بېخي غټ ماجت وزمه ودانۍ ، چې مینارې یې تر لرې لرې پورې

بنکاره کېدې ، د سترگو وړاندې بڼه بنکاره کېدو - دا دراصل د ستر امام خمیني زیارت ؤ، چې ورسره جوخته د اکېدې د پاره ودانۍ هم زیرتعمیر وه - د ایران د وخت په سمه مایگر څلور بجې او توبوس د تهران و مشهوره بس ترمینال ته ورسېدو - دغه بس ترمینال څه ؤ، یو غټ پوخ مېدانی ؤ، چې په منځ کې یې دوه منزله کېږدی. ودانۍ د بسانو د دفترونو د پاره جوړه وه ، او د هرې کمپنۍ بسان خپل خپل دفترونو مخته په لائونو کې ولاړ ؤ - که څه هم مورډېر سترې شوي ؤ، خو د ستریا د وسا کولو د مخه مو غوښتلو، چې د ترکی د استنبول د پاره د سبا ټکټان تر لاسه کړو - د پوښتنې کولو ورسته راته پته ولگېده، چې د ترکی د پاره بسونه د آزادۍ ترمینال څخه ځي - نو ځکه بېگونه په اوږو راټال زه او کاکړ صاحب په ټېکسي کې تر یاد شوې بس اډې پورې ځانونه ورسولو او هلته مو د سبا نه بلکې د بل سبا ، گوا ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع د پاره و استنبول ته د تلو په نیت د شرکت تعاوني شمارې له دفتر څخه دوه ټکټونه تر لاسه کړو او بیا نیغ د اسکوائر ائیریا په هوټل وصال ، چې زور نوم یې د منبجر له قوله کاسا بلانکا ؤ ، کې خوڼه و نیوله او د ۲۴ گنټهو د ستریا د وسا کولو په نیت دواړه ملگري په خپل خپل پلنگ و غزېدو -

د آرام کولو ورسته ما ځستن اتهه بجې له هوټل څخه د باندې راووتو ... رښتیا خبره دا وه، چې په لومړي ځغلانده نظر مې په زړه کې دا شک پیدا شو، چې مورډېرته غلط ځي ته خو نه یو راغلي او یا بیا خود لکه چې خوب مې لیدو - لکن دا نه خوب ؤ او نه غلط ځای ... بلکې دا د ایران زړه ؤ ، چې تهران نومېدو - هر طرفته په تورو څادرونو کې پټې بڼې په دومره زیات شمېر په روډونو باندې بنکاره کېدلې ، چې په کې نرینه د نه برابر ؤ - شاوخوا ته بنائیسټ او ځوانې وه ، او دلته په سینه کې د شاعر یو حسن پرسته زړه ؤ، چې قابو کېدو نه - نو ځکه په سر باندې راټال د جلا د ساتول د احساس پرته هم، سترگو په مڅکه باندې راکښته شو ؤ دې شاپېریانو ته کتلو راکتلو ... د سترگو په جنگ کې دا بڼې هم څه کمې نه وې - داسې یې سترگې په سترگو کې اچولې ، لکه له عمرو عمرو

چې ترې وي - لاکن د دې هر څه پرته يې کولی ځکه هيڅ نه شو، چې په خواهشاتو باندې يې بندېځونه ورته لگولې و - بس فقط يې په کتلو راکتلو او د بنائيسته سترگو د بنو په غښو باندې د زړونو په وينتلو گزاره کوله - او بله ناشوده خبره خو دا وه، چې زما او زما د ملگري جمعه خان په پرته، تر لرې لرې پورې بل غېر ملکي هم نه ښکاره کېدو - هم دغه وجه وه، چې مور دواړه په خپلو حبشيتونو کې لکه د لارې کانې ... يوې بلې خواته په اوږو وهل کېدو راو هل کېدو ... خو، رغرېدو ځکه نه، چې پښې مو درلودلې - کله کله به مو د پېغلو و پښو ته هم پام شو، چې په تورو اوږدو ماسيانو کې پتې وي.. دا ښکاره کولو، لکه د اوږدو تورو تورو پرونو کې دا پېچل شوې پېغلې چې په سکرټونو کې ملبوسې وي - يوې خواته دا حال و، او بلې خواته په دې ښار د ماجتانو کمبوت زما و زړه ته دا شک د يقين په لور بوتللو، لکه دلته چې لا راج د اسلامي مملکت نه وي - د دې ټولو خبرو او مشاهدو په رڼا کې د ايران د نور حال احوال په پرته، ما د ډاټري په يوه پاڼه نيمې شپې خواته داسې وليکلو ...

شک نه شته، چې ايران د سرو زرو يو قفس دی، چې په کې بنائيسته مينگانې او طوطيان بنديوان کرل شوي دي

او خبر نه يم، چې دا خبره ما د خپل واکه انسان په توگه نوبته کړه او که د آزاد فکره شاعر په حېث؟

*****

سهار نهه بجې د آزادۍ پارک په لور دواړه ملگري پياده روان شولو... د روډ دواړو ځټيو ته د خپل نوعيت جوړ بنائيسته دوکانونو پرته د زړه ټکورونکې خوش رنگۍ له سوبه د يوې گنټهې په مزل گرسره پوهی نه شولو او د آزادۍ پارک و ښکلاگانو ته مو ځانونه و رسولو - دا پارک دراصله يو بېخي غټ راوند اباؤت و- د وړو غټو شنو چمنونو او رقم رقم بوټو پرته د آزادۍ د ياد ژوندی ساتلو دپاره په دې پارک کې د منځنۍ يادگارې نخښې، چې د سنگ مرمر له خښتو او ټائلونو څخه جوړه وه شاوخوا د فوارو څنگ څنگ ته په

چمپيانو کې ناست ډله ډله يا په سپل کې بوخت گرځنده خلگ د سپلانيانو سترگو د خوږولو سوب گرځېدلې ؤ - په بېلابېلو زاويو باندې عکسونه اخیستلو ورسته د يو بنائيسته غټ بوتي سره په چمني کې کښېنستلو - اوس چې به مې څنگه څوک له څنگه تېرېدو، نو داسې په عجيبه نظر به يې مور ته راوکتلو، لکه مور چې په غلط ځاي ناست ؤ - بيا چې به مو نورو ناستو خلگو ته پام شو، نو زړونه به مو په ځای شو - گوره چې اصل معامله څه وه؟ مور خپله په زړونو کې غله ؤ او که هغوی په هر غېر ملکي باندې د شک نظر ساتلو؟ څه وخت ورسته ما و ملگري ته وئيل ... چې ښه به دا وي، چې له دې پارک څخه په بله لار شو - داسې نه چې د شک په بنياد ونيول شو - ده هم راسره خوبه کړه، خو چې څنگه ولاړېدو، نو نېرېدې تېرېدونکې يو ځوان، چې تور سوت يې په تن ؤ راباندې ژغ وکړو ...

پاکستانيان ياست؟

مور وئيل ...

هو، يو خو ...

دی راوگرځېدو، که موسېدلی نه وای، نو کېدلی شو، چې بې وخته قیامت راباندې راغلی وای - خو زموږ له ښه بخته هغه ځوان په اخلاق دومره بنائيسته او په خويه داسې مهذبه ؤ، چې هره ويره مې له زړه څخه ووتله ... زه پاکستان ته څو کاله دمخه تللی وم

د هغه ايراني ځوان د دې خبرې په ځواب کې مې ورڅخه د پوښتنې همت وکړو ... څنگه دې و سنجولو زموږ هېواد؟

ده يو وار شاوخوا ته وکتل، بيا وور غوندي داسې و موسېدو، لکه د يو شي نفي چې کوي ... خو ده چې څو لمحې ورسته ژبې ته حرکت ورکړو، نو شکر مې ويستو ... ولې چې ده د پاکستان په حقله ډېره ښه رايې درلودله ... په خاص توگه د انتظاميې څخه يې متاثر ښکاره کېدو - زه پوهې شوم، چې د دې ځوان د خوا د پاکستان ستائينه فقط د خپل هېواد يعنې ايران د اسلامي انقلابي عسکریت

غندل ؤ - که شه هم هغه خوان یوه هم داسې خبره نه وه کړې ، خو مطلب یې کت
مت د خپل ساه تنگې چاپیریال څخه ؤ - ده ډېره څه وئیل ، لاکن مور د ده په
فارسي سم پوهېدو هم نه - مور چې څنگه مخته گامونه اوچت کړو ، نو هغه هم
راسره په دې سوب ملگری شو ، چې د هغه له قوله د ده کور هم زمور د هوتل
شاوخوا چرته دی - په لاره کې د یوې پوښتنې په جواب کې دې خوان راته وئیل

، چې ...

دا هر څه چې تاسو دلته په دې هېواد کې وینئ ... دا د شاه رضا شاه پهلوي کال
۱۹۲۰ع د دولس نکاتي پروگرام ، چې هغه وخت یې وائت ریوالوشن یعنی سپین
انقلاب هم ورته وئیلو ... پاته شوې نخبه ده

او بیا یې مخته که څه هم هیڅ نه وئیل ، خو د ده د خاموشۍ څخه دا مطلب
خرگندېدو ، لکه د پخوا په سر چې نن هومره تعمیرې کارونه نه وي شوي -

*****

ماڅیگر خواته ، مور پیسې بدلولو په نیت مېدان خمیني چې ورسره د ټېلي فون
ایکسچینج عمارت ؤ ته لاړو - ۲۰۰ امریکن ډالرونه مې په ایراني تومن کې مات
کړو - د یوه ډالر په بدل کې ۱۵۵ تومن کېدو ... دلته خلگ ډېر زیات ؤ ، چې یوې
بلې خواته گرځنده بنکاره کېدو - د دې پارک وزمه مېدان خمیني په حقله دا
خبره مشهوره ده ، چې د دې مېدان ماڅیگری دومره په بېلابېلو مشغولاگانو
کې د سېلانیانو د دلچسپۍ سوب گرځي - چې تهران ته راغلی هر کس خامخا
ورته یو ځل راځي - او وئیل کېږي ، چې دا پارک د انسانانو د رش گش له سوبه
دومره ډک وي ، چې په کې لاره نه کېږي - لاکن خدائی شته ، چې د دې پارک په
لیدو باندي مې د آخر څله ؟ رنگه سوال و جواب ته مازغه راستړی کړو ، خو
تر پایه مطمئن ځکه نه ... چې دلته داسې هیڅ راته نه شو تر سترگو ، چې
سترگې پرې خوږې شوې وای - او بل گوره چې دا د نن ماڅیگری د دې مېدان
څله د رش په حواله سوړ غوندي هم ؤ ؟ پوښتنه مې هم له چا څخه نه شوه کولی -
ولې چې خبره بیا د شک منع ته راغلي وه ... لاکن زما خو ، په بدن کې هغه وخت

زلزله راغله، چې کله مې د یو سړي، چې زموږ د څنگه تېرېدو، د ځلې څخه دا خبره تر غوږه شوه....

“مادام... مادام”

او یو یې بل رنگه توری هم له ځلې په هم دغسې تکرار بیا بیا وتو، خو دومره څوکه گډه و، چې په گرانه اورېدل کېدو - خود یې دارو... دارو یا پوډر... پوډر د وئیلو مطلب و - ولې چې داسې مې له ځینو ملگرو څخه اورېدلې و، چې دلته دارو هم خرڅول کېږي - بس بیا نه یوه شوه او نه بله... داسې په تېزو قدمونو له دې پارک څخه هوا شولو، لکه چا، چې لرگی راپسې اخیستی وي - حریان وم، چې دا اوس څه چکر دی؟ یو خوا ته په خلگو باندې روا کړل شوې داسې ویرې، چې پخپله خوښه خندلې هم نه شي او بلې خواته دومره زړورتیا... او هغه هم د اسلامي انقلاب د باني ستر امام خمیني په نوم منسوب مېدان کې - او بیا د جمعه خان کاکړ دا خبره زما زړه هم څه ومنله... گوا - کېدلې شي د هغه سړي د بون بوني مطلب هم د متعه یعنی د لنډې مودې له واده څخه وي مگر بیا مې وئیل، چې که څه هم په بناړ کې د دې غرض دپاره دفترونه خلاص دی، نو دلته داسې په پټه او په ویره باندې څله؟ اوس مخته خدای خبر، چې اصل حقیقت څه و؟ هر څومره چې به مې په مزغو زور ورکړو - نو خبره به بیرته په دې فکر تمامه شوه، چې د حوا یوه لور، که د لنډې مودې په شرعي واده د چا سره و تړل شي او یا که خپل سر ته آزاده پرېښول شي - نو توپیر به په کې د حق ناحقه څنگه کوو؟... ولې چې په دواړو اړخونو کې د دغې تور سړې په برخه د یوه کور غولۍ نه ورځي -

ماحستن چې څنگه له بازار څخه د هوټل و خونې ته راغلو، نو یو دوه منټه ورسته دروازه وټکېدله - دروازه چې مې څنگه خلاسه کړه، نو گورم، چې یوه اناگو له یوې چټې پېغلې سره، چې عمر یې له شپاړس کلونو څخه زیات نه و... د دروازې مخې ته ولاړه وه - زړه مې په ټوپو شو او بدن مې مړ غوندې شو - اوس به لا ما ځان.. سره د خپل ملگري د جلا د ساتول په سرپرېکړو شهیدانو کې

شمپرلو، چې هغې اناگو د خپلې کوتې د خطاکولو دپاره بخښنه وغوښتله او زموږ د خوڼې سره جوختې دې بلې خوڼې دروازي ته ودرېده - چې څنگه يې هغه دروازه وټکوله... نوزه په خپل حال کې راغلم -

لاکن دا زړه مې گوره چې څله تر ډېره پورې بيا هم درزېدو؟ چرته چې انسانان استوگنه کوي، هلته به دغه په غم او خوشحالي کې راگېر ژوند تېرولو دپاره حق نا حق ضرور وي - لاکن په ايران کې د نورو هېوادونو په مقابله کې ژوند او ژوند کونکي انسانان د حق او رښتيا سره مخامخ محسوسول کېږي - گوا دلته قامي کلتور له مذهب سره که يوې خواته گڼدلی برېښي، نو ځينې داسې رسمونه او روڼي يې هم دي، چې ورسره متصادم دي - د هرې خبرې ذکر زما په خيال، چې وخت ضائع کول دي - دا ځينې رسمونه يې د فعاشت په لارې کې خنډ او د حق ملگري گڼم - لکه دلته واده تر هغه وخته پورې نه تر سره کېږي، چې نر په قرآن او قسم او بښه د خپل پېغلتوب Virginity د واده په شپه خپل مېړه او خواښې ته نه کړي ثابت - گوا د ښارونو انجونې به د خپل واده له مخه د پېغلتوب مېړيکل سرټيفيکېټ د هلک وپلار ته ضرور لېږي، چې گوندي هغه په خپل درست ژوند کې بل نر ته نه ده نېرېدې شوې - لاکن اکثره پېغلې د واده په شپه د خپل مېړه وپلار ته د وينو لړلې ټوگر ورته لېږي - که داسې ونه کړي او يا خپل پېغلتوب نه کړي څرگند، نو واده په دې دويمه ورځ وران شي - له دې سوبه هاغه د بوريوالو په اصطلاح.... دلته پېغلې او ځوانان د وچ مجلس څخه پرته په مينه کولو کې مخته گامونه نه اخلي - هر څه په خپل ځای او داسې د انجلی له خوا د هغې پېغلتوب يقيني کولو رسم يا خواهش په پښتنو او عربو کې هم لږ ډېر مروج دی، خو کومه خبره چې مې مزغو ته په ځواب راوړلو کې هر کله ناکامه کېږي... هغه دا، چې دلته د پېغلتوب ثبوت د هلک وپلار ته څله... د هلک و مور ته څله نه؟ او تر څو پورې چې د متعه تعلق دی، هغه د سخت قانون له نيوکو څخه د ځان ساتنې دپاره بڼه رول ادا کوي - گوا سړي ته نه دي په کار، چې د داسې روا شوو يا په قانوني توگه جائز کړل شوو رسمونو رواجونو

پرته دې هم د ناروا جنون حدونه وولانگي - دا بېله خبره ده، چې په مختلفو اسلامي فرقو کې د متعه په حقله بېلې آراء مخې ته راځي - څوک يې مني او څوک نه... او يا بېلابېلې پېمانې ورته د روا کېدو د پاره ټاکي -

دا نه، چې ، دلته په ايران کې انسانان نه... ټولې فرېنتې اوسېږي - بلکې حقه خبره ده، چې دلته هم له فرېنته وزمو انسانانو سره په څنگ څنگ کې شېطانان د سړي په مزغو کې دغسې بېرغونه د خپل بریتوب دروي لکه هر چرته چې داسې کېږي - او له دې حقيقت څخه سترگې اړول زما په خيال چې سترگې پټول وي - هو، که څه هم، زيات خلک دلته د سر د خطري له سوبه خواتشات سر ته نه شې رسولی ... دا يوه خبره به ضرور کوم، چې په ايران کې اسلامي چارې په مذهبي جنون نه ، بلکې د جمهوري او معاشرتي حقيقتي اسلام له لارې هوارې کول کېږي - او دا د ايراني رژيم هغه مثبت سوچ دی ، چې د مسلمانانو سره سره د هرې سيمې انسانان هم متاثره کولی شي -

*****

د سهار نارې کولو په وخت ملگري کاکړ د بڼې ډېرې خندا ورسته سترگې و مورې او راته وائي ...

” بڼه ، نو بيا مخته څه وشو ؟ ”

ما بيرته كيسه شروع کړه ...

” نو لاس ترلې يې يو مېدان ته راويستم - په مېدان کې بېخي زيات خلک په تورو جامو کې ناست ؤ او ټولو ماته کتلو - زړه ته يو دم دا خبره راغله، چې بس اوس مې پېهانسی ته خپړوي ”

خبره چې تردې ځايه ورسېده، نو کاکړ لکه د بېغ شوی چې وي ، راته وائي ...

” او بيا يې پېهانسی ته و خپړولې ... هان ... دغسې دي که يه ؟ ”

ما وئيل ...

” يه ... هلته په سټېج باندې نه خو د پېهانسی انتظام ؤ ، او نه د سر قلم کولو د پاره تخته او ساتول - بلکې په سټېج باندې درولو سم دستي يې زما لاسونه

راخلاس ڪړو ... دومره خوشحاله وم، چي پوئنتنه مه ڪوه - مگر دا خوشحالي
 مي سرته نه ورسېده، ولي چي ...
 ما به خبره مخته ڪوله، چي جمعه خان راباندي ژغ و ڪړو ...
 "بنه بنه وايه !"

ما په خواب ڪي ورته وئيل ...
 "مخته به څه خامخا و ... بس ڪه تانه واي رازغولي"
 او مور بيا دواړو په يوه صلاح وځنډلو، او تر دېره پوري زما په دې نيمگري
 خوب وژغېدو ... ټولي خبري په خپل خپل ځاي، مگر د ملگري ڪا ڪر دا خبره مي
 نه يوازي خوبنه شوه، بلڪي تر اوسه مي په ياد هم ده، چي وئيل يي ...
 "دا لانه خبره ده، چي په خوبونو باندي بندې نه شته، گني زما او ستا رنگه
 خلگو خو به لا ډېر پخوا سرونه خوړلي واي"

بېشڪه، چرته چي د سترگو په ديد پابندي وي، ژبه ژغېدلي نه شي، سوچونه
 عملي ڪېري نه او د شپي او ورځي په لانجو او گروم سترې مازغه خپله سترپا
 وسا ڪولي نه شي، هلته ژوند د خوړلو، څيښلو او سملاستلو پرته نور څه دي؟
 هو، ڪه دي هم، نو بيا فقط د مرگي په لوري ورځي شپي لنډول دي او بس ...

*****

د پروگرام په سمه د ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع د ورځي په يوه بجه زه او ڪا ڪر صاحب د
 ۴۸ گنٽهو په اوږده مزل، په اوتوبوس ڪي ڪنڊنستو او مخته روان شولو - په
 اوتوبوس ڪي چي زياتره ايراني نرينه ځوانان او پېغلي انجونې او څه ښځي
 ، سره له يوې پاڪستاني جوړي، چي تازه تازه يي واده ڪري و هم ناستي وي -
 بس چي څنگه روان شو، نو هغو دواړو چي زموږ مخته سيټ ڪي ناست و او په
 هني مون باندي استنبول ته روان و، راته ڪتلو ورسته ژغ و ڪړو ...

"آپ دونون بهي پاڪستاني هين ڪيا؟ يعني (تاسو دواړه هم پاڪستانيان ياست
)؟"

او مورچي ورتي سره په اثبات کي څنگه وښورولو، نو څلور واړو د اردو ژبي د لاري په خبرو کي دومره ژر بيا سره نيردي شولو، لکه مورچي پخپلو کي له ډېره وخته راهسي پېژنو- ځوان نويد او ښځه پروين نومېده - خبر، چې څنگه څنگه سفر مخ په وړاندي لندېدو... په موسم کي سروالي راتلو - چې اووه بجي يعني قضائي مابنام خواته رنجان نامي ښار ته ورسېدو، نو په شپک باران ورېدو - لاکن عجيبه خبره دا وه، چې د دومره باران پرته هم د درست رنجان ښار بجلي بلېدله .. گني هاغه د نويد خبره، چې...

"که داسي باران زموږ په هېواد کي کله اوري، نو بجلي بنده کړلي شي" ما او جمعه خان هم ورسره "هو ځکه وکړو، چې په پاکستان کي که بل ځای داسي کېږي او که نه... خو په کوټه او شاوخوا علاقه کي تېز باران او بجلي، گوره چې تر خپلو څله نه سره مني؟ ... يو خواته شپه وه او باران او بلي خواته نري يخ او زړه ټکورونکي د بس دننه ماحول... زما خو زړه کېدو، چې ژر مې ډوډي خوړلې وای او کرار په سیت باندې د خوب کولو په نیت غزېدلی وای - لس بجو خواته د ډوډي خوړلو ورسته، لا بس کي ځيني سوارلياني د يو بل سره په خبرو کي اخته وې، چې ډرائيور د شا د سیتونو ټولې بتي مړې کړې او بيا داسي چپه چپيا شوه، چې که چاته خوب ورتلو او که نه، ټول په خپلو سیتونو باندې و غزېدلو - زه هم په هغو کي يو وم... کله وینس، کله ویده - دغه رنگه د سهار تر نهو بجو پورې د گهړي ستنې ورسېدې - د سهار د چائيو غوړپلو ورسته بيا بس داسي مخته په تېزي روان شو، چې چرته په وړو ښارونو باندې و نه درېدو... نو ځکه د سفر کولو د ستړيا سره سم د سفر خوند هم کرار کرار په دې وجه زياتېدو، چې د ايران د ورستې ټولې ښار چې بازرگان نومېدو رانيرېدې کېدو لگيا و - او بل دا سيمه زرغونه هم وه او ځای ځای شينگشتي هم برېښېدله - نه يوازې دا، بلکه د دې علاقې د خلگو جامې، د ژوند کره وړه او کلي کورونه هم يو دم د ايران او پاکستانې اړخ د څنډې د خلگو څخه ښه بېل او

بدل ... هن چې په نوي طرز کې ورنغاړلي بڼکاره کېدو - دوي بچې خواته، نوید ،
 چې بیا بیا په دې لاره تللی راغلی ؤ... په مورڅغ وکړو ...
 " دا مخته ، چې کومه آبادي بڼکاري ... دا بازرگان نامي خای دی - بس به په
 پنځلس یا شل منته کې ورته ورسېږي "

متل دی، چې " هر څر کېدونکی شئی سره زړه نه وي " ... هو، په دې باور باندې
 چې مې څه تر سترگو شولو او یا مې وسنجولو، نو نه یوازې یې دا پورتنی متل
 رښتیا کولو، بلکې په زړه کې مې دا خبره پخه هم شوله، چې گوندې انسان، او
 په تېره بیا د نن انسان، چې څومره هم په یوه نظریه یا ماحول کې وروزلې شي،
 نو هم دای د انسانیت په ټول پوره نه وځي او هر کله مانده وي - گوا که
 هر څومره اغیارو ته په ظاهري بڼه ځان مهذبه (د جامو او گفتار په اړه) بڼکاره
 کړي ... نو خای په خای ورڅخه نابیره د خپل غوره شوي جبلتي خوئی او بود او
 خمیر په سمون داسې کارونه یا روئیه سرزده شي، چې د هغه د پېژندگلوی،
 برعکس به وي - دلته زما مطلب د ځینو نورو شیانو پرته د لالچ او زړه ازارولو
 څخه دی - کوم چې په ایران / ترک بارډر باندې دواړو اړخونو ته ډېر زیات له
 مسافرانو سره روا کړل کېږي - او گوره چې دلته څله بڼو او بدو ته په یوه
 سترگه کتل کېږي؟ که څه هم ترکیان په ظاهري کړو وړو باندې تر ایرانیانو
 زیات یورپین وزمه برېښي، خو په دې بارډر باندې د ایرانیانو مخې ته په هره
 معنا کې مانده او هیڅ بڼکاري -

غرض دا، چې څه وخت مور بېگونه په اوږو راوځنولو او د ترکی په محکه چې
 موقدمونه څنگه ږدلو، نو د زړه له سوخته مې یوه سره شان اوږده ساه را ایستلو
 پس مې له ملگرې نوید څخه پوښتنه وکړه ...

" د مخ په باورانو باندې به هم دغسې زړه چاودې حال وي ... که څنگه؟ "
 خبره مې لا سمه سرته نه وه رسولې، چې نوید وویل ...
 " نه بابا ... چې له دې بارډره بل داسې بارډر نه شته مخته "
 او بیا یې مخته وویل ...

“خبر نه يم، چې دلته دا خلگ څله مسافران زيات تنگوي؟”
 د نويد له دې خبرې څخه مې يو دم زړه کې راغلو او ورته ومې وئيل ...
 “زما په خيال چې دلته له کسته داسې کېږي”
 “نو څله ...؟”

د جمعه خان د دې وړې پوښتنې په ځواب کې ورته گله شوم ... ما ورته وئيل ،
 چې ...

“هغه ځکه چې کېدلی شي ، چې په ترکی کې بېخي زياتې آزادۍ له سوبه ژوند
 بې لگامه دی .. او بلې خواته ايران ، چې يو اسلامي مملکت دی ، دا نه غواړي
 چې انسانیت دې په حیوانیت کې ورگډ شي - په دې وجه خو ... یو خواته اورونه
 دي او بلې خواته اوبه ، چې نه سره مني ... او بس په دې Tussle کې مسافران
 خواران په تکلیف کې ورگېږشي”

اوس گوره چې زه په خپله وينا کې څومره صحیح وم ... په دې نه وم خبر ... مگر د
 ترکی په محکمه لومړی قدم مې د بې باکې آزادۍ په لورې پېښه وگڼلو -

د جمال په درشل کې

تاثراتي لنډيز

“چې تاريخ او غوره تاريخي آثارو ته وکتلی شي ، نو ترک د يو مارشل قام په
 حیثیت په نړۍ باندې ځان منلی ؤ - مگر د دې قام د نن معاشي بدحالی او د
 پیسو سره د بې کچه مینه د دوئی تاريخي حیثیت گوره چې څله شکمن غوندې
 کړي؟ ولې ، چې د ترکیانو دولت پرستي سړی په دې وئیلو مجبوره کړي چې
 د دې هېواد خلگ د انا ترک سره مینه په دې وجه زیاته کوي ، چې په کرنسي
 نوټ (لیرا) باندې یې تصویر چاپ دی ” د پاکستان او مسلمانانو سره یې مینه
 په خپل ځای لاکن دلته د انا ترک د غوره شوي قانون پابندي کولو پرته بل
 داسې مثالي اسلامي خالصیتونه مې تر سترگو نه شو ... چې د نوښته کولو وړ

مې گهلی وای - هو، که شه هم د دُنیا په سر دلته ماجتان بېخي زیات دي ~
(شوق)

که ته کَو یې ؟

وايه ! ستا خونې خېرې دي ؟
چې په هر شه کې و ماته
محسو سپرې
بنکاره کېرې
ته موسم خو چرته نه یې ؟
چې بدلېرې رابدلېرې
لا خو وخت یې
بل شه نه یې
د وړو وړو لمحو ته
که یه ....
ته وائی ، چې یو یم
یکې یو . په یوه بڼه
نوبیا زه یمه پخپله
کړیچې کړیچې یو هنداره

(شوق)

آزادي څه ته وائي؟ د دې خبرې ځواب هغه وخت ما و موندلو، چې کله مې ايراني همسفره ځوانان د هغوي له خپل هېواد څخه د و تلو سم دستي د تُرکي په څنډه وليدو - که څه هم شين يخ و او واوړه وربدله، خو دا ځوانان د ډيوټي فري شاپ د شرابو په بوتلانو داسې ورمات شولو.. لکه د مودو مودو تږي چې د اوبو په چينه باندې ورچپ شي - اوس يې نه يوازې بوتلان په غاړو اړولو، بلکې له تهران څخه د ايران تر ورستني بارډر پورې تړلې ژبې يې هم په حرکت کې داسې راغلې وې - چې، چا خپل نظام بنکنځلو او چا خپل باداران... وايم، چې ورته په کتو مې سترگو باور نه کولو... او سوچ مې کولو، چې دا هم هغه پت ځولي خلگ دي چې تېرې شوې څلېروينست گنټهې يې له مور سره گډ په يوه بس کې تر دې ځايه سفر کړی و او که يه؟ او بيا گوره چې تر څه ميانه بيا پېغلو څادرونه غورځولي و، چې هره يوه يا خو په جينز پېنټ کې ښکاره کېدلې او يا بيا په اوږده سکرټ کې - دغو انجونو که څه هم نه څينبلو، خو ځوانې او بدمستي جذبې يې د سترگو په ککو کې له ورايه برېښېدلې - مور څلور واړه پاکستانيان، يعنې زه، ملگري جمعه، نويد او پروين چې د تهران څخه تر بازرگان پورې د خبرو او خنداگانو په اړه په درسته لاره کې د ژوند علامتونه گڼل کېدو... اوس زموږ حرکتونو معناوې ځکه بائيللې وې، چې لا خو هم هغسې په پخواني حالت کې و - منم... چې نوي هېواد ته په راتگ موږ هم خوشحاله و - لاکن بدمست او بې حاله بيا هم نه -

*****

بس هغه و، مسافران هغه... مگر که بدل و، نو د طبيعتونو موسم... گوا، چا سندرې وئيلې، چا خپرې ټکولې او چا بوتل په لاس کې يو بل اړخ ته غورځېدو کم، خو له يوه سيټه د بل سيټه په لور د سرور په ټالونو کې ځنگېدو راځنگېدو زيات - او موږ که څه هم د هغوي سره په مستي او بدحالي کې نه و ورگډ، خو د هغو ځوانانو تود محفل او د ناستو ولاړو پېغلو شوخياني او خنداگانې مو په هډونو اخيستلې او په تشه توره ورته خوشحاله کېدو هم - د کال ۱۹۹۳ع د

لومړي نومبر د مياشتې دا ماښام د زړخوښو هنگامو څخه را په دې خوا ، ما ته د قدر وړ ځکه ؤ ، چې د يورپ د دروازي په لور روان وم - ولې ، دا زما غټه غوښتنه وه چې د استنبول په لاره يورپ ته پېښه وکړم او ښه له نيردې څخه د دې براعظم سمه او غر او کلي ښارونه ووينم - دې وخت د باندې هېڅ نه ښکاره کېدو ... هر لور تياره وه - بس يوازي د مخ تور روډ ، چې څه څه واوړه ورباندې پرته وه ، د او توبوس په بتيانو کې ښکاره کېدو -

د پاکستان د وخت په سمه د شپې دولس بجې او د ترکي د نهو بجو خواته بس د آگرې نامې ښار په يو هوټل د ډوډۍ دپاره ودرېدو - دې هوټل هم د ايران د لوي لارې د هوټلانو په رنگه په يو غټ او ښائسته هال باندې اړه درلوده ، چې مېزونه په کې په ترتيب لگول شوي ؤ - دلته مور د ملگري نويد ، چې څو کاله يې په ترکي کې روزگار هم کړی ؤ ، په خوښه " کرومنوليا " گوا د واړه دال خوندوره شوروا موله ډبل روټيانو سره وخورله او يو يو کپ سلېماني چائې مې د نخودو سره نوش کړې - په کاؤنټر ناست بابک چې د غالب چاچا غوندي سره خولۍ يې په سرايښې وه ، پل را وړاندې کړو - نو دې پل ته په کتو ايله بې هوشه نه شوم ، ولې چې پل باندې يو لکهه پنځه څلو پښت زره ليرا رقم نوبسته ؤ - ليرا خونه وي راسره ، نو ځکه مې ورته خواست وکړو ، چې ...

" داليرادي په امريکن ډالرو کې راته واړوه ... که يه نو پاکستانۍ روپۍ هم لرم "

دائې راته وائي ...

" يولس ډالره را کړه - "

پل ادا کولو ورسته مې د نويد څخه پوښتنه وکړه ، چې ...

" په يوه ډالر کې څو ليرا کېږي ؟ "

د څه سوچ کولو ورسته ده وئيل ...

" زما په خيال چې نن سبا ۱۳۵۰۰۰ ليرا په يوه ډالر کې ماتېږي ، او دائې په خپله

اندازه صحيح ؤ -

دَ ترکې له آگرې نامي ښار څخه چې زموږ او توبوس يعني بس مخته روانېدو ، نو يو ځل بيا نري نري واوړه وربدله ... او څنگه څنگه چې مخ مخته تلو ، واوړه نوره نوره تېزېدله لگيا وه - اوس که څه هم په او توبوس کې دننه د ايرانيانو د څښلو سلسله ختمه شوې وه ، خو يو ښائسته غوندي ځوان د گوگوش سندرې داسې په خوند خوند وئيلې ، چې ټولو سوارليانو خوند ورباندې اخيستو - تر څه وخته پورې ما او جمعه خان کاکړ هم ورته ناست اورېدلو مې - لاکن چې معامله اوږده شوه ، نو د سندرو خوند يې هم بې خونده کېدو لگيا ؤ ، نو ځکه موږ هم سيټونه شاته ديکه کړو او په خپلو سيټونو باندې د خوب کولو په نيت وغزېدو - د هڅې کولو پرته چې هم خوب نه راتلو ، نو مې په پټو سترگو باندې سوچونه وهلو ته لستونې وغږل ، او ډېر ژر بيا ما هيلې لوبولې ، چې ...

”کشکې چې زه ټول عمر هم دغه رنگه روان او بس روان وای“

خو بيا چې به مې کور او ماشومان تر سترگو شولو ، نو د اولاد مينه او کورنۍ چارې به د شوق په لاره کې راته خنډ شولې ... هو ، په داسې رنگه گډو وډو سوچونو کې مې سترگې ايله سره ورغلې وې ، چې بس په جتهکه ودرېدو - يو دم مې سترگې راخلاسې شوې - څه گورم ، چې د بس مخته څو سړي د توپکانو سره ولاړ دي ... زړه مې حلق ته راغلو ... په جمعه خان مې ژغ وکړو ...

”غله دي ... هله کښېنه“

جمعه هم په نه ساعت کې له ويرې په سيټ کې جگ کښېنستو او وائي ...

”کوم دي؟“

نه يوازې موږ ، بلکه د او توبوس ټولو مسافرانو غاړې هسکې هسکې کولې ، د هيجاه له ځلې څخه ژغ نه وتو - خود لکه چې هر يو پرېښانه ؤ - ما په کلیمې برسېره کلیمه په ځان او په بس باندې چوف کوله لگيا وم ، چې د بس دروازه خلاسه شوه او يو عسکر چې شنه وردی يې په تن وه او په غوږونو يې مفلر پېچلی ؤ بس ته راوختو او ډرائيور سره په خبرو اخته شو - ما د خپل سيټ مخته ناست ، د نوید په اوږو لاس کښېنولو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

” څه کيسه ده نویده ؟ ”

هغه وئيل ...

” کيسه خپرده ، دا عسکر وائي ، چې مخته د گردانو او مامورينو تر منځه جنگ روان دی - ترڅو چې د لاري د کليرينس حتمي آرډر د مخ له عسکري چوکۍ نه وي راغلی ... بس مخته نه شي مخته تلی ”

شکر مې وایستو او بیرته مې زړه ځای ته راغلو ... واوړه په هم هغه شان وربدله - که څه هم او توبوس دننه تود ؤ ، خو لږ ډېر یخ بیا هم محسوسېدو - ډېره هڅه مې وکړه ، چې بیرته د خوب و هغو ټاپوگانو ته ورشم ، چې څه وخت وړاندې ورڅخه راستون شوی وم - لاکن گوره چې خوب څله نه راتلو - راسره څنگ کې ناست ملگری جمعه مې داسې په خوند ویده ؤ ، چې کله به یې څرکی شو ، نو نیت به مې ورباندې بد شو ... دلته او توبوس درې گنټهې ستارټ ولاړ ؤ ... یو وخت چې د کليرينس سگنل راکړلی شو ، نو بس د روانېدو سم دستي زه بیا په ځان نه يم خبر شوی -

*****

سهار په لمر ختو او توبوس د ترکی Kotak نامي ځای په هوټل ودرېدو - د مخ لاس پرېمنځلو او چائیو څینسلو ورسته چې څنگه بس مخته روان شو ، نو د ژمې په دې ټمک یخ کې د شنېزې څادر په مخکه باندې خور وور ډېر عجیبه او بنائیسټه بنکاره کېدو - ټوله غرنیزه سیمه وه ، داسې بنکاره کېدو لکه مور چې په درو او ناؤو کې روان ؤ - دواړو خواؤ ته واړه او غټ غرونه ؤ ، چې شا شا ته پاته کېدو ، ځای ځای د غرو په لمنو کې واړه کلي هم ډېر بنائیسټه او په ترتیب باندې جوړ شوي برېښېدو - خاص خبره دلته دا وه ، چې د دوئی په دې وړو کلو کې فقط یو یو ماجت چې سپینه میناره به یې تر لرې لرې پورې بنکاره کېده - او بله خبره دا ، چې د ایران په رنگه دلته هم د روډ و یوې ځۍ ته ولاړې بجلی او ټېلي فون تمبې د لرگیانو له ستنیو څخه جوړې وې - مگر عجیبه په دې نه بنکاره کېدې ، چې شاوخوا ته ځنگلي اوږدې او نرۍ درختې هم لیدل کېدې -

زمور د بلوچستان او پښتني سيمو په رنگه دلته هم کلي او آبادياني له لوي لاري سره مېښته ښکاري - د ښځو د مخ د پټولو رواج دلته هم نه ؤ - که په پټيانو او ښاري يا کليوالو سيمو کې يې نرانو پتلونان اغوستلو ؤ ، نو د ښځو يې لانگ سکرټ و زمه قميصونه په تن ؤ او د گونډو دلاندې يې پښې يا خو لُوڅې وې او يا يې په اوږدو تودو ماسيانو پټې - په سرونو يې گلداره دُسمالونه پېچلي ؤ - دنگې دنگې وې ، خو په سُرټ باندې زمور تر ښځو تندرسي برېښېدې - د دې تندرسي راز څه ؤ ؟ په دې نه شوم پوهی - خو په رنگ سپيني دغه ترکي ښځې يوې بلې خواته ډېرې ښکاره کېدې ، شايد چې دلته هم دغه ښځې له نرانو سره سمې کار روزگار کوي - د غرمې ډوډۍ مې په عثمان چېک نامي ځای کې وځورله او مخته تېر شولو - اوس ژر ژر واره کلي شاته پاته کېدو او بس په هوار سړک مخته مزل ډېر په چټکۍ لندولو -

ارض روم د ترکي يو مشهوره تاريخي ښار دی ، چې اوس مور په کې مخ مخته روان ؤ ... لاکن د ښار په يوه څنډه ، نو ځکه خو مې سم و نه ليدو او د گولۍ غونډې ورڅخه تېر شولو - مور کولی هم څه شو ، زمور د کاروان باگې د اوتوبوس د ډرائيور په لاس کې وې ، چې هغه د برايه شپې د درو گنټهو څنډه اوس په دې ورځ برابرولو - خبر ، د درو بجو و خواته بس په يو غټ هوټل باندې برېک ولگولو ، ډرائيور وئيل ...

اوتوبوس څه خرابی لري ، تاسو چائی و څيښئ او لمونځونه و کړئ ... زه به بس دې هوټل سره نيردې مېکنیک ته ښکاره کړم "

دلته د اوتوبوس د درو گنټهو ستاپ په مزغوراته بار ځکه شو ، چې د استنبول او انقره د ټورستانو درې ډک بسونه ښه تر ډېره پورې ولاړو او د رش گش پرته د قسم قسم خلگو موجودگي مې د شاعر زړه د سکون سوب گرځېدلې وه - بس غم دا ؤ ، چې په ژبه نه ورسره پوهېدو ، گنې ځينو مې د زړه د رباب تارونه خپرلو هڅه کړي وه - خو نغمه ځکه نه ورباندې خپرل کېده ، چې د اظهار ژبه گونگۍ

وه - دا درست تُركيان ؤ خوتيار انگرېزان، هو ... كه په ژبه نه، نو په بنسكاره كړو وړو ضرور -

مانښام شپږ بجې خواته او توبوس د انقره په خوا مخه و كړه ... خوشحاله وم، ما وئيل، كه مې هلته Botanic Garden، چې د تفريح په اړه زړه ته سكون سپارونكې مشهوره دى، نه هم وليدو، نو د خپل تاريخي حيثيت له سوبه يې د بنائيسسته ښار څه برخې هم ووينم، نو ځان به خوش قسمته وگڼم - ولې چې تاريخ وائي، چې د دويم جنگ عظيم ورسته په تركي كې استنبول او ازمېر په پرته انقره ښار هم د تمامې دنيا د توجه مركز گرځېدلى دى - او بيا عجيبه خبره دا وه، چې بس د انقره سره په څنگ څنگ كې تېرېدو، د دې ښار وړو، غټو او بنائيسسته په ډېر ترتيب جوړو بلډنگانو داسې بنسكاره كوله لكه دا ښار چې د تاريخي اهميت پرته د دې دور تقاضې هم په پوره ډول پوره كوي - د سپينو دېوالونو او سرو بامونو ښار انقره تر لرې لرې پورې خور وور بنسكاره كېدو - خبره دلته بيا هغه وه، چې زړه مې په دې محكه باندې قدم ږدلو ته كېدو، خو زما خوښه د منلو حكه نه وه، چې د بل په بس كې ناست وم - د رڼاگانو له دې ښار څخه چې زمونږ او توبوس د استنبول په خوا روان ؤ، نور وډ له اول حاله لا نور نور هم آرام ده شوى ؤ او سترگو ته د شاوخوا د جل بل رڼاگانو له وجې سفر ډېر خونده وړ محسوسېدو -

د شپې يولس بجې خواته او توبوس استنبول ښار ته دننه كېدو له مخه په سمندر باندې جوړ مشهوره پل Bosphorus Bridge باندې تېر شو - دا پل د خپل جوړښت او بېخې اوږدوالي له سوبه د دنيا په ځينو نوموړو پلونو كې يو او ځانگړى دى - او له دې ورسته بيا د استنبول جل بل ښار ؤ، چې موږ ته يې د سترپياگانو د وساكو لو په صله كې د خاموشۍ په ژبه هركلې وئيلو او زمونږ او توبوس په كې په يو وډ بل وډ مخ مخته روان ؤ - چې څنگه گهړې ددې هېواد د وخت په سمه دولس بجو ته ستنې ورسولې، نو او توبوس د استنبول په مشهوره برخه Laleli نامي كې تم شو - ورڅخه راکوز شولو - دې وخت د

بلېک سي ټ او د ټ مېډيټېرينئين سي ټ په سنگم باندې جوړ په تاريخي ښار استنبول، چې ورته د ټ يورپ دروازه هم وئيل کېږي باندې چپه چپيا خوره وه - د ټېکسيانو او د ټ يو نيم سړي پرته هيڅ قسم رونق نه ښکاره کېدو ... نري نري باران وړېدو او سره يخه هوا هم گلېدلې ... نويد ته مې وئيل ، چې ... ټ اوس ته پوهی شوي او ستا کار ... ته له مخه او مور درپسې ... وايه ! چرته به اوسېږو ؟ ټ ده وئيل ...

ټ سرکې جي ته به څو ... هلته هوټلان ارزانه دي ټ

او بيا په ټېکسي کې د ټ سرکې جي نامي علاقې په لور روان شولو - داسې ښکاره کېدو ، لکه استنبول چې په وړو وړو غونډيانو باندې جوړ ښار دی - په شل پنځلس منټه کې ټېکسي په ټ سرکې جي کې ټ هوټل هالي ډې مخته ودرېدو - دوي خونې ، چې د ټ يوې خونې کرايه دوه نيم لکهه ليرا وه مې ونيولې - زه او جمعه خان په يوې خونې کې او نويد د خپلې ناوکۍ سره په بلې خونې کې د ستريا وسا کولو دپاره لاړو -

*****

د ټ ترکي د وخت په سمه سهار نهه بجې ، څلور واړه ملگري د باندې راووتو - چې څنگه مې شاوخوا ته لومړی نظر وځغلوکو ، نو باور مې نه راتلو ، چې دا گوندي د مسلمانانو ښار استنبول دی - ولې چې يو اړخ بل اړخ جوړو ودانيانو او مخامخ شنه پارکونو داسې تاثر راکړو ، لکه دا چې د جنت له ټوټو يوه ټوټه وي او بيا ترکي پېغلې خو هم د ټ حورو څخه کمې نه وي ... چې يا خو يې پېنټونو سره جېکټونه په تن و ، يا بيا په دې يخ کې لانگ او مني سکرټونه ... په قد جگې ، نري سپين مخې او په ژېړبخونو ويښتانو کې د ټ مخکې مخلوق نه ښکاره کېدو ... په مينه باندې لکه دلته چې هيڅ بندېځ نه وي ، ځکه خو لاس په لاس ځوانې جوړې يوې بلې خواته ليدل کېدې - دا نه ، چې مور و ترکي پېغلو او زريناؤ ته آسماني مخلوق ښکاره کېدو - مگر زموږ په لور يې زيات راکتلو

شاید په دې ، چې مور درې واړه نران څه کم کم ، خو پروین ورته زیاته عجوبه ځکه بنکاره کېده - هو ، د هغې د پنجابي وزمه بنایست او ځوانۍ په وجه نه ، بلکې هغې چې کومې پنجابي طرز جوړې شوې جامې اغوستې وې ... هغه که زما او د جمعه خان رنگه کلیوالو په مزاج د کتو وړ وې ، نو دلته ترکی پېغلو ورباندې پسخوند وهلو او تر خپلو یې ورباندې خندلو او شاید چې ریمارکس یې هم ورباندې پاسولو - ځکه خو چې به یې د هغې په لور سترگې ورته واړولې ، نو به یې سرتر پایه ورته کتلو ورسته په شونډو پسخوندي موسکا خوره شوه - بس په پارک کې ایله خلک راپسې نه شولو رامات - گنې په سترگو کې هر چا پروین اخیستې وه ... هم دغه وجه وه ، چې نوید ورته وئیل ...

پروین !! ته هوټل ته درځه .. داسې نه چې د ترکیانو جلوس راپسې ولگېږي

او پروین هم خبره مائیند ځکه نه کړه ، چې نوید ورته په خدا وئیلې ؤ او بیا دا خبره د هغې په حق کې بهتره هم وه - ځکه خو یې وئیل ...

هو ، زما هم دغه خوبه ده ... په سرمې درې دی ... زه به څه آرام وکړم

او بیا مور درې سره تر هغه ساعته ورته ولاړ ؤ ، چې پروین د هوټل په گېټ نوته ...

هان څه شکر دی ، چې اوس خپل چکر ته خلاص شولو

د دې خبرې سره سم نوید چې داسې وئیل ، نو سم دستي یې پوښتنه هم ورسره داسې وټوله ...

ښه نو اوس به په کومه څو ؟

ما ورته وئیل ...

یاره نویده ! تا خو هم ناشوده وکړه ... مور نو اوس څه خبریو

دائی و موسېدو او وئیل یې ...

نو بیا درځی چې سېل درباندي وکړم او د استنبول څه پټ او بنکاره ژوند او شیان درته وڅپرم

او بيا ده مورډ دواړه له ځان سره بڼي لاس ته روډ باندې سم کړو - دلته د روډ په منځ کې د رېل گاډۍ پټېرۍ هم تېره شوې وه -

دلته په يوه وخت باندې رېل گاډۍ او نورې گاډيانې په دې روډ باندې چلېږي نويد چې دا خبره کوله ، نو يو عجيبه غوندي هارن مې تر غوږه شو او په دوؤ غټو ډبو باندې اړه لرونکې رېل گاډۍ د چوک له خوا رابښکاره شوه ... که څه هم تله څوکه او کرار کرار ، خو په لومړي ځل کتوراته عجيبه غوندي بښکاره شوه - په دې کې شک گرسره نه شته ، چې استنبول د ماجتانو بښار دی - ولې چې هر لور دلته په دې بښار کې تاريخې او غټ غټ ماجتان او د هغو هسکې هسکې مينارې تر لرې لرې پورې بښکاره کېږي - خو ، په قول د نويد ...

په دې بښار استنبول کې د دې دومره زياتو ماجتانو پرته هم ، د دې ماجتانو ملايان په لاؤډ سپيکرانو د آذان په چپه تقريرونه څه ، چې د جمعې خطبه هم نه شي ورکولی او يا يې نه ورکوي - ولې چې هغوی او حکومتي قانون پالونکې دواړه په دې صلاح شوي دي ، چې ماجت به تش د عبادت کولو دپاره په کارولی شو ... او جلسه گاه به ورڅخه جوړوؤ ... لکه زمورډ هېواد ملايانو چې د خدائی او د رسول د لارې تر تعليماتو زيات د سياست مدارانو په حق او يا خلاف کې له ماجتانو جلسه گاؤې جوړې کړې دي او هر رنگه روا ناروا خبرې په کې کوي

او بيا يې مخته وئيل ، چې ...

او بل دلته د ماجتونو په شمېر د لمانځيانو تعداد بېخي کم هم دی نويد دا خبرې داسې په سنجيدگۍ وکړې لکه هغه چې د خپل هېواد مملکت خداداد د حق په لاره مامور شوي وظيفه خواره د ناحقۍ په تور نيول شوي په ظاهره مجرمان دراصل د حق صحيح پاسداران گڼلو -

مورډ خبرې هم کولې او مخ مخته هم روان ؤ ، په تنگو او خوش رنگو بازارونو کې يوې بلې خواته گرځېدو ، چې يو وخت مو د استنبول لويه ډاک خانه ، چې له دباندي د عدليه دفتر بښکاره کېدو تر سترگو شوه - درې واړه په يوه صلاح ور

دَننه شولو... په دې نیت چې خپلو خواږو ته په خپریت د رارسېدو لیکونه و لېږو- د دې ضرورت راته ځکه پېښ شو، چې موږ له کورونو څخه د یوه نیمې میاشتې دپاره راوتلې و- نو ځکه د کور د غړو پرته مو خپلو نیردو یارانو لکه سهېل جعفر او قدوس ترین ته هم خطونه نوښته کړو او هلته مې پوست کړو- اوس دا بېله خبره ده، چې د خطونو د مخه موږ پخپله کورونو ته ورسېدو او د دې سفرنامې ترچاپولو پورې خولا نه دي رسېدلې -

د "سرکې جې" او "کراکوي" د علاقو ترمنځ په سمندر باندې جوړ پل، که څه هم عجوبه نه ښکاره کېدو، خو د بېخي زیات رش گش له سوبه دا ځای د وخت تېرولو دپاره ښه او په زړه پورې و- له دې خوا د "سرکې جې" سمندري غاړه او د هغې بلې خوا د "کراکوي" سمندري غاړه د وړو او غټو کشتیانو څخه دومره ډکه وه، چې د چلاؤ لاره یې گوره چې څنگه پېدا کوله؟ په دې پل باندې مخته تېر شولو او د "کراکوي" تنگو تنگو بازارونو ته مو ځان ورسولو- د استنبول دا برخه بېخي زړه او روایتي ترگ علاقه ده ... دلته زیاتره زاړه خلگ هم هغسې د زړې زمانې د ترکیانو په رنگه پي کېپ په سراو آزاد پردوگ وزمه پتلونونو کې د دوکانونو مخته یا په رېستورینتونو کې ناست چولمان چې دوی ورته شیشه وایي ځکولو او سلېماني چایو څښلو کې بوخت ښکاري -

د "سرکې جې" دا زړه علاقه تر ډېره کتلو ورسته نوید پنجابي په یوې تنگې کوڅې باندې ورسم کړو او وئیل یې ...
 "درځئ ... چې کارخانه درته ښکاره کړم"
 ما ورڅخه وښتنه وکړه ...

"د چیشې کارخانه او څه په کې جوړېږي؟"
 دائی و موسېدو او په خپل شرارتي انداز کې یې وئیل ...
 "خېر ... خپله به یې و وینې ..."
 او بیا د کارخانې په لوی گېټ وړدنه شو ... موږ هم ورپسې پسې -

کارخانه څه وه؟ یو تود بازار ؤ، چې د تنگ روډ دواړو خواؤ دوکانونو مخته غټ غټ له شیشو جوړ شو کپسونه لگېدلې ؤ - په اول نظر داسې ښکاره کېدو لکه د پېغلو مجسمې چې په کې ولاړې وې - لاکن چې ښه مې ورته وکتلو، نو څه گورم، چې دا خو مجسمې نه بلکې د ترکی نسل خورې وې، چې په بېلابېلو پوزونو او اداگانو یې د کتونکو توجه نه یوازې ځانته اړولو هڅې کولې، بلکې د کتونکو هر خواش یې ورپوره کولو دپاره خپل خدمات هم شاید چې وړاندې کولو - په تندي خوله را ایله شوه او جمعه خان مې له لاسه نیولې بیرته غبرگېدو دپاره د شا په لور کش څه کړو، چې نوید هم راسره سم دباندي وختو او په موسکني انداز کې راته وائي...

"خود لکه چې دا کارخانه مو نه شوه خوښه ... ښه ده، نو درځئ چې بله تردې هم ښه او غټه کارخانه درته ښکاره کړم"

موږ دلته لا په ځان ټوکلي ؤ، چې دای راته لا د بلي کارخانې د کتلو ست کوي... نو ځکه مې په سنجېدگۍ لاسونه ورته جوړه ونيولو، چې...

"یاره... یو بل داسې ځای راښکاره کړه، چې د کتو وړ وي، مگر داسې هم نه، لکه دا اوس چې دي دهوکه کړو... پلینز"

ده وئیل، ښه دی او بیا د ده په راهنمائي کې دوې بجې خواته موږ په Princess Island، گوا د شهزاد کیانو په وړې تاریخي جزیرې (ټاپو) باندې د لانچ له واره سفر ورسته کښته شولو - لومړی قدم مې لا سم د دې ټاپو په غاړه ورته ایښی نه ؤ، چې مې د ځلي څخه نابیره ووتو...

"واه نویده! دا خونو اوس ځای دی"

ولې چې د دې ځای د شاوخوا سمندري غاړې خوش رنگیانو پرته، د شهزادگیانو د اوسېدلو او د سپل ځایونه، که په تاریخي اړو د کتو وړ ؤ، نو واره غټ پارکونه او تالابونه هم بد نه ښکاره کېدو - دلته زیاتره غېرملکیان، چې د بلغاریه، رومانیه، یونان او روسي ریاستونو سره یې اړه درلودله سپل کولو ته راغلې ؤ - وائي، چې دا ټاپو څه یو زریا یولس سوه کاله د مخه د

شهزادگيانو او مينځو د استوگنې دپاره په کار راوړل شوی ؤ - جمعه خان يو
ځای وائي ...

”کشکې ، چې دا جزيره مې خپله وائي ، نو ...”

ده به لا نور څه وئيلو ، چې ما يې خبره داسې سرته ورسوله ...

”..... هو ، نو بې ټکته به دي بيا څوک ورته نه پرېښولو ... که څنگه”

دا خبره څه وه ، چې زما د ډېر ضد په پرته يې هم د دې ټاپو په حقله خپله خبره

پورا نه کړه - موږ به لا نور نور په دې ټاپو باندې گرځېدلو ، که نويد د بيرته

ستنېدو خبره نه وای ټينگه کړې ... وئيل يې ...

”درځئ چې څو ، پروين به ديغه شوې وي او زما لاره به گوري”

نو ځکه بيرته په لانچ کې کښېښتو او د خپل زاړه وټاک په لور ور روان شولو -

*****

مانښام شپږ بجې چې څنگه له خوبه راکښېښتم ، نو د دې هوټل په کاؤنټر

ناستې پېغلي ته مې زړه وټخېدو ، ولې چې ظالمه بې اندازې زياته بنائېسته

او نازکه جوړه وه - په قد جگه ، سپينه گېږدۍ څېره ، ژېړبخونې سترگې او

خلاس ژېړ وښتانو يې بلا خوند کولو او ښه خبره دا وه ، چې انگرېزي يې هم زده

وه - نو ځکه مې ټېلي فون ته لاس کړو - د سلام کولو ورسته مې د بلغاريه د

سفارت خانې اته پته ، چې مازې بهانه وه ، ورڅخه وپوښتله ... هغې وئيل ...

”نه يم خبره”

که يې خبره په دې ځای ختمه کړي وای ، نو ما به په ټېلي فون ايښی وای ... لاکن

دې چې بلغاريه ته زما د تگ د اصل وجې ټپوس وکړو ، نو په ځواب کې مې

مزاځا ورته وئيل ...

”دلته څه دي ... ځکه خو ورڅخه بلې خواته وځم”

”څه غواړې؟”

د دې داسې پوښتنه بې معنا نه وه ، يو وار لا زړه راته وئيل ، چې نېغ په نېغه

ورته ووايه ... لاکن بده خبره وه ، ځکه مې خبره بلې خواته واړوله ....

نوم دي شه دی ؟

ساسیلا دې وئیل

بنه نوم دی... مسلمانه یی ؟

دې وئیل ...

هو ، الحمد لله

واده دي کړی دی ، که یه ؟

په ډېره عاجزی مې ورڅخه پوښتنه وکړه ... دا یو وار چپ غونډې شوه او بیا وائی ...

یه ... مگرزه بوائی فرېند لرم

دا خبره یې داسې وکړه ، لکه دلته چې په مېړه او په بوائی فرېند کې انجونې توپیر نه کوي - ما به اوس اجازه غوښتله ، چې دا د خپلې خواراته گډه شوه ...

په ترکی کې د استنبول د تاریخي ځایونو پرته ډېر څه د کتلو دي

مثلاً ، لکه ... ؟

زما د مثلاً په ځواب کې هغې وئیل ...

لکه د انقره میوزیم ، چې په کې د حضرت عیسی (ع) څخه هم قریباً ۷۰۰۰ کاله د

مخه د Anatolian Civilization شیان پراته دي او بیا د دې پخواني طرز

تهذیب بېخي زیات او د بېلو بېلو زمانو لرغوني آثار لکه Antique City of

Perge او داسې نور نور د کتلو وړ دي - نه یوازې دا ، بلکې د Catholic

عقیدې له کبله حضرت مریم چې په کوم کور کې د ژوند آخري ورځې شپې تېرې

کړې وې ، هغه زور طرز جوړه شوې ودانۍ د Selcuk نامي ځای څخه فقط اووه

کلومیتره لرې ده - دا انجلی باخبره وه ، نو ځکه مې نه غوښتلو ، چې ما نور په

امتحان کې واچوي ... په دې خومې ورته وئیل ...

زه به هڅه کوم ، چې ستاسو د ټورزم د څانگې څخه یا خو ټوور واخلم یا بیا

پخبل انتظام دا هر څه وینم

دا خبره چې مې څنگه وکړه ، نو انجلی د خپل اصل مطلب په خوا راوایښته ...

” ته خپله هيڅ تكليف مه كوه ... كه غواړې، نو موږ د ټوؤرستانو د ټوؤر دپاره پورا پورا انتظامات لرو ”

داسې كښېوتم، چې انكار راته كول گران شو ... ما څه گڼلو او دا څه ووته ؟ او دغه خو وجه وه، چې د بيا خبرو كولو په بهانه مې اجازه ورڅخه واخيسته - ما چې د ټېلي فون رسيور ږدلو ، نو جمعه خان دغه ؤ ، چې كښېنستو او سترگې موږكو ورسته يې پوښتنه يې وكړو ...

” د چا ټېلي فون ؤ ”

ما ورته وئيل ...

” د دې هوټل د لابي ساسيلا ټېلي فون ”

ده وئيل ...

” ښه ښه په نامه يې بيا خبر هم شوې ؟ ”

موږ به لا خبره مخته كښوله، چې نويد او پروين راوړسېدو - نويد هغه نويد ؤ ، خو پروين هغه پروين ځكه نه وه، چې جينز پښت يې اغوستي ؤ - زما د پوښتنې له مخه بيا نويد راته وائي ...

” دا پښت مې پروين ته لاندې په دوكان كې واخيستو ”

او بيا خپله وائي ...

” زما په خيال چې بد ورسره نه ښكاري ”

موږ نو څه وئيلي شوي ، چې ده له خپلې خوا سرټيفيكاټ وركړو - د ښو ډېرو گڼو كولو ورسته محفل په دې خبره برخاست شو، چې سبا سهار به اول د بلغاريه سفارت خانې ته د ويزې لگولو دپاره ځو ، بيا به په لالېلي نامي علاقې كې هوټل نيسو -

****

په دې بله ورځ غرمه لس بجې موږ څلور واړه ملگري د بلغاريه د سفارت خانې و كهركي ته ولاړ ؤ - كه مو هرڅو زاري ورته كولي ، خو د كهركي شاته ناستو دواړو ښځو كې يوې هم زموږ خبره نه منله او وئيل به يې ...

تاسو بلغاريه کي له چا سره ملاقات کولو ته ځي او دعوت نامي کومې دي ؟
او مور ورته وئيلو ، چې ...
هلته ستاسو په هېواد کي نه څوک لرو او نه مو له چا سره د ملاوېده مطلب
دي .. مور مازي د يو څو ورځو په سپل ورته د تلو اراده لرو او بس ...
غرض دا چې مور ورته په خواست کولو ستړي شولو ، نو نويد ورته د سلو ډالرو
نوټ له جيبه راويستو ... هغوي نوټ ته به ډېر حسرت وه خو کتلو ، لاکن سرونه
بې هغه رنگه يوې بلې خواته وښورولو - چې ورڅخه مايوسه شولو ، نو په خپله
لاره بيرته را روان شولو - په نورو ملگرو نه يم خبر ... زما خو طبيعت ډېر پرې
خراب شو ، نويد ته مې وئيل ...
درځه چې يو ټرېول اېجنټ سره خبره خلاسه کړو
گوره ، چې يورپ ته ننوتل مې په قسمت کي نه ؤ شوي ... چې اېجنټانو هم يوه
خوانه کوله - که څه هم مور داسې لا ورته وئيل ، چې ...
د ټوور د پيسو پرته به مور خپل ټکټونه پخپله وکړو ، خو د بلغاره يا يو بل
يورپي هېواد ټوور راته کنفرم کړي بس
لاکن هيڅ يوه اېجنټ راسره زموږ خوښه نه وه منله - له دې ځايه هم د ماتې
خوړلو ورسته مې جمعه خان کاکړ ته وئيل ...
درځه وروره ! چې نن نن له دې ځايه وځو
ده وئيل ...
هو ، ټکټان به نن واخلو ، مگر څو به بل سبا ... سبا به د استنبول سټي ټوور
وکړو - لا خو مې هيڅ نه دي ليدلي
که څه هم زما نه وه خوښه ، خو د ده دپاره مې ورسره هو کړو -
يوه بجه ماڅپښين بېگونه په اوږو راټال د سرکي جي څخه لالېلي نامي
پرونقه علاقې ته په ټپکسي کي ورسېدو - د لالېلي په مېن بازار کي په يو
هوټل کي مې دوې خونې ونيولې - بېگونه مو په خونو کي وغورځول او دباندي
د دوې خوړلو دپاره راووتو - او په نه ساعت کي يو بلې پرونقه علاقې ته

ورگډ شولو - دا علاقه يعني د لالپلي سره جوخته د تقسيم نامي علاقه وه - دومره د غبرملکيانو څخه ډکه وه، چې لار په کې نه کېده - د نويد په قول ...

د استنبول دغه سيمه چې غبرملکيان ورته راځي، د خلگو د توجه مرکز ځکه هم ده، چې يو غټه شاپنگ سينټر ائيريا ده او بل په دې ائيريا کې د بلغاریه، رومانيه، يونان او روسي رياستونو په حورو باندې نه يوازې د سترگو تنده ماتېږي ... بلکې د خواشاتو بار هم پرې ماتېدلی شي

د نويد خبره مې په دې زړه و منله، چې دلته سړي کم او غبرملکي ښځې، چې زياتره په کې پېغلې وې ... گرځېدلې - او بيا چې څه وخت موږ د ټي - بي - ټي ايراني بسونو دفتر، چې زموږ له هوټل څخه په څه واټن باندې و ته د ټکټانو دپاره تلو، نو تر موږ څه شاته پاته شوي ملگري کاکړ صاحب ته يوې پېغلې، گوره چې د کوم هېواد وه، سترگه وهلې وه او د لاس په اشارو يې د لسو ډالرانو غوښتنه هم ورڅخه کړې وه - ده چې بيا راته څنگه دا خبره وکړه، نو که څه هم کيسه څه شکمنه غوندې وه، خو زړه راته وئيل، کېدای شي هاغه د نويد خبره رښتيا وي د دې علاقې په باب - خپر ټکټان خو مې تر لاسه کړو، لکن د دريمې ورځې يعني د ۷ نومبر ۱۹۹۳ع - ولې چې سبا او بل سبا د دوئی د کمپنۍ د بسونو وار و ايران ته د تللو نه و - نو نن په چپه دوې ورځې له موږ سره نورې هم د سپل دپاره وې - که مې څه هم زړه مات و، خو حتمي هڅه مې دا کوله، چې وخت ښه په خوشحالی تېر کړم، چې ملگري مې ديغ نه شي - هم دغه وجه وه، چې د ډوډۍ خوړلو ورسته سم دستي موږ د Poli Tour له دفتر څخه د نننۍ شپې د اورينټ هاؤس هوټل کلب او د سبا د ورځې د استنبول سټي ټوور دپاره ټکټونه تر لاسه کړو ... او بيا مې درست ماځيگري د لالپلي او تقسيم ائيريا د روډونو په فټ پاتھونو باندې تېر کړو، چرته چې خوش رنگو څپرو له خوش ذائقه طبعيتونو او موسکاگانو او موسمي خوش گواره رنگونو سره سترگو ته ښکلاگانې او زړونو ته د سکون بېلابېل خوندونه سپارلو - يو شاعر

نور څه غواړي؟ بس چې بنسکلاگانې ورته چاپېرچل کې موجودې وي ... بيا خو
 يې د خپتې غم لاهم هېر وي - خو دا شاعر زړه مې خپله خوښه کله کولی شوه،
 ولې چې ملگری جمعه خو هم ورځرمه شوی و - نو ځکه د نه غوښتلو پرته هم يو
 دوه ځله مې سلېماني چائې له هغه سره نوش کړې - دلته يو کوپ چائې په لس
 زره ليرا باندې خرڅېدو - د دې علاقې رنگين ماڅيگری په خپل ځای ... خو
 دلته زه دا خبره کول ضروري ځکه گڼم، چې د دې مسلمان ملک مغرب وزمه
 آزادي و لوستونکو ته ور په کومه کړم - گوا دلته په دوکانونو کې که شراب په
 آزادي خرڅېږي، نو هم دغسې شراب خانې يا بارونه هم لري - هم دغه وجه ده،
 چې قضائې ماڅيگر خواته يو نيم سړی د سړک څنډې ته يو بل اړخ ځنگېږي هم
 - لازمي خبره ده، چې زياتره بنځې به يې هم څيښي، خو تر سترگو مې يوه هم
 داسې بنځه تر دې ساعته نه شوه، چې څيښلو يې، يا دې بې خوده غونډې په
 فټ پاتھونو گرځي - لاکن دلته بنځې سگرېتونه ډېر په شوق او خامخا څکوي -
 دلته خلگ چې له خپلې ژبې، د بل په ژبه نه پوهېږي او نه چاته بله ژبه ورځي ...
 يو څو ماتې گوډې خبرې لکه "کش برا" يعنې (خومره يا په څو باندې)، "اوج
 دانه سوخ سو" يعنې (درې گلاسه سړې اوبه)، "آفندم" او "آفندي" او داسې
 ځينې نورې خبرې يا توري مور هم ورباندې چسپولو - گوا خبره دا، چې څوک
 هم تُرکي ته ځي، نو به د لاس په اشارو ژغېږي يا به څه څه خاص خبرې د ډوډۍ
 پېدا کولو او شاپنگ کولو دپاره حتماً زده کوي ... گڼې حال به يې زما او د
 جمعه خان په رنگه وي - دا خو لا د نويد پنجابي يې کورودان، چې څو کاله يې
 په تُرکي کې تېر کړي و او تُرکي يې په رواني سره وئيله - که داسې نه وای، نو زه
 او زما ملگری به په هر دويم گام له يوه نا يوه غم او ناکرده پېښې سره مخامخ
 کېدو - دا منم، چې مور به هم څه نا څه يا ډوډۍ په اشارو پېدا کړي وه، خو غم
 دا دی، چې دغه باډي لېنگويج او اشارې خو هم هر ځای معنې او مطلبونه
 بدلوي -

*****

ماخستن اتهه بجې د پولي توؤر وېگن مور له خپل هوټل څخه سپاره کړو او اتهه نیمې بجې يې د اورينټ هائوس کلب چې د استنبول په يو څو مشهورو نائټ کلبونو کې ځانگړی نوم لري ته ورسولو - دلته لومړۍ او د خوند خبره دا کوم، چې د دې کلب په لويه درازه کې يوه ترکي پېغله خپلې ترکي رواټي جامې په تن .. سره له اوږدې ترکي سرې خولۍ په سر باندې ايښې ولاړه وه او هر راتلونکې سړي او ښځې ته يې ښه راغلی په خپله ژبه کې وئيلو ... زه او زما ملگري چې يې له څنگه تېرېدو، نو ملگري ورته ودرېدو او په پښتو کې ورته گډه څه شو، چې هغې ورسره ځان جوخت په دې نيت ودرولو، چې دا انجلۍ زما له وور قده ملگري په درخته اوږده وه او بيا يې خندل هم ... گوره چې د هغې د خدا تر شا څه و؟ خو زما ملگري په ټوکو کې راته وئيل، څنگه مې درته پښتنه کړه؟ او بيا ده دا خبره ما او هغه تر ډېره پورې د ځينو نورو پوڅو خبرو سره گنډلې خورا انجواي کړه او بيا يو غټ عالي شان هال، چې په منع کې يې د ډيسکو او ډانس کولو دپاره گېږدی، دوکانچه جوړه وه چې له بامه ورنډې رنگېنې رڼاگانې له يوه نري او خواږه ساز سره د باران غونډې راوړېدې او د دې دوکانچې شاوخوا ته مېزونه او کرسیانې پرته وې - په دې هال کې په خپلو چوکيانو باندې کښېنستلو ورسته چې څنگه موسترگې وموړلې، نو څه گورو، چې په هال کې يو بل ځای ترکي انجونې، مختصرې جامې په تن ... په بېلې ډانس کولو کې اخته ولیدلې، چې په هال کې ناست غېرملکيانو د سفر سترپاگانې يې په خوږو موسکاگانو او ډېر په مينه يې په بازاری خلوص وسا کولو پوره پوره هڅې کولې -

په دې هال کې هر سړی او ښځه بدمسته وه، او سره شنه لاکن په سائز غټ او اوږده گلاسونه په لاس کې په ناستو ځنگېدلو او له څنگ ملگرو سره يې خپلې خوشحالينې گډولې لگيا و، خو ما او جمعه خان دلته هم د کوک واړه بوتلان تر نړيو غاړو نيولې نوش کولو - هم دغه وجه خو وه، چې دلته رقصېدونکې بېلې ډانسري هم مور ته کمې رانيږدې کېدلې - خو د خپل بازاری طبيعت

درلودلو له سوبه په مور باندې هم په خپل خپل وار چې به له ستهپجه راکوژي شوي .. نو به يې مور ته هم د خپل عادت په سمه حاضري راکړه ... هغوی د دانس په چپه څه نور هم وئيلو ، خو مور ورسره هيڅ نه منلو ... البته يو نيم تصوير مو ورسره په دې واخيستلو ، چې دا موقعه سهار راته د ژوندي ياد په توگه بيا بيا د استنبول شپه راپه زړه کوي - لاکن مور د هغوی له نور نيزد پکته ډډه کوله او ورسره داسې تر غاړې وتلو نه ... لکه نور ټوورستانو چې به کولو - لنډه دا ، چې ډوډی مو هم دلته وخورله او تر دولس بجو پورې مو د ترکو پېغلو بېلي او ماډرن دانسونه داسې په رنگارنگ رېنمينو جاموکې کتلو ، چې په عامه ژبه کې جامې په هيڅ اړه نه شي وئيل کېدای -

د شپې دولس بجې چې څنگه له دې کلب څخه دباندې راوتو ، نو د پولي ټوور سړي مور دواړه تر لاس ونيولو او ژر تر ژره يې په خوش اخلاقي د هوتل څخه د ايستلو هڅه کولو سره سره راته وئيلو ...

دې وخت گنډکپان جیبونه وهي او څه نورې نورې پېښې هم کېږي ... خيال کوی

*****

د پروگرام په سمه سهار اته نيمې بجې د پولي ټوور گاډی مور له خپل هوتل څخه پورته کړو او د استنبول ښار او تاريخي ځايونو رانکاره کولو باندې يې پئيل وکړو - په دې بس کې زموږ پرته پنځلس شل نور سړي او ښځې هم وې - گاډی چې څنگه مخته روانه شوه ، نو گائيد چې نوم يې آصفه ښئيلو ، ځلې ته مائيک ونيولو او په انگرېزي کې د هرکلي وئيلو ورسته وائي ...

ترکي ، گوا دغه سيمه د حضرت عيسى عليه السلام څخه هم دوه زره کاله د مخه او بيا د ده د مرگ ورسته تر پنځلس سوه عيسوي پورې د نړئيز ژوند ژواک په اړه مرکز پاته شوې ده - او سره له دې د Anatolian Civilization (اناتولي تهذيب) موجودگي د دې سيمې تاريخ په زرهاؤ کلونو لا نور نور شاته وړي - عثمانیه حکمرانان له ۱۴۰۰ع څخه تر ۱۹۱۸ع پورې په دې خاوره

باندې حکمراني کړې ده - او دلته بناري ژوند لومړی له رومنو او عثمانیه دور حکومت څخه پیل شو او نن چې تاسو په خپل چاپېرچل کې د استنبول پخواني جوړ غټ غټ ماجتان ، مانياني ، ودانياني ويني گورئ ... دا د ترکی تاریخي عظمت څرگندوي

د څه مزل کولو ورسته ، گاډۍ یو ځای تم شوه او ټول ټوؤرستان ورڅخه راکوژ شول - او د گاډیو په راهنمائی کې یوې لوړې او چټې پخوانۍ ودانۍ ، چې د مسلمانانو ماجت بنکاره کېدو په خوا روان شولو او چې څنگه په لویه دروازه وردننه کېدو ، نو آصفه (گاډیو) وئیلو ...

دا کرسچن چرچ د سپنت صوفیه په نامه د نړۍ په لوړو تاریخي چرچونو کې ځانته یو نوموړی چرچ دی ... چې رومن واکمنو بېخي پخوا جوړ کړی ؤ په دې چرچ کې د زره راکنبونکولاسي کار او نقش نگاری پرته د بنایسته جوړو شوؤ گومبتو ، دېوالونو او گیردی تمبو (ستیانو) ځانته د ځانگړي جوړښت په اړه د پخوا زمانې کاري گرو فن لوړتیا څرگنده وه - په دې چرچ کې یوې بلې خواته گرځېدلو په وخت داسې راته بنکاره کېدو لکه دا چرچ چې کله ماجت هم پاته شوی وي - خو گاډیو په دې باب سر نه کړو راخلاس چې آیا زما او یا زما د ملگري په مزغو کې د دې چرچ په اړه راپورته شوی گمان صحیح هم ؤ او که غلط - خبر ، د دې چرچ کتلو ورسته گاډۍ مخته روانه شوه او گاډیو وئیل ، چې ...

اوس موږ د بلیو ماسک په لور روان یو ، کوم چې په درستې نړۍ کې ساری نه لري

او بیا یې مخته وئیل ، چې ...

استنبول ښار ، که څه هم په درو ټاپوگانو باندې آباد ښکاري ، خو په اصل کې دا ټاپوگان نه دي ، بلکې د نقشي له رويه اېشئين استنبول د براعظم اېشياء په خوا کې د وچې محکې په دوؤ غټو څنډو باندې آباد دی - او دلته د دوؤ

سمندرونو گوا "بلېک سي" او "مېډيټېرينئين سي" سنگم داسې شوی دی ، چې د وارو سمندرونو د غاړو څخه ټوړستان خوندونه اخیستی شي . که څه هم گائيد مخته څه نه وئيلو ، خو دا خبره څرگنده وه ، چې د استنبول ټاپووزمه برخې ، ځای په ځای په پلونو له يو بل سره تړل شوي وې - د څلورو پخو پلونو ، چې د غټو تمبو په کومک ولاړ و څخه پرته د اېشيا او يورپ تر منځه په سمندر برسېره باسفورس پل او فتح سلطان پل د کتو او حېرت وړ حکه و ، چې دې پلونو دلاندې ستنې نه درلودلې او په هوا کې ولاړ له پورتنیو او چتو او چتو تمبو سره د اوسپنو په غټو غټو رسيانو داسې تړل شوي دي ، چې د سړي عقل ورته حريان شي - نه يوازې دا ، بلکې له دې پرته هم ځينې داسې تاريخي جوړځايونه په دې ښار کې شته ، چې سترگو گټلو سره سره سړي په سوچ کولو هم پاروي -

دې وخت چې مور په بليو ماسک کې گرځېدو ، نو داسې محسوسېدو ، لکه دا غټ ماجت چې ډېر پخوا يعنې په اولسمه صدۍ کې نه ، بلکې په نني دور کې جوړ شوی دی - ولې چې د بنائيسټ والې پرته دومره غټ و ، چې په گرځلاؤ سړي په کې سترې کېږي او دلته سترگې په هر څه باندې وازې پاته کېږي - په دې غټ تاريخي ماجت کې له تکو شوتائيلونو او بې شمېره ستنيانو او گومبتو پرته په سر شپږ داسې اوچتې مينارې هم لري چې تر لرې لرې پورې ښکاري - هرڅه هرڅه ، خو په استنبول کې د ماجتانو ډېرښت داسې څرگنده وي ، چې بېخي پخوا مسلمانانو د اسلام خورولو پرته بله هيڅ وظيفه نه درلودله - حکه خويي اسلام د نړۍ تر گوت گوت پورې رسولی و -

له دې ځايه مور د ترکی غټ ميوزيم او اسلامک سپنټر ، چې د پخواني باچا ابراهيم پاشا په ماڼۍ کې جوړ کړل شوی و ته يو وړل شولو - دلته ۲۰۰۰ کاله پخواني شيان د ښوونې دپاره خوندي کړل شوي دي - لکه د کور د استعمال له خټو او اوسپنو څخه جوړ لوبڼې ، چرې ، ټورې او نېزې او د دې سيمې جوړې غالينې ، خوليانې او د رواجي جامو نمونې هم د کتو وړ دي - لاکن دلته مې د

خانه کعبه اوله له لرگي خخه جوړه دروازه ، چې د لاس کار ورباندې شوی ؤ په لیدو مې سترگو او زړه سکون وموندو - غوښتلو مې چې ښکل یې کړم ، لکن شیشه داسې ورباندې را جاربا سلې شوې وه ، چې وس مې نه په رسېدو - دلته گائیډ د انا تولوي تهذيب ځینې شيان هم رابنکاره کولو په وخت وئیلو ، چې ...

د دې په پرته د دغه زاړه او تاریخي ژواک ځینې آثار نورې نخښې په " انا تولیا " نامي علاقې کې د لرغونې آثارو په توگه خوندي کړل شوي دي - لکه د Ekhesus " ایفاسیس " غټه مجسمه ، چې د دېوي مور ، یعنی Mother goddess " مدر گادس " په توگه د محکې اوله خدائینه مور ورته وئیل کېږي - د Artinis " اینتینس " په نامه شهرت لري - د دې په بدن بېخي زیات لگېدلي تیان دا څرگنده وي ، چې دا خدائینه مور ژوند سپارونکې وه - د انا تولیا ۷۰۰۰ کلنه زوړ ښار د هغې دپاره جوړ کړل شوی ؤ - د دې " مدر گادس " خخه په بېلو بېلو وختونو کې نقل شوې یولس زره وړې او غټې مجسمې هم د دُنیا په ځینو عجائب گهرونو کې پرتې دي

دا خبرې چې یې کولې ، نو بس د استنبول په تنگو تنگو بازارونو یا لارو باندې یوې بلې خواته روان ؤ ، او دلته په بس کې گائیډ وئیلو ...

دلته یعنی په ترکی کې د نورو تاریخي آثارو پرته د Lymira " لایمپرا " د کاپو پخوانۍ گومبته او د Aspendos " اسپندوس " جوړه ودانۍ چې په بېلو بېلو زمانو کې جوړه شوې ده - که تاسو غواړئ ، نو موږ درته د ټوؤر اهتمام کولی شو

له دې خبرو سره سم گائیډ زموږ پام د میوزیم سره جوخت آرت سېنټر ته واړول شوه ... دلته د ترکی د هرې سیمې د خلگو د جامو او استعمال شيانو نمونې ... په خاص توگه د ناستې او په دېوال راځڼونکې عالیانې نه یوازې د نمائش دپاره ایښول شوې دي ، بلکې خرڅېدې هم ... یو ځای مې جمعه خان ته وئیل ، چې ...

" راشه چې یوه د غالب چاچا ټوپۍ او دا اوږد کوټ واخلو "

ده راباندې وځنډل او وئیل یې ...

٭ ولي خان په درنوؤ ... اول مو بېگونه لږ درانه دي او بيا داسې توپياني خو په پاکستان کې هم پېدا کېږي ٭

گوره چې اوس د ده اشاره په پاکستان کې د کومې سيمې د خلگو او د چا په لور وه ؟ خبر، چې له دې ځايه راوتلو، نو تر دې له مخه مې د ژېړو جوړه يوه بنائيسته غاږگۍ، چې په ډيوټي ولاړې بنائيسته پېغلې د رانېکاره کولو دپاره په غاړه باندې راوځووله او بيا يې په وار وار راته وئيل، چې ...
٭ دا گوره، څومره بنائيسته بنکاري ٭

اوس که غاږگۍ بنائيسته وه، او که نه ... خو د هغې سره يې بېخي خوند کولو - که څه هم زما د ملگري په خيال دا سودا گرانه وه، خو شاعر زړه راته وئيل، چې د هغې بنائيسته انجلۍ موسکاگانې چې ورسره و تلې، نو ارزانه سودا مې کړې وه - ولي چې د بنکليو د موسکا قيمت په هر څه هرڅه ارزي او چرته بيا دومره دومره ډېرې موسکاگانې، چې په کاهو يې لا خولې کولې ... زه خو لا يو انسان وم -

له دې ځايه پياده مور د تاريخي حمام په لور مخه وکړه - حمام څه ؤ، يوه غټه خونه وه، چې په منځ کې يې يوه دوکانچه جوړه وه، چې د گائيدو له قوله دلاندې يې اور بل وي او په شا وخوا وړو وړو غسل خانو کې د غسل کولو مخته او ورسته په گده باندې په دې غټې دوکانچې باندې سټيم بات اخيستل کېږي او تر ډېره ورباندې تر درځن زيات غسل کونکې پراته وې او بدنونه ټکور کوي - که څه هم په جلا جلا وړو غسل خانو کې د غسل کولو اهتمام ؤ، خو شروع او اخيره يې له دې تودې دوکانچې کېدل -
گائيدو مخته وئيلو چې ...

٭ دغه رنگه حمامونه په افغانستان کې تر اوسه لا هم رواج لري ٭
وئيل، خو يې صحيح ... خو خوارکۍ لکه لا سمه خبره نه وه، چې نن په افغانستان کې د وژلو راوژلو او د يو بل دپاره قبرونه خيندلو پرته هيڅ نه دي پاته شوي -

*****

دې وخت د پولي توؤر گاډۍ د انا ترک له تاريخي دفتر او استوگن ځای ، گواد هغه په استعمال کې پاته شوې رهائشي ماڼۍ په لور روان ؤ ، چې گائيد وئيلو ...

دې وخت په ۷،۷۹،۴۵۰ مربع کلو ميټرانو خور وور هېواد تُرکي چې په کې ۵،۸۲،۸۷،۰۰۰ خلگ آباد دي - باني ستر مصطفى کمال اتاترک د لومړي جنگ عظيم ورسته لومړی صدر ؤ - د تُرکي په ټولو حکومتي څانگو کې يې انقلابي بدلون راويستی دی او سپکولر جمهوري نظام يې نور نور ټينگ کړو ... په خاص توگه ، بنځه يې په لومړي ځل د نرسره په څنگه د دروله ...

گائيد لا خبره سمه سر ته نه وه رسولې ، چې گاډۍ يوې توربخونې او غټې ماڼۍ مخې ته ودرېدله - دا هغه ماڼۍ وه ، چې اتا ترک په کې په سرکاري توگه استوگنه کوله او اوس د ده يادونه تازه کولو دپاره دا ماڼۍ د تاريخي او قامي نخښې په توگه خوندي کړل شوې وه - په صدر دروازې کې يې دوه عسکران دا سپي الرټ ولاړ ؤ لکه هغوی چې له کابو جوړ ؤ - ولې چې په لومړي نظر هغوی ژوندي کم ، مړه بُتان زيات ښکاره کېدو - له دباندي خوا چې دا ماڼۍ څومره سترگو ته ښه ښکاره کېدله ، نو حقه خبره ده ، چې دننه به لانور نور د کتو وړ شيان په کې وي ، ځکه خو گائيد وئيل ...

بخښنه غواړم ، موږ دې ماڼۍ ته بې له انتري پاس نه خو ورننه کېدلی شو او نه پاس دومره ژر جوړېدلی شي - يوه دوې ورځې انتظار ورته په کارېږي او بيا يې خپله خبره داسې مخته کش کړه ...

په تُرکي کې زموږ (توبه نعوذُ بالله) دوه خدائيان دي .. يو عظيم خدائی او بل اتاترک ... ولې چې نه خو د قرآن شريف آيتونه رد کولی شو او نه د اتا ترک فرمانونه او جوړ کړل شوی قانون ...

له دې خبرې څخه د هغې گائيد د خدائی پاک په وړاندې شريک درول نه ؤ ، بلکې دا يې وئيل غوښتلو ، چې د جديدې تُرکي باني اتا ترک بنيادي نظريه ،

چې د سپکولرزم په اړه ده په خپل ژوند کې وړاندې کړې وه - هغه نه یوازې
خوندي شوه بلکې ژوندي یې هم وساتله -

یوې بجې خواته گاډۍ د تاریخي بازار، چې دوی اوس ورته "گرېنډ بازار" وائي
په لور د استنبول په تنگو هوارو، خو په لوړو ژورو علاقه کې جوړو روډونو
باندې روانه وه او گائید وئیلو ...

"د حضرت ایوب انصاري مزار، انقره او فیشرمېن ویلیج ته که د تلو نیت لری،
نو خپل نومونه او پتې را ولیکئ ... ستاسې د خوښې په سمه مور د ټوټو انتظام
کولی شو"

او بیا یې ځکه د ذکر شوو ځایونو پرته، تر یو درځن زیات نورو ځایونو دپاره د
ټوټو کولو وختونه او د خرڅې خبرې په ډالرانو کې داسې په خوند خوند کولې،
چې خپل دې ملگري جمعه خان راته وئیل، چې ...

"غوږ ورته ونیسې خيالورې ته ... څنگه په خوند خوند د پیسو خبرې کوي؟"

ما هم آسره تاوان وگڼله او ورته مې په ځواب کې وئیل، چې ...

"دلته انا تُرک ترکیان په دې وجه نه مني، چې تُرکی ته یې نوی ژوند ورکړو،
بلکې هغه کاغذونه د دې خلکو کمزوري گرځېدلې دي، چې د انا تُرک تصویر
ورباندې جوړ دی"

زما په دې خبره چې ملگري جمعه خان غاښونه څنگه سپین کړو، نو هغې گائید
هم زموږ په خوا په ډېره مینه وکتو، او و موسېدلې .. اوس به لا موږ بل څه
سنجولو، چې دا څه رامخته شوه، او وائي ...

"تاسو لکه چې له موږ سره په بل ټوټو باندې هم د تلو اراده لری"

غرض ... غرض او تش غرض .. یو وار لا په زړه کې راغلو، چې په سخته او غوټ
ورته یه کړم ... لاکن بیا گوره چې څله مې په کراره ورته وئیل، چې ...
موږ به صلاح وکړو"

او بیا مې په معنی خپزه موسکا کې د جمعه په خوا مخ ورواړولو ...

"زه خو ورسره ځم، وایه! ستا څه خوښه ده؟"

دائی چي لایي هغه رنگه غابونہ سبین نیولی ؤ، راتہ وای ...
 حریان یم، چي ستا اوس کومه یوه خوبه ده او کومه نه ... چي یو حای هسي
 نامي مخ یا خبره وويني .. زړه ورته په لاس کي ردي
 او ماهم ورسره گپه خوږه ځکه کړه، چي خبروم، چي یار مو توکي کوي -
 او بیا چي په خپل حبثیت ځانگړي او تاریخي گړند بازار ته وردننه کېدو، نو
 گائیډ وئیل ...

په دي بند غوندي تاریخي بازار کي ۴۵۰۰ واړه او غټ دوکانونه دي
 د دي بازار د دوکانونو د بنائیسټ او جوړښت څخه پرته، په دي مارکېټ کي د
 دوکانونو ترمنځه دومره پراخه لاره تېره شوې وه، چي اوس که داسي مارکېټ
 زموږ په هېواد کي جوړ وای، نو تاریخي حبثیت به یي داسي نه وای پاته - ولې
 چي که رکشي او د خرو رپړهيانې په کي نه چلېدي، نو سائکلونه او د لاس
 رپړهيانې خو به حتماً په کي یوې بلې خواته لېدل کېدي - دلته زیاتر
 غېرملکیان ؤ، چي سوداگانې یي په کي کولې - د سرو زرو د کاروبار د پرسیات
 دوکانونه په کي موجود ؤ - د دي مارکېټ په سپل کولو کي دا خبرې مې زړه ته
 بیا بیا راتلې، چي گني ...

ترکیانو، چي زرهاؤ کلونو د مخه کوم کاروبار کړي ؤو هغه دا دی ښکاره دی ..
 خو یو موږ یو، چي من حبث القوم د تېر شوؤ تاریخي مشرانو په قبرونو د کابو
 د څلو پرته که نور څه لرو، نو هغه دي .... خبرې او تشې خبرې، چي په کتابونو
 کي یي د تاریخي پېښو په توگه خوندي لرو او بس ...

په گړند بازار کي د گړخېدو راگړخېدو او یو نیم شئ اخیستلو ورسته په
 گاډی کي ماڅیگر خواته خپلو خپلو هوتلانو ته ټوؤرستان ورسول شولو - او
 یو ځل بیا زه وم او ملگری جمعه خان او د لالېلي د بازارونو خوش رنگیانې، چي
 د شپي تر لسو بجو پوري په کي د نوید او پروین سره گړخېدو -

*****

د شپږم نومبر درسته ورځ يا خو مور د هوتل په خونې کې تېره کړه او يا بيا يو دوکان او بل دوکان د شيانو په اخیستو را اخیستو کې سترې و - نن مور دواړو دا خبره و سنجوله چې ترکیان د پاکستان د خلگو سره مينه لري او قدر يې کوي - گوره چې په څه وجه ؟ بس چې به چا هم پوښتنه د سودا په وخت کوله، نو زموږ د ځواب ورسته به يې فقط دومره وئيلو، چې ...

” ترک پاکستانی آگر دش ” گوا ترک او پاکستانیان وروڼه وروڼه يا دوستان دوستان -

او بله خبره مې دا هم نوټ کړه ، چې دلته په سودا کې بارگېننگ ډېر زيات کېږي - که څه هم د ترک د مشرانو دا خبره ډېره مشهوره ده ، چې ...

” Don't Buy house , Buy a neighbour ”

لاکن له بده مرغه دا خبره ما د دوئی په روئيو کې ونه سنجوله ... خو په خوئی او بود بد او رد خلگ نه و .. بس په پيسو څه زيات مئين راته و برېښېدو - سبا ته زما او د جمعه خان خپلو کورونو ته د تلو نيت و - نو ځکه مې غوښتلو ، چې نن شپه تر ډېره په استنبول کې پياده وگرځو او دغه رنگه مې و هم کړو - نويد او پروين چې دلته يې خو ورځې نورې هم تېرولو اراده درلودله .. هم له مور سره پوره پوره ملگرتيا وکړه - او بيا چرته چرته نه وگرځېدو - که څه هم کله کله نري څاخکې د باران او يا نری، نری، واوره وربدله - خو مور د ليونيانو غوندي يوي بلې خواته آواره گردي کوله او د استنبول د ساړه موسم خوندونه مو د رڼاگانو سره گنډلي د زړونو او روحوونو د سکون سوب گرځولو - لاکن تر کومه پورې؟ .. کله چې د استنبول د شپې رڼاگانې د يخو هواگانو سره تورو خاموشو تيارو ته ستنېده شروع شوې ، نو مور هم کرار کرار ستړيا ته غږي هم اچولو ... نو ځکه خو، په بېلا بېلو تنگو او پراخو لارو باندې پياده د لالېلي په لور قدمونه تېز کړي و او غوښتلو مو ، چې ژر تر ژره خپل هوتل ته ورسېږو ، ولې چې اوس خو په روډونو هم خال خال کسان ښکاره کېدو - هوتل ته لانه و رسېدلي ، چې په لالېلي کې د يو خلاس دوکان مخې ته يوې ولاړې انجلۍ ، چې

مخته يې څه سامان هم پروت ؤ، په ما او جمعه خان باندې ژغ وکړو - مور ورتنه
و درېدو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

”خیر خودی ... ولې دې راپسې ژغ وکړو؟“

دا خبره څه وه، چې هغه انجلی په خپله ژبه کې گډه شوه - نه زما سر د هغې په
خبرو خلاسېدو او نه زما د ملگري - بس هېش هېش ورته ولاړ ؤ، چې دا اوس
څه وائي او یا څه غواړي؟ څه وخت ورسته شاته پاته شوي پروین او نوید هم
راورسېدو، او تپوس يې راڅخه وکړو ...

”څه کیسه ده؟“

ما ورته وئیل ...

”په دې خبره خو مور هم حریان یو، چې دا انجلی څه راته وئیل غواړي ... ته
پوښتنه ورڅخه وکړه“

مگر ناشوډه خبره خو دا وشوه، چې اوس د هغې انجلی بله خوندکې چې له
دوکان څخه ورته راو تلې وه هم ورسره ولاړه وه ... د نوید په خبرو هم نه
پوهېدله ... چې څنگه هغه انجلی له خپلې خوندکې سره زموږ په باب په خپله
ژبه کې گډه شوه، نو نوید په موسکا کې راته وئیلو ...

”مور څو هوټل ته ... تاسو ورسره جوړ شئ“

او خپله ناوکی پروین يې تر لاس و نیوله او مخته تېرېدلو په وخت مور ته
وائي ...

”دا بلغارین پېغلې دي“

”نوزموږ يې څه ... درځه جمعه چې څو“

دومره وئیلو سم دستي چې ما گام د نوید په لور اوچت کړو، نو ملگري تر لاس و
نیولم او راته وائي ...

”څه کوي چې ځغلي ... څوري خو دي نه ... ورسره په گپه کولو به ټکه نه درباندي
لوپړي“

هو، ده صحیح وئیل ... وایی نه خورم .. خو د سترگو په خمار بی داسی په مزه مزه لاهو کرم، چي که هر خو می ورته سر په انکار کي یوی بلی خواته بنورولو، لکن زره می ماته ورته منلی وه - هم حکه خو زما د ژبی انکار ... انکار تر د پره نه شو پاته - او نه می ملگری جمعه خان ورخه خلاص کرو - ولې چي په هغو دواړو پبغلو کي یوی زما او بلی زما د ملگری شاوخوا داسی په هنر تلکي ودرولې، چي د تپنتی لاره راخه ورکه شوه او تر د پره هانده مو د موسم په رحم وکرم خانوه پرېنولو -

*****

داسی پېننه په ژوند کي په لومړي حل راسره شوې وه، چي زه منزل ته د رسېدو د مخه .. گواله نیمې لاري خه بیرته د پاته شوو پلونو په نخینو راغبرگ شوی وم - دې وخت زه او جمعه خان کاکر د ټي - بي - ټي کمپنی په اوتوبوس کي ناست د تهران په لور روان د اتهه خلویست گنتهو په اوږده سفر روان ؤ - اوتوبوس بیا له ایراني خوانانو او بنسو خه دک مخته روان ؤ - گوره چي خله په اوتوبوس کي له دې خوا نه چا خبرې کولې او نه چا هغسي د خوشحالی سندرې وئیلې او نه هغسي د مستی اظهار چا کولو - هم حکه د دیغیت له لاسه د گهری ستنې مخته نه تلې - زیاتره وخت په پتو سترگو او خوب کولو په ناکامه هخو راباندې تېر شو - دې بله ورخ د بې ډبرې بدني او ذهني ستړیا ورسته د ایران خنډې ته ورسېدو ... اوس یوخل بیا په اوتوبوس کي ناستي ایراني بنسې، چي له استنبول خه د ترکی تر ورستی بارډره پوري په جینز کي برېنېدې بیرته بدلې او په غتو تورو خادرونو کي سر تر پایه پتې بنکاره کېدې -

له کوره چي راتلو، نو د هر هېواد په خنده باندې به می د گهری ستنې یوه نیمه گهنټه شاته کولې ... خو اوس چي می بیرته په هر بارډر باندې مخ مخته د گهری ستنې خنګه پېچلې لگیا ؤ .. نو گوره چي زره می خله ډوبېدو؟ په خپله نه هېرېدونکي ماتې باندې او که د ترکی خه د رابېلېدو له سوبه؟ داسی نه

چې زه یوازې له داسې کیفیتونو سره مخامخ وم ، بلکې د جمعه خان کاکړ بڼه مړغونې وه ... خبرې یې راسره کولې ، خو تندې به یې گونځې گونځې و او ځله یې خندا یا موسېدو ته نه جوړېدلې - بس یو علي نامې ایراني ځوان ؤ ، چې د استنبول څخه یې زموږ مازغه خوړلو چې خوړلو او ظالم ستړی کېدو نه - او خبرې یې هم داسې بې لگامه کولې ، چې د خپل آخوندي نظام په زد کرکه څرگندولو سره سره یې سیکس هم سر ته ختلی ؤ ... موږ به په بڼه خوند ویده ؤ ، نو دې لېوني او مست علي به را وژغولو او بیا بیا به یې وئیل ...

انډیا ... مادام مادم ... بیوتی فل ... لیل منی ... نائت نائت ... اووووف

ډیلیشئیس

دغه یو څو د انگرېزي توري یې زده کړي ؤ ، چې په موږ یې راجسپولو او غوږونه یې راته خوړلو - یو څو ځله چې به یې داسې گردان راته تېر کړو .. نو ما او زما ملگرې به هم له ډېره خشمه ورته د هغه په انداز کې داسې خبره بیا کړه ....

آون ... ایران ... یو ... آخوند ... هېډ کت کت ... اف نو ستپ

دائی به له خندا شین شو ، خو دا خبره به څه بده هم ورباندې ولگېده ... نو ځکه به یې له جمعه خان سره یاري جوړه کړه او د ده هغه یوه ماته گوډه انگرېزي فقره به بیا هغسې تکرارېدلې - په ما د هغه تېز څرغ ځکه بد لگېدو ، چې زه د ده او د جمعه په مایېن کې ناست وم - غال مې ورسره شو کولی ... بس کله کله به مې په لغازي موسکا بڼه په خپل خشم پوهی کړو - او هغه ساده او بې وقوف به له خندا بیا شین شو او کله کله خو به یې د هېډ کت کت اینډ فنش رنگه توري هم له ځلې وتلو -

*****

په تهران کې مو د نهم نومبر کال ۱۹۹۳ع شپه خو تېره کړه - مگر د بېخي زیاتي ستړیا له سوبه له هوټل څخه فقط دوه ځله او هغه هم د ډوډی خوړلو او چائو څینلو په نیت د ملگرې سره و وتم او بیا دریم ځل په دې ، چې او توبوس د اډې په خوا مې مخه کړې وه - له تهران څخه تر زاهدان پورې د ۲۴ گنټهو سفر د ۲۴

کلونو خخه کم حَکَه نه و، چي خوب نه راتلو او تش دَ ميلانو ډبري مې نه يوازي
کتلي ، بلکي شمپرلي مې هم - بيا چي خنگه دَ قفس دروازه خلاسه شوه او ما
چي خنگه دَ خپل هېواد په خاوره قدمونه ږدلو، نوزره مې غوښتو، چي په چيغو
چيغو وژاړم ، مگر ژرلي مې نه شولو ، گوره، چي خله ؟ او په تېره بيا زما شاعر
زړه .. نو حَکَه دَ دې پېښې اظهار په نظم کي کول راته ضروري شو ... هو ، داسي
نه ... چي ...
داسي نه ... چي

له ما مه کوه پوښتنه
ته دَ خان په پاب هيڅکله
داسي نه چي تر خلي راشي
دَ خواب دپاره خپله
زما زرگي درته پخپله

(شوق / تفتان / کال ۱۹۹۳ ع)

دَ جنت څخه لري جنت

تاثراتي لنډيز---

دا خوبه و منم ، چې سري لنکا د سيمې د بنائيسټ په توگه په نړۍ کې ساری نه لري - هم ځکه خو خدائی پاک حضرت آدم عليه السلام له جنت څخه په دې جنت وزمه مخکې باندې راکوژ کړو - د دې ثبوت ، د ده جوړ پنځه فته ، څلور انچه اوږد او دوه نيم فته پلن پل دی ، چې تر اوسه دلته د آدم پيک نامې غره په څوکه باندې وجود لري - مگر د سري لنکنو و بُت پرستۍ او تر ټاک او يښتې غرضي ژوند ته چې پام وکړم ، نو دا سوال په مزغو کې را اوچت شي ، چې د نړۍ د نورو هېوادونو خلگ د دوئی په رنگ او خوئی څله نه دي ؟ که څه هم په دې خاورې باندې زمونږ ور نيکه گونو او لومړنيو انسانانو ژوند کړی دی (شوق)

دَ پرونی، څېرې په لټون

هغه هنداره

زما د سوچ هنداره

هغه هنداره

زما د خوب هنداره

چې يو څېره يې په ما تل ليدله

داسې څېره

داسې ژوند وزمه څېره

چې هم مې خپله وه ،
هم خپله نه وه
ځکه خو ما به په هنداره باندې
د تجسس او د حسرت منگولې
په مینه مینه لگولې مدام
په دغه نیت
چې زه یې وپېژنم
لایې د خان په باب څه وژغوم
خو ، د نصیب لکه چې نه وه خوښه
چې یوه ورځ
هغه وره هنداره
زما له لاسو ناخاپه ولوېدله
او د طلب هغه ماشومه خپره
په سل توکرو ځله ووبښل شوه ،
بس له هغې ورځې ترننه پورې
زه په لټون د هغې ښکلې خپرې
هرې جنۍ ته زړه په لاس کې ږدمه
اولا ، د سترگو په کچکول کې ځینې
په ماته ځله خپرات د مینې غواړم
ځکه چې څوک په رنگ مونیږي ورته
د چا په سترگو کې هغه سترگې دي
څوک په تندي
او څوک په زنه هغه
څوک په شونډانو
څوک په پوزه هغه

(شوق)

دَ بابا آدم عليه السلام دَ پِل دَ نخبني بنكلولو دَ پاره زه، سره دَ درو ملگرو په
 ۲۳ مه جنوري ۱۹۹۴ع پاؤ کم دولس بجي دَ شپي دَ کراچي په هوائي ډگر، په
 ائير لنکا (الوتکه) کي کنبښستم او الوتکه په لس منته بالادولس بجي والوته
 - گوره چې زما دَ ملگرو، گوانصیب ترين، رضا ترين او جمعه خان کاکر په
 مزغو کي شه ؤ، لکن زما ټول سوچونه په سري لنکا کي بند ؤ... ما فکر کولو،
 چې گوره دا هېواد به څومره شائسته وي؟ چې خدائي پاک بابا آدم عليه
 السلام دَ جنت څخه ورباندي کښته کړي ؤ - او دَ لومړي قدم پل يې په دې خوش
 بخته محکه باندي (دَ خلگو له قوله) تر اوسه لا وجود لري - او بيا دَ دې هېواد
 دَ علاقائي بنائست سره سره به يې خلگ څومره بنکلي وي؟ خو، بيا چې به مې
 دَ ائير لنکا په دې الوتکه کي دې تکو تورو او بې خونده ائير هوسټسانو ته پام
 شو، نو به زړه ماتې غوندي شومه - ولې، دَ دې هوائي کوربنو پېغلو په څېرو
 کي راته هيڅ قسم کشش نه بنکاره کېدو... وايم، چې دَ تناره دَ لرونې غوندي
 لغورنې څېرې يې که شه هم انساني څېرې وي، خو انساني سترگې نه پرې
 خوړېدې.. چرته بيا شاعرانه نظر؟ خو دَ دې هرڅه پرته به مې هم و خپل زړه ته په
 دې خبره تسلي ورکوله، چې کېدلی شي، هلته مېښته خلگ دغه رنگه بې ډوله
 نه وي - بس په داسې رنگه سوچونو کي جهاز دَ درو گنټهو مزل کولو ورسته،
 گوا دَ سري لنکا دَ وخت په سمه څلورنيمې بجي کولمبو ته ورسېدو -
 دَ کولمبو دَ ائيرپورټ په ودانۍ کي چې څنگه وردننه شولو، نو شه گورو، چې
 دَ کسټيم سري په پاکستاني مسافرانو باندي داسې شاوخوا راوگرځېدو، لکه
 جوړه چې مسافران نه، بلکې خطرناکو سمگلرانو يې وطن ته پېښه راکړې وي -
 دَ يوه يوه مسافر سامان يې داسې پلټلو، چې که يو شئي نه هم ؤ په کي.. نو يې

هم دَ الرانو ترلاسه کولو پوري به بي مخته نه ابله کولو - دغه رنگه بي مور
 يعني خلور ملگرو ... سره دَ نورو پاڪستانيانو کم او زيات پنخه گنتهبي دلته
 وخنه ولو او دَ سهار نهو بجو خواته بي له خپل غير قانوني او غير انساني
 حصاره چي خوشي کړلو ... نو دَ هر يوه مسافر په تندي دا يو سوال له ورايه
 خلدو، چي دي لغورنو دا مور په کومه گناه کي په ائيرپورټ کي ټوله شپه
 راگېر کړي و - او هغه هم داسي، چي نه بي په ائيرپورټ کي د ابو خينسلو دپاره
 خه بندوبست و او نه د چائيو - ظلم خولا دا، چي که به هر خو مور ورته د يوه
 گلاس او بو دپاره خواست کولو، نو يوي خواته به بي داسي ديکه کړو، لکه
 بنکنخا چي مي ورته کړي وي - خبر، د دي خيرن ائيرپورټ دباندي مي په وچ
 حلق د يو ټپکسي ډرائيور سره خبره وکړه، چي ...
 "وروره جانه ! مور نابله يو، د يو گزارې هوټل ته مي بوخه"
 د وئيل ...

"په کولمبو بنار، چي له دي خايه ورته د يوي گنتهبي لاره ده، کي هوټلان ډپر
 گران دي - که زما مني، نو دلته نيردي د نيگامبو ساحل په يوريسټ هاؤس کي
 استوگنه وکړي - زياتره ټوورستان د نيگامبو د سمندري غاړې سره جوړ
 ريست هاؤسونو کي او سپده خونوي - ولي چي د خواپاکي علاقې او خايونو
 پرته، له سهاره تر ماښامه پوري بسونه له هغه خايه کولمبو ته خي داخي"
 مور خلور واره ملگرو د صلاح کولو ورسته خبره له هغه ډرائيور سره جوړه کړه
 او په نيمه گنتهه کي بي الپائن نامي وړو کي ريست هاؤس ته ورسولو - د شنه
 سمندر له غاړې سره جوخت دغه ريست هاؤس، د يو بنگالي خوان مستير مامون
 ، چي له بجيانو سره خپله هم په کي او سپدو ملکيت و - ستري دومره زيات و،
 چي د چائي غورپلو سم دستي په پلنگونو و غزېدو -

*****

دلته گرمي دومره زياته وه، چي مائيگر خواته د لمبېدو ورسته، چي خنکه له
 ريست هاؤس خخه دباندي راوتو، نو سم دستي مي بيا بدن خولي خولي شو -

دا لا هیخ خبره نه وه، خو طبیعت مې هغه وخت لا نور خته شو، چې خپل شاوخوا مې د سري لنکا حای خلگو ته پام شو - که بنځه وه، او که نر، خوان و او که زور او یا ماشومان، چې په رنگ خو تور و... چې و، خو د جامو په اړه هم د پښتانه پاتې او سترگو ته سخن سخن بنکاره کېدو - بله خبره دا، چې زیاتره خلگ دلته په لوڅو پښو گرځېدو - یو حای د رضا ترین وار نه وشو او په لغازې خندا کې یې وئیل...

تر دې خلگو، خو هاغه زموږ د سیمې لچیان لا بنائیسته او خواپا کې دي...
نصیب ترین هم خبره ورسره خوږه کړه، وئیل یې...
هو... په لوڅو پښو خو نه گرځي...

او دا خبره ما او جمعه خان رد کولی ځکه نه شوه، چې د دې خلگو کړه وږه جامې او د ژوند کولو طریقه یا لار لیکه یې بېخی زموږ د پښتونخوا د خواستگرو تورو لچیانو ته شوې وه، دا څه بده خبره نه وه، خو چې موږ او نورو غیر ملکیانو ته به یې په حېرانتیا کتلو، نو په زړه کې به شکمن غوندې شوم - ما وئیل... چې چرته د سري لنکنو دا دعوه، چې گنې... په دې هېواد کې د تعلیم شرح ۸۹ فیصده ده... مازې د خبرو تر حده خو نه ده؟ ولې چې تعلیم سړي ته د ژوند طور طریقې بنئیلو سره سره د انا پرستی، خوداری او شخصي تشخیص غوره کولو درس هم ورکوي - دا خبره مې مزغو ته نه یوازې د دې بنځو او نریناؤ نادیده سترگو له سوبه... بلکې په دې هم راغله، چې که څه هم و اړه لاکن پاخه خپل یا د کرایې کورنه یې درلودلو، خو کوږی، کوږی، مبارونه یې د کورونو مخته پراته و - او افسوس په دې خبره هم راتلو، چې خدائی داسې زرغون او بنائیسته وطن ورکړی و، چې سترگې یې په کتونه مړېدې - هر لور ته د شنو شنو، ورو، غټو بوټو، چمنیانو او نورو ونو پرته د ناریل او رقم رقم ځنگلي ونې د کتو وړ وې - د سمندر په غاړه باندي یې بیا بل رنگه خوندونه و - سره سپین تووړستان چې په کې نران او بنځې او ماشومان هم و تر لرې لرې پورې لمبېدو

پښتني دوکانچې غوندي جوړ ستهېچ باندي د خاكو، سندرو پرته د پېغلو
 د انسونه هم په هره اړه د كتو او د زړونو د خوشحاله ولو وړ و - د دې د مامې
 خخه مور د سري لنكنو په حقله دا تاثر واخيستو، چې دا خلگ چې خومره په
 بنكاره مړغونې برېښي، دغه هومره دننه دننه مستي هم لري - او بيا د خوند
 خبره دا هم وه، چې دا شو د نرانو پرته بنخو هم ورسره په گډه كتله - او كله كله به
 يې د يو مستي سندرې سره ژغونه هم راپورته كړو - دولس بجو خواته چې دا
 مېله سرته ورسېدل، نو د زيات رش له سوبه مې دومره ديكي وخورلې، چې د
 كوټلو بدنونو سره د ريست هائس په وړو خوټو كې د غوماشو او زړو پښكهو د
 كړپي په پرته هم تر سهاره پورې بڼه كرار ويده و -

*****

سهار د چائيو په غټ مېز مور ليدل كتل د جان هوگر نامي انگرېز، چې له لندن
 خخه راغلي و او په دې ريست هائس كې اوسېدو سره وشو - په يوازي ځان
 دومره ديغ شوي و، چې مازي يې د هېلو هائي بهانه غوښتله او بيا كه ده د خپلو
 ملگرو پېغلو، د ده له قوله نن ما بنام د آدمز پيك خخه بيرته راستنېدې ذكر
 نه وائي كړي... نورضا ترين به ضرور ورته جوړه لاسونه نيولي واي - ولې چې
 دا سړي دومره ژغېدو او داسې كړې وړې او وړانې خبرې يې كولې... لكه جوړه
 چې دائي په دريمې نړۍ كې نه بلكې تر اولې نړۍ هم خه مخته جوړې نړۍ د خپل
 مخته آزادو ځوانانو په محفل كې ناست وي - بله دا، چې ده بل چاته د خبرې
 وار نه وركولو... يوازي جان هوگر نه، بلكې د ريست هائس په پټه او غلا
 راغلي بنگاليان، چې د ريست هائس و شاته جوړو شوو وړو خونو كې استوگن
 و، هم داسې راباندي بونېدلو، لكه مور چې انسانان نه... عجوبې و - اوس
 گوره، چې خله دې خلگو نه يوازي په درنو سترگو راته كتلو، بلكې نژدېكت ته
 يې هم زړونه تخنېدلو - كه خه هم مور د هغوي په رنگه د خټو خخه جوړ انسانان
 و -

دغه ورځ لس بجې خواته په بس کې کښېنستو او د کولمبو په لور مو مخه وکړه - د بس دا سفر زما د ملگرو ، په خاص توگه رضا ترين او جمعه خان د پاره د سکون وړ ځکه ؤ ، چې تر نرانو په کې بسڅې زياتې وې او هغه هم دومره زياتې چې په يو بل کې سره چيخلي چيخلي ناستې يا ولاړې وې ... که څه هم هاغه د جمعه خان خبره "ټولې تکې تورې دي" ، خو د ملگري رضا په قول "دي خو بسڅې" ... نو ځکه مو دا سفر له نيگامبو څخه تر کولمبو پورې په خدا او خوشحالی تېر شو او نصيب ترين چې د جمعه او رضا په خبرو او ټوکو يې خوند اخیستو بيا بيا وئيلو ، چې ...

"د پرون درسته سترپا او د ائيرپورټ د لغورنو هغه تنگول يوې خواته ... دا د نن د زړه له اخلاصه خدا بلې خواته ..."

د خدا اصل سوب دا ؤ ، چې يو خو سره گرمي وه او بل په دې بس کې راسره څنگ په څنگ په يوه يوه سيټ کې دوې دوې يا درې تورې لچې وزمه پېغلې ناستې وې ، چې د بدنونو تودښت يې لا نوره ساتننگه کړې وه او خولې يې راباندې ماتې کړې وې - له دې علاوه مور په درست بس کې د هغوئ په نسبت سپين پوسته ؤ ، او څه څه د هغوئ په معيار پوره غوندې هم - نو ځکه به يې مور ته بيا بيا او په نېغه کتلو - زما ملگرو خو به له يوې نيمې په سترگو کې سترگې داسې هم ورکړې کړې ، چې شاوخوا ته ولاړو به پرې خندلو او گوره چې هغو پېغلو ته به يې مبارکي ورکوله او پسخوندونه به يې ورباندې وهلو ؟ حال زما هم بد ؤ ... خولې راباندې بڼې ډېرې را ايله وې ، خو گوره ، چې دې زړه مې څله نه غوښتلو ، چې له چا سره خبرې وکړم ؟ خبر ، د يوې گنتهې د منزل کولو ورسته د کولمبو ، چې د پاکستان د يو ښار په رنگه ؤ په سخني خيړني بس اډې کې کښته شولو -

"دا خو پاکستان دی"

"هو ، هيڅ فرق يې نه شته"

د نصیب ترین له دغه خبرې سره موږ درې واړه ملگرې ځکه متفق شولو، چې د دې ځای په دوکانونو، په فټ پاتهنو او ماتو ماتو روډونو کې هېڅ توپیر راته نه شو بنکاره... بس که بیا هم زموږ او د دې خلکو تر منځه څه توپیر و، نو هغه د رنگت پرته دا... چې د جامو په اړه د دې ځای بنځې او نران تر ډېره هانده انگرېز وزمه هم و - تر یو څه وخته پورې په کولمبو کې یو روډ بل روډ پیاده وگرځېدو، خو داسې بله عجوبه چې موږ ورته حریان شوي وای مو تر سترگو نه شوه چې د ذکر وړ مې بللی وای - چې له دې خبرې، چې موږ یې په سوچ وهلو پارولي و... گوا، د اډې شاوخوا او بیا تر لرې لرې پورې د روډونو یوې بلې خواته په تړو باندي د لاتری، ټکتونو د خرڅلاؤ کاروبار دومره گرم و، چې په کتو ورڅخه د دې ځای د خلکو د معاشي بد حالی او لالچ اندازه بڼه لگېدلی شوه - ولې چې زما په خیال ...

څوک چې په لاتریانو یا جوارۍ باندي خپل قسمت گوري، نو پوهی شه، چې یا خو یې کار د لاسه نه کېږي او یا بیا صلاحیتونه نه لري او له ځانه یې هیله ختلې ده

د کولمبو په گال نامي روډ باندي چې له ټپکسی څخه کښته شولو، نو نصیب ترین چې بڼه ډېر په روسي ریاستونو کې گرځېدلی و... یو دم داسې ووئیلو... دا روډ او د روډ دواړو خواؤ ته جوړ دوکانونه او نورې ودانیانې اړومرو په روسي ډېرل جوړې دي

هو، د ده خبره صحیح وه، یو روډ بېخي پراخ او بنائیسته و او بل د پندو دېوالونو او غټو غټو دروازو دا دنگ دنگ او په جدید طرز جوړ دوکانونه او کمرشل پلازې او دفترونه سترگو ته ډېر بنائیسته بنکاره کېدو... رضا ترین، چې تر ډېره یې په حېرت ورته کتلو، یو ځای ووئیل، چې...

کشکې دا خلک یې هم هغه رنگه بنائیسته وای
د جمعه خان کاکړ هم وار نه وشو، او خپله خبره یې داسې منځ ته راوغورځوله...

٭ بس دغه خو بدبختي ده ... چې چرته علاقه بنائسته ده ، هلته خلگ بد رنگه ..
 اوس گوره ، چې په دې کې د خدائی پاک څه مصلحت دی ؟ ٭
 او زه چې په دې وم ، چې وړې وم او شاوخوا مې ریستورینټ لټولو - یو وخت
 چې موږ په دې روډ کې ، چې ورسره ورته تک شین سمندر او صفا سمندري
 غاړه وه ... په خوا روان ؤ - نو د مسلمانانو یو ریستورینټ مې ترسترگو شو -
 د حلال لیکلی توری مې په بورډ باندې لیدلو په وخت ایله له خلې د
 خوشحالی چيغه نه ووتله - او بیا په یو بل پسې څلور واړه ملگري وروښه شولو
 - په دې ریستورینټ کې د سري لنکا د ځای خواړو څخه مو لاسونه نه و
 راټول کړي ، چې موږ ټوله په خولو کې لاندې خینسته شولو - د هر یوه ملگري له
 ځلې څخه شپېلکیان په دې وتو ، چې ترڅو مرچو یې خپل اثر بنکاره کړي ؤ -
 دومره ترڅه خواړه ؟ ... وایم چې کله ما په ژوند کې نه ؤ خوړلې - لکه دلته چې د
 خپټې لوړې په ما او زما په ملگرو باندې و خوړلو - زړه مې غوښتو ، چې منډه
 کړم او و دې نیږدې سمندر ته ورټوپ کړم - لاکن داسې مې کولی ځکه نه شو ،
 چې پښتو نیولی وم - خیر ، چې کله له دې ریستورینټ څخه ولاړېدو ، نورضا
 ترین چې له خلې فووفو غوندې توري و تلو ... په لغزي خدا کې واي ...
 ٭ اوس پوهی شوم ، چې د دې ځای خلگ دومره تک تور څله دي ؟ ٭
 او بیا په تېزو قدمونو څلور واړه ملگري د سمندر د غاړې په لور روان شولو -
 د کولمبو د سمندر دا غاړه ، چې څومره بنائسته وه ، دغه هومره خلگ ورباندې
 کم کم بنکاره کېدو ... او چې خال خال لیدل کېدو ، نو په هغو کې هم زیات د
 بېلابېلو هېوادونو ټوورستان ؤ - دلته د سمندر له غاړې سره ورته جوړه کېدی
 ودانی د نورو ماډرن طرز جوړو ودانیانو په منځ کې ډېره بنائسته او په زړه
 پورې برېښېدلې - د تصویرونو اخیستلو او د څه نور ګرځلاؤ ورسته یو ځای
 کښېنستو ... د نورو ګپو پرته رضا ترین چې د اوله یې لا په زړه کې جوړه کړې
 وه .. خبره داسې منځ ته واچوله ...

"یه ملگرو ! مور دلته پیسی دَخه دپاره گارو؟ نه خو دلته دکتو دپاره خه شته
 او نه بل خه ... ولی بنکاک ته دَیو خو شپو دپاره نه خو"
 ده لا خبره سمه سرته رسولي نه وه، چې نصیب ترین لکه جوړه چې له هغه سره په
 صلاح وي ... یو دم دده خبره داسې په تائیدی انداز کې مخته کش کړه ...
 "هو، دائی رښتیا وائی ... د بلی میاشتی تر ۶ تاریخه خو به دلته چمجي وکړو -
 درخی چې خو شپې هلته په تهائی لېنډه کې وکړو - بیا که جېبونو اجازه راکوله،
 نو به دلته یوه نیمه شپه د راغبرگېدو په وخت وکړو"
 جمعه خان چپ و، نه یې د هغوی سره "هو" کولو او نه یې زما خبرې ته غورځولولو
 - که خه هم ما ډېر ډېر ویاړانو ته وویل، چې ...
 "د آدمز پیک دکتو بغېر دا زموږ راتگ و سري لنکا ته بی معنا دی او بیا که
 تاسو خئ .. نو لاړ شی ... زه به دلته پاته شم، ولی چې زه اول هم ورغلی وم"
 لاکن بیا چې کله جمعه خان هم له هغوی سره په "هو" کې "هو" ورگډول شروع کړو،
 نوزه هم چپ پاته شوم او له ملگرو سره مې خوبه کړه - د دې سمندر له غاړې
 سره نیردې د ائیرلنکا مېن آفس ته وره غلو ... بیا خه وخت ورسته د ائیرلنکا
 کنفرم ټکټونه د بنکاک دپاره، چې د بل سبا یعنی د ۲۷ مې جنوری ۱۹۹۴ع
 سهار اته بجې ورته تگ یقینی شوی و ... چرته خخه چې به مور په ۳ مې
 فروری بیرته راغبرگېدو ... په لاس کې د ائیرلنکا دفتر مخې ته د ټپکسي په
 انتظار ولاړ و -
 قضا ماخپښین د کولمبو په بس اډې کې د نیگامبو و بس ته وختو ... دا بس که
 خه هم د رش له سهارنی دلچسپیانو خخه خلاص و، خو د ملگرو گپه په خپلو
 کې دومره سره خوږه وه، چې د یوې گنټهې سفر راباندې داسې تېر شو، چې
 گرسره ورباندې پوهی نه شوم - په خولو کې لاندې خښته د نیگامبو په بس اډې
 کې کښته شولو او نیردې سبزي مارکېټ ته ورچپ شوؤ - هلته مې د خپلې
 خوښې د سبزی رانیولو پرته خو بندې کوپرې هم واخیستې او د ریست هاؤس
 په خوا مخه وکړه - د ریست هاؤس خخه ښه رالړې په یوه کوخه کې چې خنګه

راوگرځېدو، نو د يوه واړه کور مخته مو يوه تکه توره پېغله چې بېخي نرۍ جامې يې اغوستې وې.. په لمبېدو تر سترگو شوه.. د پلاستېک بالټۍ يې څنگ ته پرته وه او ډکې ډکې لوتې يې په ځان داسې ژر ژر اچولې، لکه په وجود کې چې يې اور بل شوی وي - دا منظر په مور کې د يوه خوبس شو، خو د جمعۀ خان د زړه خبره داسې په ځله باندې راغله ...

~ واه... خو د پښتو د فلمونو د باراني سينونو بار مي پرې مات شو ~

خبره وه هم دغه رنگه، گوا د هغې تورې انجلۍ د بدن هر اندام د لمدې او نرۍ جامې څخه ښکاره کېدو او بيا يې حياء د و مره غورځولې وه، چې مور ته يې کله پام شو، نو په واز کې انداز يې خندلو لار ته بېل - بيا يو وخت چې مور ښه ډېر مخته ورڅخه تېر شولو، او په بله کوڅه کې ښي لاس ته گرځېدو له مخه چې مو په ورستي ځل شاته وکتلو، نو هغې خپلې خلاسې زلفې د وچولو په نيت يوې بلې خوا ته خنډلې لگيا وه او زموږ په لور يې لا هم هغسې د خوړلو په انداز راکتلو - گوره، چې اوس دا سپين سترگې وه او که مور نادیده ؤ... يا بيا دلته داسې غونډې حرکتونه کول څه عېب نه گڼل کېږي -

په ريسټ هائوس کې جان هوگر، لکه زموږ په انتظار کې چې ناست ؤ.. زموږ په ليدو د چمني څخه را ولاړ شو او مور ته يې هرکلی په ډېره مينه ووييلو - د هېلو هائي کولو ورسته زما واړه ملگرې خپلو خپلو کوټو ته مخه وکړه او زه د سره يار هوگر سره د مېن هال په صوفه باندې کښېمستم -

~ ولې... هغه ستا دوې ملگرې لانه دي راغلي؟ ~

زما د پوښتنې په ځواب کې ده وييل ...

~ يه... لا خو نه دي راغلي... ځکه خو د يغم او دا ټوله ورځ مې دلته يوازې تېره کړې ده ~

او بيا يې له خپلې خواراته وييل، چې ...

~ هغه دواړې زما ډېرې خوږې ملگرې دي - مگر د يوې سره مې هم جنسي تړون نه شته.. ولې چې ما ته تش د انډين انجلۍ سره سيکس کولو کې خوند راځي ~

دا خبرې يې چې کولې نو په خپل شوخ انداز کې راته د ټوکو کولو په موډ کې
برېښېدو ، نو ځکه مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...
"انډين انجلی څله؟"

ده چې بيا په خدا خدا کومه خبره وکړه ... هغه دلته د ليکلو وړ نه گڼم .. ولې چې
زه نه غواړم ، چې خپل لوستونکې جنون ته ورسوم - خبر ، ما بيرته د ده فکر د
دې خبرې په خوا ورواړولو ، چې ...
"د ده څله د انگرېزي انجلی سره نه لگېږي - که څه هم مور او رېډلي دي چې
هغوی ملگري په ډېر اخلاص کوي"
خو ده وئيل ...

"هو ، اخلاص يې په خپل ځای ، لاکن جیبونه خو هم خالي کوي"
نو د جان هوگر مطلب دا شو ، چې انډين انجونې له سرو سپينو انگرېزانو او
يورپينو سره بې غرضه دوستيانې کوي - داسې يې نورې خبرې هم وکړې او يو
وخت يې په خبرو خبرو کې د خپل مور او پلار
چې تر خپلو د بېل شوې و په اړه وئيلو ، چې ...
"مستر شوق ! زموږ په مغربي ژوند کې د سړي ساه تنگېږي - غرض غرض فقط
غرض ، نفسانفسي او شپه او ورځ کار کار ... زما خو له انگلېنډ څخه بد
کېږي .. ځکه اکثره انډيا ته هم راځم"
او دغه رنگه ما او ده په خبرو کې د ما ځستن نهه بجاؤ کړې ، چې د دوډۍ د مېز
په خوا تلو ، نو يې راته وئيل ...

"چې زما ملگري څنگه راشی ، نو له تا سره يې ضرور ليدل کتل کوم"
او بيا مور د خپلو نورو درو ملگرو سره په دوډۍ باندې ورمات شولو -

*****

سري لنکا ، چې ډېر پخوا د برصغير سره تښتې برخه وه ، يو وخت د مست
سمندر اوبو له وچې محکې څخه بېله کړه او اوس د بحر هند او د Bay of
Bangal په منځ کې ځانته په يو بېل ټاپو باندې جوړ هېواد دی - رقبه يې په

٦٥، ٦٠٦ مربع کلو میٽرانو باندې اږه لري - او ١٧٤٢٠ ملیونه ژوندي سري انسانان په کې اوسېږي - د نرانو اوسطاً متوقع د ژوندي پاته کېدو عمر ٧٢ کاله او د بنځو ٢٨ کاله دی - که څه هم کولمبو د سري لنکا تر ټولو غټ کمرشل ښار دی ، خو دارالحکومت یې Javewardenepur نامي ځای دی - د کولمبو آبادي ٦٤٣٠٠٠ خلکو باندې اږه لري .. په سري لنکا کې سرکال د کښتې درجه حرارت C * 16 او د لوړې درجه حرارت C * 27 ده -

اوس به لا ما "دي مېگزين آف ائير لنکا" د Serendih نامي رسالې څخه نور معلومات ترلاسه کولو ، چې د شپې یولس بجې خواته د باندې په مېن هال کې د بنځو ژغراپورته کېده شروع شو - زړه مې غوښتلو چې ورپورته شم او وگورم ، چې څه پېښه ده ؟ اوس به مې لا د ولاړېدو هڅه کوله ، چې دروازه وټکېدله ... ورپورته شوم او دروازه مې خلاسه کړه ... څه گورم ، جان هوگر ولاړ دی او وائي راته ...

"بخښنه غواړم ... ستا د خونې بتی مې بله تر سترگو شوه ، نو ځکه مې زحمت درکړو ... راخته ، چې له خپلو ملگرو سره دي پېژندگلوي وکړم " او بیا لږ ساعت ورسته زه له هغوی سره ولاړ وم او هوگر وئیلو ... "دا زما بڼي لاس ته اوله پېغله " لندا " نومېږي او هغه دویمه چې په سرت ښه چاغه ده .. نکي " .... ده "

نکي ، چې د جان هوگر په ټوکه یې نري نري خندلو راته وائي ... هائي "

او دې بلې هم دغه رنگه توری تکرار کړو او بیا ما هم خپل نوم ورته وښئیلو - خبرې د پېژندگلوي څخه یو دم د " آدمز پیک " پورې ورسېدې - دوئی وئیلو ...

"مور و دې ساده خلکو ته حریان یو ، چې دا خبره یې څنگه ومنله چې دا د آدم پل دی ؟"

ما پوښتنه وکړه ...

”خله... دا خبره تاسو په کومه حواله وکړه؟”

لنډا، چې په سترگو کې د خبرو کولو خورا غښتلي وه، زما د پوښتنې په ځواب کې وئیلو...

”زما په خیال دغه رنگه نخښې اکثره په غرونو کې لیدل کېږي او بیا دومره غټ پل... اوو مائي گاډ.. چې اوږدوالی یې پنځه فټه او څلور انچه او دوه نیم فټه

پلن ؤ... زړه مې نه مني.. چې د انسان د پښې پل دی”

د لنډا د خبرو مطلب هم دا ؤ، چې د سري لنکا مسلمانان او عیسایان په دې باب

چا غولولي دي - ما سر خو ورته پورته کښته وښورولو، لاکن په سوچ کې

ورک ځکه شوم، چې زما د معلوماتو په سمون د پښې د دې پل په باب که څه هم

د سري لنکا او ځینې نورو هېوادونو مسلمانان په دې یقین سره وائي، چې کله

خدائی پاک بابا آدم علیه السلام د جنت څخه د غره په دغې څوکه، چې قریباً

۷۰۰۰ فټه هسکه ده، راکښته کړو، نو ده د خپلي غلطۍ د بڅښنې د پاره زرهاؤ

کلونه په یوه پښه ودرېدو، او په ژړا ژړا یې خدائی ته فریادونه وکړو-

خو خبره شکمنه په دې شي، چې د آدم بابا دا پل چې Sri Pada هم ورته وئیل

کېږي، د بدهمت مذهب منونکې یې د بدها د پښې پل گڼي او وائي چې... کله

ماتما بدهاله دې غټې جزیرې څخه وتو، نو په یوه پښه ولاړ یې دلته ریاضت

کړی ؤ - نه یوازې دا، بلکه هندوان بیا دا یقین لري چې دا د رام چندر د پښې

پل دی - گوا د یو روایت په سمون، چې کله رام چندر د خپلي اغوا شوې ښځې

سیتا دیوي د بري کولو په نیت د هندوستان څخه سېلون خواته پېښه وکړه، نو د

خپل فوځ د راهنمائي کولو په نیت یې دا پل جوړ کړو - نو ځکه درې واړه د

مختلفو مذهبونو منونکې، هر کال په جنوري او فروري میاشتو کې آدمزپیک

نامې د غره څو کې ته خیرې او زیارت یې کوي -

څوک په حق او څوک ناحقه؟ خو د مسلمانانو د دې اسلامي تاریخي روایت

څخه هم انکار نه شي کېدلی... چې گڼې د حضرت آدم علیه السلام وجود د مکه

مکرمه او طائف له منځنۍ علاقې (چې ټاکنه یې نه ده شوې) له خاورې څخه،

نه يوازي جوړ کړل شوی ؤ - بلکې تر څلوېښت کالو پورې دلته بې روح او بې ژونده پروت ؤ... او بيا د جنت څخه په محکمه راکښته کولو په حقله وئيل کېږي... چې دائی په سري لنکا کې هم په دغه غره باندې راکښته کړلی شو - او د روايت په سمه د آدم بابا قد ۲۰ فته ؤ، نو لازمی خبره ده، چې د پښې پل به يې هم د نن د عام سړی د پل څخه بېخي غټ ؤ - مگر دا خبره بېله وه، چې دې لنډا نامي انگرېزي انجلۍ زړه د دې حقيقت د منلو څخه ځله منکره ؤ - يو وار لا زړه ته راغلو، چې ورته ووايم، چې که د پخوا زمانې هغه ډائناسور، د يوه وخت خوراک يې د يوې اندازې په سمه د لس څخه تر پنځلس ټنو پورې ؤ... که د ماهرينو په اندازه په ارتقائي عمل کې راتېرېدو ورسته د نن د وړې چرمشکۍ په جوته بدلېدلې شي، نو بيا د دنيا د لومړي انسان د پښې پل به د نن د انسان په مقابله کې غټ ځله نه وي - دا خبره ورته د کولو وه، خو ومې ځکه نه کړه... چې مباحثه ورڅخه جوړېدلې او امکان ؤ او ما نه غوښتلو، چې د شپې په دې نا موذونه وخت باندې ريست هائوس په سر واخلم -

خبر، لنډه دا، چې دا ټاپک څنگه ختم شو، نو د ځينې نورو خبرو ورسته هوگر راته وائي...

زما اراده ده، چې د دې ټوور ورسته د ټورستانو گروپ جوړ کړم او په بس کې په نيمې نړۍ باندې راوگرځم

په دې خبره کې چې ما هم څنگه د خپلې خوښې اظهار وکړو، نو لنډه وائي... هو... که ته زموږ سره په دې ټوور کې ملگري وکړې، نو ښه خبره به وي نيکي هم زما په گډون کې دلچسپۍ څرگنده کړه، ما ورته وئيل...

کېدلې شي... مگر چرته به سره غواړو او بيا زه به په تاسو کې بد نه ښکاره کېږم که څنگه؟

هوگر زما د دې خبرې سم دستي تر برېټونو دلاندې وموسېدو او وائي...

ستا پته راسره ده، کله چې هم داسې پروگرام جوړ شي، نو خط به درته وليکم او ټول پروگرام به په کې نوښته کړم

ما به لا ورسره خوبنوله، چې هوگر بیرته په پسخوندي او شرارتي خندني انداز
خبرو ته چمتو شو ...

لندا يا نيکي به درسره ملگري وکړي

ما د موسېدلو ورسته په طائرانه نظريو ځل لندا او بيا نيکي ته په دې نيت
وکتلو، چې گوره دوئی څه رد عمل بنکاره کوي؟ لاکن د دواړو له خوا هيڅ قسم
ريسپانس نه راغلو مخې ته - بلکې د هوگر دا خبره دواړو لکه چې په ځانونو
بده هم گڼلې وه، ځکه خو چپ غوندي وي.. ما هوگر ته په شرارتي موسکا کې
وئيل ...

خبر دی.. زه به بې د ملگري درسره ملگري شم، هغسې هم يوازي يم
دا خبره چې مې کوله، نو لندا يو وار په برگوراته کتلو ورسته په موسکا کې
وايي ...

No problem , I will join you

که څه هم هغې ټوکې کولې، او زه هم په غلط فهمي کې نه وم مبتلا شوی د هغې
په داسې خبرې... خو خبر نه يم، چې بيا تر څو پورې په دې محفل کې ناست وم،
نو د ځينو ټوکو او شوخيانو سره گڼلې خبرو پرته شين سترگې لندا په سترگو
سترگو کې گوره چې څله خبرې راسره شروع کړې وي؟ هرڅه هرڅه، خو زه په
دې خبر وم، چې په انگرېزانو کې دوستي او ملگرتيا د مشرقي معاشري په
رنگه په يوه معنا کې نه اخیستل کېږي.. نو ځکه دې وخت زما او د لندا سترگو،
گوره چې په يو بل کې کوم تړون موندلو... مينه او که دوستي.. يا هسې ټام
پاسي؟

*****

شوقه! لارې زموږ له کاره ووتې

دا خبره سهار د نهو بجو خواته چې موږ د چايو په مېز راغونډ شوي و، جمعه
خان کاکړ په خدا ځکه وکړه، چې زه دې وخت د جان هوگر، لندا او نيکي سره

په خبرو اخته وم - خبره يې ډېره غټه او بامعنا کړې وه، نو ځکه مې د ملگري
جمعه په خوا مخ واپولو ...
"ياره ! داسې خبره هم نه ده ... مسافران دي او بيا يې زړه راسره غواړي هم"
ما چې څنگه خبره کوله، نو په سرت چاغې نيکي پوښتنه وکړه ...
"د اوسې ژبه ده چې تاسو يې وايست؟"
يو وار مې لارې ته راغلو، چې ورته ووايم، چې "هو" لکن د دننه پښتون مې
سرراپورته کړو او ورته وئيل مې ...
"يه ... دا پښتو او افغاني ژبه ده"
زما په دې ځواب لنډا وائي ...
"يسيس افغانستان ... ډز ډز .. سيول وار"
که څه هم دې دا خبره په خندا کې وکړه، خو داسې راباندې ولگېده لکه ټک
چې يې راباندې کړی وي ... خو و مې زغمله - ځکه چې ښځه وه او راباندې
اوس لږه لږه گرانه هم ... ولې چې خپل ښايست يې د شنو سترگو په اشارو کې
راباندې لوگي کولو له نيت سره سره فرېنډ فرېنډ هم راته وئيل شروع کړي و ..
رضا محمد ترين چې له ډېره وخته چپ ناست و او سترگې يې په دغو انگلسي
پېغلو کې داسې کرارې کړې وې، چې يوې بلې خواته يې نه کتلو ... هم اوس يو
بل سگرېټ ته تيلی پورې کولو ورسته د خپلې سينې څخه د يو گڼي لوگي
خړوسکه رايستله او په موسېدلې انداز کې وائي ...
"درځئ چې د سمندر غاړې ته ځو ... اوس خو خپله پښتو را څخه هېرېږي"
او بيا له مور سره دغه انگرېزان ملگري هم د ريسټ هائوس څخه دباندې ووتو ...
مگر زموږ مخه د سمندر د غاړې په لور وه او د هغوی قدمونه د نيگامبو د گڼې
آبادۍ په خوا ...
که څه هم د بلې مياشتې په درې تاريخه به دلته د دوو درو شپو دپاره له بنکاک
څخه بيرته راتلو، خو له دې خوا، د ازمورږ آخيري ورځ وه - نو ځکه موږ
غوښتلو چې د دې بيچ پرته د نيگامبو ټولې کوڅې هم کچ کړو او نور نور

زړ خوشيانې د خپلو د يځ شوؤ زړونو د سکون دپاره لوځی کړو - يوې بلې خواته
 آواره گردې کولو په وخت چې کله مې يو داسې تور ځوان ته پام شو، چې د ناريل
 د بېخې نړۍ او دنځې غونډې ونې و رک سر ته ورختلی ؤ .. نو مې نابېره له ځلې
 څخه ووتۀ ، چې گنې ...

وئ خواته ! د ناريل په داسې نړۍ ونو ، چې دا خلگ څېرې .. نو ماتېرې څله نه
 ؟

رضا چې زما و څنگ ته روان ؤ ، زما په دې څېرې اول و خندلو او بيا يې وئيل ...
 د انو اوس کله خلگ ؤ ... خو ، ټول د ونو مېرې دي او د مېرې يا چرْمشکيانو په
 زور ونې کله هم نه ماتېرې

دا خبره څه وه ، چې مور ټولو تر ډېره پورې پرې خندلو او په خدا خدا مو له دې
 ټوکې سره تړلې نورې نورې څېرې د سړي لنکنو په باب تر خپلو زير بحث
 راويستې -

دلته چې زموږ له چا سره هم خبره شوې وه ، هر يو په انگرېزۍ يا خو پوهېدو او
 يا يې بڼه په خوند وئيلی شوی - او بله د خوند خبره دا هم ، چې مور هم د هغوی
 په رنگه تر ډېره په لوځو پښو وگرځېدو - هم ځکه چې چا به هم راته کتلو ، نو نه
 يوازې به يې تر ډېره راته کتلو ، بلکې د څېرې له تاثره به يې له ورايه راته داسې
 و برېښېده ... لکه هغه چې زموږ په دغه حرکت باندې ډېر خوشحاله وي - او د
 خپلو په نظر به يې راته کتلو - د ما بنام ډوډۍ که څه هم مور د شپې د لس نيمو
 بجو خواته وخورله ، خو خاص خبره په دې ډوډۍ کې دا وه - چې يو خو ، خواړه
 جمعه خان او رضا ترين د نصيب ترين په کومک تيار کړي ؤ .. او بل جان هوگر ،
 نيکي او لنډا زموږ خصوصي مېلمانه هم ؤ - رضا او نيکي چې څنگ په څنگ
 ناست ؤ ، د گپو پرته يې غوڅي په خپلو کې بيا بيا داسې سره لگولو هم ، ، لکه
 جوړه چې له پخوا راهسې پاڅه او خواړه دوستان يا مائينه او مېړه وي سره -
 خو غم دا ؤ ، چې له دې پرته يې هم په خبرو باندې يو بل سم نه شو پوهی کولی -
 ولې چې نيکي په خپل حلق کې په گرانې انگلسۍ کې ژغېدله او رضا ترين د

گلابي انگرېزي سره په پښتو هم ورته گډو - دلته يو وخت چې مور ټولو د رضا په گپو خندلو، نورضا په خپله مخصوصه خدا کې و وئيل ...
" يه ملگرو! تاسو ولې زما او د دې په تعلق او مينه سوئې؟"
نصيب ترين، چې له ډېري خدا يې لاس په خپته نيولى و. ورته واي ...
" دا دې خدائى ستا نصيب کړي ... انديا ته به ورسره ولاړ نه شې"
رضا چې د خپلې خخه يې څنگه ... هو، هم ورسره ... هم ورسره غوندي توري و وتو، نو گوره چې لاس يې د نيکې په غلط ځاى و لکېدو او که په اوږه يې د رضا لاس اچول خوښ نه شو، چې يو دم سنجيده شوه او د رضا څنگ يې پرېښولو ..
ولاړه شوه او د جان هوگر سره کين لاس ته په خلاسې چوکۍ باندې کښېنسته -
بيا رضا که هر څومره دهغې توجه خپل ځان په خوا اړولو هڅه کوله، خو نيکي هيڅ ريسپانس نه ورکولو ...

" آخري سره ياره راخخه خفه کړه"
رضا که څه هم دا خبره په خدا وکړه، خو نصيب ترين په سنجيدگۍ کې ورته و وئيلو ...

" رضا بس يې کړه .. داسې نه چې دا خلگ زموږ په حقله بد تاثر واخلي"
له دې واقعي پسته محفل سنجيده غوندي شو - د ډوډۍ خوړلو ورسته د جان هوگر په خوښه د باندې لان ته ووتو .. او بيا د شپې دولس بجې څنگه بجاؤ شوي؟
... په دې گرسره نه شولو پوهى -

د ۲۷ مې جنوري سهار څلور نيمې بجې مامون وژغولو .. د چائى څښلو او ضروري تياري کولو ورسته بيا څلور واړه ملگري پاؤ کم شپږ بجې په ټپکسي کې د ائيرپورټ په خوا روان و - دلته دوي گنټهې انتظار کولو ورسته چې جهاز ته وختو ... د جهاز په دروازه کې دوو ولاړو ائير هوسټسانو د مسافرانو هرکلى په خپله ژبه کې داسې کولو ...

" Ayubowan ..... Ayubowan "

او ډېر ژر بيا مود تر اور يځو هم بڼه بالا د تهائي هېواد د خورو د بڼار په لور مخه
کړې وه... دا سفر په هره اړه خوندور ؤ - هو، سفر به ولې بڼه او خوندور نه وای،
چې يو ځل بيا د د خورو د بڼار په لور روان وم - نو ځکه مې د گډو وډو
خيالاتو په رڼا کې دا نظم، يو وخت په ډاډې کې نوبته کړو...
ستا په لورې در روان يم

زه هم ستا غوندي انسان يم

ژمی، دوبي

سپړلی، منی

په وجود محسو سومه

اوبه څينمه

ډوډی، خورمه

او ساه گاني لوبومه،

خو، که فرق شته ما او تا کې

نو، هم دومره

فقط دومره

چې، ته اوسې په خپل ځان کې

د شيشې غوندي مکان کې

او ما ستا د غم دروند پېټی

په اوږو باندي اخیستی

ستا په لورې در روان يم

(شوق / کولمبو څخه د بڼاکاک په لور په فضائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

هلته لمر د شپې راخپري

تاثراتي لنډيز---

چرته چې لمر د شپې راخپري ... نو حقه خبره ده ، چې هلته به خلگ د ورځې د رهاگانو څخه نه يوازې بې خبره وي .. بلکې د کار او زيار څخه به هم تنگ وي - هو ، دا د هغې پتيا بېخ خبرې دي ، چې ځان ته د شپې د ژوند کولو په اړه په درستې نړۍ کې ساری نه لري ... دلته د بنځو راج دی ... نران شته په کې ، مگر د بنځو ترواک دلاندي - دا بېله خبره ده ، چې ظلم بيرته هم نران ورباندي روا کوي او هغه هم د دغو بنځو په خپله خوښه - هم ځکه خو د نړۍ د هر هېواد څخه ډک ډک جهازونه ، که څه هم خالي کېږي په بنکاک کې ... خو مخه يې د سوارليانو د پتيا بېخ په لوروي (شوق)

د سلو يار

څوک چې گوري راته

وايم ... دا به ته يې

څوک چې خاندي راته

وايم ... دا به ته يې

دا به ته يې

دا به ته يې

دا به ته يې

بس په دغه رنگه

زه په "دا" او "دا" کې

په لټون ستا د څپرې

د سلو یار شوم

(شوق / د کراچۍ څخه د بنکاک په لور په هوایي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

هاغه څه وائی ... یار د یار د پاره خوري د غوايه غوښې " که څه هم زما خوښه نه وه، خو د یارانو د ضد مخې ته مې وسله اچولې وه - او په ۲۷مې جنوري ۱۹۹۴ع ماڅپښین یوه بجه په ائیرلنکا کې د " د څورو ښار " یعنی بنکاک په ائیرپورټ باندې له ملگرو سره گڼدلې کښته شوم .. انتھري ویزا لگولو ورسته چې د ائیرپورټ څخه د باندې وتو، نو ملگري ډېر خوشحاله ؤ او هر یوه په خپل خپل طرز د ائیرپورټ د ښائیسټ پرته د دې ځای د خلگو او ښائیسټه ځویونو ستائینې کولې ... او جمعه خان خولا داسې هم و وئیلو، چې ...

" چرته د کولمبو او نیگامبو غوماشې او چرته دا خواپا کې او ښائیسټ " ده لا نور وئیلو، چې نصیب ترین ورته وئیلو ...

" زور خودا خبره راکوي، چې بیرته به هم ورځو " مگر رضا ترین چې دې وخت یې حریان حریان شاوخوا ته کتلو، خپله خبره داسې وکړه ...

" غم مه کوئ دا یو خو شپې او ورځې خو به ښې تېرې کړو " او بیا چې په ټپکسي کې کښېنستو، نو مې یارانو ته وئیلو ...

" د پیسو سره به خیال کوؤ .. دلته پیسې ډېرې گارېزې " دا خبره چې مې کوله، نو ټپکسي د ائیرپورټ څخه مېن روډ ته راوتی ؤ -

د جی- پی - او ائیریا کېنډي ریست ټاؤس داسې خو د اوسېدو وړ نه ؤ، خو شبه مې په کې تېره شوه - د شپې په ښار کې ډېر زیات گړځېدلو او راگړځېدلو ... یو نیم ځای خوراک او څښناک کولو ورسته چې ریست ټاؤس ته راغلو، نو په ځای د آرام کولو ... ښه تر ډېره ناست ؤ او د نورو گپو پرته مو د سهار د پاره د تهائې هېواد د تاریخي او زور ښار چیانگ مائي ته د تلو پروگرام

چې څنگه حتمي کړو .. نو خپلو خپلو بسترو باندې د خوب کولو په نیت
و غزېدو -

سهار ته چې مې سترگې خلاسې شوې ، نو اتهه بچې وې - د تياري کولو او
پياله پياله چائې څښلو ورسته د بنکاک په ښار کې د سپل کولو په نیت ورگډ
شولو - که څه هم ماته د دې ځای چاپېر نابلده نه و ، خو بيا مې هم ډېر خوند
ورباندې اخیستلو - له يوه مارکېټه څخه بل مارکېټ ته چکر څه ... چې دغه
رنگه موږ په بلا مارکېټونو باندې راوگرځېدو ...

د پرنسپالېسته او پاسته خلگ دي دا تهائيان

نصیب ترین چې دا خبره څنگه وکړه ، نورضا د سگرېټ په کش کې واي ...
هو ... په خاص توگه دغه تهائي پېغلې دوکاندارانې ... چې هر کاروبار په ډېره
خندا خوشحالی کوي

د هغه په هر کاروبار باندې ټولو د هغه په لور ور وکتلو ، خو بيا هم يوه د هغه
د دې خبرې نفي نه وکړه - ولې چې دلته که نر دی او که ښځه په ظاهره ډېر
خوشحاله برېښي ... گواله غمه خلاس خلگ او ټوورستانو ته احترام لري - نور
داسې هيڅ بد نه شته په دې خلگو کې ... بس که يو ټورسټ يا مشاهده کونکی
دغو خلگو ته گوته نيسي .. نو هغه ده ، د دوئی بې لگامه او ناروا عياشي -

سترې شوی هم ډېر وم په دې سپل کې - خو د ټولو ملگرو په خوښه مو دا
فېصله وکړو ، چې په سترېا وسا کولو کې د وخت ضائع کولو ځای به دا خبره
بهتره وي ، چې د مایگري په تېرې کې د چيانگ مائي په خواروان شو او درسته
شپه په خوب کې تېره کړو... او دغه رنگه مو وکړو - گوا قضا مایگري خواته په
تېرې کې کښېنستو او د خپل منزل په لور مې پېښه وکړه - داسې خو دا تېرې څه
خاص نه و ، خو د صفائي او پراخه پراخې له سوبه يې سړی متاثره کولی شو - او
بل د تېرې دا ډبه ، چې موږ څلور ملگري په کې ناست و ... د تهائي ښځو څخه
دومره ډکه وه ، چې د نه غوښتلو پرته هم په درو بې خونده تهائي پېغلو سره په
گپو کولو کې کښېوتو - او خبرې مې په خپلو کې سره ايله شوې - دا څه نوې او

خاص خبره نه وه - زه بڼه خبروم، چې دلته زياتره پېغلې د سړيانو سره ملگرتيا
دپاره مازې بهانې غواړي -

تر بنكاك خودا د تېرېن سفر يو په لسه بڼه دى

گوره چې نصيب ترين دا خبره په كومه حواله وكړه و خو رضا ترين چې د يو بې
ډوله غوندي جوړې تهائي پېغلې سره جوخت ناست و ، د نصيب ترين خبره
داسې مخته تائيد كړه ...

هو، داسې ماحول خو خوش بختو ته نصيب كېږي ... څنگه كاكر صاحب ..
صحيح وايم كه غلط ؟

او كاكر صاحب هم ورته وئيل ...

په خوند كې يې هيڅ شك نه شته ، مگر دې شوق ته گوره چې په كومه بې روان
كړي يو

چې خبره ترما پورې ورسېده، نو ورته وئيل ، ، ،

چيانگ مائي بنار مې ليدلى نه دى ، خو له خلكو مې اورېدلي دي چې دا ۷۰۰
كلن پخوانى جوړ شوى بنار دى (چې د ۱۱۰۰ كاله پخواني جوړ د بدها تېمپلز
پرتله يې شنې درې د كتو وړ دي) بله دا، چې دا بنار د تهائي لېنډ دويم غټ بنار
دى

تېرېن چې به كله په يو سټېشن و درېدو، نو موږ به هم ورڅخه د څو منټو دپاره
كښته شولو - دلته مې دا و سنجولو، چې سټېشن غټ و و كه ووړ ... هر ځاى
خوش رنگي د بنكاك په حال وه - بس كه تر منځه يې توپېرو، نو په لباس كې ...
گوا د بنكاك په چپه د تهائي لېنډ په منځنيو برخو كې پېنټونه او سكرټونه كم
ليدل كېږي - د لارې د سټېشنانو نومونه مې ځكه په ډاډرۍ كې نوبسته نه كړو ،
چې د اشارو په ژبه هغو درو پېغلو، چې درې واړه د چيانگ مائي اوسېدونكي
وي سره سم نه پوهېدلو ... بس يو مې د صوبه لامپانگ ، څه غټ غوندي رېلوې
سټېشن و، چې لامپانگ نومېدو د لامپانگ نامې بنار كې يو خواته جوړ و ..
او بل ، يو وخت موږ په لامفون نامي سټېشن باندې د لس منټه دپاره كوژ

شولو- او بيا چې څنگه څنگه ترېن د چيانگ مائي په لور مزل لندولو، نو هغه درې واړه انجونې، چې د يوې نوم Nid ؤ... نورې نورې رانيږدې کېدې - که څه هم زما سر د هغوئ په مطلب خلاص ؤ، چې دا انجونې په مور باندې ځانونه راناوان کول غواړي - خو، يارانو د خپلې د بازي پرته د لاسو بازي هم پيل کړې وې او ناشوده دا، چې په دې ډبه کې ناست نورو مسافرانو په هيچا باندې هيڅ باک نه درلودلو - هر يو خپلې مخې ته آزاد ؤ، زه لاسونه وم، يو دوي گنتهې خوب مې هم وکړو - خو يارانو د دوؤ لمحې دپاره هم سترگې نه کړې پټې - ولې چې هاغه د جمعې خان خبره، چې...

بيا چې کله کورو ته ورسېږو، نو ښه ډېر خوبونه به وکړو - دلته په خوب او خوراک باندې وخت نه دی ضائع کول په کار

نه يوازې دا د جمعې خان نظر ؤ، بلکې ورسره نورو دوؤ ملگرو هم دغه رنگه وئيلو - لنډه دا، چې دا يادگار سفر، چې په ۷۵۱ کلوميټرانو باندې يې اړه لرله په څورلس گنتهيو کې سرته ورسېدو او اتهه بجې سهار مو د چيانگ مائي په غټ ښار کې قدمونه کښېښولو -

*****

په هوټل کې د څلور گنتهيو د خوب او آرام ورسته، ماڅپښين دوؤ بجو خواته په سټي ټوور باندې ووتو - لومړی مور Wat Chiang Man ته ورغلو - چرته چې په کال ۱۲۹۲ کې جوړه شوې د ښار مجسمه نه يوازې د نماش، بلکې د تهائيانو د عبادت دپاره بدل شوې وه - دا ځای بېخې پخوا د چيانگ مائي باچا Mengrat د استوگنې دپاره په استعمال کې راغلی ؤ - دلته د ښار له يو بُت سره په تختې باندې د هغه د بنيادي نظريې اصول په انگلسي کې داسې ليک

ؤ ...

(ترجمه) ..... په دنيا کې (توبه نعوذوبالله) يو خدای هم نه شته - بس د ښو او بدو کارونو صله انسان ته په خپل ژوند کې د سزا او جزا په صورتونو کې ورپه برخه کېږي

د دې ورسته موږ درې واړه ملگرې Wat Phra Sing او Wat.U. Mong ... چې دراصل يو نغم و ، ته ورغلو - دلته هر ځای د بدها پخوانۍ مجسمې پرته وي ... يوه نيمه مجسمه ، چې عمر يې تر زرو کالو هم څه زيات و .. د کتو وړ ځکه وي ، چې دغو بتونو په کړو وړو کې بدها ته څه څه تهائي وزمه بڼه ورکړل شوې وه او داسې يې بنکاره کړې و ، لکه هغه چې د نيپال په لومبيني نامي ځای کې نه بلکې هم په دغه تهائي سيمه کې پيدا شوی وي - او د دې ځای د تهائيانو خيال هم څه دغه رنگه و - هو ، لکه د ځينو ماهرينو د رايو له مخه د باميان له جوړ شوي غټ بت سره د بدها استوگنه ترې - گوا دا خبره مې مزغو ته بيا بيا سوال کېده ، چې د بدها منونکې د بدها په اړه صحيح معلومات نه لري او که له خپلو يې خپلې سيمې سره يې منسوب کول د هغه سره د زيات عقيدت بنوونه کوي ؟ په Wat Suan Dok نامي ټيمپل وزمه ځای کې جمعه خان کاکړ د ۵۰۰ کلنې پخوانۍ له Bronze څخه جوړې مجسمې سره په څنگ کې ولاړ وئيل يې ...
 "خدائی ته وگورئ ... درځئ چې څو ، داسې نه ... چې د بدها په مذهب ته ور وا نه ورو"

نصيب ترين هم ورسره خبره خوږه کړه ...
 "موږ خو څه د بدها زيارت ته نه يو راغلي ، چې له يوه بت څخه يې بل بت ته درېږو"

آخر د صلاح مشورې ورسته مې ټکټونه وکړو او د Doi Suthep Tour په وپگن کې کښېنستو ... هلته يې هم لومړی د بدها زيارت راباندې وکړو او بيا يې سم دستي قامي لرغونې آثار د نمائش و ځای ته يوړو - دلته د تهائي خلگو تاريخي او ډېر پخواني رقم رقم د استعمال شيان د بنوولو دپاره ايښې و - له دې پرته دلته د لاسې جوړو شيانو پرته د "لانا" lanna تهائي آرت نادرې نمونې په دې وجه د کتو وړ وي ، چې په هرڅه کې يې د مذهب رنگ له ورايه برېښېدو - د چيانگ مائي په يونيورسټي ائيريا کې Tribble Resaerch Centre د کتو وړ او په زړه پورې ځای ځکه و ، چې دلته د تهائي قبائلي علاکو

حیڼې رواجي او په استعمال کې راتلونکې څېزونه د نمائش دپاره بدل شوي و. -
 غرض دا، چې تهائې لېنډه که څه هم د چيني او انډين ژواکونو تر اثر دلاندي
 روزل شوي ښکاري، خو بيا يې هم د لباس، استوگنې او د ژوند کولو طور
 طريقې په هره علاقه کې څه څه بدلې بڼې لري - او بله مې دا خبره هم وسنجوله
 چې تهائې خلگ د خپل مذهبي جنون پرته د کلتور او ژواک ساتلو په اړه هم
 ساري نه لري - او هيچا ته اجازه نه ورکوي، چې هغه دي د دوئی په جامو، د
 ژوند کولو په طريقو او يا د بدها په شان کې گستاخي وکړي... دلته د ښځې او
 نر ترمنځه د ملگرتيا په حقله د دواړو خوبنې ته اهميت ورکول کېږي -

The Rose of North يعنې د چيانگ مائي زاړه طرز جوړ بازارونه د ماښام
 خواته د سېل او خوند وړ ځکه دي، چې هر لور هر اړخيزه رنگينيانې خورې
 ورې وي - د زړه هر رقم ارمان که څوک وغواړي دلته په آسانه پوره کولی شي -
 خو څه څه حياء او شرم هم شته... داسې حال هم نه وي لکه په ښکاک يا پتيا بيج
 کې د سپين سترگې ترهانده وي - کېدلی شي چې دا خبره له دې سوبه وي، چې
 چيانگ مائي د تاريخي ښار پرته په مذهبي اړه مقدس هم گڼل کېږي - خو بيا
 هم ځای په ځای په کې ترټاک اوښتې ځايونه هم څه کم نه دي، چې ټوورستان
 په کې له ځانونو څخه د يو څو لمحو دپاره داسې وځي، چې راستنېده يې که څه
 هم ژر وي، خو د يادونو په اړه ورسره ټول عمر تړلي وي - د تودو ماښامونه او
 د تهائې پېغلو د سوداگانو کاروبار شايد چې د تهائې هېواد په معاشي
 سوکالی کې د يوې لويې انډستري مثال لري - او دغه انډستري تهائې هېواد د
 مخته وتو هېوادونو سره په څنگ کې که نه هم دروي، خو ورپسې روان يې
 ضرور ساتي - ولې چې دلته د ټوورستانو جېبونه که لږ ډېر د تاريخي ځايونو په
 کتو سپکېږي، نو د ښځو د لاسه پوره پوره خالي کېږي هم - څنگه څنگه چې
 ماښام د ماڅستن په لور ور روان و، نو د بازارونو رش کمېدو او د
 ډيسکوگانو، بارونو او کلبونو په لور د خلگو سېلاب ورماتېدو لگيا و - هر څه

هرڅه ... خو زه چې په دې هېواد کې له کوم شي څخه زيات متاثره کېدم ، نو هغه
 ؤ د تهاښانو خوږه ژبه او بل ته د احترام په نظر کتل -

*****

په دې بله ورځ ماڅيگر ۵ بجې چې د ۱۱۰۰ کلنې د بدها د زړې مجسمې په نوم
 ورجار شوي ښار څخه وتلو د پاره بس ته ختو ، نو زړه مې نه غوښتو ، چې دومره
 ژر ورڅخه لاړ شم - لاکن يو خو د مور سره ورځې کمې وې او بل ياران هم په ضد
 ؤ ... بس په هائي وې نمبر ۱۰۶ يعنې د لومړي غټ ستاپ لامفون په خواروان شو
 - د لمر تر پټېدو پورې سترگې د روډ دواړو خواؤ په قدرتي جوړ غراو سمه او
 وړو غټو کلو ته په کتو بوخت وې ... خو بيا چې مو څنگه سترگې پټولې ، نو بس
 د لامفون په يوه هوټل باندې ودرېدو - دلته زمور د بس سوارليان چې په
 کې زياتره ټوؤرستان ؤ ، په دې هوټل کې چې څه پاڅه ؤ ورباندې مات شولو ...
 خو ، مور دلته په وريږو او سبزيانو خوړلو باندې د خپټو لوږه مړه کړه - له دې
 ځايه بنکاک ۵۶۰ کلو ميټره په واټن باندې ؤ -

مخته له لامپانگ نامي ځای څخه بس په هائي وې نمبر ۱ باندې د بنکاک په
 لور مخه وکړه - خوب په بس کې د دې هوآر روډ له سوبه ښه کېدو - لاکن څنگه
 چې په کار ؤ ، هغسې نه شو کېدلی - گوا حال دا ؤ ، چې نه ويښ وم او نه ويده -
 آخر چې سهار شو ، نو ۶ بجې خواته مور د بنکاک په يوې بس اډې چې Ekmai
 Bus Stop نومېدو باندې له بس څخه کوژ شولو .. نو له خوبه تيار څنگېدلو او
 سترگې مو نه خلاسېدې ، خو د پروگرام په سمه مو د پتاييا بس سټېنډ ته ځان و
 رسولو او ټکټ کولو ورسته بس ته چې څنگه وختو ، نو بيا دومره هم نه شولو
 خبرو چې بس څه وخت له اډې څخه مخته روان شوی ؤ ؟ مور ټول ملگري په
 خپلو سټونو داسې په خوند ويده شوي ؤ ، چې يو وخت چا ونبورولم ، چې ...
 " مسټر مسټر ... کښته شه ... پتاييا بيچ سټې راغله "

سترگي چي مي ڇنگه خلاسي ڪري، نو د سهار نهه بجي وي - ٽپڪسي مي
ڪرايه ڪرو او په نيمه گنتيهه ڪي J.P Inn نامي هوٽل ته ورسيدو، چي د سڀڪند
بيچ روڊ او 7 - Soi په کونج ڪي جوڙو ته ورغلو -

*****

د ٻنه ڊپر خوب ڪولو ورسته څلور واره ملڪرو د نيڙڊي سمندر غاري، چي ورته
پتيا بيچ وئيل ڪڙي.. په لور مخه وڪرو - دا د شنه سمندر صفا غاره له يوه
سره تر بله سره پوري د ببلابلو هيوادونو د ٽوڙستانو ڇخه ڊڪه وه ... هر لور
سري، شني، ڙپري او د لڙگيانو ڇخه جوڙ سايه وانونه ولاڙ برپسي - مورڊ يوه
سايه وان دلاندي ڪنڀنستو او د شاوخوا د بنايسته مخلوق په ننداره شولو -
اوس مي نوزره ايله ڄاي ته راغلو... گني د بنڪاڪ ڇخه چي په دي خواراروان و
، نو ڊپر خفه وم.. ما وئيل، چي گوره دا شوق مي بيا ڪوم ڇنگل ته بوڄي؟
د رضا ترين، چي دي وخت په اوڙده چوڪي ڪي غزبدلي و، د دي خبري په خواب
ڪي ما ورته وئيل، چي...

بي غمه شه.. پتيا بيچ شه معمولي ڄاي نه دي - د دي ڄاي رونه شپه په دنيا
ڪي مشهوره ده

ما به لا مخته خبره وڙله، چي نصيب ترين منڃ ته راو لوڊو او وائي...
هون... ڇه ٻنه وشو، چي خوبونه مي په ايدوانس ڪي ورته ڪري دي
او دي وخت زمورڊ د مخه يوه د پاخه عمر بنڃه گوره چي د فرانس وه او ڪه
روسي تيره شوه - زمورڊ توجه يي خڪه د ڄان په لور واروله، ولي چي تيان يي
بنڪاره او په خپته راڇنڊلو - جمعه خان د هغي په لور ڪتلو ورسته وائي...

توبه توبه... ڇه لوڄ لغڙ خلگ دي... د حياء د نوم شئي لانه شته په ڪي
او بيا په دي ٽاپڪ بني ڊپري خبري منڃ ته راغلي - بيا چي مورڊ د ماڃيگري
تڪ ڙپر لمر د سمندر اوبوته و سپارکو، نو پورته شولو او د علي بابا
رپستورينٽ پولور مي د ڊوڊي خورکو دپاره مخه وڪره -

دَجِي - پي ان هوتل سره ورته په غټ مېدان کې جوړ ستال وزمه "بارونه" چې
 تش انجونو په کې کار او روزگار کولو، که دکتو وړ و، نو د بيچ رود چې ورته
 فرستې رود هم وائي خوش رنگياني او تود ژوند په خپل خپل ځای ممعناوې
 درلودلې - له يوه بار څخه تر بله باره پورې ... د "Go Go" څخه تر "ډيسکو"
 پورې ... غرض دا چې ښه ډېر په کې وگرځېدو او گرځېدو -

"دلته خو بې د غټې دهندې لکه چې بل هيڅ کار نه کېږي"
 د جمعه خان دا خبره بې معنانه وه، ځکه خو نصيب ترين ورته وئيل ...
 "د تهايانو دا بې غېرته او د بې حيايي انداز مې نه شو خوښ .. او بيا حريان په
 دې يم، چې باشعوره ځوانان لا هم په کې اخته دي"
 ما په طنزیه موسکا کې وئيل، چې ...
 "دغه خو وجه ده، چې په دې ملک کې امن دی"

او مخته رضا ترين هم زما خبره داسې په پسخوندي انداز مخته کش کړه ...
 "هو، ولې چې خلگ يې په عياشۍ کې بوخت ساتلي دي ... ځوانان د سوچ او
 فکر کولو موقع لانه لري"

دغه رنگه مور د ليدو کتو پرته په تهايي خلگو کې د خپل خپل نقطه نظر په سمه
 شپې خواته سترې او خوبولي غوندي د خپل هوتل په لور روان شولو -
 *****

په دې بله ورځ، گوا د فروري په دويمه نېټه کال ۱۹۹۴ع چې په لانچ کې کورال
 آئي لېنډ ته ورسېدو، نو ملگري ډېر خوشحاله و، چې په جامو کې نه ځائيدو او
 هر يوه د دې واړه او دې بنائيسته ټاپو په باب د خپلو رايو اظهار په ډېرو درنو
 ټکو کولو - يوه وئيل ...

"د دې جزيرې شين گشتي په هر څه ارزي - کشکې داسې ټاپو زموږ په هېواد
 کې هم وای"
 دويم وئيل ...

دومره زیات انگرېزان...؟ ماته خو داسې ښکاري ، لکه مورې چې دې وخت په تېر
تهائې لېنډه کې نه.. بلکې د انگرېزانو په یو هېواد کې یو
او سم دستې دریم ملگرې د خپلې خوښې اظهار څه داسې وکړو...
واه ... دومره رنگینې خو ما په ژوند کې چرته نه وه لیدلې ، لکه دا دلته چې یې
وینم

او زه چې ځکه وم ، چې دلته زه په کال ۱۹۹۲ع کې هم راغلی وم او بل دا ، تر
لومړي ځل په دې ورځ خلگ یو په لسه زیات هم ؤ.. ځکه ورته حیرت وړی وم او
ورته په کتو باندي بوخت وم - زما درې سره ملگرې په خپل خپل ځای صحیح ؤ
- ولې چې سرو او سپینو ښځو، چې Bikini او Bra یعنی دوی گوتې نیکرانو
او بېخې مختصرو سینه پوشونو کې اورو نه وره ولو او د بدنونو نمائش یې ډېر
په هنري انداز کولو او د دې شنه ټاپو په ښایست کې یې له خپلې خوا
ښکلاگانې ورگډولې - دلته په دې ورځ د لمبېدو او سن بات کولو پرته د بیچ
مساج معاملې هم څه زیاتې ښکاره کېدې - د واټر سکوتر چلولو او د واټر بوت
سره په رسی تړلو پېراشوت کې د سمندر بالا الوتلو ورسته مورې هم لمبېدو ته
ملاوې وټولې او بیا رک تر ماڅیگره پورې د دې ټاپو د غاړې په ژېړبخون رېگ
باندي غزېدلې پراته ؤ - بیرته چې د پتایا سټې په لور په کوم لانچ کې راتلو ، نو
لانچ یې اندازې زیات د ټوورستانو څخه ډک هم ؤ -
بیا هغه رنگه شپه وه او مورې ، چې تر نیمې شپې پورې د ښار په روډونو او کوڅو
کې گرځېدو -

قیامت که راتلو ، نو پټیل به یې له دې ځایه کېږي
د نصیب ترین دا خبره مې په زړه ځکه ولگېده ، چې دلته په هر محفل ، هر سټېج
او هره شو کې د ښځو کردار که په ظاهره خونده ور ښکاره کېدو - خو د ښځې
توب څخه د ستر او حیاء څادر پورته کولو سوب هم ؤ - داسې ولې کېږي او
دلته ښځې ته د ښځې په نظر څله نه کتل کېږي ؟ د دې پوښتنې په ځواب کې
دغه لوستې او د شرم تر ویالې توپ شوي ښځې وائي.. چې هغوی د نرانو ، که څه

هم هغه پلاروي، که مېره يا ورور... په خوبه خو دا هر څه کوي او تو ورسپانو ته سکون ورپه گوته کولو کې هغوی نه د هغوی د نرانو خواش مخې ته بدل شوی دی - ولې چې د دې بنځو په سپکاوي کې د هغوی و نرانو ته بڼې ډېرې پیسې په لاس ورځي - که داسې نه وکړي، نو نران یې له کورونو باسي او یا په هغوی باندې ظلمونه روا کوي - بنځې په کورونو کې تر هغه وخته پوري احترام لري چې ځواني یې نه یوازې ملگرې، بلکې دهنده یې بڼه روانه وي - په داسې کورنیو کې چې څه وخت یوه بنځه زړه شي، نو هغه یا له کوره و شړلی شي او یا په کور کې د مینځو په رنگه کارونه ورڅخه اخیستل کېږي - هو، دا هغه خبرې دي چې حقیقت بلل کېږي.. ولې چې دلته اکثره خبرات ټولونکې بنځې په عمر زړې وي - دلته مې ځان سره وئیلو، چې جار شم تر اسلام چې بنځې یې په نرانو باندې د ستر او حیاء له لارې درنې کړي دي - زما د زړه دغې وینا زما سترگې په دې باندې و پارولې چې هر نر تهائې ته د کرکې په نظر وگورم - وایم، چې ایله به مې وس نه ورباندې رسېدو، گنې بڼه به ورسره جوړ شوی وم - په دې باب زما د ملگرو هم دغه رنگه احساسات او جذبات ؤ - ځکه خو مور هره مېلې یا دامې ته په کتو نه یوازې د حېرت گوته په غاښ ؤ، بلکې د زړونو تاؤ مو ورباندې په پسخوندي خبرو او غندلو سرولو هم -

*****

نن زموږ دلته ورستی ورځ وه، سبا ته به د خپره کولمبو په لور بیرته ورتگ ؤ - که څه هم طبیعتونه مې خراب ؤ، خو اراده مې دا کړې وه، چې بڼه ډېر به گرځو او داسې یو ځای به نه پرېږدو، چې د کتو وړ وي - داسې نه، چې ورسته ارمانونه پسې کوؤ - نو ځکه اول سهار بیا په ټپکسي کې ناست د پتایا پارک په لورې روان ؤ - په دې بنا کې چې مخته روان ؤ، نو د دې ځای د خواپاکۍ سوال مې له ډېرو ورځو په مزغو کې بیا بیا سر پورته کولو... خو ځواب مې هغه وخت لاس ته کړو، چې د هر هوټل، دوکان او کور مخته مې له کچرو څخه ډک ډک تور تور پلاستیکان تر سترگو شولو، چې د میونسپلټي په یو ټرک کې ناستو ورکرانو

ټولولو او ټرک ته يې ور اچولو - خو عجب خبره دا وه، چې د ځينو پلاستیک کڅوړو چې سرونه يې خلاص و، کې زياتره د شرابو خالي بوتلان او کنډوم رنگه گډه وډ خپزونه له لرې بنکاره کېدو - نو ځکه خو د داسې کڅوړو په ليدو رضا ترين په مخصوصه خدا کې و وئيل ...

“ لا گوره چې څومره کنډومز به په گټرانو کې بهول شوي و؟ ”

د هغه د دې سوال په ځواب کې به لا مورې نورې نورې خبرې ځواب کولې، چې پتایا پارک ته ورسېدو .. په دې پارک کې په شنو شنو غټو سوئمنگ پولونو کې د بې شمېره سرو او سپينو خلگو بې باکه لمبېدو له مورې څخه هم هر څه داسې هېر کړو - چې په نه ساعت کې يې مورې هم د خپل خپل و س په سمه برخې وگرځېدو او لمبېدو ته مو ملاوې و تړلې -

“ څه مې وگټو او څه مې وبائيلو؟ ”

احساس يې راته هغه وخت وشو، چې ورڅخه وتو - لنډا دا، چې په دغه ورځ مورې د پتایا سټي او ورسره منسوب زياتره مشهوره ځايونه له يو سره تر بله ... داسې وکچلو، چې په بدنونو کې مې سپک نه شو پاته - گوا د Jamthien Beach له خوش رنگه ځايونو څخه واخلې بيا رک تر Nong Nooch Tropical Garden پورې پياده وگرځېدو - څه وخت چې د هوټل په لور روان و، نو لمر هم پټ شوی و - او مخته، د څه آرام کولو ورسته د دې ځای د شپې په رڼاگانو کې د تېرې شپې په شان يو ځل بيا برخه گرځېدلو هڅې کولو ته چمتو شوي و -

*****

د فروري ۱۹۹۴ع په دريمه نېټه، په ائيرلنکا کې ناست يو وار مورې بيا و کولمبو ته مخه کړې ده - ولې چې کراچۍ ته زموږ د بېرته غبرگېدو ټکټان په شپږ تاريخه له کولمبو ائيرپورټ څخه و -

“ او ووف خدائيه ! درې شپې به د غوماشو سره په جنگ څنگه تېرومه؟ ”

که څه هم له ځان سره وټونېدمه ، خو دې فکر مې په سر کې درېد را په برخه کړو - داسې حال تش زما نه ؤ ، بلکې هر ملگری په خپل سیت کې په پته خله ناست گوره چې څه څه سوچونه یې وهلو - او بل زما و - آدمز پیک ته د تلو نیمگری ارمان هم نه شو پورا کېدلی - ولې چې د تلو پاره بڼې ډېرې شپې ورته په کارېدلې - تر کولمبو پورې د جهاز دا سفر په داسې گډو وډو فکرونو کې راباندې تېر شو - او یوځل بیا مور څلور واړه ملگری د مامون بنگالي په الپائن نامي ریست هائوس کې په ماتو زړونو استوگنه کوله - که د رضا ترین ټوکې نه وای ، نو که نور نه ... د غوماشو په خوړلو به مې پاکستان ته ملېریا تېې خامخا راوړي وای - او بل ریست هائوس ته مخامخ د جوړو وړو کورونو ځینې توري پېغلې زموږ په بیرته راتگ څه څه په ځانو باندې هم غلطي شوې وې - ځکه خو یې د کتلو او خندلو راخندلو پرته د مستیانو بڼې ډېرې بڼو دې هم کولې - لاکن زموږ له خوا دا حال ؤ ، چې نه مو د هغوی و بڼو بدلو زړونو ته د عمرونو گروم اچولی شو او نه موږ سره دومره وخت - بس وخت ته مو دیکه ورکوله - گواورځ په کولمبو بڼار کې او ماڅیگریان د نیگامبو په سمندري غاړو تېرول اوس زموږ معمول جوړ شوی ؤ -

داسې وړې پېښې خو ډېرې راسره وشوې ، خو دا یوه پېښه د بیانولو وړ ځکه گڼم ، چې په زړه کې مې نوبته شوی ده - یوه ورځ قضا ماڅپښین خواته ، چې د کولمبو څخه په بس کې د نیگامبو او بیا پېدل خپل ریست هائوس ته ورسېدو ، نو څه گورو چې د ریست هائوس مخې ته دُنیا راجمه شوې وه - خدائی حق دی چې په لیدو یې وینه راوچه کړه او قسم قسم ویرې او وسوسې په زړه کې راماتې شوې - او بیا چې ریست هائوس ته ننوتو ، نو پولیس چې په گېټ کې ولاړ ؤ دننه تلو څخه وگرځولو - مخته موږ هم هیڅ خبره نه وکړه او په جمه خلگو کې ودرېدو او تماشه مې کوله - یو رنگ مې په څېره تلو او بل راتلو ... ما وئیل ، کېدای شي ، چې پوليسان په موږ پسې راغلي وي - او بیا مې زړه ته تسلي په دې خبره ورکوله ، چې موږ دا یو د باندې ولاړ یو ... که داسې څه خبره وای ، نو له

مور سره به بې سپينه کړې وه - د تپوس کولو ورسته پته ولگېده، چې د پوليس سرې د هغو بنگاليانو پسې راغلي دي ، چې دلته د خپل هېواد څخه په غلا باندې په سمندري لاره راغلي و - زړه مې لا سم په ځای شوی نه و ، چې پنځه د پوليس سرې د ريست هاؤس د باندې په خندنښو خپرو را وختو - او بل ورسره هيڅوک هم نه و ... نو د دې مطلب دا و ، چې د دې هېواد دغو محافظان هم لکه د پاکستاني پوليس عسکرو له هغوی سره خبره خلاصولو د پاره ورته راغلي و - که داسې خبره نه وه ، نو هغه بنگاليان به کله هم د ريست هاؤس د باندې په آزاده نه گرځېدلو -

په شپږمه فرورۍ کال ۱۹۹۴ع چې سهار اته بجې په جهاز کې کښېنستو... جهاز لا الوتې نه و ، چې ما دا وړوکی غوندې نظم چې براهه شپه مې لا د زړه په تختۍ نوبته کړې و ... په خپلې ډاټري باندې داسې وارولو ....

د آدم پل

ما غوښتل ، چې ښکلوم به

د آدم د قدم پل زه

او يو دوي سلائي خاوره

به په سترگو لگومه

چې په ژوند مې د جنت بار

څه پرې مات شي

او زړه ښاد شي

خو ، چې څنگه ور روان شوم

نو ، د خپل روميې قدمه

رگ تر پله د آدمه

ځای په ځای باندې لېوانو

په جوته د انسانانو

دومره دومره وډارلم

چې په حای د سجدې ما
 پل ته پورته کړو لاسونه
 او په خپلو پلو راستون شوم
 (شوق / نیگامبو ... کولمبو / ۱۹۹۴ع)

خه وجه ده ، چې له کوره وځمه ، نو په خوشحالیانو او بیا چې د کور په لور
 راځمه نو هم خفه نه یم ؟
 دا هغه سوال ؤ ، چې ما په ډاډۍ کې د نظم ورسته نوښته کړو او ډاډۍ مې بنده
 ځکه کړه ، چې د ډېر سوچ کولو پرته مې هم ځواب په گوتو نه راغلو ... خوبیا چې
 کور ته ورسېدم ، نو نور نور د دې خبرې د ځواب پسې پرېښانه شوم - ولې چې د
 دباندي وټو او د بیا وزر کولو تمې او خواهش مې په زړه کې سرراپورته کړی ؤ
 - بس نه یم خبر ... چې څله او داسې به تر کومه راسره کېږي او تر څو به کړېږم ...
 گوا کله د غم په سرو سکروټو او کله د خوشحالی په بېباکو کېفیتونو کې ؟

خوب مې لیدو --- خو ، ویده نه وم
 تاثراتي لنډیز ---

منم --- چې چرته ښځې خپل مخته آزادي پرېښول شي . هلته په نړیناؤ باندي
 ژوند بار (په معاشي توگه) کم شوی دی ... خو دغې آزادي د کور تقدس او د
 خوشحالی کورنۍ تصور د مخه وړی هم دی - گوا ، نر نه دی نر پاته شوی او
 ښځه ښځه نه ... ولې چې دواړه په خپلو کې اول خو د رښتې ساتلو ته تیار نه دي
 او که تیار دي هم ... نو تړون یې په داسې نازک سپینسي شوی دی ، چې شلپده
 یې گرسره وخت نه غواړي - او چې چرته د ښځې د ژوند اختیار د سرپانو په
 لاس کې دی - هلته نه یوازې ښځې ته په درنه سترگه کتل شوې دي ، بلکې
 سرپانو هم قدر موندلی دی ... دلته زما د خبرې څخه مراد دا ، چې نن که څه هم

مسلمانانو د ژوند په لوبه کې (د تعمیر او ترقی په اړه) ماته خوړلی ده - خو
کورونه یې د جنت څخه کم نه دي... او هیڅ شک نه شته، چې په دې اړه کرېډټ
اسلام ته ځي (شوق)

وسوسه

ما یې زړه ته لاره وکړه
هم یې سترگو کې مېښته شوم
خو، چې څنګ ته یې ورتلمه
لا به نور نور ورڅکېد مه
چې ناڅاپه مې وریام شو،
نو خولې شولې راماتې ...
پښې مې ځای په ځای شوې شلې
په وجود کې مات رامات شوم
اوله ډاره د مرګي زه
په هیڅ هم نه پوهېد مه
چې، په کومه و تېښتمه
شاته بند د خونې ورؤ
دواړه اړخ مې د پوالونه
او همت مې کوی نه شو
د ټیوپا په لورې ځکه
چې یې ځلې کې کو کېدلې
د غابو په ځای سکروټې
اوله پوزي یې اورونه
غورځول اژدها غوندي

(شوق / تهیم :- پتایا بیچ - تهائي لېنډه ... ۱۹۹۴ع / نظم :- پښین ۱۹۹۵ع)

ته ما دوست جوړوي

راسره نيږدې ناستې توره سرې ، چې د ډېره وخته يې سوچ را په کې بند ؤ ... او په وار وار يې د وړو سترگو تر کونجونو راته کتلو ، په بلنه خولې راباندې ځکه نه شوې را ايله ، چې دلته دوستانې جوړول د انجونو مشغله نه ، بلکې کاروبار هم گڼل کېږي - ما د هغې انجلۍ د خواست په ځواب کې څه وئيلو د مخه سر تر پايه ورته وکتلو - انجلۍ چې جينز پېنټ او سره شرت کې بده نه بنکاره کېده - ورته په پسخوندي انداز و موسېدم او په لغازي ډول مې ورته وئيل ...

تهائي او دوستي ؟ ناممکن ناممکن ...

لا به مې نور څه ورته وئيل ، چې هغې زما په سترگو کې سترگې داسې را واچولې ، لکه زما په پسخوند چې خشم ورغلی وي - که څه هم ماته د خپلې غلطۍ احساس شوی ؤ ، او اوس به مې بخښنه ورڅخه غوښتله ، چې هغې لاس راوغزولو او په نره يې راته وئيل ...

"No Money , only friendship"

زه چې د دې په لومړۍ غوښتنه باندې لاست شوی وم ، لاس په لاس کې ورکړو او بې واړه مې د خپلې څخه ووتو ...
واه ... دا نو اوس خبره شوه

داسې مې ځکه ورته وئيل ، چې زما په ذهن کې د هغې د جسم په اړه هيڅ داسې طلب نه ؤ ... ځکه خو مې د هسې يو دوست په نيت دوستۍ ته اوره کښېښوله - او بيا په دې لکي بار کې د څه ناستې ورسته ورسره د ډيسکو په خوا د پتيا سټي په فرسټ روډ ، چې بيچ روډ هم ورته وئيل کېږي باندې روان وم - دې وخت د گهړۍ سټني د شپې دولس بجو څخه اوښتې وې -

ما خوب نه ليدو ، بلکې دا هر څه د سترگو وړاندې ؤ - د کرسمس د رنگارنگ پروگرامونو ليدو او د زاړه کال د نوې کولو په شوق کې زه نن سهار د تهائي اېډر وېز انټرنېشنل په جهاز TG - 58 کې د کراچۍ څخه د تهائي هېواد د حورو

ښار ته رسېدلې. وم ... او بيا د يو څو ورځو تېرولو دپاره نېغ له ائيرپورټ څخه دلته پتاييا سټي ته - ولې چې زما اصل منزل مقصود سنگاپور او له سنگاپور څخه د انډونيشيا يوه نيمه نوموړې جزيره (تاپو) ليدل هم و. - لکن سنگاپور ته د ډائريکټ فلائيټ سروس نه درلودلو له سوبه VIA بنگاک ورته تگ ممکن و. - نو ځکه له دواړو خواؤ څخه زما ټکټان .. په هم دغه تهائې هېواد باندې تېرېدو راتېرېدو دپاره کنفرم شوې و. - نن گوا په ۲۴م دسمبر ۱۹۹۴ع شپه د نه غوښتلو پرته هم زه د "ابن"، چې کرسچن وه او له برما څخه يې تعلق درلودلو او ډېر پخوا له خپلې مور او پنځه کلنې لور سره دلته راغلي وه ... په انسانيت وزمه دوستي کښېوتم - هغه انجلې څه، د باد مسته څپه وه، چې زه او زما هرڅه يې دمخه کړي و. - د گرس ډيسکو څخه د راوتلو په وخت مور دا عهد کړې و، چې زموږ تر منځه به دوستي له هر رقم غلط سوچ او غرض څخه خلاسه وي - گوا هغه به ما سرې نه گڼي او نه به زه دا ښځه ... په هم دې خو مې ورسره په نره د ساتلو هڅه کوله -

"سبا سهار به نهه بجې راځم او تا به له ځان سره کور ته بوځم - ولې، زه غواړم، چې زموږ د کرسمس په خوشحاليانو کې ته گډون وکړې - زما مور او وره لور به ستا په ليدو ډېره خوشحاله شي"

او بيا "ابن" د خپلې Yah نامي خوندکې، چې د چيانگ مائي او سپدونکې وه سره د هغې په موټر سائکل يو خواته مخه وکړه - زه هم خوبولي غوندې د K. Inn په خوا روان شوم - په لاره کې مې سوچ کولو، چې چرته مېره خويې مې نه دي، چې په کور کې يې د موجودگي ذکر په خله نه راځي - او بيا گوره، چې خله کرسمس په خوشحاليانو کې زما گډون ضروري گڼي؟ چرته د مېره د ليدو بار خو راباندې نه ماتوي؟ هرڅه هرڅه، خو زه له دې سره په بې غرضه دوستي کولو شرمنده ځکه نه وم، چې زموږ تر منځه داسې هاسې غرضونه نه و - ولې چې زه خپلې پښتو نيولې وم او دا خپل کست ... مگر وپرېدم بيا هم ورڅخه -

*****

د کرسمس په ورځ د سهار تر نهه بجو پورې د کپې - کپې - ان په وره لابي کې د ټاپون چې اصل نوم يې ټاپو کيوسري کران ؤ ، د تريخ انتظار ورسته راولاړ شوم او دې هوټل ته مخامخ .. د روډ بلې ځي ته جوړ الفردوس ريستورنټ ته وره غلم - بار والاته مې د چائيو آرډر ورکړو او سترگې مې د باندې په بنکاره روډ د اپن لاره څارلو کې بوختې کړې - يو وخت اشرف الدين لالا چې پښتون ؤ او د دې هوټل مالک هم ... د چائيو تړې خپله را اخیستې وه - چې تړې يې په مېز ايرډله ، نو يې په پښتو کې راته وئيلو ...

ټاپون راته برېښي ... پښتون يې ؟

ما وئيل ...

هو ، پښتون يم

دومره ورته وئيلو ورسته مې د هغه له خوا راغزولې لاس کې لاس ورکولو په وخت به مې لا دا پوښتنه ورڅخه کوله چې ... څنگه يې دا اندازه ولگوله چې زه پښتون يم ؟ خو زما له پوښتنې يې د مخه خبره داسې خلاسه کړه ، چې ...

ستا د مخ کاسې ، سترگو او په خاص توگه چې مې دا ستا برېتونو ته پام شو ، نو ما وئيل ... چې دا ځوان پښتون دی

بيا يې د نامه پوښتنه وکړه ... او ما چې څنگه خپل نوم ورته وښاييلو ، نو ده څه سوچ کولو ورسته وئيلو ، چې ...

دا نوم راته څه اورېدلې شانتې بنکاري ... ته چرته هغه افضل شوق خونه يې چې ، شلېلی امېل نامي کتاب يې ليکلی دی ؟

ډېر حريان شوم او ورته وئيل مې ...

هو .. هو ، زه هغه افضل شوق يم ... لکن ...

زما د لاکن ټورې ورسته اشرف الدين خبرې ته نه پرېښولم او راته وئيل يې ... چې ستا کتاب ... دا ټورې له خپلې رايستلو ورسته يې وئيل ټاپون او بيا ولاړ شو

اوس به لا ما د چائيو ڪوپ خلي ته وړلو، چي څه گورم ... ابن د روډ په هغه بله
ځي باندي ولاړه ... ماته گوري او خاندي ... ما ورته په لاس اشاره و راتلو و ڪړه
او دا را روانه شوه - په تور شرت او جينز سكرت كې په خلاسو وينستو ډپر
بنكلي بنكاره كېده، چي څنگه را ورسېده، نو وائي ...
سوري سوري و خنډېدم

او لاس راكولو ورسته په مخامخ چوكي كې كينېنسته - موږ خبرې كولې، چي
اشرف الدين لالا بيرته راغلو او راته وائي ...
دا گوره ستا كتاب، چي څه موده مخكې زما ملگري نسيم الرحمان له
پاكستان څخه راېرلي و

داسې وئيلو ورسته يې ابن ته وكتلو او موسكني غوندي شو ...
دا څوك ده؟

ما وئيل ...

هسي دوست

دومره خبره چي مې كوله، نو دائي له ابن سره په تهائي ژبه كې اخته شو - گوره
چي څه يې وئيلو او هغې څه؟ خو بيا چي يې زما كتاب ورته وركولو، نو دائي
ماته وائي ...

دا ماته تهائي انجلي نه بنكاري، ولي چي ژبه يې سمه نه ده

اوس ابن د كتاب پانې اړولې را اړولې او اشرف الدين لالا، چي زما په څنگ
كې په چوكي كينېنستو راته خپله كيسه پئيل كړه او واي ...

بېخي پخوا زما پلار دلته راغلي و - اوس موږ د دې هېواد ځاي خلگ يو .. دا
گوره زما شناختي كارډ ... او موږ دلته ډپر غټ كاروبار لرو - زما كشرورور چي
زما د تهائي مور څخه دى امير سيد نومېري ... دې وخت د پتيا ستي مئير دى -
زما پښتو سوچه ځكه پاتې ده، چي ما په پاكستان كې د خپل پلار د وروڼو
(اكاگانو) سره ډپر وخت تېر كړى دى - د امير سيد هم لږه لږه پښتو زده ده -
مگر زما زوى كريم او لور ... هغه گوره چي په كاؤنټر باندي باندي ولاړ دي ... او

ښه ډېره پښتو يې په دې زده ده، چې زه يې په کال کې يو يا دوه ځله پاکستان ته
خان سره حتماً وږم

ده به لاورڅه وئيل، چې اېن و منځ ته راولويده او وئيل يې ...
ناوخته شو ... درځه چې څو

ما ورته وئيل ...

لږ صبر وکړه ... لاږ به شو

او اشرف الدين لالا ته مې وئيل ...

ښه، نو خبره دې کوله

دائې و موسېدو او د اېن په لور يې ورکتلو ورسته وئيل ...

د دې تازيله ده ... ورسره لاږ شه .. ما او تا به بيا خبرې کوؤ او بيا زه غواړم،
چې نن د ما ځپگري د چائيو بندوبست درته په کور کې وکړم ... امير سيد سره به
دی هم ليدل کتل و شي

د هغه د تکراري ضد د مخې مې وعده ورسره کولو ورسته له اشرف الدينه څخه
اجازه اخيستله - او بيا زه او اېن د ريستورينټ څخه دباندې ووتو -

يو وخت تېکسي د يو وړوکي هټ وزمه کور مخې ته تم شو او موږ دواړه
راکښته شولو - يوه وړوکي ماشومه انجلی، چې د دې کور مخته ولاړه وه ...
زموږ په ليدو په منډه منډه راغله ... اېن په ډېره مينه په غوزۍ کې واخيسته او
څپ کولو ورسته يې راته وئيل ...

دازمالورده

ما يې په سر لاس تېر کړو او بيا هټ وزمه واړه کور ته روسره دننه شولم ... يو
وړې خونې، چې مخته يې وړه شان برانډه په لړکيانو جوړه وه ته وره غلو - دلته
خورا ډېرې ښځې هم وې، څوک ناستې، څوک ولاړې ... خو زموږ په ورتگ
يوې بلې خواته و وېښل شوې او موږ څو قدمه مخته تېر شولو - يوه زړه ښځه،
چې اېن ورته ماما يعنې مور وئيله راولاړه شوه ... څه مخته راغله او زما په سر
يې لاس داسې تېر کړو .. لکه زه چې د هغې زوئې يا زوم وم او راته په خپله ژبه

کې گډه شوه - په ژبه يې نه پوهېدم، خو په سترگو کې يې څرکېدونکو او ښکو ټول حالونه راته تېر کړو ... او بيا اېن په خپلې مورکې باندې غوزۍ واچوله او په اوږه يې د ماشومې غوندې سر په اوږه ورته کښېښول او څه وخت ورسته چې يې سر پورته کړو او خواږه واړه ويښتان يې د څېرې څخه په يوه جتهکه چې لري کړو .. نو څه گورم سترگې يې د اوښکو څخه ډکې وې - مگر زما د زړه ساتلو دپاره يې په شونډو مصنوعي خندا راويستله او راته وائي ...

ته کښېنه... ولې ولاړ يې؟

زه کښېنستم، خو ټولو ښځو داسې راته کتلو، لکه زه چې د اېن د کورنۍ غړی وم - غرض دا چې د کرسمس کېک، چې په تهائي ژبه کې ورباندې خود لکه چې هېږي کرسمس ليک و، زما مخې ته په واړه مېز باندې کښېښول شو.. او اېن راته وائي ...

پليز کات يې کره

ما چې په خپل ژوند کې په داسې موقعو باندې کېک نه و کات کړی، د اېن د زړه ساتلو دپاره مې چاره راپورته کړه او چې کېک ته مې ور وړله، نو د اېن لاس هم راوړسېدو او دواړو په گډه کات کړو - ښځو دې وخت په گډه، گوره چې کومې سندرې وئيلې او دلته اېن د کيک اول پيس په غاب کې کښېښولو ورسته ماته وړاندې کړو - او زه دغه رنگه تر ډېره وخته پورې په ښځو کې ناست تماشه جوړ شوی وم - يو وخت چې له دې محفله راولاړېدم، نو د اېن لور ته مې څو نوټونه په لاس کښېښولو او د اېن سره د باندې راووتم - مور يې هم تر دروازې پورې راغله - اېن تر نيردې سرک پورې راسره راغله - ماته يې ټپکسي ونيولو او خپله د کرسمس خوشحاليانې لمانځلو دپاره د کور په خوا روانه شوه - اوس چې زه په ټپکسي کې د ښار په لور راروان وم، نو زړه راته وئيل، چې .. چرته اېن (يوپا) د زړه ساتنې په ثواب کې خو مې د دغه وړه کورنۍ په زاوال کې نه واچوله؟ چې زما په ورتگ يې د کرسمس د خوشحاليانو په ځای د خندلو... وژرلو؟

دا هغه سوالیه خبره وه ، چې زه یې د ځواب په لټون کې په لومړي ځل د انسانیت په اړه له یو داسې امتحاني کشمکش سره مخامخ کړی وم، چې ما داسې سنجولو لکه دا زموږ یعنی د انسانانو ترمنځه چې د بېلابېلو اصنافو په نامه د کرکو وپنس چې نه یوازې ناروا کار بلکې غیر انساني المیه هم وي - ولې ، چرته یو غریز پښتون او هغه هم نر... او چرته د تهائي یا برما د سیمې بازاری کس... او هغه هم بنځه ؟ چې تر منځه یې د انسانیت په نوم ملگرتیا تردې هانده دوام مومي ، چې یو بل ته د کور د مقدسه غړې وئیلو په وخت عار نه محسوسوي .... هو ، زه له یو داسې ریښتوني حقیقت سره په روحاني توگه مخامخ شوی وم، چې په ژوند کې په اول ځل... ما ځان ته انسان په نره وئیلی ؤ -

*****

ماڅیگر د خپل قول په سمه زه د اشرف الدین لالا سره د ده وخت کور ته وره غلم - په دې بنگله غوندي جوړ غټ او بنائیسټه کور ، چې ورسره جوخت یې یو غټ د بوږو او پسونو فارم هم درلودلو ، کې یوې خواته د چادرو د بام دلاندې کټونه داسې برېښېدلو ، لکه جوړه چې پښتني حجره وي ... دلته کښېنستلو په وخت مې ورڅخه وکره...

“پښتانه لکه چې درته راځي ؟”

لالا وئیل ...

“هو ، زما د کلي خلگ بېخي زیات ماته راځي”

دومره وئیلو ورسته خپله مخته وائي ...

“موږ که هر څو اوس تهائیان یو ، خو خپله پښتو او پښتانه مې نه دي هېر کړي او

هڅه دا کوم ، چې زما په کور کې دي پښتو هرکله ژوندی وي”

“بېشکه ... پښتون ، خو پېژندلی کېږي په پښتو باندي”

ما هم ورسره د خپلې شپړینې ژبې په حق کې داسې و وئیلو او بیا موږ تردې

موضوع دلاندې خورا ډېرې خبرې وکړي -

لنډه دا، چې د چائيو څينبلو په وخت مو تر خپلو د ځينو نورو گپو شپو وهلو
ورسته، چې را ولاړېدم، نو اشرف الدين لاراته وائي...
لږ صبر وکړه، چې په يک تاره باندې درته پښتني لاره واوړوم
او بيا يې نوکرته ژغ وکړو...
هلکه.. هغه زما يک تاره راواخله

اوس د يک تارې په تار چې ده گوتې وهلې، نو سترگې يې پټې وې... لکه جوړه
چې چا په زړه باندې وينتلي وي.. او بيا څه وخت ورسته چې په گاډۍ کې
کښېنمستو، نو دائي وائي...

درځه چې د امير سيد سره دي پېژندگلوی وکړم
او گاډۍ يې په کوڅو کې يوې بلې خواته سمه کړه... چې کله په يو گېټ ننوتو،
نو يې وئيل...

دا د امير سيد بنگله ده... او ورسره گېراج، چې په کې تر دوه درځنه زياتې
گاډيانې ولاړې وې، د عالي شانې بنگلې مخې ته ولاړ نوکرته يې ژغ کړو... او
په تهائي ژبه کې يې د امير سيد پوښتنه ورڅخه وکړه، بيا ده بيرته گاډۍ
راوگرځوله او وائي...

امير سيد دباندې وتی دی... خبر بله ورځ به ورته راشو
او بيا يې لاره کې راته وئيلو، چې...
امير سيد د دې ښار په مړو خلگو کې يو دی،،، تېرو ورځو کې يې په ۶۰ ميليون
باتهو باندې يوه محکه خرڅه کړې وه

چې د کې - کې - ان هوټل مخته يې کښته کولم، نوراته وائي...
هر کار يا لانجه چې وي... نو حکم کوه.. دلته زموږ هولد دی
او بيا مخته تېر شو -

شپه د پخوا په شانې په گرځېدو راگرځېدو راباندې تېره شوه او ډيسکو ټيک
ته هم وره غلم - لاکن په ډيسکو مئينه اپن هلته هم نه وه راغلي...
خبر... سبا نهو بجو ته خوراخي

زړه ته مې په دې خبره تسلي ورکړه او د خپل هوټل په خوا روان شوم - د هوټل په کاؤنټر باندې چې مې د خونې چابې اخیستله، نو په کارنټر ولاړ ځوان راته وئیل...

“ ما بنام خواته یوه انجلۍ ستا پوښتنې ته راغلې وه ”

ما ورڅخه پوښتنه وکړه، چې څنگه انجلۍ وه.. مگر زړه ته یې د څېرې کره وړه نه راتلو او ملامت هم نه ؤ.. ولې دلته خو په درځنو انجونې ځي راځي - دا خوښه راته پته وه، چې د اپن سپوا بله څوک کېدای شي؟ او بیا په خپله خونې کې په پلنگ باندې وغزېدم - سترگې مې پټې کړې - مگر خوب نه راتلو - که به مې هر څو کوشش وکړو او یو اړخ بل اړخ به اوښتم... خو خوب لکه راڅخه مرور شوی چې وي... گرسره نیردې نه راتلو - کله یو سوچ او کله بل سوچ او بیا چې یو وخت مې په بډها کې سوچ بند شو - نو دا سوال به مې مزغو ته راغلو - گوا یو خواته د دې تهائیانو د بډها سره د عقیدې درلودلو دا حال ؤ، چې په شان کې یې گستاخي نه یوازې اخلاقي، بلکې قانوني جرم گنل کېږي - او بل خواته د ده وړې او غټې مجسمې په بارونو، کلبونو او پبونو کې څه... وایم، چې په هغه هالونو کې هم پرته دي، چې چرته د بنځو له سرونو څخه د حیاء پروني اخیستل کېږي... داسې څله کېږي؟

د دې سوال په ځواب کې به مې کله ذهن او زړه وئیلو، چې کېدلی شي، دا خلک و بډها ته د هغه د دې نظرئې ثبوت ورکول غواړي، چې گوندي بس دغه ژوند دی او دلته چې څه کوې،،، نو هغه به رېبې ؤ ولې چې دلته دغه یو کاروبار خوښول کېږي - شرافت، غېرت، همت او انسانیت دلته خپلې معناوې بائیللي او تقاضې بدلې کړې دي - نر په هر حال کې په دلالي حبثیت خوښ دی او بنځه په هر قیمت د خپل مخالف سیکس د خوا هشاتو تنده ماتولو په کار کې سکون محسوسوي -

که داسې خبره هم نه ده، نو بیا څله له بډها سره د عقیدت پرته، د بډها د مجسمو په وړاندې بې حیائی ته جوگه شوي دي؟ او بیا د حېرت خبره لا دا هم ده، چې

تهائي قانون او انتظاميه چي توؤرستانو خخه د بدها د احترام توقع کوي ، مگر په داسي لړلي حال چپ دي ... هو ، شايد په دي چي ... که دوئي پابندي لگوي ، نو خو معيشت يې متاثره کېږي - غرض دا ، چي په دارنگه گله وډ سوچونو کې يو وخت خوب په خپله غېږه کې اخيستی وم - بيا مخته نه وم خبر ... چي زه خپل جنت وزمه کور کې پروت وم او که د اژدها په خلي کې ؟

*****

سهار نهه بجې خواته زه او اپن په ټېکسي کې ناست د پتايا پارک په لور روان ؤ - د اپن سترگې داسې سرې غوندي راته برېښېدې لکه جوړه چي يې ډېر ژرلي وي - مگر مانه غوښتلو ، چي په پرهارونو يې مالگې وډوروم - بيا څه وخت ورسته د ليدلي کتلي پارک غټ سوئمنگ پولونه ؤ او مور - چي نه يوازي لمبېدو ، بلکې ورسره ورته سمندري غاړې باندې ښه تر ډېره په ژېړ او صفا رېگ باندې کښېنستو هم - بس يوه خبره چي ماته به يې زور را کولو .. او يا له پښتو خخه اړولو باندې بيا بيا مجبوره کولم ... نو هغه ؤ ، د اپن بدني کره وړه ، چي په سوئمنگ کاسټيوم کې يې د کتونکي ايمان خطا کولو .. چي به مې څنگه سترگې ورباندې کرارې کرې ... نو دي به وځندلو .. هم ځکه به يې زه نور نور په غلط فهمي کې مبتلا کړم - لکن همت مې بيا هم د وئيلو ورته نه شو کولی - ولې ، چي پښتو راته دلاري خنډ وه - بس دننه دننه به سوځېدمه - که څه هم له خپلي خواهغي په خپله مخصوصه لهجه کې د انگرېزي دا توري زما تر غوږو بيا بيا تېرولو ... يعني وئيل به يې ...

مي لائي يو ... يو لائي مي آرات ؟

غرض دا ، چي ماضيگر خواته مور له دي پارک خخه بيرته د پتايا سټي په لور راغلو- او دلته د څه گرځېدو ورسته چي کله د لانچونو پلېټ فارم په لور روان ؤ ، نو د دي پلېټ فارم سره ورته .. گوا د روډ خواته جوړ د بدها د واره مندر ، چي په کې بدها په ښکاره پروت ؤ او مخته يې څو قسمه نرينه شرمناک نوسونو په ليدو وچ و درېدم ... حريان شوم ، چي دا نرينه بلاگيان له بدها سره څه اړه لري ؟

پوښتنه مې له اېن څخه ځکه نه شوه کولی ، چې دې خپله زما توجه په هغې خوا
اړولولې وه ... شوق يې په خپلې سم نه ورتلو ، وئيل يې ...
سو سو ... لوگ لوگ

او بيا هغه وخت زما د حېرت انتها نه وه ، چې يو وخت د بدها و مجسمې ته
ولاړې دوې پېغلې له سلام کولو ورسته شاته ورڅخه څو قدمه راغلې او د بېل
بېل ډول جوړو (نوسونو) مخې ته ودرېدې ... لاسونه يې ورته جوړه ونيولو او
په ډېر احترام ورته ترډېره سرونه ځټولې و -

لنډه دا ، چې زه په دې هر څه ليدو په سوچونو کې ورک ، چې کله پلټې فارم
باندي مخته روان وم . نو مې همت وکړو او له اېن څخه مې پوښتنه وکړه ...
دا ما څه وليدو او هغه هم د بدها مخته پراته ؟

دې يو ځل و خندلو او بيا يې له شرمه مخ په لاسونو کې پټ کړو او څو لمخې
ورسته چې په خپل حال کې راغله ، نوراته وائي ...

دلته ځينې تهائيان دا يقين لري چې د بدها له دې نوس څخه انسان او انسانيت
زېږېدنه کړې ده - ځکه خو يې د بدها مخته ږدي او پوجا يې کوي

په عقلي دليل خو يې خبره بده نه وه کړې ، لاکن د بدها په اړه څله ؟ ولې چې د
بدها ترزېږېدو د مخه خو هم انسانان و ... هو ، دا کېدلی شي چې دا خلگ د دې
عضو احسان من ځکه وي ، چې د دې له برکته خو يې معاشي سوکالی موندلې

- ده

*****

وخت مخ په وړاندې روان ؤ .. او آخیر ۳۰م دسبر ۱۹۹۴ع هم راغلو - دا ورځ زما
او د اېن دپاره د خفگان ځکه وه ، چې زه سبا يعنې په ۳۱م دسبر ۱۹۹۴ع
سنگاپور ته روان وم - او دغه وجه وه ، چې د اول سهاره بيا د اشرف الدين لالا
په ريستورينت کې ناست ؤ او گپې مې لگولې - يو وخت چې په بله تلو دپاره
راولاړ شولو ، نو د جېب څخه مې د ۵۰۰ باته نوټ راويستلو او اېن ته مې

وراندې کړو... داسې خو اېن دا نوټ واخيستو.. مگر په لاسو کې يې د مرورلو پسته راباندې په ډېره غصه و غورځولو او Finish Finish چې دې Finith Finith وئيلو ورسته په تېزو قدمونو له ريستورينټ څخه ووتله - يو څو قدمه خو لاهم ورپسې وره غلم او نارې مې ورپسې وکړې... خو هغه وه، چې تر شا يې نه راته کتلو -

د اېن په تلو د نن ټول پروگرامونه سره گډه وډ شولو - نه پوهېدم چې څه وکړم... د دې خفگان راباندې دومره و غمېدو، چې ځان راته ظالم او د هغې د پاکې رېښتې مجرم ښکاره کېدو - ولې چې ما يې په مينه باندې ټوکه کړې وه او قيمت مې ورته ټاکلی ؤ - او بيا مې دا هم يقين شو، چې راځي به خامخا.. مگر د درستې ورځې د انتظار کولو پرته هم نه راغله - مطلب دا، چې د شپې هم... او په داسې رنگه تريخ انتظار کې مې سترگې سره وره غلې وې، چې يو وخت د خونې دروازه په زوره زوره چا په لغتو ووينستله.. سپک راپورته شوم او يو دم مې له خلې ووتو - يا الله خبره په سامولې انداز مې گهړې ته وکتلو - د شپې څلور بجې وې - زړه مې له ويرې او وسوسې د حلق ژبه ښکلول شروع کړو.. خو آخبر پښتون وم، ،، همت او غېرت مې سره يو ځای کړو او دروازه مې خلاسه کړه - دا څه؟ حق حريان پاته شوم... ولې چې اېن مخته ولاړه وه او وره غوندې په پلاستک کې بنده گلدسته يې لاس کې وه او... سوري سوري وئيلو کې يې گلدسته راوړاندې کړه - ما ځان ورباندې تللو دپاره تندي تريو کړو او بيرته غبرگ شو او په خپل پلنگ پرېوتم... هو، شايد دا مې غوښتلو چې پخلا مې کړي - لاکن هغه په دروازه کې ولاړه وه... آخرتر کومه؟ سر مې راپورته کړو او ورباندې ژغ مې وکړو ورباندې... او بيا دا لومړی ځل ؤ، چې هغې زما په خونې کې قدم ايښی ؤ - او هغه هم په داسې پاک نيت... چې نه زه د ځان په رنگه وم او نه هغه د ځان... بس دغه يوه خبره به يې بيا بيا په ماته گوډه انگلسی کې کوله چې..

ٴ ما له تا سره دوستي ځکه وکړه، چې ستا بڼه زما و هغه مېړه ته شوې ده، چې له تېرو درو کلونو څخه يې هيڅ درک نه شته .. خبره نه يم چې مړ شوی دی او که ورک؟

او بيا زما گڼ تصويرونه يې په پرس کې اچولو په وخت په وار وار دا خواست راته کولو ... چې زه دې هغې ته هر کله د يو بڼه دوست په حيثيت خطونه ليکم - او بيا چې يو دوې گنټهې ورسته زه په ټپکسي کې کښېنستم، نو د هغې سترگې له اوبسکو څخه ډکې وې - وخت تېرېده لري ... خو يادونه په زړه پاتې شي او په خاص توگه د داسې بې غرضه دوستانو، لکه اېن (يوپا) چې په تهائي لېنډ غونډې ځای کې هم د پاکې او صفا دوستۍ په تقاضو پوره پوره ووتله - نو ځکه خو مې دا نظم د هغې د ياد د تاثر دلاندې په بنکاک کې خپلې ډائري ته وسپارلو ...

ٴ اورونه

دا چې

ستا په نامه گله !

زه ساړه اسوېلي باسم،

نو خو، پوهی شه

چې په ما کې

ستا د مينې بل اورونه

لا هغه رنگه بلېږي

لا هغه رنگه تاؤېږي

(شوق / بنکاک .. تهائي لېنډ / ١٩٩٤ع)

له بنڪلا خخه تر بنڪلا پوري تاثراتي لنڊيز ---

اسلام او گُفر.. دَ بنڪاره تقاضو په اږه تر اوسه لا په انډونيشيا کې د يوه بل په ضد .. که بنڪاره نه پټ په پټه خپل خپل منونکي روزي - گوا د زرگونو ټاپوگانو په دې هېواد کې ، چې چرته مسلمانان په زيات شمېر مېنښته دي ، هلته د ژوند کاروبار نه يوازې سوږ ، بلکې پټ هم تر سره کېږي - بيا چې چرته د هندوانو ، عيسايانو يا سپکولر خلگو اکثريت دی .. هلته ژوند نه يوازې د ژوند په رنگه دی بلکې د سپلانيانو د تفريح دپاره زړه خوښونې هم لري - مخته به گورو ، چې کوم تهذيب او مذهبي نظريه د انډونيشيا ټاپوگان په خپل اثر کې اخلي ؟ هو ، که څه هم بنڪاري داسې لکه اسلام چې څومره په تېزۍ دا ټاپوگان په خپل اثر کې اخيستي ؤ .. هم هغسې په تېزۍ ورڅخه خدائي په امانۍ هم وائي ... لگيا دي (شوق)

اُوف کولی نه شم
 څه دي و خورم په سترگو
 څه دي چور کړمه په حُسن
 څه دي خپل کړم په نازونو
 څه دي يوړم په خبرو ...
 بس که پاته دي نور څه لا ،
 زما په دې خالي وجود کې
 نو هغه دي ستا غمونه
 او يا هغه حسرتونه
 ارمانونه او يادونه

چې هم ستا په ذکر فکر
 ما په ځان ځان کې دننه
 په مزه چيچي او خوري ، خو
 زه خوار اوف کولی نه شم
 داسې نه ، چې ستر خالق دي
 زما په آه باندي ونيسي
 (شوق)

په پتایا ستي کې د زړه بائیللو ورسته ، زه د بنکاک ائیرپورټ څخه په تهائي
 ائیر وېز انټرنېشنل کې دولس بجې غرمه ناست سنگاپور ته ژر تر ژره رسېدو په
 تمه ځکه وم ، چې د خپل جوړ کړل شوي پروگرام په سمه ما د نورو خلکو سره په
 گډه زوړ کال نوی کول غوښتو - گوانن ۳۱م دسبرؤ - د راتلونکې شپې په یو
 منټ بالا دولس بجې به کال ۱۹۹۵ع نوی کېدو - څنگه چې جهاز آسمان خواته
 پورته شو ، نو گوره چې زه څله بې غمه غوندي شوم ؟ که څه هم د تقدیر په حواله
 زما د رسېدو امکان په سل کې سل نه ؤ او بیا څه وخت چې جهاز د سنگاپور په
 ائیرپورټ کښته شو او انټري کولو ورسته زه یو وار بیا د نوؤ ولولو سره ملگری
 د ائیرپورټ د رنگینې دُنیا څخه د باندي راووتم - په ټپکسي کې کښېنستم او
 ډرائیور ته مې ووئیل ، چې د آرچرډ روډ په شاوخوا کې مې یو ښه او ارزانه
 هوټل ته بوځه - ټپکسي مخته روان شو - تر ډېره پورې په ټپکسي کې چپه چپیا
 وه - یو وخت چې خوب وځنگولم ، نو ځان بېدار ساتلو دپاره مې په ټپکسي
 ډرائیور باندي ژغ وکړو ...

په سنگاپور کې ډېره گراني ده

ده ووئیل ...

هو ، د سړي وس نه په رسېږي

او بیا یې مخته خپله وئیلو ...

” زما په خیال چې ته د مخه هم راغلی یې، چې په آرچرډ روډ خبر یې؟ ”
” ته درست پوهی شوی یې.. دا زما دویم ځل دی چې سنگاپور ته راکم
بیا مې خبره مخته داسې کش کړه ...
” تا ته پته ده، چې د نیو ائیر خوشحالیانې د آرچرډ روډ په کومه علاقه یا ځای
کې ښه لمانځل کېږي؟ ”
ده وئیل ...
” نیو ائیر... ته لکه چې نیو ائیر لمانځلو ته راغلی یې؟ ”
ما به لا اوس ورته ” هو ” کولو، چې ده زما د اولې خبرې په ځواب کې خبرو ته
داسې اوږه ورکړه ...
” داسې خو د دې آرچرډ روډ په پراخو فټ پاتھونو باندې زیات رش وي، خو د
غټو هوټلانو په لانونو او هالونو کې یې د لمانځلو خوند بیا جلا وي - لکه
آرچرډ هوټل، د ائناستي هوټل، ماندرین هوټل او دغه رنگه نور نور
او بیا یې ګاډی بل روډ ته ګرځولو په وخت وئیلو ...
” هوټلان دلته ډېر ګران دي ... ولې تاسو ګیست هائس کې نه اوسېږئ؟ چې
پرسکونه هم وي او ارزانه هم ”
ده به خبره مخته وړله، چې ما ورسره خوښه کړه او ورته وئیل مې ...
” مګر د آرچرډ روډ شاوخوا کې دې وي او بس ... ”
” او کې ... او کې ”
د ده له خپلې څخه دومره راته ووتلو ...
پوهی شوم، چې دا ډرائیور زیاتې خبرې نه خوښوي .. نو ځکه ما هم بله خبره
ورسره نه وکړه ...
” انسان هم بلا شئ دی، چې د لاسه یې کېږي.. نو د سر په مخکې جنتونه جووي
او چې سستی یې ونیسي، نو د لاس خیرې لا هم نه شي صفا کولی ”

دا خبرې مې ايله مزغو ته نه راغلي ، ، بلکې دې وخت د روډ دواړو اړخونو ته ولاړ دنگو دنگو بلډنگانو ، چې شیشه او د قيمتي کانو تائيلونه په کې بېخي زيات په کار راوړل شوي و ته په کتو زړه د سنگاپور په ستائينې مجبوره کړم - يو وخت تېکسي د لکي گيسټ هاؤس ، چې په يوه پراخه کوڅه کې جوړ و مخته ودرېدو - په گېټ کې ولاړ يو ځوان ترگاډۍ پورې راغلو او د گاډۍ دروازه خلاصولو سم دستي ورسته وائي ...
 "خونه دي په کار ده ؟"

ما به لا اوس هو ورته کولو ، چې ډرائيور په خپله ژبه کې ورسره گډ شو .. خود لکه چې د کرایې پوښتنه يې ورڅخه کوله .. هم ځکه خو د هغه ځوان د ځواب ورسته ډرائيور راته وائي ...
 " دا گيسټ هاؤس ښه دی او کرایه يې هم زياته نه ده ، ، ، بس فقط ۳۰ ډالرہ سنگاپورين "

که څه هم دا رقم پاکستاني شپږ سوه روپۍ جوړېدې ، خو ورسره و مې منلو ځکه چې د براهه شپې بې خوبۍ زه دې وخت سر لگولو ته په هر قيمت مجبوره کړی وم -

د گيسټ هاؤس دا وره خونه څه خاص نه وه ، لاکن دې وخت مې خپله وه .. نو ځکه ښه بې غمه په پلنگ و غزېدم او بيا دومره د ځان جهانہ بې خبره وېده شوی وم ، چې کله مې سترگې بيرته راخلاصې شوې ، نو د ما ځستن پاؤ کم لس بجې وې - که مې خپته خالي نه وای ، نو دا هم کېدلې شو ، چې کال په خوب کې راباندې نوی شوی وای - ژر مې غسل وکړو .. جامې مې بدلې کړې او دباندې راووتم .. خو د گيسټ هاؤس څخه د وتوله مخه مې په لابي کې د واره کاؤنټر شاته ناستې زړې ښځې څخه د آرچر روډ پوښتنه وکړه ، نو د مور په شان يې په ډېره مينه راته وئيل ...

" داسې وکړه ، چې دباندې ووتې ، نو راسته لاس ته به روان شې - بيا چې په چپه لاس په اوله کوڅه وگرځې ، نو ښځه به آرچر روډ ته ورسېږي

ما هم دغه رنگه وکړو- په کوڅه کې د راسته لاس په خوا ورسم شوم - که څه هم دا پراخه کوڅه ويچاره نه وه .. بڼه پر سرې او بنځې په کې گرځېدلې - خو ما ته د خپلې ايکړې احساس په سر کې نرۍ درد را اچولۍ ؤ - ما وئيل ..

"کشکې په دې موقعه يو ملگری راسره وای .. که په خوږو يارانو کې يو هم نه .. بس خو "يوپا" يعنې "اپن" راسره وای ، نو نن به مې په نيو ائير خوندونه اخيستی وای - په داسې ارمان زه د چپه لاس په کوڅه وگرځېدم - دا کوڅه د خلگو د رش په اړه کوڅه نه ... بلکې سم بازار ؤ ، چې نېغه د رڼاگانو په لور وتلې وه - څنگه څنگه چې مخته تلم ، گډې وډې رڼاگانې واضح کېدې - بيا بڼه مخته چې دا کوڅه د جل بل او بېخي خوش رنگه آرچرډ روډ ته ورگډه شوه ، نو لومړی نظر مې د روډ په هغه بل اړخ جوړ عالي شان هوټل ماندرين باندې ولگېدو ... هوټل څه ، يو محل ؤ ، چې په سرو او شو ، او ژپرو رڼاگانو کې کوکېدو او ورسره جوخت يو بلډنگ ، گوره چې دا د دې هوټل برخه ؤ او که ځانته بېل ، چې ورباندې ليک ؤ ... "هېپي نيو ائير سپريموني پروگرام" - نه يوازې دا ، بلکې روډ له يوه سره تر بل سره پورې کوکېدو لگيا ؤ - دلته آرچرډ هوټل ؤ ، که ډائناستي هوټل ، لکي پلازه وه ، که پلازه سنگاپوره ، يا بيا دنګ دنګ آرچرډ ټاورز ، هر يو ځان ځانته د کتو او حېرت وړ ؤ - هر څه هرڅه ، مگر د سنگاپور پېغلو ، چې زياتره په لانګ سکرټونو کې ليدل کېدې ، د دې روډ بنائيسټ لاور نور زيات کړی ؤ - خبر ، يو ځای مې د خپتې لوږه په برگر خوړلو باندې ماته کړه او بيا مخته تېر شوم -

د شپې يولس بجې خواته مې تر ډيسکو هال پورې ځان ورسولو - په دې بنائيسټه او غټ هال کې د ما بېن گړدي ډيسکو سټيج شاوخوا واړه مېزونه او چوکيانې لگېدلې وې او بنځې نران ، چې جوړه جوړه ؤ ورباندې ناست ؤ - د خوند خبره دا وه ، چې د هر چا په سر باندې د کاغدانو جوړه رنگينه خولۍ چې اوږده شو که يې دراودله پرته وه - زه چې څنگه په يوې چوکۍ باندې کښېنستم ، نو زما په سر باندې هم خولۍ کښېنوله - د هوا او گېس څخه ډکې

پوکنې، چې نه یوازی د بالا چپت څخه راځنډلې، بلکې په هر مېز باندي هم دوه درې درځنه په سپنسيانو تړل شوي وي - پوکنې په هوا کې ولاړې وي - او مخامخ په ستيچ باندي په درځنو انجونې، چې پخوانۍ چيني او سنگاپورين رواجي رنگينې جامې يې په تن وي .. د شاپيريانو غوندي په خوږو رقصونو وړاندي کولو کې اخته وي - د ډيسکو زياتره سپيکران چپ و - بس يو نيم ژغېدو - نه خوزه يوازي د خپلې ايکړې احساس تنگولم، بلکې په وار وار د ډيسکو د رواياتو په سمون انجونو هم زما د ايکړوالي غم خوړلو پوره پوره هڅې کولې - مگر زه وم، چې د دې پرته هم د چا په تندي خال نه شوم - خو ترکومه؟ آخريوه جگه نري سنگاپورين پېغله، چې د جامو او بنکاره کړو وړو په اړه بڼه هم لگېده، داسې راخرمه شوه، چې که به مې هرڅو ورته د ولاړېدلو ورته وئيلو .. خو دغومره رانېرېدې کېدله - خود، لکه چې دې هم ملگري نه درلودلو - اوس که يې زړه ما ته تخنېدو او که نه، خو د هال د نورو خلگو مخته يې خپله ايکړې، (چې دلته په داسې موقعو د يو انجلی دپاره د بې عزتۍ سوب وي) پټولو دپاره له ماسره ناسته وه - پرله پسې يې هڅه کوله چې زما توجه د ځان په خوا واړوي -

خير، دولس بجو ته لا يو منټ پاته و، چې ستيچ د ډانسرو څخه خالي شو او بيا څو لمخې ورسته د بام له خوا يوه ځانگو کرار کرار په کوژېدو شوه - ځانگو څه وه، تياره گلدسته وه - دا غټه او اوږده گلدسته چې کله د ستيچ تر فرشه پورې راوړسېده - نو د سپکندو ستنې هم دولس بجو څخه اوښتې وي - گلدسته وبنورېده او د اسرافيل تر شپېلۍ په زوره، مگر په اورېدو خوږه نغمه د هال په غټو سپيکرانو کې داسې خوره شوه، چې ايله مې د غوږونو پردي و نه شلېدلې - او گلدسته هم په ستيچ باندي پانې پانې شوه - اوس په گلونو کې پټه حوره، چې په سر باندي يې تاج پروت و او گڼې جامې يې په تن وي - په ستيچ ولاړه موسېدله او بيا چې څنگه دې انجلی د شېمپېن بوتل خلاص کړو، نو د هېبې

نيو ائير تکراري آوازونه راپورته کېدل پئيل شول - او دلته په مېزونو به خلگو ډکې پوکني ، چې له رنگينو کاغدانو څخه ډکې وې په ستنو چاؤدلي او هلته د ډيسکو غټ سپيکران هم داسې خلاس شو ، لکه جوړه چې قيامت راغلی وي - اوس درست هال د خلگو په غورځېدلو راغورځېدلو ځنگېدو - نه يوازي دا ، بلکې په درست هال کې جوړه جوړه بنځې او نران د مستي څخه په گډا اخته ؤ - زما مخته ناسته انجلي هم څه کمه نه وه مسته ، چې اوس يې د سترگو د غال او د خلې د خبرو سره سره لاسونه هم زما په لور په وار وار راغزېدلو - مگرزه وم ، چې د دننه مستي مې ترپايه دباندې نه راويسته .. بس د مستانو په مستي مې خوند اخيستلو - او دا مې گڼلو ، چې د مغرب په رنگ لړلي سنگاپورين د خوشحالي اظهار څنگه کوي ؟ او ما دا و سنجولو ، چې دا خلگ هم په هېڅ يوه معنا د اروپايانو او امريکنو څخه کم په دې نه دي ، چې درسته شپه يې په سر اخيستي وه -

*****

د نوي کال ۱۹۹۵ع په لومړۍ ورځ مائیکر خواته د گيسټ هاؤس څخه دباندې و تم او په ټېکسي کې نېغ ميلر سټريټ ته وره غلم - هلته مې د گري لاین ټوورز دفتر څخه د ټوري بيچ د سپل دپاره د سبا سهار د نهه بجو په فېري ټريپ کې نوم نوبته کړو او په ۳۲۵ سنگاپورين ډالرانو مې ټکټ ترلاسه کړو - ټوري بيچ ، چې په انډونيشيا کې د باتام په وړو جزيرو کې د يوه واړه زرغونه ټاپو ساحلي برخه ده ، په دې سپل چې په دوؤ ورځو شپو يې اړه لرله کې د هوټل پرته ، خوراک څيښاک او د سپل ټول خرڅونه په پورته ذکر شوي کمپني باندې په يوه ټکټ کې تاوان ؤ - ټکټ جېب ته اچولو ورسته مې د سنگا پور د بې ساري پلازو ، بازارونو او روډونو په خوا مخه وکړه - ځای ځای پياده او يا چرته په بسونو او ټېکسيانو کې - غرض دا ، چې ايمرالډ هل روډ ، پېراډائز شاپنگ سپنټر هم په بنائيسټ څه کم نه ؤ - دلته د اليکټرانکس سامان پرته بيوتې تهراپي او مېک اپ سپنټرانو زياتوب دا خبره مزغو ته را واچوله ، د دې

واړه او بنائيسته هېواد د بنځو د بنائيسټ رازونه په دې ذکر شوي سپنټرانو کې مستوره دي - او بيا د بيچ روډ ګولډن مائل ټاور او پلازه هوټل نامي ودانيانو که د حېرت ګوته په غاښ کې وم، نو هينډرسن روډ ، تهامس روډ او ساؤت برج روډ هم ځان ځان ته بنکلاگانې او ځانګړې خوش رنگيانې درلودلې - مګر د اينسن روډ دغه ماښام زما ځکه نه هېرېږي، چې د انټرنېشنل پلازه دننه او شاوخوا راغونډ عالم ته په کتو او خوندونو په زړه اخيستلو د سوبه ځان له حاله وتی وم او څه چې مې د سنگاپور د شپې ژوند په حقله اورېدلې ؤ، نو تر هغه هم څو واړه زيات په بوګس ستريټ کې ما په خپلو سترګو وليدو - دلته په هر دويم قدم مستي وه ، خواني او د زړونو راګېرولو دپاره خوش رنگه او خوش ذائقه تلکې د ډيسکوگانو، بارونو، کلبونو او ځينو نورو نومونو سره ګنډلې درول شوې دي - دلته څه وخت تېرولو ورسته په ټېکسي کې د ګيست هاؤس په خوا روان شوم - په لاره کې زما د يوې پوښتنې په ځواب کې تعليم يافته ټېکسي ډرائيور وئيلو...

سنگاپور، چې تش په ۲۱۲ مربع کلوميټرانو باندې قريباََ په ۳۳ لکھو مېښته خلګو پورې اړه لرونکی ووړ ملک او ښار دی ، ته د رڼاگانو او د رنگونو ښار وئيلو پرته د ګڼو ثقافتونو ښار ځکه وئيل کېږي، چې دلته د چينيانو پرته، مسلمانانو، چې سلطان ماجت سره په عرب نامي ستريټ کې مېښته دي ، هم د دې ښار پخواني ځاي خلګ دي - او انډين، چې دلته په برطانيه دور حکومت کې د برصغير څخه د مزدورۍ په غرض راوړل شوي ؤ، هم په ګڼ شمېر په سرنگون روډ ، ګوا لټل انډيا کې اوسېږي - او بيا رېفلس نامي ځايونه او ودانيانې ځکه ډېرې دي، چې سر سټېمفورډ ريفلس هغه لومړۍ انسان ؤ، چې دا خطه يې د نيا ته په ګوته کړې وه - او د سنگاپور درياب له خوا يې پېښه راکړې وه ... چرته چې د ټانګ کانګ و داني پرته ، د دنيا لومړی دنګ او هسک هوټل ويستين سټېمفورډ هم د کتو وړ دی -

سهار نهه بجې د ټوؤرستانو فېري (کشتۍ يا لانچ) د سنگاپور فنګر پئير نامي ساحلي پلېټ فارم څخه يو خواته په سمندر کې مخه وکړه - دې وخت په کشتۍ کې له ما څخه سېوا ۱۳ بنځې او سړي، چې د بېلابېلو هېوادونو سره يې اړه لرله هم ناست و - لکه څنگه چې د دوئی په ما کار نه درلودلو، نو دغه رنگه ما هم د سمندر د څپو نندارې کولو سره سره د ډائري په پاڼو څه داسې هم نوښته کولو ...

دا منم چې د نړۍ ځينې هېوادونو خلګو له مور څخه د ژوند لوبه په هره معنا او هر ډګر کې ګټلې ده، خو ناشوده دا، چې سمندرونه يې هم زموږ تر يو ازيني سمندر او سمندري ساحل له اوبو صفا، شنه او مست دي - بد بوی هم نه ورڅخه ولاړې لکه زموږ د کراچي سره په څنډه موجود سمندر څخه چې راځي ... چرته زموږ او د دوئی د سمندري مخلوقاتو تر منځه خو هم ...

دا فقره مې ګوره چې څله مخته پوره نه کړه - ډائري مې بنده کړه او د مايوسۍ د دې احساس غم غلطولو دپاره مې سګريټ ته تيلۍ بله کړه .. بيا مې تر ډېره پورې د خلې څخه د لوګيانو سبينې لوڅرکې وتلې .. زما خيال دا و، چې دا سمندري مزل به تر ډېره پورې وي - خو هغه وخت زه ډېر حريان شوم، چې فېري په پاؤ بالا لس بجې خواته د يو تګې شني جزيرې (ټاپو) توري بيچ په صفا او غريزه غره باندي ودرېدو او ژغ وشو ...

مور خپل منزل ته ورسېدو

چې د کشتۍ څخه و بلې وړې کشتۍ ته ورکښته شولو، نو زړه ته مې دا خبره راغله، چې چرته دا ساحلي برخه چې د توري بيچ په نامه پېژندل کېږي - د سنگاپور د ښار سره نښتې جزيره خو نه ده؟ بيا مې خپله وئيل، چې يه که داسې خبره واي، نو په فېري کې به يې څله دلته راوړلو -

د گري لائن سور سپين ستگر د قميص په جېب برسېره رانښتې د انډونيشيا د ايميگرېشن بوت څخه د گائيد په مرسته مخته تېرېدو سم دستي د نورو ملګرو سره په سپين بيمو گوامني بس کې کښېنستم او دا بيمو مخته روان

شو - مور لا خو په سیتونو کې سم کنبېنستې نه ؤ، چې مني بس څه نیم درځن هتوونو، چې شاوخوا ورباندې وړوکې دېوالونه راجاروتې ؤ څخه مخ ته ودرېدو - دې هتوونو د شنو گڼو ونو او چمنیانو په منځ کې کت مټ د زیارت، چوتېریا مري د یوکلې ننداره وړاندې کوله - که مخامخ یې روډ په هغه بله ځی باندې د لرگي له درو او بانسونو څخه جوړ واړه واړه هتونه نه بنکاره کېدلی... نو ما به یقیناً دا گڼلی وی، چې په دې زرغون ټاپو باندې دې وخت له مور څخه پرته، که نور ژوندي سرې شته، نو هغه به ځناورن وي - هو، که څه هم داسې خبره نه وه، ولې چې مور د اسلامي نړۍ ترټولو غټ هېواد انډونیشیا په ۱۷۵۸ ټاپوگانو کې دې وخت د "توري بیچ" په نامه پېژندل شوې زرغون ټاپو په محکمه باندې د زرگونو ټوورستانو او بنو ډېرو ځای خلگو، سره د سپل په غرض مېنسته ؤ - خبر، خپلو خپلو خونو ته تلو د مخه گائیډ مور ته وئیل..

"په پنځلس منټو کې به دننه دننه تاسو ټول په دې پراخ چمنی، گوا غولې کې راغونډېږئ... ولې چې بیا به دباندې په سپل وځو" د ټوورستانو څخه ډک "بیمو"، چې څنگه مخته روان شو، نو گائیډ چې د ډرائیور سره په سیت کې ناست ؤ، مخ را اړولو ورسته وئیلو...

"هېواد انډونیشیا چې په زرگونو ټاپوگانو باندې اړه لري، کې کم او زیات ۱۹ کروړه انسانان مېنسته دي - په کوم کې چې ۲۵ فیصده په بالي او جاوا کې اوسېږي... مطلب، دلته داسې واړه ټاپوگان هم شته، چې انسانان یا خو نه شته ورباندې او یا بیا بېخې لږ دي - دغه ټاپو چې دې وخت یې مور د "توري" نامي سمندري غاړې ته روان یو کې تر ځای خلگو د نورو هېوادونو څخه راغلې سېلانیان زیات لیدل کېږي - چې یو خو دلته لکه تاسو چې یې خپله خپل چاپیریال کې هم وینئ.. د قدرتي نندارو سره سره شنبزه زیاته ده او بل دې ټاپو ته د سنگاپور له خوا د بېلو بېلو هېوادونو د ټوورستانو راتگ آسانه او وړیا هم پرېوځي"

دا خبره سرته رسولو ورسته گائيد زمور پام د روډ دواړو څنډو ته اړولو په وخت وئيل ...

تاسو ته به هم کېدی شي ، چې په لومړۍ کتنه کې دا ښکاره هتونه او وړې د لرگیانو او بانسونو جوړې ودانیانې د کلو کوډلې ښکاره شوې وي ... مگر رښتیا خبره داده ، چې دا هر څه حکومت د ټوورستانو د استوگنې دپاره په داسې ډیزائن ځکه جوړې کړې دي ، چې دلته ټوورستان د آرام سره سره ځانونه د ځنگل او دې ځنگلي کلې وال چاپېر برخه وگڼي - هم دغه وجه ده ، چې د نورو ټاپوگانو په سر دا ټاپو ورځ په ورځ د نړۍ د ټوورستانو پام د خپلو ښائستونو او زړخوښيانو په لور اړوي -

بیمو ، چې یو ځای د ښي لاس په خوا راگرځېدلو ، نو په دې گاډۍ کې ناستو ملگرو کې یو ځوان د گائید څخه د دې ټاپو د شپې د ژوند په حقله چې پوښتنه وکړه ، نو گائید د هغه په داسې پوښتنه یو وار و موسېدو او بیا یې داسې وئیلو ته ملا وتړله ..

منم چې دلته د بالي په ډول د شپې ژوند تود نه دی ، خو بیا هم د ټوورستانو د سېل او خوند اخیستلو دپاره لږ ډېر بارونه ، اوپن ائیر ریسټورنټس ، سره د خواره ژوند له احساسه پرته یوه ژواکې شو هم اهتمام کړې ده - دلته تر نیمې شپې پورې د ټوورستانو دپاره خواره وپښي - خو هر څه په یوه دائره کې - ولې چې دلته کلیوال ماحول دی ...

او بیا یې خبره مخته داسې کش کړه ..

او د بالي په ټاپو کې مسلمانان د نه برابر دي ... ولې چې هلته ۹۲ فیصده هندوان اوسېږي - دا به هم وایم ، چې د بالي څخه پرته سماترا ، جاوا ، کالي مانتین ، سلواسی او اېریان جایا نامي مشهوره ټاپوگان ، نه یوازې د زیاتې آبادۍ په سوب غټ دي .. بلکې کمرشل ښارونه او غټ بازارونه هم لري

د اېریان جایا ټاپو په ذکر لایو وار زړه راته وئیل ... چې د گائید څخه پوښتنه وکړم - گوا چرته دا هغه ټاپو خونه دی ، چې تر اوسه ورباندې په ځینې ځنگلي

برخو کې زیاتره خلگ ځناور وزمه دي او په غارو کې اوسېږي او جامې هم نه اغوندي او د دې ځای خلگ ، که څه هغه بنځې دي او که نران په خپل خپل سر خو څو ودونه کوي - پرته له انساني غوښو خوړلو ، دا خلگ د دښمن سر په دې پرېکوي او ځان سره یې ټول عمر خوندي ساتي ، چې د هغوی د عقیدې له کبله د دښمن روح بیا د دوئی په واک کې د همپش دپاره ورځي - خو د دې معلوماتو کنفرمېشن مې د گائید څخه ځکه نه وکړو ، چې ما وئیل .. چې چرته ده دا خبره شکمنه نه شي ، چې وئیلی یې ؤ ، چې ...

گوندې د سهېلي لمرختیځې اېشیا په دې هېواد کې اسلام بېخي په لږه موده کې خور شوی دی

لنډه دا ، چې څنگه مې دا سوچونه سرته رسولو ، نو بيمو يعنې وېگن يا مني بس د توري بيچ هغه ريسارټ ته ورسېدو ، چې خلگ ورباندې ستړيا وسا کولو سره سم د قدرتي نندارو څخه خوندونه هم اخلي - او د لرې لرې ځايونو څخه ورته راځي -

د سمندر دا زرغونه او غرنيزه غاړه ، چې په معنوي او فکري توگه ارومرو د پښتني گودر په رنگه وه - د نورو سمندرونو د پراخو او هوارو غاړو څخه يو دم سترگو ته بدله او خوندوره ځکه ايسېدله ، ولې چې دلته د سمندر له اوبو سره جوختې ۱۵۲ چيني او انډونيشين طرز وړې وړې ودانيانو چې دروازې او براندې يې د سمندر په خوا راخلاسرې .. نه يوازې د ستائينې وړ وې ، بلکې د ساحل بنائيسټ يې هم سپوا کړی ؤ - د گائيد له قوله ، دلته يوازې د NTUC کلب ممبران اوسېدو ته راځي او يا بيا د مينې په رښتو کې ترلې Couples ... هو ، خبره وه هم دغه رنگه ، ولې چې د هرې ودانۍ په برانډه کې يا د دغو ودانيانو مخته جوړ غټو سوئمنگ پولونو شاوخوا ته جوړه جوړه خلگ ليدل کېدو - او بل .. که يوې خواته د غرو زرغونې څوکې په اوبو کې دننه او دباندې ډېرې بنائيسټه ښکاره کېدې - نو په ژېړبخون او خواپاکې رېگ برسېره د شنو اوبو بنائيسټ ، هغو خلگو لا نور نور زيات کړی ؤ ، چې يو بل خواته گرځېدو او

يا په رنگينو ټوکرانو باندي پراته ؤ - ځای په ځای د لرگیانو او خاشو جوړ
 گېردي سایه وانونه او د ځینو درختو لاندي په رسیانو هوډل شوې ځانگوگانو
 لا بېلې سترگو ته بڼې بنکاره کېدې - هرڅه هرڅه ، خو ما دا خبره هم وسنجوله ،
 چې د نورو سمندري غاړو په ډول دلته نه چا په چا پسې منډې وهلې او نه څوک
 په مستیانو کې بوخت ؤ - د دې مطلب دا ؤ ، چې دلته خلگ ستړیا و ساکولو ته
 راځي او بس - او بیا رښتیا خبره دا وه ، چې زما یوازېنی حبثیت تش ماته بد
 ایسېدو ، نه چې هاغه د تهائی لېنډ په رنگه نورو خلگو .. په تېره انجونو ته ...
 ځکه خو مې جوړه جوړه خلگو ته د حسرت په نظر کتلو او د یکرې احساس
 راباندي غمېدلو - لکن هاڅه وائي ، چې (بنده حریانه .. خدائی مهربانه) گوا ،
 کله چې د او بو څخه د یوه سایه وان په خوا را روان شوم ، نو زما له اړخه
 تېرېدونکې فېرنګۍ ژغ راباندي وکړو ...
 " هېلو مستر "

او ما چې ځواب وربیا کړو ، نو هغې ځان رانیږدې کړو او وئیل یې ...
 " بڅښنه غواړم ... هغسې هم دواړه د یوه سایه وان په لور روان یو .. نو غواړم چې
 ستا سره څه خبرې وکړم "
 " هو ، ولې نه ... ولې نه ... یقیناً "

او بیا مې سر تر پایه ورته وکتلو - دا سره سپینه بڼه ، چې د سر په ژېړو وېښتو
 کې یې څه څه سپین وېښته هم راشنه شوي ؤ .. او په عمر تر ما غټه بنکاره
 کېدله ... خو بیا هم په بنکاره کړو وړو زړه خوشحالونکې او خوئی خصلت درنه
 موندله - گوره چې څه یې په زړه وره غلو ، چې په اوږو راتال د کڅوړې غونډې
 خرېخون پرس څخه یې یو کتاب وزمه شئی راویستو او راته وائي ...
 " البم دی ... یو نظریې وگوره "

په تگ تگ کې چې مې څنگه هغه البم پرانستلو ، نو دا وائي ...
 " په دې کې چې د کومو ماشومانو تصویرونه دي ... دا هغه څوک دي ، چې خپل
 مخه او شاته هیڅوک نه لري "

” ښه ښه لاکن ...

ما به لا خبره مخته کښوله چې هغې بیا وارلاس ته کړو ...

” دا ماشومان زموږ په فلاڼي خانگه کې روزل کېږي ”

” چرته او څنگه ؟ ”

ما پوښتنه وکړه ...

دې فرنگۍ په مخ را ایله و پښتان په لاس شاته و اړولو او سترگې یې په سترگو

کې داسې راته واچولې ، لکه ما چې په خپل اصل مطلب پوهی کوي او بیا

وایي ...

” دا گوره ... ډېرو خلکو د خپل و س په سمه ډونپشنز (عطیې) را کړي دي ”

او بیا یې د چنډې کاپۍ رامخته کړه ... خو ما بیا ورڅخه پوښتنه وکړه ...

” تازما د دې خبرې ځواب نه کړو را ، چې ته د کوم ځای څخه راغلې یې ؟ ”

دا چې اوس له ما سره په څنگ څنگ د بې سته گړل فرېنډ غونډې را روانه وه ... د

موسېدو ورسته وایي ...

” د هره خبرې ځواب به درکوم .. راءه چې دلته د دې سایه وان دلاندې په

چوکیانو کښېنو ”

موږ دواړه د سایه وان دلاندې پرتو چوکیانو باندې کښېمستو - زه څه غونډې

جگ کښېنستم ، خو دا څه په خپلې اوږدې ساحلي چوکۍ باندې و غزېدله او

راته وایي ...

” زه د انگلېنډ څخه راغلې يم ”

” انگلېنډ ... ؟ ”

داسې مې انگلېنډ په مزغو کې ځکه سوال شو ، چې ما خو دا اورېدلي و ، چې

انگلېنډ خو ، یو فلاڼي مملکت دی او هلته د ملک هر غړی په حکمت تاوان وي

- گوا که څوک روزگار نه شي کولی یا یو څوک د معزوری له سوبه بله سهارا نه

لري .. نو حکومت وظيفه ورکوي - ځکه خو مې بیا په ډېر لغازي انداز ورته و

وئیل ...

پوهی نه شوم ... مطلب راته بنائیه

چنده ...

دې به لا مخته څه وئیل، چې وار مې د مخه کړو ...

مطلب دې د ډالرانو څخه دی هان؟

هو... هو، یقیناً

دې چې څنگه دا تورې له خلې په زړه را ویستلو، نو زما له خلې ورته و تو ...

مگر

د مگر مخته مې خبره ځکه له خلې څخه نه راووتله، چې د ډالرانو هیلې یې په

خوږې موسکا کې زما زړه ته منگولې راواچولې ... گوره، چې هینا تائز یې کړم

که څه غم و، چې د نه غوښتلو پرته هم زما لاس خپل جیب په خوا راټول شو ...

او بیا مې ښه په یاد دي، چې کله یې ډالرونه زما د لاسه اخیستلو، نو په سترگو

کې یې نورې نورې نابنکاره خبرې هم داسې په ښځینه هنر وکړې، چې د یو څو

لمحو دپاره زه له ځان ورک شانتې شوم - لنډه دا، چې اوس زه یوازې نه وم-

ځکه خو مې پښې په یو ځای نه تم کېدې ... کله یو خوا او کله بل خوا .. رک تر

مانبامه پورې په دې سمندري غاړه ورسره گنډلې گرځېدم -

که یوازې وای نو د شپې د دې ځای ثقافتې شو به ما تر پنځه یا لس منټه زیاته نه

وای کتلی - بس خو خبره دا وه، چې یوازې نه وم .. ځکه تر پایه مې وکتله - د

انډونیشیا د خلگو د ژوند ژواک او په کلیوالو جامو کې د انجونو او ځوانانو

رواجې رقصونه .. که څه هم ساړه ساړه غوندې و، خو د سترگو وړاندې ښه

ایسېدو ... او بیا چې د دې شو کتلو ورسته په بيمو (مني بس) کې ناست د

هټونو په خوا راتلو، په لاره کې دا خبره مزغو ته راغله، چې دا سوشل ورکړه چې

نوم یې سارا و .. چې نن سهار له سنگاپوره راتله، نو یوازې نه وه .. ولې چې په

فېري کې چې له ما ټول جوړه جوړه و - اوس څله راڅرمه شوې ده؟ چرته ... هو،

یو دم ډول ډول وسوسو په سر واخیستم - که به مې زړه ته هر څو تسلیانې

ورکړې، خو د مزغو څخه مې یوه نابلده ویره نه وتله - ما نو څه کولی شو .. بله

چاره هم نه وه، گوا زړه مې هغه وخت بیرته په خای شو، د رښتیا په مېدان مې خپلو ټولو واهمونو ته ماته ورکړه -

****

د سهار نارۍ کولو ورسته د بيمو (مني بس) په خای، گائید د درو بگیانو، چې دلته ورته ډوکرز وائي سره راغله- زمور د پوښتنو په ځواب که ده ووئیل ...
 د دې ټاپو سپل نور نور خوندور کولو دپاره ټوورنگ کمپنی د دې بگیانو انتظام کړی دی

دا ډوکرز نامي بگیانې زمور د بگیانو په ډول ځکه نه وې، چې یو خویې اربې د رېرو وې او بل ورې هم - خو په اربو برسېره یې د لرگیانو جوړه باډی تیاره خونه ښکاره کېده .. چې یو آس یې مخته تړلی ؤ - گوا څلور کسان په کې په کراره کښېنستی شو - دا بگیانې چې په بېلو لارو د دې زرغون ټاپو و یوه واړه کلې ته ورسېدې، نو د دې کلې چاپېر راته عجیبه ځکه نه ایسېدو، چې زیاتره کورونه د لرگیانو او بانسونو څخه داسې جوړ شوي ؤ، لکه زمور د کلو کوډلې - او هرې کوډلې مخته چرگان، هېلیانې، بوزې او مېژې گرځېدلې - بس که زمور او د دوئی په منځ کې څه توپیر ؤ، نو هغه د جامو ؤ. او بس - ولې چې نزان او ښځې یې زیاتره په لنډ غونډې لنگونو کې ښکاره کېدو - د نرانو قميصونه سپین یا ژېړ ؤ او د ښځو زیاتره شنه او گلداره ... بل که د نرانو خولیانې په سروې، نو ښځو یې د سمالونه په سرونو پېچلې ؤ - سارا، چې دې وخت زما له څنگه ناسته وه .. تر ډېره پورې پته خله د خپل چاپېر نندارې کوله - او ما هم کار ځکه نه پرې لرلو، ولې چې په ډائری کې مې د دې کلې خاص خاص خبرې نوښته کولې - زه لا په ډائری لیکلو اخته وم، چې د سارا په زړه کې د ډالرو لالچ سر راپورته کړو او مخامخ ناست سپین سرې فېرنګې ته گډه شوه - گوا هغه پرونی برغزو یې ورته کوله - خو عجبه دا، چې د قابو کولو دامونه یې هم هغسې ؤ. په کومو چې یې زه تردې دمه اسیر کړی وم - یو وخت داسې هم راغلو، چې د دې په دام کښېوتې سپین سرې فېرنګې د ما څخه د چوکۍ بدلولو خواست وکړو او بیا دغه بابک

چې زما په خالي چوکې باندې له سارا سره اوږه په اوږه کښېنستو، نو که څه هم دواړه پلار او لور ښکاره کېدو - خو د سارا حرکتونو او د سارا دلچسپيانو داسې څرگندولو، لکه جوړه چې د مودو مودو تېرې سره يو ځای شوي وي - او بيا چې بابک له خپلې بټوي څخه ډالران ورته وايستلو، نو د سارا څېره او سترگې د کتو وړ وې - ولې چې د تازه گل غوندي غوړېدلې - زما دغه شک آخيره په يقين هغه وخت بدل شو، چې د ما څپښين خواته يې موږ د سمندر په هغه غاړه، له چرته څخه چې به په فېري کې سنگاپور ته تلو.. بيرته کښته کولو... نو زما د مخه هغه تازه جوړ Couple لاس په لاس کښته شو - ما لا د سارا توجه د ځان په خوا را اړولو د پاره تر لاسه ونيوله، خو دې لاس کش کړو او په موسکا يې آخر هم راته ووييل ...

” ما او تابه وخت تېر کړو.. خوشحاله اوسه ”

دلته د غرمې دودۍ خوړلو ورسته، چې په فېري کې د سنگاپور په خوا روان شولو، نو د خپل پخواني يار جان هوگر.. هغه وينا، چې ده تېر کال په نيگامبو کې راته کړې وه.. زما زړه ومنله، گوا...

” انگرېزه ښځه وفا نه کوي.. تش دوستي کوي او هغه هم د ډالرانو د ورنولو د پاره ”

د ۳مې جنورۍ ۱۹۹۵ع شپه مې په هغه پخواني لکي گيسټ هائوس سنگاپور کې په خواږه خوب تېره کړه او په دې دويمه ورځ بيا زه وم او د مونکي گاډ جنت روډونه او دنګې دنګې شاپنګ پلازې.. چې په کې په گرځېدو او ليدو کتو مې د سټريا احساس لاهم مزغوته نه راغلو - د لوي سکاتس روډ، فار ايست پلازه او سکاتس شاپنګ سپنټر، چې څو اړخيزه دلچسپيانې يې درلودلې.. تر پښو ايستلو ورسته ما څپښين خواته د دې ښار د سمندر و هغې ښايسته غاړې ته وره غلم، له کومه ځايه چې لانچونه او کپبل کارونه تر سپنټوزا سپل ځای ته ځي راځي - هلته دننه دې سپنټوزا ته ځکه نه وره غلم، چې درې کاله پخوا لا ورته وره غلی وم - د گرځېدو او کتو راکتو جنون مې دې ځای ته رسېدلی وم. چې

ماخستن زه د چائينا تاؤن د بنکلاگانو او رنگارنگ رنګانو څخه په تېکسي کې د خپل گيست هاؤس سره جوخت آرچرد روډ کې تېرېدم، نو د فېشن شو بورډ په ليدو د تېکسي څخه کوز شوم او نېغ د ماندرين هوټل په دې فېشن شو هال کې ورننوتم - ټکټ په لاس کې د انگرېزي U په طرز جوړ بنائېسته او جل بل سټېچ په خوا مې مخه وکړه - د دوکانچې شاوخوا په کرسيانو کې خورا ډېر نران او سړي ناست و او هغو بنائېسته سنگاپورين حورو ته يې کتلو، چې په عجيبه او سترگې خوشحالونکو جامو کې يې د خپل بنائېست او د بدن ښودنې کولې - دا مېله زما دپاره نوې په دې وه، چې مخکې مې داسې شونډه وه ليدلې - چې څنگه له ماډل له پردې څخه رانېکاره شوه، نو شاوخوا ناستو خلگو به ورباندې د کېمرو سپينې رنګانې د برېښنا غونډې غورځولې - او ما خپله کېمره ځکه نه را ايستله، چې زما کېمره د خلگو د غټو او قيمتي کېمرو د مخه هيڅ وه - تر دېره پورې په ښکلو خپرو سترگې خوړولو ورسته خوښې خوښې د گيست هاؤس په خوروان شوم -

****

دوې ورځې او شپې نورې دلته تېرولو ورسته، په شپږمه جنوري ۱۹۹۵ع د ماخپنين دوې بجې په جهاز کې کښېنستم او بيرته په هغه پخواني لور ورغبرگ شوم - خوشحاله ځکه وم، چې د تهائيانو د کرانگ تهپپ يعنې د حورو ښارته روان وم - او تر لسم تاريخه پورې د هغه هېواد د ساحلونو څخه د خوند او مزې اخيستلو دپاره خورا ډېرې ورځې شپې راسره وې - او داسې مې سنجولو لکه زه چې به ډېر زيات وخت د ساحلونو په ژېړرېگ باندې په سن باتهونو کولو کې تېروم او هغه ملگري، چې په هره معنا يې ماسره صفا او پاکه دوستي کړې وه سره بلا ډېرې خبرې هم کوم او دې حل به ور څخه د هغې د ژوند څه ناپېښې هم اورم، چې ماته نور نور د دې خلگو د روڼو او فطري خاصو او خاميانو اندازه ولگېږي -

خو، دَ خدائی لکه چې نه وه خوښه - له بنگاک څخه یو، ځل بیا چې څنگه پتایا ته ورسېدم، نو په خپلو هغو زړو لارو وړ چپ شوم، چې ما ورباندې د خپل ښه بخت له رویه فرېخته موندلې وه... هو، د یو داسې دوست په څې، چې ما یې په حقله په ډاډۍ کې خورا صفتونه کړي دي او دا مې څرگندولو هڅه هم کړې ده... چې په مردارو او سخوډم اوبو کې هم د نرگس د گل په شان ښایسته گلونه د ژوند د زلفو زینت جوړېدلې شي - هم ځکه خو مې یو بار.. بل بار او دغه رنگه هر هغه ځای و لټولو، چې دا د نرگس گل په کې خپل رنگونه وپېښلي و - خو هیچرته چې مې هم نه کړه پېدا، نو مې د هغې تر خوند کې Yah پورې ځان ورسولو - او په ساه کېدلې انداز کې مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...

یوپا چرته ده...؟ زه یې نن شپه په لټون پسې سترې شوم

د یوپا دې خوند کې په موسکا او په ډېر ویاړ ځواب راکړو، چې ستا د تک په دویمه شپه هغې د یو جرمن چې دې ورته ایلامني وئیلو... ځوان سره دوستي وکړه - مخته بیا ما له Yah څخه پوښتنه په دې نه وکړه، چې آخر پښتون وم... خپله لاره مې په مات زړه مخ مخته له دې سوچ سره وهل شروع کړه...

څه چې خدائی کوي... ښه کوي

او بیا دا پاته نورې ورځې شپې څنگه تېرې شوې؟ دا د یو داسې سوال و، چې هر شپه به یې د محرمیانو په غېږ کې ساتلم او هر سهار به یې زه د نوؤ هیلو سره ملگری د یو نامعلومه سمت په لور گامونه اوچتولو ته پارولم - او هم دغسې له ما سره اکثره کېږي او زه نه یم خبر، چې دا زه څه لټوم؟.. دا خبره کېدی شي، چې زما تر مرگه پورې سر ته ونه رسېږي... خو تر خپل ورسه پورې لگیا یم، چې د روح تنده څه نا څه ماته کړم... هو، که څه هم رښتیا خبره دا ده، چې سرابونو غولولې مسافر یم... او مسلسل غولېږم... لکه زما دا نظم

سرابونو غولولې مسافر

څوک چې ستا تپوس له ما وکړي لالیه!

زه د سوچ په تونده اسپه باندې کښېنم

او ڳوډر ڳوډر د ژوند وگتومه
 خو هيچرته چې تانه ووينم ، راشم
 او خولي د تندي وچي په دسما کرم
 بيا خو که غوندي په ماتو ڳوډو تورو
 وهغه سري ته زه داسي گويان شم
 " ما په سترگو د خبري نه ده ليدلې
 ها جنی چې زه يې تل خبرې اورم
 د دفتر د تېلي فون په رسيور کې
 نوزما په دې خواب هغه موسکي شي
 حله کړه کړي او پسخوند کې راته وائي ...
 " شوقه ياره ! واقعي چې ته شاعري يې
 سرابونو غولولي مسافري يې "

(شوق/بنکاک خخه د کراچي په لور په هوائي سفر کې / ۱۹۹۵ع)

د سېلاني په خير... خپل ځاني سفري تاثر...

"يو داسې سوال ، چې زه يې خواب ته رسول غواړم... هغه شايد چې ما د ژوند تر
 ورستۍ لمحې پورې وگروي راوگروي ، ځکه چې زه خوبونه رښتيا کول
 غواړم... هغه خوبونه چې زه يې په وينو سترگو وينم ... هو ، د يو داسې انسان ...
 ښکلې انسان خوبونه ، چې زه يې د رحمان د اشرفيت او افضليت په دعوي کې
 اغيزل شوي هغه هنداره کې د ليدلو متمني يم ، چې ابليس ته ځکه په وياړ ښودل
 شوی وه ، چې هغه يانې دغه لعين ابليس په کې خپل ځان د شېطان په بڼه نه
 يوازي ويني بلکې خپل ځان د دغه اشرف المخلوقات په مقابله کې وړوکی هم
 و سنجوي - هو .. د دې غښتلي انسان په زد ، چې نن د خپلو ځناوري روڼو په
 سوب په هر مېدان کې د شېطان و لمسيانو ته نه يوازي ماته ورکوي ، بلکې په
 غېر ارادي توگه غواړي هم ، چې اوس ابليس ورته د خپل شېطاني فطرت په

سمون جوړه هغه هنداره بنکاره کړي ... چې په کې هره بنکاره کېدونکې خپره
بنکروره برېښي ټ — (افضل شوق)

*****

ټ ما چې کله او چرته هم د ځان پېژندگلوي د خپل هېواد په نامه کړې ده ، نو ماته د
کرکې به نظر کتل شوې دي ... بيا که مې هر څو ځان ورته سپینولو د باره د پستو
او بنائیسټو خبرو څخه کار اخیستی دی - لاکن د انسان په څیر منل شوی نه يم
- ولې چې تر ما د مخه زما اکثره هېواد والوپه د باندې نړۍ کې د خپل کردار
څنگه څنگه ښودنې کړې دي .. هغه ، که څه هم د هغوئې په وختي گټه ، خو د قام
او هېواد په تاوان تمامې شوې دي - نو ځکه چې اوس له ما څخه هم څوکم
پوښتنه کوي .. نوزه بیرته په هاغه کس باندې خبره پرېږدم ، ټ گوا وایه ! ستا په
خیال زه څوک او د کوم هېواد غړی کېدلی شم ؟ ټ مخته بیا د ده خوبه ، ما څوک
او څه گڼي ؟ ټ — (افضل شوق)

*****

ټ هر څو که زه له خپلې پښتني سیمې څخه زړه ماتې وتی یا تبستېدلی يم ... نوزه
بې پښتو شوی ځکه نه يم ، چې د پښتني خمیر درلودلو له سوبه مې نه یوازې د
یو سیال پښتون په حېث د هر مثبت نړئیز او آفاقي ژوند څخه ساهگاني
مستعار کولو له هڅې سره سره د مینې ، سوکالی- انساني روئېې او سوچونه
خپلولو هلې ځلې هم کړي دي او بیا مې په خپل ذات کې رانغاړل شوې دي هر
اړخیزه کلیوال او غړئیز پښتون ته په فکري توگه نه یوازې سوال کړي دي ،
بلکې دغه سوال مې د هغوئ د سترگو د خلاصولو له یوازيني ځواب سره په دي
منطقي دلیل ځواب کړي هم ځکه دي ، چې زما د دغې بې سواده او ساده ... لاکن
همتگري پښتون قام د بقاء ژوند تش او تش د نړۍ په سرله آفاقي ادراکي شعور
خپلولو سره سم د وخت له ستنو سره په عقلي ځغل کې دی ... نه چې د هغوئ د
متوپه زور کې ټ — (افضل شوق)

*****

ژوند

بند کړه کتاب... که معنا غواړې د ژوند
په توکل سفرته ملا و تره
شه مخامخ د موسمونو سره
کائينات و خپره په خپلو سترگو
او په رنگونو کې ځان ورنګوه
بيا مې يقين دی ، چې د غرو لمنې
ساحل ، ګودراو د اوبو شني چينې
غټې ، وړې او زرغونې جزيرې
سوئمنګ پولونه ، او پارکونه به ستا
دا مضطربه روح کړي تری دومره
چې دي د وچ حلق تر د رشله زړګی
داسې په منډه ، په ټوپونو راشي
لکه ژوندون چې وي فقط یو تنده
او ته د تېرو آرزوگانو کاروان
چې مزلونه لنډوي همپشه
خو ، تر مرامه نه رسېږې کله
(شوق / د کراچۍ څخه د کوټې په لور په سفر کې / ۱۹۹۴ع)

اختتام

**Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com - ebooks library**

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**